

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200339

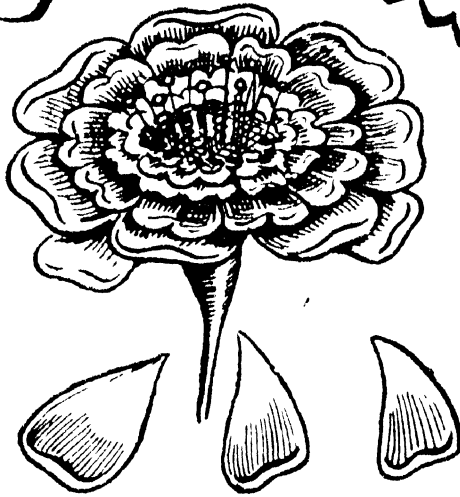
UNIVERSAL
LIBRARY

ಧಲಿತ ಕುಸುಮ

ಪ್ರತಿಭಾ ಗ್ರಂಥನಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ.

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. ^{K83}
337D   Accession No. ^{K462}
Author   వీ.ఎ.కృష్ణారావు
Title   రెండవ పాఠశాల 1947

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಪ್ರತಿಭಾಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ ವರ್ಷ. ೪-ಕರಣ ೫.

ದಲಿತ ಕುಸುಮ

ಕುಸುಮ ಸಿಂಧು ಬಂಗಾಲೀ ಲೇಖಕಿಯರಾದ ಸ್ವರ್ಣಮಯೀ ದೇವಿಯವರ
ಸರಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯ ರೂಪಂತರ

ಶ್ರೀ ಹೊಸಮನೆ ಗುಡ್ಡಪ್ಪ, ವಿದ್ವಾನ್.

(ಹಕ್ಕು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿದೆ)

ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫
೧೯೪೭

ಬೆಲೆ
೨-೦-೦

ಮುದ್ರಕರು:

ಎಚ್, ಬಿ, ನವಲೂರ.
ಹಿಂದನೂತಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ
ಸಂಪಾದಕ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ,
ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರತಿಭಾಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ಧಾರವಾಡ.

ಸಂಪಾದಕರು: ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ.

(ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಅಂಚೆ-ರಜಿಸ್ಟರ್ ಸೇರಿ ಒರೂ. ಮಾತ್ರ)

- ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ತಪ್ಪದೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ.
- ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುವದೇ ನಮ್ಮ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ.
- ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ೧೨-೧೩ರೂ. ಬೆಲೆಯಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
- ಈಗ ಒರೂ. ಕಳಿಸಿದವರಿಗೆ ಏನೇ ವರ್ಷದ ಪುಸ್ತಕ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
- ಮೊದಲಿನ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಚಂದಾಹಣಕ್ಕೆ ದೊರೆಯುವದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಚಂದಾದಾರರಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಮೂಲ ಬೆಲೆಗೇ (ಅಂಚೆವೆಚ್ಚ ಪೂರ್ಣ ನಾವು ವಹಿಸಿ) ರವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪ್ರಕಟವಾದ ನಾಲ್ಕನೇ ವರ್ಷದ ಗ್ರಂಥಗಳು.

- ೧ ಕಾಲಯಾನ (ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾದಂಬರಿ)
- ೨ ಮಾಧವಲೀಲೆ (ಸಾಮಾಜಿಕ)
- ೩ ಕರೀಬೆಕ್ಕು (ಪತ್ತೇದಾರಿ)
- ೪ ಕೊಂದವರು ಯಾರು ? (ಪತ್ತೇದಾರಿ)
- ೫ ನೂರಜಹಾನ (ಐತಿಹಾಸಿಕ)
- ೬ ದಲಿತಕುಸುಮ (ಸಾಮಾಜಿಕ)
- ೭-೮ ಇಂದ್ರಜಾಲ (ಆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ) (೩೬೦ ಪುಟಗಳು)

೧೯೪೭ ಡಿಸೆಂಬರ ೧೫ರ ನಂತರ ಬರುವ ಹಣವನ್ನು ಹೊಸವರ್ಷದ (೫ನೇ ವರ್ಷದ) ಚಂದಾಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವದು.

ದಲಿತ ಕುಸುಮ

ವಿಯೋಗ

ಮುಂಬಯಿಲ್ಲಿ 'ಪಾರ್ಲೆ' ಎಂಬ ಬೆಟ್ಟವಿದೆ. ಆ ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮನೆ. ಆ ಮನೆಯ ಕೋಣೆಯೊಂದರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗನು ಹಾಸುಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಜೇನು ಬಿಡು ಬಿಸುಳಿ ದಿನಗಕಾಡವು. ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ತಂಗಿ ಸುಶೀಲಾ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ.

ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆ. ಬೆಟ್ಟದಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರವಿದೆ. ಸಮುದ್ರದೊಡಲಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನಾವೆಗಳು ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಬೆಳಗಿನ ಗಾಳಿ ಅನನ್ಯ ಅಸ್ಥಳಿಸಿ ಆಲ್ಲಾಡುತ್ತಿದೆ. ಹಡಗವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಏರಿವರು ಜಗತ್ತು ಆಸ್ಥಿರ, ಜೀವನವು ಕ್ಷಣಭಂಗದಂತೆಂದು ಉಸಿರರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಏನದ ದೇವನನ್ನೂ ರಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗ ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಣಕಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಹೊಳೆಯುತ್ತಿವೆ. ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಮೇಲೆ, ಗುಹ್ಯ-ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ, ಬಿದ್ದೆಲ್ಲ ದೂರದಿಂದ ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಅಪೂರ್ವವು, ಕಲಾ ಪೂರ್ಣವಾದ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ನಟ್ಟನದುಸಿ ಮುಂಬಯಿ ಸುತ್ತಣವಿದೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೇರಿ ನಗರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನಗರದ ಶೋಭೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಾಪುರಿಯ ಬಾಹುಪಾಶಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಜನರು ಬಲಿಬಿದ್ದಿದ್ದಾರೆ, ಗೊರಕೆ ಹೊಪಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ವ್ಯಾಪಾರದ ಗದ್ದಲವಿನ್ನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವು ಹೆಚ್ಚು ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರಹತ್ತಿದೆ.

ಸುಶೀಲಾ ಅಕ್ಕನ ಕಂದಿ-ಕುಂದಿನ ದೇವತೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಡುಗಿದಳು. ತುಸು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಎಲುಬಿನ ಹಂದರವಾಗಿದ್ದಳು. ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯ ರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಶೀಲಾನ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತ್ತು.

ಅವಳ ಎದುರಿಗೇ ಒಂದು ಕಿಡಕಿಯಿತ್ತು; ಅವರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ ಸುಶೀಲೆ ಆ ಕಿಡಕಿಯೊಳಗಿಂದ ಹೊರಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುಶೀಲೆ ಗೇನೂ ಬಹಳ ಪಯಸ್ಸಾಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಚೆಲುವೆ, ಕಮಲದಂಭ ಕಣ್ಣು, ಸಂಸಿಗೆ ಹೂಸಿನಂಥ ಮೂಗು, ತೊಂಡೆ ಹಣ್ಣಿನಂಥ ತುಟಿ; ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾಗಿವೆ; ಆದರೆ ಪಾಪ ವಿಧವೆ. ಉಡುಗೆಯೂ ವಿಧವೆಗೆ ಸರಿಯಾದುದೇ ಇದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಯಾರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರು ಅಲಾಪಾಬಾದದ ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥ ಮುಖ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮಕ್ಕಳು. ಪಂಡಿತ ತಾರಾನಾಥರು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರೂ, ಧನಾಧ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಈ ನಿಸ್ಸಾರ ಜಗತ್ತು ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಲು ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆಯಿಸಿದರು. ಚಾರುಶೀಲೆಯ ಮದುವೆ ಯಾಯಿತು. ಅವಳು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕೂಡ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚಾರುಶೀಲೆಯ ಪತಿದೇವನು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸೋಲುಗೆಲುವು ದೈವಾಭೀನ. ಅವನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಿತು. ಹೃದಯಕ್ರಿಯೆ ನಿಂತು ತೀರಿಕೊಂಡ! ಆಗಿನಿಂದ ಚಾರುಶೀಲೆಯ ಪ್ರಕೃತಿ ನೆಟ್ಟಗಿಲ್ಲ. ಈ ಸುದ್ದಿ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಬಡಿಯಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಆಕಾರವೇ ಕಡಿಮೆಕೊಂಡು ಬಿಡುತ್ತಾಯಿತು ಪಾಪ, ಅವಳಾದರೂ ಏನು ಮಾಡುವಳು? ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗಲು ಚಡಪಡಿಸದತ್ತಿವಳು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬಳೆ ಮಾಡಬೇಕೇನು? ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಮರು ಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಕೊರಗುತ್ತಿದ್ದಳು; ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗುವವರು ಯಾರೂ ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುಶೀಲೆಯ ಪರಿವಾರದವರು ಈಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರ ಲೀಲೆ ಬಹಳ ಏಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅವನು ತಿವ್ವೆಯನ್ನು ಉಪ್ಪಿಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ, ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನ್ನು ತಿವ್ವೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದ್ದರು, ಅವರು ದೂರದಿಂದ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಮೈದುನ ಆಗಬೇಕು. ಅವರು ದೆಸೆಯೆ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿದ್ದರು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುವವನಿಗೆ ಹುಲ್ಲುಕಡ್ಡಿಯೇ ಒಂದು ಆಸರ. ಈಗ ಸುಶೀಲೆಗೆ ಜೀವ ದೊಳಗೆ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ನಿರಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಆತೆ ಅಂಕುರಿಸಿತು. ಹಿರಣ್ಯ

ಕುನಾರರಾದರೂ ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೂಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಸಂಕಟವಲ್ಲಿದ್ದು ಆನರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತು.

ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿ ಕೂಡದೆ ಎಷ್ಟೋ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದುವು, ಇಂದು ಕೂಡಿದಾರೆ. ಚಾರುಶೀಲೆಯ ಸುದುವೆಯಾದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು, ಅಂದಿನಿಂದ ಅವಳು ತವರು ಮನೆಗೆಯೇ ತಿರುಗಿ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಸುಶೀಲೆ ಕೇವಲ ಹತ್ತು ವರುಷದವಳಿದ್ದಳು. ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಇಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೂ ಎಂಥೆಂಥ ಅದ್ಭುತ ಘಟನೆಗಳು ಘಟಿಸಿದುವಲ್ಲ, ಎಂಥ ವಿಸರೀತ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದುವಲ್ಲ. ಅದೇ ಹರಯವು ಹೊಸದಾಗಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಿಟ್ಟಾಗ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ತರಹದ ಹಂಬಲಗಳು ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದ್ದವಲ್ಲ! ಆದರೇನು? ಇಷ್ಟು ಅಲ್ಲಾವಧಿಯಲ್ಲೇ ಎಲ್ಲ ಆಶೆ-ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಆರಿದುವು, ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಇಚ್ಛೆಗಳು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಾಗಿದುವು! ಆಶೆಯ ದೀಪವೇ ಆರಿತು, ಇಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಕ್ಕ-ತಂಗಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಬಳಿ ತೆಗೆದರು, ವಿಧವೆಯಾದರು. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿದಾರೆ. ಯಾವ-ಯಾವಾಗಿನವೂ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಮನೆ ಹಾರಿ ಬೀಳುವಂತೆ, ಗಂಟಲು ಹರಿಯುವಂತೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅತ್ತು-ಅತ್ತು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಾಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಸುಶೀಲೆ ಹೊರಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಹೂದೋಟವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಬಾಲಕ-ಬಾಲಿಕೆಯರು ಆಡುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅವರ ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅವರ ಆಟವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೀಗ ಹದಿನೆಂಟೆ ವರುಷ. ಮೈಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣು, ಶಾಂತ ದೃಷ್ಟಿ, ಮೋರೆಂಟು ಮೇಲೆ ಕಳೆಯಿತ್ತು; ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೋರೆ ಮುದು ಬರುವಂತೆ ಇತ್ತು.

ಹುಡುಗನು ಒಮ್ಮೆ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ ತೋಟದೊಳಗೆ ನೆಲವನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೂಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರಿನೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಇದನ್ನು ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರ ತನ್ನಯರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಡುಗನಿಗೆ ಈಗ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು; ಆದರೂ ಅವನ ಮೈ ಹುರಿಕಟ್ಟಾಗಿತ್ತು, ಸೌಂದರ್ಯವು ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಖಮಂಡಲವು ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಹುಬ್ಬು, ಕೆಳಗೆ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳು ಎರಡು ದೀಪಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯು

ತ್ತಿವೆ, ಉಬ್ಬಿದ ಹಣೆ ಅವನ ಮೋರೆಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶೋಭೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಹುಡುಗನ ಮುಖಾರವಿಂದವನ್ನು ಯಾರೇ ನೋಡಲಿ, ಇವನು ಸಾಹಸಿಯೂ, ದಿಟ್ಟನೂ ಎಂದು ಅವನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೇಳುವರು. ಇನ್ನು ಹುಡುಗಿ. ಅವಳು ಹುಡುಗನಿಗಿಂತ ತೆಳ್ಳಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹೆಚ್ಚು ಚೆಲುವೆಯಿದ್ದಾಳೆ. ಗುಲಾಬಿ ಮೋಗೆ ಗಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಭ್ರಮರಗಳು ಸುಳಿದಾಡುವಂತೆ, ಅವಳ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಮುಂಗುರುಳು ರೂಲರಿಯಂತೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಿವೆ. ಅದರಿಂದ ಅವಳ ಮೊಗವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಅವಳ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ, ಅಂತಃಕರಣಗಳು ನೆಲೆಗೊಂಡಿವೆ. ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೋಚ. ಸಂಶಯಗಳು ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿವೆ. ಎವೆಗಳು ಎಷ್ಟು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಅಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ. ನೇತ್ರಗಳೇನೂ ದೊಡ್ಡವಿರುವು. ಆದರೂ ಪೂರ ತೆಗೆಯಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದ ಕೋಮಲ ಭಾವವೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಂಥ ವಿಷಣ್ಣವಾದ ಮೋರೆಯೋ ಏನೋ. ಧಳಧಳ ಹೊಳೆಯುವ ಪೂರಿಯ ಮೆಯ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಮೇಘಗಳು ಮುತ್ತಿದಾಗ, ಒಂದು ಬಗೆಯ ಭಯ, ವಿಷಾದ, ಕರುಣೆಗಳು ತೋರುವಂತೆ ಈ ಹುಡುಗಿಯ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆಯೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು ವು.

ಆಡ-ಆಡುತ್ತ ಹುಡುಗನು ಬಂದು ಹುಡುಗಿಗೆ ಹೇಳಿದ— “ ಕನಕ, ನಡೆ, ನಡೆ, ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಹೂ ಅರಳಿವೆ. ”

ಹುಡುಗಿ ನಸುನಗೆಯನ್ನು ಬಿರಿದಳು. ಆದರಿಂದ ಅವಳ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿಂಚೊಂದು ಮಿಂಚೆ ಹೊದಂತಾಯಿತು.

ಅವಳು “ ಎಲ್ಲಿ ? ” ಎಂದಳು.

“ ಅಲ್ಲಿ ” ಎಂದು ಅವನು ಕನಕನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆ ಕಡೆಗೆಯೇ ಓಡಹತ್ತಿದ. ಪಾಪ ಹುಡುಗಿಗೆ ಅಣ್ಣನ ಕೂಡ ಓಡುವುದಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಾಡಿ ಅಣ್ಣನನ್ನು ತುಸು ದೂರ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟ. “ ನಿನಗೆ ಓಡುವುದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನಿಲ್ಲಿಯೇ ಇರು, ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಲಿ. ” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನು ಹೊಬಿಟ್ಟ ಗಿಡಗಳ ಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿದ.

ಕನಕನಿಗೆ ಈಗ ಏಳು ವರುಷ. ಒಂದು ತಾವದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು

ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಏನೆನನ್ನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಿನದಂತೆ ಇಂಥಾವರೂ ಅವಳ ನೋಟವು ಅತ್ತ ಹೊರಳಿತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಹೂವಿನ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಹೂ ಅರಳಿತು. ಅವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪಾತರಗಿತ್ತಿ ಕುಳಿತಿಸ್ತು. ಕನಕನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಪಾತರಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಹಾರುತ್ತ ಅವಳು ಅದರ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿದಳು. ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತುಸು ಹೊತ್ತು ಏನೆನನ್ನೋ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಪಾತರಗಿತ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಚಾಚಿದಳು. ಪಾತರಗಿತ್ತಿ ಹಾರಿಸು, ಮತ್ತೊಂದು ಮರದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರುಕೊಂಡಿತು. ಹುಡುಗಿಯ ಮೋರೆ ಮಲಿನವಾಯಿತು. ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು-- “ ಎಲೆ ಪಾತರಗಿತ್ತಿ, ನೀನೇಕೆ ಹಾರಿಹೋದೆ? ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ; ಆದರೆ ನೀನು ನಿಷ್ಕುರತನದಿಂದ ಹಾರಿಹೋದೆ!” ಪಾಪ ಹುಡುಗಿ ಹತಾಶಳಾದಳು. ಒಂದು ಗುಲಾಬಿ ಹೂವಿನ ಗಿಡದ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತಳು. ಅದರೊಳಗೊಂದು ಹೂವರಳಿ ತನ್ನ ಕಲಾಪೂರ್ಣ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ನೋಡಲು ಅವಳು ಹೆದರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿ ಬರುವುದು, ಅವಳಿಗೆ ಈ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂದಿ ಬಂದು ಈ ಹೂವನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡರೆ ಬೇಗ, ಎಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಅವಳು ತನ್ನ ಕೋಮಲಕರಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಹರಿದುಕೊಂಡಳು. ಹೂವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹುಡುಗನು ಕನಕನು ಹೂವು ಕೊಯ್ಯುವಾಗ ನೋಡಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಅವನು ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮರಳಿ ಬಂದು ನೋಡಿದ. ಆಗ ಅವನು ಬೆದರಿಸಿ-- “ ನನ್ನ ಹೂವನ್ನು ನೀನೇಕೆ ಹರಿದೆ? ” ಎಂದ.

ಪಾಪ ಕನಕ ಮುಂದುಗಾಣುವಾದಳು. ಅಣ್ಣನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಏನೋ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

“ ನೀನು ಬಹಳ ಕೆಟ್ಟವಳು, ಆ ಹೂವು ನನ್ನದು, ಏಕೆ ಹರಿದೆ? ” ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹುಡುಗನಿಂದ.

ಹುಡುಗಿ ಸಕರುಣ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಸುಮ್ಮನೆ ಅವಳು ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುವಂತಿದ್ದಳು, ಆದರೆ

ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಹೊರಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹುಡುಗೆ ಸುಮ್ಮನಾದುದರಿಂದ ಹುಡುಗನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬೆಂಕಿಯಾದ. “ಹೂವನ್ನೇಕೆ ಹರಿದೆ?” — ಎಂದು ಅವನು ಹುಡುಗೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಕೈ ಎತ್ತುವವನಿದ್ದ. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಸರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದನು.

ವಾಚಕ ಮಹನೀಯರೆ, ಈ ಅಸರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಇವನು ನಮಗೆ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಿತರಾದ ಹಿರಣ್ಯ ಕುಸಾರ. ಇವರು ಈ ವರೆಗೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರ ಆಟವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹುಡುಗನು ಹೊಡೆಯಲನುವಾದ ಕೂಡಲೇ ಅವರಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಬಂದು ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿದರು. ಇದು ಹುಡುಗನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದೂ ಯಾರೂ ಆಡ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವಿರಲಿ, ಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಡ್ಡಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾನವೆನಿಸಿತು. ಅಸಮಾನವು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಸಿಟ್ಟು ನೆತ್ತಿಗೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಕಾಯಿತು, ಕಂಪಿಸಹತ್ತಿದ. ಈಗ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಹತ್ತಿದ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಗೆಲುವು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ತಳಮಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದ. ಅವನಿಗೆ ಯಾರ ಹಿರಿತನವೂ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಡೆ-ತಡೆಗಳು ಅಡ್ಡಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬದುಕಲಾರರು. ಸವಿನಾತನಾಡಿ ಅವನಿಂದ ಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಮಾಡುವನು; ಆದರೆ ದೆಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಂದ ಏನು ಮಾಡಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪವು ಮಾತಿಗೇ ಅವನು ರೇಗಿಗೇಳುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಆ ಸಿಟ್ಟಾದರೂ ಸುಸ್ತು ಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು. ಅವನು ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಗ. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಉದ್ಧಟೆ ತನವು ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿತ್ತು. ತಾಯಿ-ತಂದೆಗಳು ಆಗಾಗ ಗುಡುಗು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನೂ ವಿನಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವವೂ ನಮ್ರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಸರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾನ ಮಾಡುವುದು ಅವನ ಮಾನಕ್ಕೆ ಸರಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಿಟ್ಟು ತಲೆಗೆರಿಸಿತು. ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವನು ಅಸಮರ್ಥನಾದ. ಆಗ ಕೆಂಗಳಣ್ಣಿನಿಂದ ಹಿರಣ್ಯನನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದ. ಕೈ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಹುಡುಗೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವನೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಅವರಿಗಿತ್ತು.

ಅದರಿಂದ ಅವನ ಕೈಯನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. “ ಇನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳು, ಎಂದರೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಬಿಡುವೆ. ” ಎಂದರು.

ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಂತೂ ಹುಡುಗನ ಸಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟನ್ನೊಡೆಯಿತು. ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಗದರಿಸಿದ— “ ಹೊಡೆಯುವೆ. ”

ಹಿರಣ್ಯ— “ ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೂ ನಿನ್ನ ಕೈ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ”

ಹುಡುಗ— “ ಕೈ ಬಿಡಿರಿ. ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನೇಕೆ ಹಿಡಿದಿರುವಿರಿ? ನೀವೇನು ಸಂಬಂಧ? ”

“ ಒಳ್ಳೇದು, ಇನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳು, ಈಗಲೇ ಕೈ ಬಿಡುವೆ. ” ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರು ಹಿರಣ್ಯ ಕುಸಾರರು.

ಬಾಲಕನು ಮತ್ತೆ ಕೈ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆತ್ತಿಸಿದ; ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಸೋಲಾಯಿತು. ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರೂರಿಯು. “ ನಮ್ಮ ತಂಗಿ-ನಾನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ, ನೀವೇಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಿ? ” ಎಂದ.

ಬಾಲಕನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಸಾರರಿಗೆ ನಗೆ ಬಂದಿತು.

ಹುಡುಗೆ ಹೆವೆಂದೆಳೆದು. ಒಂದೆಡೆ ಅಪರಾಧಿನಿಯಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹಿರಣ್ಯಕುಸಾರರು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳಿಗೆ ಆಗ ಧೈರ್ಯ ಬಂದಿತು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವಳು “ ಅಣ್ಣನ ಕೈ ಬಿಡಿರಿ ” ಎಂದಳು. ಹಿರಣ್ಯ ಕೈ ಬಿಟ್ಟರು. ಹುಡುಗನು ಮರುಮಾತನಾಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದ. ದಿನವಂತೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಹೋಗಿ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟು ಚಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನೋ ಏನೋ; ಆದರೆ ಇಂದು ಏಕೋ ಏನೋ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹಿರಣ್ಯ ಕುಸಾರರು ಹುಡುಗೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟರು. “ ನೀವು ಅಣ್ಣನ ಕೈಯನ್ನೇಕೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದೀರಿ? ” ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗೆ ಕೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಮೇಲಿನ ಸಂಗತಿ ನಡೆದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಅಣ್ಣ-ತಂಗಿಯ ರಿಬ್ಬರೂ ಬೇಸಿಗೆ ಬಿಸ್ತು ತಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋದರು. ಹುಡುಗನು ಎಂದಿನಂತೆ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮುಖಾರವಿಂದವು ಬಾಡಿತು. ತಾಯಿ ನೋಡಿದಳು. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಗನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದಳು, ಹತ್ತಿರ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ದುರ್ದಲವಾದ ಕರಗಳಿಂದ ಮೈದಡವಿದಳು, ಸಂತೈಸಿದಳು—“ಅಪ್ಪಾ

ಮಗು ಪ್ರನೋದ, ಇಂದೇಕೆ ನಿನ್ನ ವೋರೆ ಬಾಡಿದೆ ? ” ಹುಡುಗನು ಮಾತ ನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಹುಡುಗ ಕನಕಲತೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ತಾಯಿ ಅವಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳನ್ನು ಕತ್ತಿ ಒಮ್ಮೆಯೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಈ ಪಕ್ಷ ಪಾತ್ರವು ಸುಶೀಲೆಗೆ ಸರಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಮಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಎತ್ತಿ ಕೊಂಡಳು. “ ಅಕ್ಕ, ಇವಳೇನು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮಗಳಲ್ಲವೆ, ತೌಡು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡಿರುವೆಯೇನು ? ” ಎಂದಳು ಸುಶೀಲೆ.

ತಂಗಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಚಾರುಶೀಲೆಯ ದುರ್ದಲವಾದ ಓಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ನಸುನಗೆಯ ರೇಖೆಯೊಂದು ಮೂಡಿ ಮಾಯ ವಾಯಿತು.

× × × ×

ಚಾರುಶೀಲೆ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನೇನೂ ಬದಲಿಸಿ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಶೀಲೆಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿದಳು. ಯಾರೇನು ಮಾಡುವನು; ಬಂದುವನ್ನು ನೋಗಿಸಲೇಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಕಾಲ ಪುರುಷನು ಬಲವಂತ. ಅವನ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟ ನಡೆಯುವನು !

ಕಾದಿ ತಪ್ಪಿದರು

ಹತ್ತು ವಸುಷಗಳಾಯುವು. ಈಗ ರೆಡ್ ಉತ್ತು ಬಂದಿದೆ ತುಂಬಿದ ಹರಿಯದ ಹೆಣ್ಣಿನಂತೆ ಜಾಹ್ನವಿ ಉಬ್ಬಿಸದಿಂವ ಕಲ-ಕಲ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡುತ್ತ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಪುದು.

ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ. ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣನು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಗಂಗಳೆನ್ನು ಚುಂಬಿಸಲು ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಮೋಡಗಳ ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೊರಬೀಳುವುದರಿಂದ ಅದು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ರೂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಪುರ ನಗರವು ಮೆರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ದಂಡೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶಾಲವೂ, ವಿಸ್ತೃತವೂ ಆದ ಅಡವಿಯಿದೆ. ಅಡವಿ ಕೆಲವು ಕಡಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದೆ, ಒಂದೆಡೆ ವಿಸ್ತೃತ

ವಾಗದೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ಅತ್ಯಂತ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಟವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಬಣ್ಣ-ಬಣ್ಣದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಚೆಲಿಪಿಲಿ ದನಿ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಮೆಳೆಗಳೊಳಗಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಚಿಗರೆ, ಶೃಗಾಲ ಮೊದಲಾದ ಕಾಡು ಮೃಗಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದು ಒಂದೆಡೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದೆಡೆಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಿವೆ. ಸಮೀಪದಲ್ಲೆಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಮನುಷ್ಯರಿರುವ ಸುಳಿವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೋಡಿಸಿದತ್ತೆಲ್ಲ ಆಡವಿಯೇ ಆಡವಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಈ ಆಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿನ ಸಪ್ಪಳ ವಾಯಿತು. ಒಂದೆರಡು ಮೃಗಗಳು ಈಗ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮೈಮರೆತು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು, ಅವೂ ಹೆದರಿ ಸಿಕ್ಕ ಹೊದರಿನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದುವು. ಪಾಪ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಈ ವೃಕ್ಷದಿಂದ ಹಾರಿ ಇನ್ನೊಂದು ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡವು.

ಒಂದು ಗಿಡದ ಹರಿಯ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಹಕ್ಕಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದುವು. ನೋಡು-ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ತರಗೆಲೆ ಮರದಿಂಪುಮುನಂತೆ ಒಂದು ಹಕ್ಕಿ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳಾಡಪತ್ತಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಮರದ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿತು. ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ತರುಣರಿಬ್ಬರ ಕರಮೊಳಗೂ ಬಂದೂಕು ಇದ್ದವು. ಹಕ್ಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಗುರಿಯಿಡವತ್ತಿದರು. ತರುಣರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು “ ಪ್ರನೋದ, ನೋಡು, ಈ ಸಾರೆಯೂ ಹುಸಿಗುಂಡನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾರಿಸಬೇಡ ” ಎಂದ.

ವಾಚಕರೇ ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಆಡುವಾಗ ಈ ಹುಸುಗನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಿ. ಆ ಪ್ರನೋದನೇ ಈಗ ಮೊಡವನಾಗಿ ಕಾನಪುರದ ಆಡವಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಟೆ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸೌಂದರ್ಯವು ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿಕಸಿತವಾಗಿದೆ. ಅಭಾವವಿದ್ದವನ್ನು ಹರಿಯವು ತುಂಬಿದೆ. ಆನೆರೆ ಚಂಚಲ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ರ ಅಣುಮಾಕ್ರವೂ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಚಿಕ್ಕಂದಿನಂತೆ ಹೂವನ್ನು ಹರಿದರೆ ರಂಗಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನು ಚಂಚಲ ಪ್ರನೋದನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾನೆ ಹಿಂದಿನ ಗುಣಗಳನ್ನೀಗ ಅವನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಅವನು ಆಟ, ಬೇಟೆ, ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ಮಾಡಲು ಬಹಳ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರನೋದನನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಉಡಾಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರನೋದನಿಗೆ ಯನುನಂತೆ ಹೆದರುತ್ತಾರೆ.

ಕಲಕತ್ತೆಯ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಓದುತ್ತಾನೆ. ಬಿಡುವಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಚಾರುಶೀಲೆ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ಸುಶೀಲೆ, ಕನಕ, ಪ್ರವೇಶದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಲಾಹಾಬಾದದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಹತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಸಾರೆ ದಸರೆಯ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಊರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನ ಕೂಡ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಬೇಟೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರವೇಶ ಒಂದು ಹೊಡೆ ಉಬ್ಬುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮೃಗಗಳು ಅವನಿಗೆ ಈ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿಯೇ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಯಿತು. ಅವನು ಓಡಿ ಬಂದು ಒಂದು ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಅದೇ ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿ ಕುಳಿರುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಪ್ರವೇಶವನು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಬಂದುಕೂ ಹಾರಿಸಿದ. ಆದರೇನು, ಗುಂಡು ಹಾರುವ ಮುನ್ನವೇ ಹಕ್ಕಿ ಹಾರಿಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಪ್ರವೇಶವನು ನಾಚಿದ. ಜೋಲು ಮೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋದ. ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರು ಕೂಡಿ ಬಹಳ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಿದರು; ಆದರೆ ಆ ಬೇಟೆಯಿಂದ ಫಲಿಸಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಅವರು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಹೋಗ-ಹೋಗುತ್ತ ಪ್ರವೇಶವನು ಇದೇ ಈಗ ಹಾರಿ ಹೋದ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ. ಆದನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಎರಡು ಸಾರೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟ. ಆದರೂ ಗುಂಡು ತಾಕಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ನಾಚಿದ, ನೊಂದುಕೊಂಡ, ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರವೇಶವನು ಕೂಡಲೆ ಅದೇ ಮರದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಆದರೆ ಮರಣ ಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಬೇಕಲ್ಲ. ಮರಣವು ತುಂಬದೆಯಾರಾದರೂ ಸಾಯುವರೆ? ವಕ್ಷಿ ಈಗಲೂ 'ಫುರ್' ಎಂದು ಹಾರಿಹೋಯಿತು. ಈ ಸಾರೆ ಪ್ರವೇಶವನಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಹಕ್ಕಿಯ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಓಡಿದ. ಇತ್ತ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕತ್ತಲೆಯೂ ಬೀಳಹತ್ತಿತು. ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆಲ್ಲೆಯೋ ಹಕ್ಕಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಪ್ರವೇಶವನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರವೇಶವನ ಈ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಪ್ರವೇಶವನಿಗೆ, " ಮಹಾರಾಯಾ ಇನ್ನು ತಿರುಗು"— ಎಂದು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಹೇಳಿದ. ಆದರೆ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಪ್ರವೇಶವನು ಕೇಳಬೇಕಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಪಣಿದವರು. ಕತ್ತಲೆಯೂ ಕವಿದಿತ್ತು. ಒಂದು ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಕುಳಿರುಕೊಂಡರು. ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ತಾರೆಗಳು ಮಿನುಗಹತ್ತಿದವು. ಗಿಡಗಳ ಕಂಟ

ಯಲ್ಲಿ ದೀಪದ ಹುಳಗಳು ಮಿನಿ-ಮಿನಿ ಎನ್ನುತ್ತ ಹಾರಾಡಹತ್ತಿದುವು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಿತ್ರರಿಬ್ಬರೂ ಎದ್ದರು. ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವರು ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಅದು ನದಿಯ ದೆಂಪೆಯ ಮೇಲೆ ಇತ್ತು. ಕತ್ತಲೆ ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಬಕಳ ಹೊತ್ತು ಅಡ್ಡಾಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಆಡವಿಯೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ದಾರಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಹತಾಶನಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನು— “ಗೆಳಿಯ, ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಟವಿದೆ, ಕತ್ತಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ನಡೆದಿದೆ, ಪಾರಾಗಲು ದಾರಿಯೂ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗುವುದು? ರಾತ್ರಿಯನ್ನಿಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯದೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ” ವೆಂದ.

“ ಸಹೋದರ, ನಾನಂತೂ ಇನ್ನು ನಡೆಯಲಾರೆ. ನೀನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಹೀಗೆ ಬೇಟೆಯಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಮಗೆ ಇಂಥ ಹೊತ್ತು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.” ಯಾಮಿನೀನಾಥನೆಂದ.

ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕಾಡು ಮೃಗಗಳು ಗರ್ರನೆ ಮಾಡುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಆಡವಿ ಮೃಗಗಳು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹಾಯ್ದು ಹೋದುವು. ಮತ್ತೆ ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಬೇಟೆಯ ಲಾಲಸೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಅಂಥ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಬಂದೂಕಿನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಮೀಟಿದ. ಬಂದೂಕು ‘ ಧಡಂ ’ ಎಂದಿತು. ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಾಡಹತ್ತಿದುವು. ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಡಪಡಾಟ, ಮರಗಳ ಎಲೆಗಳ ಸರಬರ ಸಪ್ಪಳ ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರದ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿತು.

ಇತ್ತ ಅವರು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದರು. ಹೆಜ್ಜೆ-ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಕಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಅಂಥಕಾರ ಮಯವಾದ ಜನಶೂನ್ಯ ವನದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ರಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೊನೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪೂರ್ಣ ಕಂಗಾಲಾದರು, ಹತಾಶರಾದರು, ಒಂದು ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟರು.

ಕುಸು ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿರಬಹುದು, ಒಂದು ಸಂಗೀತವು ಕೇಳಿಸಹತ್ತಿತು. ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಬೆರಗಾದರು. ಇಂಥ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯನ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಜೀವದೊಳಗೆ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. ಆ ಸಂಗೀತವು ಕ್ರಮೇಣ ಅವರಿಗೆ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಹತ್ತಿತು. ಅವರ ಕಡೆಗೆಯೇ

ಬರಹತ್ತಿತು. ಮೊದ-ಮೊದಲು ಕೇವಲ ಸ್ವರ, ಆ ಮೇಲೆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಕೊನೆಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹಾಡು ಕೇಳಿಸತೊಡಗಿತು :---

ಮರೆಯಲಾರೆನು ನಿನ್ನ ಚೆಲುವು ರೂಪ |

ಸೈರಿಸೆದು ಮಮಜೀವ ವಿರಹತಾಪ ||

ಕೊರಗುವೆನು ಗೋಪಾಲ ತ್ವರಿತ ನೀ ಬಂದು |

ನೆಲಸೆನ್ನ ಕಂಗಳಲಿ ಹೇ ಧೀನಬಂಧು ||

ಹಾಡು ನಿಂತಿತು. ಕೂಡಲೇ ಕತ್ತಲೆ ಕವಿದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೆಳಕು ಬೆಳಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅಂಧಕಾರವು ಮಾಯವಾಗಹತ್ತಿತು. ಆ ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಚಂದ್ರಾಲೋಕದಲ್ಲಿ, ತುಸುವೇ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನವರು ಕಂಡರು. ತನ್ನ ರೂಪರಾಶಿಯಿಂದ ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳವಳು. ಅವಳೇ ತನ್ನ ಸುಮಧುರ ಅಲಾಸನೆಯಿಂದ ರಜನಿಯ ನಿಶ್ಚಲತೆಯನ್ನೂ, ಅಡವಿಯ ಭೀಷಣತೆಯನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ರಮಣಿ ಹಾಡುತ್ತ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಹತ್ತಿದಳು. ತರುಣರಿಬ್ಬರೂ ಅವಳನ್ನು ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನಿಟ್ಟಿಸಹತ್ತಿದರು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವರ ಮೋಹದ ಕಟ್ಟು ಒದೆಯಿತು. ಎದ್ದು ನಿಂತರು. ರಮಣಿಯನ್ನು ಏನೋ ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರದಿಂದ ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದರು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳು ತನ್ನ ಹಾಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು.

“ ನಾವು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೆವು. ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಇಲ್ಲಿಯ ದೇವಿಯರೆಂದು ಕಾಣುತ್ತೀರಿ. ನಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವಿರಾ ? ” ಯಾಮಿನಿನಾಥನೆಂದ.

“ ನೀವು ಯಾರು ? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ? ” ತರುಣಿ ಕೋಕಿಲ ಕಂಠದಿಂದ ವಿಚಾರಿಸಿದಳು. ತರುಣಿಯ ಕೋಮಲ ಕಂಠ ಸ್ವರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನ ಹೃದಯ ತಂತಿ ಕಂಪಿಸಿತು.

“ ನಾವು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದ್ದೇವೆ. ನಾವು ನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ” ಯಾಮಿನಿನಾಥನೆಂದ.

“ ನನ್ನ ಕೂಡ ಬನ್ನಿರಿ. ” ಎಂದು ತರುಣಿ ಹೇಳಿ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೊರಟಳು. ಇಬ್ಬರೂ ತರುಣಿಯ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟರು. ಬೇಗನೇ ನದಿ ದಂಡೆಯನ್ನು ತಲೆದರು.

“ ಇನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹಾದಿ ಸಿಗುವುದೇ? ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ” ತರುಣಿ ದಂಡೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಿದಳು.

ತರುಣರು ನೋಡಿದರು, ರಾತ್ರಿ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೂ ನಾವೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಪೂಲಿನ ರಸ್ತೆಯೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಂದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಇಬ್ಬರೂ ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾದರು ಇದು ತರುಣಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿರಲಿಲ್ಲ. “ ಇಷ್ಟಾದರೂ ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಬಿಸಾಗಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದೆಯೋ ಏನೋ! ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯಬೇಕಾಗುವುದು. ಪೂಲಿನ ಹಾದಿಯೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನದಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ನಾವು ನಿರುಪಾಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯದೆ ಗತ್ಯಂತರವೇ ಇಲ್ಲ. ” ಯಾಮಿನೀನಾಥನೆಂದ.

ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ತರುಣಿಯ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. “ ನಿಮಗೆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನಿಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆಯುವ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಕೂಡ ಬನ್ನಿರಿ. ರಾತ್ರಿ ಯನ್ನು ನನ್ನ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆಯಿರಿ ” ಎಂದಳು.

ತರುಣಿ ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನೂ, ದಾರಿ ಮರೆತುದನ್ನೂ, ಅವರ ಹೆಸರು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ತರುಣಿ ಇಬ್ಬರೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು.

ನಿರ್ದನವಾದ ಕುಟಿ

ಅಡವಿಯ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಡಿಸಲು ಇದೆ. ಆ ಗುಡಿಸಲಿನ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ತರುಣರು ಬಂದು ನಿಂತರು. ಅವರ ಕೂಡ ಆ ತರುಣಿಯೂ ಇದ್ದಳು ಗುಡಿಸಲಿನ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕತ್ತಲೆಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ. ತರುಣರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಳು.

ಇಬ್ಬರೂ ಒಳಗೆ ಹೋದರು. ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಫುಲ್ಲ-ಕುಸುಮ-ಕಾಂತಿಯಂತೆ ರಮಣೀ-ಮೂರ್ತಿ ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಬ್ಬರೂ ಕಣ್ಣು, ಮನ ತಣಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಂತ್ರ ಮುಗ್ಧರಂತೆ ಕೇವಲ ಅವಳನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತರುಣಿಗೆ ಇದೀಗ ಪದಿನಾಲ್ಕು ವರುಷ. ಈ ದೇವಕನ್ಯೆ ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಳೆಂಬುದೇ ಅವರಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಗುಡಿಸಲಿನೊಳಗೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ವನದೇವಿ ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ತಿನ್ನಲು ಏನೇನನ್ನೋ ತಂದು ಮುಂದಿಟ್ಟಳು. ತರುಣಿಇಬ್ಬರೂ ತಿನ್ನಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದರು; ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಅವನು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಗಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನ ಹಸಿವೆ ಹಿಂಗಿತು. ಅವನು ಘೋರ ವಿಸ್ಮಯದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ಬಗೆ-ಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಅವನ ಕೃದಯವು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಹಸಿವೆ-ನೀರಡಿಕೆಗಳಿಲ್ಲ.

ಇಬ್ಬರೂ ಊಟದ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮುಗಿಸಿದರು. ತರುಣಿ ತಗ-ತರದ ಪ್ರಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಔತಣವು ಬಂದಿತ್ತು. ಆತನು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದ್ದ. ಅವನು ಬರುವವರೆಗೆ ತರುಣಿ ದಾರಿ ನೋಡುವಳು. ಇದೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ಅವಳ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. “ನಿಮ್ಮ ಹಾಸುಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿರಿ.” ತರುಣಿ ಎಂದಳು. ಆಗ ನಿದ್ದೆ ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಅದರೂ ಅವರು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಎದ್ದರು.

ಯಾಮಿನಿ ಅಡ್ಡಾ ಗುತ್ತಲೇ ನಿದ್ರಾಧೇವಿಯ ಬಾಹುಪಾಶಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದ. ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ತಗ-ತರದ ವಿಚಾರಗಳು ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವನು ಅಡ್ಡಾ ಗಿಯೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ— “ಈ ದೇವಿಯೊರಿಬಹುದು? ಅಡವಿಯಲ್ಲಿರಲು ಕಾರಣವೇನು? ಉದ್ವಾನದ ಕುಸುಮವು ಕಲ್ಲು-ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಾನನದಲ್ಲಿಯೇ? ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅರಸಿದರೂ ದೊರೆಯದ ರತ್ನವು ಈ ಕುಟಿಯಲ್ಲಿಯೇ!” ಇಂಥ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳಗಾಯಿತು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಆತನಿಗೆ ಜೋಮು ಬಂದಿತ್ತು.

ವನ-ವಾಸಿನೀ ದೇವಿಯ ಹೆಸರು ನೀರಜೆ. ಬಹಳ ರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ಅವಳು ತಂದೆಯನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದಳು; ಆದರೆ ಅವಳ ತಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಹೋಗಿ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾಡಳು. ನೀರಜಾ ಒಮ್ಮೆ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏನೊಮ್ಮೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಮಧುರ ಸಂಗೀತ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಆಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ನಿದ್ರೆ ಹರಿಯಿತು. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದ. ಇನ್ನೂ ಕತ್ತಲೆ ಹಂದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪೂರ್ವ ಗಗನದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರನಕ್ಷತ್ರವು ನಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಗಂಧಿತ ವಾದ ಲಿಂಗಿನ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂಗೀತ ಧ್ವನಿಯ ಅಲೆಗಳನ್ನೂ, ಮಧುರವಾಯುವನ್ನೂ, ಹೂವಿನ ಮುಕರಂದವನ್ನೂ ಹರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಪ್ಪು ನೋಡಗಳು ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಶೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರೊಳಗೆ ಮರೆಯಾಗಿತ್ತು ತಾರೆಯಂತೆ ಅವಳು ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ ಹಾಡುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ನಿಂತ.

“ ದಾರಿಕಾರರೆ, ನಿದ್ರೆ ಯಾಯಿತೆ ? ” ಕೇಳಿದಳು ನೀರಜಾ.

ತರುಣನು ತುಸು ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಆ ಮೇಲೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು “ ಹೂಂ — ” ಎಂದ.

ರಸುಣಿ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದೊಂದು ನಗೆಯನ್ನು ಬೀರಿ “ ನಿದ್ರೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ ವೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ ? ” ಎಂದಳು.

ತರುಣನು ಮತ್ತೆ ಸುಯ್ಯರಿದ. ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಕಳವಳಗೊಳ್ಳುತ್ತ “ ನಿದ್ರೆಯೇ! ಈ ರೂಪರಾಶಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಬಹುದೆ ? ” ಎಂದ.

ವನವಾಸಿನಿಗೆ ಈ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವು ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ರೂಪರಾಶಿಗೂ, ನಿದ್ರೆಗೂ ಸಂಬಂಧವೇನು ? ಅವಳು ತಿಳಿಯದಾದಳು. ಅದರಿಂದ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಏಕಾಂತ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಮತ್ತೆ ತಡವಿದ — “ ಸುಂದರಿ, ನಿಸುಗೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದೆ ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಈಗ ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿಲ್ಲ. ಈಗ..... ” ಅವನ ಮಾತಿನನ್ನೂ ಮುಗಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. “ ದಾರಿಕಾರರೆ, ಬೆಳಗಾಯಿತು. ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರೂ ಎದ್ದಿರಬಹುದು, ನಡೆಯಿರಿ ನೋಡುವಾ. ” ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನೀರಜಾ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಅಡಿಯಿಟ್ಟಳು. ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನು ಅವಳ ಕಡೆಗೇ ನೋಡುತ್ತ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಚೆನ ಗೊಂಬಿಯಂತೆ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟ. ಹುಡುಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮಲಗಿದ್ದ ಪ್ರಮೋದನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಳು ಅವಳು ನೋಡಿದಳು, ಪ್ರಮೋದನು ನಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಗಾಢ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ; ಆದರೂ ಆವೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಸುಖ-ಸ್ವಸ್ಥವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ವನದೇವಿ ಅರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಕನಸು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೊಂದು ಕನಸು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಚೆಲುವೆಯಾದ ಹೆಂಗಸು ಆಗಸದಿಂದಿಳಿದು ಬಂದು ಅವನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಆಹ್ಲಾದದಿಂದ ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕೆಂದು ಕೈಯನ್ನು ಚಾಚಿದ. “ ಈಗಲೇ ಬೇಡ. ” ರಮಣಿ ಎಂದಳು. ಇಷ್ಟು ಆಡಿ ಆ ಮೂರ್ತಿ ಅಂತರಾಳವಾಯಿತು. ಇದೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ನಡೆಯಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ನಿದ್ರೆ ಹರಿಯಿತು, ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ. ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವನ ತಲೆದಿಂಬಿನ ಹತ್ತಿರ ಒಬ್ಬ ದೇವಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಸೋಜಿಗ ವಾಯಿತು. ಆ ದೇವಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನೂ ಗುಡಿಸಲಿನೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ನೀರಜಾ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆ ಮನಮೋಹಿನಿಯ ಸ್ನೇಹಮಯ ಮಧುರಮಯವಾದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅವನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯಬಹುದೆ? ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮನಸ್ಸು ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಮೋದನು ಯಾಮಿನಿಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಸೋಜಿಗಪಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎದ್ದು ಕುಳಿತ. “ ಬೆಳಗಾಯಿತು. ” ನೀರಜಾ ಎಂದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನು ಹೊರಗೆ ಬಂದ. “ ಈಗ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ನೀವು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು? ” ನೀರಜಾ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಒಂದು ರುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. “ ಹೂಂ, ಇನ್ನು ನಾವು ಹೋಗುವೆವು. ನಿನ್ನೆ ನೀವು ಸಹಾಯ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ನಾವು ಬಹಳ ದಿವಾಳಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಿನ್ನೆ ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟೆವು. ನಿಮ್ಮ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯಬಹುದೆ? ” ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

“ ಅತಿಥಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟವೆ? ಅತಿಥಿಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಅತಿಥಿಸೇವೆಯೇ ಪಿತನ ಸೇವೆ.” ನಾಚಕೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ತರುಣ ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರಸೋದ “ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ನನ್ನ ಬರಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ಒಬ್ಬರನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಏಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ?”

ನೀರಜಾ— “ ಇಲ್ಲ, ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದೆರಡು ದಿನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಮೂರುನಾಲ್ಕು ದಿನ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ”

ಪ್ರಸೋದ— “ ನಿಮಗೆ ಹದರಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಹೆದರಿಕೆಯೇತರದು? ಮೊದಲನೆಯ ಮಾರು, ತಂದೆ ಬಹಳ ದಿನ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೆಲ್ಲವೂ ನನಗೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮಾರುವವರಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಕೂಡ ನನಗೆ ಹೊತ್ತು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತಂದೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಇಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ”

ಪ್ರಸೋದ— “ ನಿನ್ನ ಯಂತೂ ಯಾರೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ”

ನೀರಜಾ— “ ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ಅವರ ಮನೆಯೊಳಗೂ ಏನೋ ಸಮಾ ರಾಧನೆಯಿತ್ತು. ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಂತು ಬರುವರು. ಓಹೂ! ಅಮೋ ನೋಡಿರಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ”

ತರುಣರಿಬ್ಬರೂ ನೋಡಿದರು. ಹದಿನಾರು ವರುಷದ ಒಬ್ಬ ತರುಣಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೈ ಬಣ್ಣ ಕಪ್ಪು. “ ಒಂದು ವಾರವನ್ನು ಕೇಳಲೆ? ನಾವು ನಿನ್ನೆ ಇಲ್ಲಿವೆವಲ್ಲ, ಈ ಸಂಗತಿ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿದರೆ? ” ಪ್ರಸೋದನು ನೀರಜಾನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಎಂದ.

ನೀರಜಾ— “ ಅವನೇನೂ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರಾಶ್ರಿತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವನೇನನ್ನುವನು? ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಎಂನೂ ಏನೂ ಎಂದಿಲ್ಲ. ”

“ ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ನಾವು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ. ಉಸಕಾರ ವನ್ನೆಂಬಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರೆವು. ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಗ ನಮ್ಮನ್ನೂ ನೆನೆಸಬೇಕು.” ನೀರಜಿಯ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಪ್ರಮೋದನು ನಗುತ್ತ ಎಂದ. ತರುಣಿ ತಿರುಗಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಿರನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು.

“ ನಡೆ, ಇನ್ನು ಹೋಗೋಣ.” ಯಾಮುನೀನಾಥನಿಗೆ ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

“ ಒಳ್ಳೇದು, ನಡೆ ಬರುತ್ತೇನೆ.” ಯಾಮುನಿ ನೀರಜಿಯ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಎಂದ. ಮುಂದೆ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತುಗಳೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ತರುಣಿಯೂ ಇವಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡದೇ ಹೋದಳು. ಅವಳು ಯಾವ ಭಾವನಾಲ್ಪೋಕದಲ್ಲಿ ಬಿರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಏನೋ.

ಅನಂಗನ ವಂಗನಾಟ

ತರುಣಿಬ್ಬರೂ ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು; ಆದರೆ ದಿನದಂತೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಸಪ್ತಳವಿಲ್ಲದೆಯೇ ದಿನಗಳೆದರು. ಇವು ಸೋಚಿಗದ ವಂಗತಿ. ಮುನ್ನೂ ದಿನದ ವಂಗತಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಮೌನವಾಗಿರಬಾರದಾಗಿತ್ತು; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇಂಥ ಸಿಸ್ತಬ್ಧತೆ, ಇಂಥ ಚಿಂತೆಯೆ! ಯಾರಾದರೂ ಅಸಂಬಂಧವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಗೊಟ್ಟು ನೋಡಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಬುಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇಬ್ಬರ ಮುಖದ ಭಾವಗಳೂ ಪಳೆರೆ ಬೇರೆ ಇವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರಮೋದನು ಗಂಭೀರನೂ, ಪ್ರಶಾಂತನೂ ಇದ್ದಾನೆ. ಈಗ ಅವನಿಗೂ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲ; ದೃಷ್ಟಿ ರೂಢ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೆಸರಿಗೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾಮುನೀನಾಥನ ನಿಟ್ಟುಸಿರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಬೆರೆತಿತ್ತು. ಆಗಾಗ ಅವನ ಅಭರಗಳು ಏಕೋ ಅನಂದದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮುಖ ಮುಮುಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇಬ್ಬರ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿಯೂ ಚಿಂತಾಸ್ರೋವು ಹರಿಯುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಪರಸ್ಪರ ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಅರಿಯುವೆ ಹೋದರು. ತಮ್ಮ ಮನೋಭಾವಗಳನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಲು ಉದಾಸೀನರಾಗಿದ್ದರು, ಇಡ್ಡಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಇಡೀ ದಿನವನ್ನು ಕಳೆದರು. ಒಂದೆರಡು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಮಾತಲ್ಲದೆ, ಅವರು ಮತ್ತೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೂ ಹಿಂದಿನ ದಿನದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾಮಿನೀನಾಥನಿಗೆ ಒಂದೆರಡು ಸಾರೆ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇಕೆನ್ನುವರು — ಸುರುವೂ ಮಾಡಿದ; ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದ ನಿರುತ್ತರನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ಆದರಿಂದ ಅವನು ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಆ ದಿನವನ್ನೇನೋ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕಳೆದರು. ಮರುದಿನ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು: ಆದರೆ ಏಕೋ ಅವರು ಆ ದಿನವೂ ಹೋಗುವ ಮಾತನ್ನೇ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ರದ್ದಾಯಿತು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಾಕುಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಸಂಜೆಯ ಮುಂದೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಗುಣುಡವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋದ. ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ನೋಡಿದ. ಆಚೆ ಕಡೆ ದಂಡೆಗೆ ಅದೇ ಆಡವಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು—ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ ವನದೇವಿ ಇರುವುದು ಆಡವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವೇ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕದಡಿತು. ಏನೇನನ್ನೋ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಪೂಲನ್ನು ದಾಟಿದ. ತಾನು ಮೊದಲು ಬಂದಿದ್ದ ಆಡವಿಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದ. ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಕಾಲು ಕರೆದೊಯ್ದು ತಿದ್ದುವು. ಮುಂದೆ ಭಯಂಕರವಾದ ಆಡವಿ ಕಂಡಾಗ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬಂದಿತು; ಆದರೆ ಅವನ ಕಾಲು ಮರಳಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಆಲಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟೋ ಏನೋ ಅವನು ತಿರುಗಹತ್ತಿದ ವನದಲ್ಲಿ. ಸಂಜೆ ಯಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಹಾದಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಮಾತೇ ಅವನ ನೆನಪಿನಲ್ಲಾಯಿ ಲಿಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನೋ ಹುಡುಕಲು ಅವನು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ತಿರುಗಹತ್ತಿದ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಹಿಂದು ಸಾರೆ ರಾತ್ರಿ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹೋದ ದಾರಿಯಿಂದಲೇ ಹೋದ. ರೂಗದಿಂದಲೇ ಗುಡಿಸಲು ಕಾಣಿಸಿತು. ಮಂತ್ರನುಗ್ಧನಂತೆ ಅದನ್ನೇ ನೋಡಹತ್ತಿದ; ಆದರೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಲು ಎದೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಾಚಿಕೆ, ಸಂಕೋಚಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದುವು. ಕಾಲು ಹಿಂಗೆ ಸೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಹತ್ತಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಅದರ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲ. ವನದೇವಿ ಅದರೊಳಗಿಂದ ಹೊರಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಹೋದ ರೇನು ಗತಿ? ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಗುಡಿಸಲನ್ನೇ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು

ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಳಿಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ದರ್ಮನ ಲಾಭವು ಸಿಗಲಾರದು. ಕತ್ತಲೆಯು ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಆಕಾಶದ ಮೇಲೆ ತೋರಿಸಹತ್ತಿತು. ನೋಡನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಗುಡಿಸಲು ಅವನ ಮುಂದೆ ಇದ್ದುದು ಅತ್ತರಾಣನ ನಾಯಿತು. ವಾಹ! ಪ್ರಮೋದನು ಹತಾಶನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ.

ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಕಳೆದಿರಬಹುದು. ಹಿಂದಿನ ದಿನದಂತೆ ಇಂದು ಕೂಡ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದ ಮರುದನಿಯೇಳತೊಡಗಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ಹೃದಯ ತಂತ್ರಿಯೂ ನಾದ ಮಾಡಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ನೋಡಿದ. ಅದೇ ವನದೇವಿ ಅವನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ಆನಂದದಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಉಬ್ಬಿದ. ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಲ್ಲಿನ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ತರುಣಿ ಒಂದು ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬಂದಳು; ಆದರೆ ಇಂದೂ ಪ್ರಮೋದನು ಅಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. “ ಎಲಾ ಇದೇನು, ಮತ್ತೆ ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದಿರಿ ? ” ಎಂದಳು.

ಪ್ರಮೋದನು ಉತ್ತರ ಹುಡುಕಿದ, ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಈ ಅವಿಚಾರ ತನಕ್ಕಾಗಿ ತಾನೇ ಹಳದಳಿಸಹತ್ತಿದ. ಅವನು ಸುಮ್ಮನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಜಾ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು- “ ನಿನ್ನ ನಂತೆ ಮತ್ತೆ ಇಂದು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದಿರೇನು? ಗುಡಿಸಲು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದೆ, ನಡೆಯಿರಿ, ವಿಶ್ರಮಿಸಿರಿ. ”

“ ಬೇಡ, ನಾನು ಈ ದಿನ ದಣಿದಿಲ್ಲ. ಅಡ್ಡಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೆ. ಇನ್ನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ” ಪ್ರಮೋದನು ನಾಚಿ ಹೇಳಿದ.

ನೀರಜಾ- “ ಆದರೂ ಏನಾಯಿತು? ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ನಡೆಯಿರಿ. ಅಷ್ಟೆ ಇದ್ದಾನೆ ಇಂದು. ಭಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ”

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸು ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಯಿತು.

“ ಬೇಡ, ನಾನು ಈಗ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಹೋಗಿರಿ. ” ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

ನೀರಜಾ- “ ಏಕೆ ? ”

ಪ್ರಮೋದ- “ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿದೆ. ”

ನೀರಜಾ- “ ಕತ್ತಲೆಯಾದರೇನಾಯಿತು ? ಸಣ್ಣ ವಳಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಇದೇ ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ತುಸುವಾದರೂ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುವು

ದಿಲ್ಲ. ಅನುವಾಸ್ಯೆಯ ಕಾಳ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಒಬ್ಬಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಲೋಕನದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ. ನಾನು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತೇನೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಾಡುತ್ತ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅವು ಕರೆದಾಗ ನಾನು ಆತನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನಗೇತರ ಹೆದರಿಕೆ? ಬನ್ನಿರಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹಚ್ಚಿದ ಎಲ್ಲ ಗಿಡ-ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವೆ. ”

ಪ್ರಮೋದ— “ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕರೆದರೆ ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಕರೆದರೆ ಹೋಗುವೆ. ”

ಪ್ರಮೋದ— “ ಇಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ, ಹೇಗೆ ಕೇಳುವುದು ? ”

ನೀರಜಾ— “ ನನಗಿಲ್ಲ ಕೇಳಿಸುವುದು. ನಡಿಯಿರಿ, ನೋಡಿರಿ, ಈ ಗೂಡಿನೊಳಗೆ ಎಂಥ ಸುಂದರವಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳ ಹಾಸುಗೊಯನ್ನು ಹಾಸಿ, ನಾನು ಕೋಗಿಲೆಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದ್ದೇನೆ. ”

ಪ್ರಮೋದ— “ ನಿಮಗೆ ಕೋಗಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯೇ ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಹೂಂ— ಇಂದೇ ಗಿಡದ ಮೇಲಿಂದ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದ ಕ್ಯಾಗಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಜತನದಿಂದ ಕಾಯಬೇಕಾಗಿದೆ ”

ಪ್ರಮೋದ— “ ನಡಿಯಿರಿ: ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸ ಕರೆದದ್ದು ಕೇಳಿಸದೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದೊಂದೇ ಭಯ ನನಗೆ. ”

ಪ್ರಮೋದ ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಹೊರಟ. ಅವಳು ಸ್ವಚ್ಛಾಂತವಾದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತ ಹೊರಟಳು

ಈ ಪರಿಯ ಸೊಬಗಾವ ದೇವರಲಿ ಕಾಣೆ |

ಗೋಪೀಜನ ಪ್ರಿಯ ಗೋಪಾಲಗಲ್ಲದೆ

|| ಪಲ್ಲ ||

ಧೂರಿಯತನದಲಿ ನೋಡೆ ಧರಣಿ ದೇವಿಗೆ ರಮಣ |

ಸಿರಿಯತನದಲಿ ನೋಡೆ ಶ್ರೀಕಾಂತನು ||

ಹಿರಿಯತನದಲಿ ನೋಡೆ ಸರಸಿಚೋದ್ಯವನಯ್ಯ |

ಗುರುವುತನದಲಿ ನೋಡೆ ಜಗದಾದಿಗುರುವು

|| ೧ ||

ಪಾವನತ್ವದಿ ನೋಡೆ ಅಮರ ಗಂಗಾಜನಕ |
 ದೇವತ್ವದಲಿ ನೋಡೆ ದಿವಿಜರೋಡೆಯ ||
 ಲಾವಣ್ಯದಲಿ ನೋಡೆ ಲೋಕಮೋಹಕನಯ್ಯ |
 ಆನ ಧೈರ್ಯದಿ ನೋಡೆ ಅಸುರಾಂತಕಾ

|| ೨ ||

ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸು ಹರುಷದಿಂದ ವಿವ್ವಲವಾಯಿತು. ಶರೀರವು ಕಂಪಿಸಹತ್ತಿತು. ಮೈಮೇಲೆ ರೋಮಾಂಚಗಳಿದ್ದವು. 'ಈ ಅಡವಿಯೊಂದೇ ಇಡಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ? ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನುಳಿದು ಉಳಿದ ಜೀವ-ಜಂತುಗಳನ್ನು ದೇವರು ಏಕೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ?' ಮುಂತಾಗಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಹತ್ತಿದ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಯಾಗೋ ಬರುವ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಅವನ ಧ್ಯಾನವು ಭಂಗವಾಯಿತು. ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದ-ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ನಿರಜಾನ ಹತ್ತಿರ ಅವನು ಬಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ "ನಾನು ಎಷ್ಟು ಒದರಿದೆ, ನಿನಗೊಂದೂ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲವೆ? ಊಟದ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ, ನಡೆ ಮನೆಗೆ." ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಬಹಳ ನಾಚಿಕೆಯೆನಿಸಿತು. ಕಟ್ಟಿಗೆಯುತಾದ. ಚಿವುಟಿದರೂ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹನಿ ನೆತ್ತರವು ಬರುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿರಜೆಯೂ ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದಳು.

ನಿರಜೆ ವನಬಾಲೆ. ಆದರೂ ಅವಳು ಸಜೀತಳಾಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಲಂಬವಾಯಿತು. ಸರಳತನದಿಂದ ಅವಳು ಸನ್ಯಾಸಿಗೆ "ಅಪ್ಪ! ಏಕೋ ಇಂದು ನಿನ್ನ ದನಿಯೇ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಒದರಿದೆಯೇನು?" ಎಂದಳು.

"ಇಲ್ಲ ಮಗು, ಬಹಳ ಹೊತ್ತೇನೂ ಕರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹುಡುಗನು ಯಾರು?" ಮಗಳು ಗಾಬರಿಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸನ್ಯಾಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

"ನಿನ್ನೆ ಇಬ್ಬರು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿ ಬಂದಿದ್ದರೆಂದು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದನಲ್ಲ, ಅವರಲ್ಲಿ ಇವರು ಒಬ್ಬರು. ನಾನು ಇವರನ್ನು ನಿನಗೆ ಭಿಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಲು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುವವಳಿದ್ದೆ." ನಿರಜಾ ಎಂದಳು.

"ಮಹಾಶಯರೆ, ಈ ವನದೇವಿ ಅಂದು ನಮಗೆ ನೆರವಾಗದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಾವು ಬಹಳ ಅನರ್ಥಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇಡಿಯ ರಾತ್ರಿಯನ್ನೇ ಅಡವಿ ಅಡವಿ ಆಲೆದು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಇವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇವೆ." ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

“ ನೀರಜಾ ಒಬ್ಬ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಮಗಳು. ಅತಿಥಿ ಸೇವೆಯೇ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಕೆಲಸ. ಅವಳು ತನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದ್ದಾಳೆ, ಬೇರೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಋಣಿಯಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಇಲ್ಲ! ಇರಲಿ, ಇಂದೂ ನೀವು ಜೇಟಿಯಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದಿರೇನು? ” ಸನ್ಯಾಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

“ ಇಲ್ಲ. ಇಂದು ಅಡ್ಡಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದೆ. ” ಪ್ರವೋದನು ನಾಚಿ ಕೊಂಡು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದ.

ಸನ್ಯಾಸಿ- “ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ ನಡೆಯಿರಿ, ಗುಡಿಸಲಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಮಿಸಿರಿ. ”

“ ಹೂಂ — ಹೂಂ, ನಡೆಯಿರಿ. ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ತಿರುಗಿ ಹೋಗುತ್ತೀರಿ? ” ನೀರಜೆ ಚಿಂತಿತಳಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರವೋದನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗುವನೆಂಬ ಹೆಪರಿಕೆಯಿತ್ತು. ಅವನು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕುಡುಕಾಡುವನೆಂಬ ವಿಚಾರ ಬಂದಿತು.

“ ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ನಿಮಗೆ ಉಣ್ಣಿಸದೆ ತಿನ್ನುವದೆ ನಾನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವು ಭಂಗವಾಗುವುದು. ಅತಿಥಿ ಸೇವೆಯೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ. ” ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರವೋದನು ಮರುಮಾತನಾಡದಾದ. ಸುಮ್ಮನೆ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ. ನೀರಜಾ ಪ್ರಪುಲ್ಲ - ಚಿತ್ತ - ವಿಹಂಗನಿಯಂತೆ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹಾಡುತ್ತ ನಡೆದಳು:—

ಹಿಗ್ಗುವೆ ಯಾಕೋ | ಈ ದೇಹಕ್ಕೆ | ಕುಗ್ಗುವೆ ಯಾಕೋ || ಪಲ್ಲ ||

ಹಿಗ್ಗುವ ನೆಗ್ಗುವ ಮುಗ್ಗುವ ತಗ್ಗುವ ||

ಅಗ್ನಿಯೊಳಗೆ ದಗ್ಧವಾಗುವ ದೇಹಕ್ಕೆ || ಅ. ಪ. ||

ಸತಿ-ಸತಿಯರು ಕೂಡಿ ' ರತಿ ರೀಡೆಗಳ ಮಾಡಿ ||

ಪತನವಾದಿಂದ್ರಿಯ | ಸ್ಪೃತಿಯು ದೇಹಕ್ಕೆ || ೧ ||

ಹೇಳುತ್ತ ಕೇಳುತ್ತ | ಬಾಳುತ್ತ ಬದುಕುತ್ತ ||

ಹೇಳದೆ ಹೋಗುವ | ಹಾಳಾದ ದೇಹಕ್ಕೆ || ೨ ||

ಪ್ರಸ್ಥಾನವೂ ಅಥವಾ ವಿಯೋಗವೂ !

ನೀರಜಾ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹಾಡನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಮರವಿತ್ತು. ಆ ಕಡೆಯಿಂದ ಯಾರೋ ಬರುವ ಸಪ್ಪಳವು ಕಿಬಿಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ಪ್ರಮೋದರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಉಸು ಹೊತ್ತು ಗಿಡದ ಹತ್ತಿರ ಹುಡುಕಿದರು. ಆದರೆ ಯಾರೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀರಜೆಯ ಭ್ರಮವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು ಗುಡಿಸಲಿನತ್ತ ಹೊರಟರು. ಗುಡಿಸಲು ಮುಟ್ಟಿದರು. ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಸನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರಮೋದನ ಹೆಸರು, ಊರು, ಕುಲ-ಗೋತ್ರಗಳನ್ನೂ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರ:— “ ದಸರೆಯ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಹೀಗೆಯೇ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೀನೆ. ”

ಸಂ:— “ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವಿರಿ ? ”

“ ಇನ್ನು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿನಕ್ಕೆ ಕಾಲೇಜು ಸುರುವಾಗುವುದು. ಆದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನಾನು ನಿಲ್ಲಲಾರೆ. ನಾಳೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕು. ಕಲಕತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ನಾನು ಊರಿಗೂ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ” ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದು ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

“ ಇನ್ನೂ ನೀವು ಕೋಗಿಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ತಿರುಗಿ ಮತ್ತೆ ನೀವು ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ” ನಡುವೆಯೇ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿದಳು ನೀರಜಾ.

ನೀರಜಾನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಪ್ರಮೋದನು ನಗುತ್ತ ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೂ ನಗದಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ನಗೆ ಮಾಯವಾಯಿತು ಮುಖಾಕೃತಿ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ನೀರಜಾನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಅವನ ಬಾಯಿಂದ “ ಇಂಥ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಬಾಲಿಕೆಯನ್ನಂತೂ ನಾನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡಿಲ್ಲ. ” ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳು ಹೊರಬಿದ್ದುವು.

ಪ್ರಮೋದನ ಬಾಯಿಂದ ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊರಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು; ಆದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕೇಳಿಸದೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ಗಂಭೀರನಾಗಿದ್ದ.

“ ಇದು ನಿಜ. ಇಂಥ ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಹುಡುಗೆ ಸಿಗುವುದು ದುರ್ದೈವ; ಆದರೆ ಇವಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ವರನೆಲ್ಲಿ? ಅಂಥ ಯೋಗ್ಯ ವರನು ದೊರೆಯ ಬಹುದೆ? ದೊರೆತರೆ ಅವನ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ನಾನು ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗುವೆ. ಕನೈ ಸರರ ಸೊತ್ತು. ಮದುವೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಒಂದು ಭಾರ ಇಳಿಸಿಕೊಂಡಂತಾಗುವುದು. ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ಕಾಶಿಗೋ ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಕೋ ಹೋಗುವೆ ? ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಅಪ್ಪ, ನನ್ನನ್ನೂ ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹರಿದ್ವಾರ ಎಷ್ಟು ಹರದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ ? ” ನೀರಜಾ ಗಂಭೀರ ಭಾವದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು.

“ ಬಹಳ ದೂರ. ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವಳು ವ್ಯಾಕುಲಳಾದಳು. ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ “ ನೀವು ಎಂದಾದರೂ ಅತ್ತ ಹೋಗಿರುವಿರಾ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ಇದು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿತು. ಅವನು ನೀರಜಾನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದ. ಈ ಮಾತು ನೀರಜಾನ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಗೆ ಹೊರಟಿತು. ಅವಳ ಹೃದಯ ದೊಳಗೆ ಏನು ಹುದುಗಿಕೊಂಡಿದೆ ಮುಂತಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಅದೊಂದೇ ಭಾವಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತೇ ಮುಗ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅದರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯವು ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಲು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಯತ್ನಿಸಿದ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಆ ಭಾವವು ಅಂಕುರಿಸಿರುವುದೋ ಇಲ್ಲೋ ನೋಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ.

“ ಹರಿದ್ವಾರವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದೂರವಿದೆ ? ” ನೀರಜಾನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನುಡಿದ:

“ ಮಗು, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಹರಿದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗ ಬಹುದೆ? ಮೊದಲು ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗಲಿ, ಆ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹೋಗುವೆ. ನಾಯಿಯ ಪ್ರಭಾವವು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ ! ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಸಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬ್ರಹ್ಮನೂ ದೂರಾಗುವನು. ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಹಸಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿದುವು.

ಅವನಿಗಾಗಿ ಬನೀನು ಇತ್ಯಾದಿ ಏನೇನನ್ನೋ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಡುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳ ಪ್ರೇಮವು ಕಲ್ಪನೆಯೊಳಗೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಕೂಡ ಅವಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕನಕನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ—ಸ್ನೇಹ, ಲಜೆಗಳು ಒಡೆದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕನಕಲತೆ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಸಮಯಭಾವ, ಅದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಗಳಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಹತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತು ಪತ್ರ ಬರೆದರೆ, ಅವನು ಒಂದೆರಡಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅಷ್ಟಾದರೂ ಕನಕನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ತಂಗಿಯ ನಿಃಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರೇಮದ ಬೆಲೆ ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಓದಲು ಹೋದಾಗ ಭಗಿನೀ ಸ್ನೇಹದ ವಿರಹವು ಗೊತ್ತಾಗಿತ್ತು. ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ನೆನಪು ಬರಹತ್ತಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಾದಾಮನ್ನು ಯಾರೂ ಒಡೆದು ಕೊಡುವವರಿಲ್ಲ; ಅವನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓರಣದಿಂದ ಇಡುವವರಿಲ್ಲ. ಅವನು ಚಿಂತೆಯೊಳಗಿದ್ದಾಗ, ಅವನ ಮೋರೆ ಬಾದಿದಾಗ ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಕಾತರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಯಾರೂ ಅತ್ಯತನುಸುವಾದರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ತಂಗಿಯ ಸ್ನೇಹವು ನೆನಪಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ನೇಹದ, ಮರ್ಮದ ಅರಿವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಮೋದನ ಮೋರೆ ವಿಷಣ್ಣವಾದಾಗ ಕನಕ ಕಾತರಳಾಗಿ ಸಂತಯಿಸಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವನು ಬೆದರಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕನಕಲತೆ ಊಟಕ್ಕೆ ಹಾಕಲು ಬಂದರೆ, ಪ್ರಮೋದನು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಕೊಸರೆ ಒಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳನ್ನು ಅಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಹತ್ತಿರವಿದ್ದಾಗ ಇದೆಲ್ಲ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಬಿಸಿಲಿಗೆ ಬಿದ್ದಾಗಲಲ್ಲವೇ ನೆರಳಿನ ಸುಖ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು !

ಪ್ರಮೋದನ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಅಪರಿಚಿತ ಜನರು. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ತಿಳಿಯಹತ್ತಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆಯೇ ಪ್ರಮೋದನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕನಕ ತಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮುಂದೆ ತಾನು ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೆನು ಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು— ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ

ಕುಣಿಯಹತ್ತಿದುವು. ಒಂದು ದಿನ ಮಳೆ ನಿಂತಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಆಡಲು ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇತ್ತ ಸುಶೀಲೆ ಒಳಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಇವರು ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಒದರಿದಳು. ಪ್ರಮೋದನ: ಹೋಗಹೋಗುತ್ತ ನಡುವೆಯೇ ಓಡಿ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟ. ಪ್ರಮೋದ ಓಡಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಕನಕ ನಗುತ್ತ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದಳು. ಸುಶೀಲೆಯ ಕ್ರೋಧಕ್ಕೆ ಕನಕಲತೆಯೆಬ್ಬಳೇ ತುತ್ತಾದಳು. ಸುಶೀಲೆಯ ಸಿಟ್ಟು, ಶಾಂತವಾಯಿತು. ಈ ಸಂಗತಿ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಕ್ರೋಧಾನ್ನಿ ಸುಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ತಪ್ಪನ್ನೂ ಕನಕಲತೆಯೇ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಕುಣಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅದೆಷ್ಟೋ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮೋದನು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಕನಕನ ಸ್ನೇಹವು ಅವನಿಗೆ ಆದರ್ಶ ಸ್ನೇಹವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ತಾನು ಅವಳ ಕೂಡ ಕರ್ತೋತ್ತನದಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡುದನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇನ್ನು ಕನಕನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ದಿನಗಳು ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಪ್ರಮೋದನ ಅನುತಾಪವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತು. ತುಸು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಕಲಕತ್ತಿಯ ವಾತಾವರಣವು ಒಗ್ಗಿತು. ಇತ್ತ ಕನಕನ ನೆನಪೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿತು; ಆದರೆ ಕನಕಲತೆ ಅಣ್ಣನಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಡೀಯ ವರುಷ ಅವನ ದಾರಿ ನೋಡಿ ನೋಡಿ ಕಣ್ಣುಗುಡ್ಡೆ ಬೆಳ್ಳಗಾದಾಗ, ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಾಕುಲವಾದಾಗ, ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ. ಆಗಿನ ಕನಕನ ಅನಂದವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಅಸದಳ. ಪ್ರಮೋದನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವವರೆಗೆ ಕನಕ ದಿನಗಳನ್ನು ಮಿನಿಟಿನಂತೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಿಂದಿನಂತೆ ಈಗಲೂ ಇಡೀಯ ವರುಷ ನಿರೀಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಈಗ ತಾನೆ ಆಶ್ಚಿನ ಮಾಸವು ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಕನಕ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅಣ್ಣನ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಪಾಪ! “ ಈ ಸಾರೆ ಪ್ರಮೋದನು ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ತಿರುಗಾಡಲು ಹೋಗುವನು; ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನ ಇದ್ದು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವನು. ” ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಕನಕ ಚಡಪಡಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಕನಕನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾಡಬೇಕೇನು? ಮತ್ತೆ ಅವಳು ದಿನಗಳನ್ನೆಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರಮೋದನು

ಕಾನಪುರದಿಂದ ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಕನಕನ ಸ್ನೇಹಮಯ ಹೃದಯವು ಆನಂದದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು. ಈ ಸಾರೆ ಪ್ರಮೋದನ ಮುಖವು ಹಿಂದಿ ನಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಅದರಲ್ಲಿ ನಗೆ, ಸ್ನೇಹಗಳು ಬಿರೆತಿದ್ದುವು. ಒಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಹುರುಪು ಅವನಲ್ಲಿ ಸೇರಿತ್ತು. ಬಿಡುವಿನ ದಿನಗಳು ಬೇಗನೇ ಮುಗಿದುವು. ಕನಕನ ಆನಂದದ ದಿನಗಳೂ ಮುರಿಯಾದುವು.

ಅಣ್ಣ - ತಂಗಿ

ಪ್ರಮೋದ ಇಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಕಲಕತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವವನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಒಯ್ಯುವ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಕನಕಲತೆ ಸರಿಪಡಿಸಿ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಕನಕನು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಂತೆ ಹ್ಯಾಂಡಬ್ಯಾಗಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಾದಾಮು, ತಾನು ಹೆಣೆದ ಕಾಲುಚೀಲಗಳನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೂ ಓರಣದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಇಟ್ಟು ಅವಳು ಓದುವ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳು. ಓದಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಳಸಿದಳು. ಭರದಿಂದ ಪುಟಗಳನ್ನು ತಿರುವಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳು ಓದಿ ಪಾನುಗಳನ್ನು ತಿರುವುತ್ತಿದ್ದಳೊ, ಅಥವಾ ಕಣ್ಣೀರು ಬಿದ್ದು ತೊಯ್ದು ಕೆಡುವು ವೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ತಿರುವುತ್ತಿದ್ದಳೊ, ಹೇಳುವುದು ಕಠಿಣ. ಕೆಲವು ಕಾಲವನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಕಳೆದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಕನಕಲತೆ ಉದಾಸೀನಳಾಗಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಒಂದೆಡೆಗಿಟ್ಟಳು. ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಮೋದನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ಕನಕನ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು - “ ಏನು ಓದುತ್ತಿ ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ ಅಣ್ಣ, ಇದು ಹಿಂದುಸ್ತಾನದ ಇತಿಹಾಸ. ” ಎಂದಳು ಕನಕ.

“ ತಾ, ನೋಡೋಣ ” ಎಂದು ಪ್ರಮೋದನು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕೈಯೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಅವನ್ನು ನೋಡಿದಾಕ್ಷಣವೇ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಟ್ಟು “ ಹೈಂ! ಕನಕ! ” ಎಂದ. ಮುಂದೆ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ.

ಅಣ್ಣ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಸುಮ್ಮನಾದ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಕನಕ ಕೇಳಿದಳು. “ ಅಣ್ಣ, ಏನೋ ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ನಡುವೆಯೇ ಏಕೆ ಸುಮ್ಮನಾದೆ? ಹೇಳಬಾರದೆ? ”

ಪ್ರಮೋದ— “ ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತೀನೂ ಇಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇತಿಹಾಸವು ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆಯೋ? ಇಲ್ಲೋ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇರಲಿ, ಹೇಳು ನೂರಜಹಾಂ ಯಾರು ? ”

ಕನಕ— “ ಅವಳು ಶೇರ ಅಫಗಾನನ ಮಗಳು. ಕೊನೆಗೆ ಜಹಾಂಗೀರನ ಬೇಗಮ್ ಆದಳು ”

ಪ್ರ— “ ಜಹಾಂಗೀರನಿಗೂ, ನೂರಜಹಾಂನಳಿಗೂ ಹೇಗೆ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಯಿತು ? ”

ಕ— “ ನೂರಜಹಾಂ ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಕೂಡ ಅಕಬರನ ದರಬಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು, ಗೆಳೆತನವಾಯಿತು. ”

ಪ್ರ— “ ಇರಲಿ, ಒಳ್ಳೇದು, ನೂರಜಹಾಂನಳ ಲಗ್ನವು ಶೇರ ಅಫಗಾನನ ಕೂಡ ಆಯಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಜಹಾಂಗೀರನ ಬೇಗಮ್ ಹೇಗೆ ಆದಳು ? ”

ಕ— “ ಜಹಾಂಗೀರನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಶೇರ ಅಫಗಾನನ ಕೊಲೆಯಾಯಿತು..... ” ಕನಕ ಲತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಗೊಡದೆ ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

“ ಛಿ, ಛಿ, ಜಹಾಂಗೀರನ ಪ್ರೇಮವು ಬರಿ ಪ್ರೇಮವಲ್ಲ, ಆತ್ಮತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಪ್ರಮೋದನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನಿಮ್ಮತ್ತು ಹರಿದು ಹೋದಂತಾಯಿತು.

ಪ್ರಮೋದನು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದ. ನೀರಜಾ ಮತ್ತೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ವರಿಸಿದರೆ, ಏನು ಮಾಡುವುದು? ಹಾಗಾದರೆ ನೀರಜಾ ಪರರ ಸೊತ್ತಾಗುವಳು. ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಕೂಡಿದರೆ, ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ಬಿಡುವಳು, ಅಥವಾ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆದೂ ಕೂಡಲಿಕ್ಕೂ ಇಲ್ಲ. ಉಫ್! ಎಂಥ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯಿದು! ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ತಾಪವೆನಿಸಹತ್ತಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ಅಧರುಗಳು ತಡೆತಡೆದು ನಡುಗ ಹತ್ತಿದುವು; ಆದರೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರನಾದ. “ ಕನಕ, ನೀನೆಂದಾದರೂ ನೂರಜಹಾಂನ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿರುವೆಯಾ? ” ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

ಕನಕ— “ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಣ್ಣ, ಅಂಥ ಸುಂದರಳಾದ ಅತ್ತಿಗೆಯೊಬ್ಬಳು ಮನೆಗೆ ಬರಲಿ! ಅಣ್ಣ, ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ”

ಕನಕನ ಈ ಸರಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರವೋದನ ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಅವನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಅಣ್ಣನ ಉಸಿರೊಂದನ್ನೆಳೆದ. ಏನನ್ನೋ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕವಾಟಿಗೆ ಆತುನಿರ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅನ್ಯಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ.

ಕನಕ— “ ಅಣ್ಣ, ಇಂದು ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ. ನೀನು ಏನನ್ನೋ ಹೇಳ ಹೇಳುತ್ತ ನಡುವೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ. ”

ಪ್ರವೋದ— “ ಹೂಂ, ಏನೋ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ; ನಡುವೆಯೇ ಮರೆತು ಹೋಯಿತು. ”

“ ನನಗೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಹಾನಿಯಾಗುವುದೇ? ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊ, ಹೇಳು. ” ಕನಕ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರ — “ ನೀನಿನ್ನೂ ಹುಡುಗಿ, ಚಿಕ್ಕವಳು. ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೇಳಿದರೆ ನನಗಾಗುವ ಲಾಭವೇನು? ”

ಕ— “ ಅಣ್ಣ, ನೀನು ನನಗೆ ಎಂದೂ ಏನೂ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದೇ ಏಕೆ ಹೇಳಲು ಬಂದೆ? ”

ಪ್ರ— “ ಹುಚ್ಚತನ, ಬುದ್ಧಿಭ್ರಮೆ, ಮತ್ತೇನು? ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಆ ಮಾತು ಹೊರಬೀಳಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೇಳಲಿ, ಹೇಳುವ ಮನಸ್ಸೇ ಇಲ್ಲ. ”

ಕನಕಲತಾ ನೋಡಿದಳು. ಪ್ರವೋದನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಚಪಲತನವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಅವನು ಗಂಭೀರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮುಖವು ಬಾಡಿದೆ, ನೇತ್ರಗಳು ಆವೇಶಮಯವಾಗಿವೆ. ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯ, ದೃಢತೆಗಳಿವೆ. ಮಾತಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೋದನು ಒಂದೊಂದನ್ನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಒಗೆದ. ಕನಕನಿಗೆ ಇದರ ಮಧ್ಯವು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ ಅಣ್ಣ, ನೀನು ನನಗಂತೂ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ” ಅಣ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ ಎಂದಳು. ಕನಕನ ಮಾತಿಗೆ ಪ್ರವೋದನು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿದನೋ, ಇಲ್ಲವೋ? ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದೂ ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಪ್ರವೋದನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ.

ಆ ಮೇಲೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಎದ್ದು ಹೊರಟುಹೋದ. ಕನಕನಿಗೆ ಅತಿವ ನೇದನೆ ಯಾಯಿತು. ದುಃಖವು ಅತಿಯಾದುದರಿಂದ ಅವಳ ನೇತ್ರಗಳು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಹೋದುವು. ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿದು ಹೋದುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವೇಗವು ಸ್ವಲ್ಪ ತಗ್ಗಿತು. ಆಗ ಕನಕಲತಾ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಎದ್ದಳು; ಆದರೆ ಅವಳು ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ರಾಸಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಹೌಹಾರಿದಳು. ಕೂಡಲೇ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓರಣದಿಂದಿಡಹತ್ತಿದಳು.

ಅವು ಸುಶೀಲಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳು. ಸಣ್ಣವಳಿದಾಗ ಅವನ್ನು ಅವಳ ರಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಪುಸ್ತಕಗಳೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ. ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಸುಶೀಲೆ ಅವನ್ನು ಬಹಳ ಜೋಕೆಯಿಂದ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾರಾದರೂ ಅವಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದರೆ ಅವಳು ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಕನಕಲತಾ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹುಡು ಕುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಳು. ಆ ದಿನಸ ಸುಶೀಲಾ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಆ ಕಪಾಟನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟಿಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಕನಕ ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಗೊಡವೆಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಪಾಪ ಕನಕ ಹೆದರುತ್ತ ಹೆದರುತ್ತ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿ ಇಡ ತೊಡಗಿದಳು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುಶೀಲಾ ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಳು. ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ನೋಡಿದಕೂಡಲೇ ಕನಕನ ಕೈಕಾಲು ತಣ್ಣ ಗಾದುವು. ಅವಳ ಅಳಿದುಕೊಂಡ ಸಾಹಸವೂ ಅವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು. ಕಳ್ಳನಂತೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟಳು. ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕಲ್ಲಾ ಬಿಲ್ಲಿಯಾಗಿದ್ದುವು. ಅದರಿಂದ ಸುಶೀಲಾ ಸಿಟ್ಟಾದಳು. ಸುಶೀಲಾ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಕರವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನಳಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಕಡ್ಡಿಯಂಥ ತಪ್ಪನ್ನೇ ಗುಡ್ಡ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ರೇಗಿಗೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೋಡಿ ಸುಶೀಲಾನ ಮೈ ಕಾಯಿತು. ತನ್ನ ಆಜ್ಞಾ ಲ್ಲಂಘನವು ಅವಳಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಸುಶೀಲಾ ಆಲೋಚಿಸಹತ್ತಿದಳು—
 “ಏನು ಮಾಡಲಿ! ಅಂದು ಕಪಾಟನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡವೆಂದು ಕಟ್ಟಿಪ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ; ಆದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದೆ! ದೊಡ್ಡ ವರ ಮಾತನ್ನು ಮೀರುವುದೆ!! ಕನಕ ಮೊದಲು ಹೀಗೆಂದೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇವಳಿಗೆ ಇನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇವಳನ್ನು ಈಗ ಹತ್ತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಕೆಲಸ ಕೆಡುವುದು. ಗಿಡವಾಗಿ (ಬಗ್ಗದ್ದು) ಬಾಗದುದು ಮರವಾಗಿ ಬಾಗೀತೆ!”

ಸುಶೀಲಾ ತನ್ನ ತಂದೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ನೇಹವಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆತನಿಗೆ ಬಹಳ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಪೂಜ್ಯ ಪಿತನ ಸಂಪತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವು ಹೆಚ್ಚು ಪೂಜ್ಯವಾಗಿದ್ದುವು ಕನಕ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮಾನ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಶೀಲಾ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಆಲೋಚಿಸ ಹತ್ತಿದಳು.

“ ನಾನು ಇವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ನಿನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲವೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ಆದರೂ ಮತ್ತೆ ನೀನು ಮುಟ್ಟಿದ ಕಾರಣವೇನು? ” ಸುಶೀಲಾ ಗಂಭೀರಳಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಕನಕ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಪಾಪ, ಅವಳು ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು? ನಾನು ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡರೆ, ಯಾರು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಏಳುವಳು. ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಿರುವವರೆಗೆ ಅವಳು ಅಣ್ಣನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ! ಹೀಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕನಕ ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಸುಶೀಲಾ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು; ಆದರೆ ಕನಕ ತಿರುಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಈಗ ದೋಷಿ, ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆ ಮೌನವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ! ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೇಳಿದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಕನಕನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು ಅಸಂಭವವೆಂದು ಸುಶೀಲಾ ನಿಗೆ ಎನಿಸಹತ್ತಿತು. ಆದರೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯ ಮಾಡದೆ ಬಿಡುವುದು ಒಳಿತಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಕರ್ಕರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಎಂದಳು. “ ಪ್ರಮೋದನು ಈ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗುವನು. ಹೋಗುವಾಗ ನೀನು ಅವನಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಡ. ” ಕನಕನಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆಯೊಂದೇ ಪರ್ಯಾಪ್ತವೆಂದು ಸುಶೀಲಾ ತಿಳಿದಿದ್ದಳು.

“ ಕನಕ ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ? ಅವಳನ್ನು ನೋಡದೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾನು ಹೋಗಲು ಸಜ್ಜಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಅವಳೇಕೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ? ” ರಾತ್ರಿ ಹೊರಡುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದನು ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ಕೇಳಿದ.

“ ಇಂದು ಅವಳು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೆಂದು ಅವಳನ್ನು ನಾನು ಒಳಗಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ” ಎಂದಳು ಸುಶೀಲಾ.

×

×

×

×

ಕನಕನು ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧವೇನೆಂದು ಪ್ರವೋದನೆಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವಳು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆನರೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಲಿಲ್ಲ, ನಿರಾಶನಾದ. ಕನಕನನ್ನು ಕಾಣದೆಯೇ ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಗರೆ !

ಇಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ವನದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಗುಡಿಸಲಿನ ಹತ್ತಿರವೇ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗಿಡವಿತ್ತು. ನೀರಜಾ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಾದ ಮತ್ತು ದೃಷ್ಟಿಗನ ಒಬ್ಬ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಚಂದ್ರದೇವನ ಪ್ರಕಾಶವು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮುಟ್ಟಲು ಅಸಮರ್ಥವಿದೆ. ಮಂದ ವಾಯು ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಗಾಳಿ ಗಿಡ-ಮರಗಳ ಹರಿಗಳನ್ನು ಬಾಗಿಸಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕತ್ತಲೆ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಆ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮನೆತನದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿ-ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನೀರಜಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಡುನಡುವೆ ಒಂದೆರಡು ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಸೊಸೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀರಜಾ- “ ಬಸೂ, ಇಂದು ನೀನೇಕೆ ಅವಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ ? ” ಎಂದಳು.

“ ಅವಳು ಮಾವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದಳು. ” ವಸುಮತಿ ಎಂದಳು.

ನೀರಜಾ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹೂವನ್ನು ವಸುಮತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳು-- “ ಆಹಾ ! ಗಂಡನು ಬಂದರೆ ಹೂವನ್ನು ಒಯ್ಯುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಪಾಪ ಅವಳು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಈ ಹೂವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕಳಿಸು. ” ಎಂದಳು.

“ ಮಗು ! ಮನೆಯ ತೊಂದರೆ ನೀಗುವುದೇ ಕಠಿಣ. ಹೂವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಯಾರು ಒಯ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು ? ” ವಸು ಎಂದಳು.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗಿಡವ ಮೇಲೆ ಗೂಗೆ ಒದರಿತು. ಗೂಗೆಯ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀರಜಾ, ವಸುಮತಿಯರಿಬ್ಬರೂ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರು. ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಗಾಬರಿಯಾದರು.

“ ನನಗೆ ಹೆದರಿಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ; ಆದರೆ ಏಕೋ ಇಂದು ನನಗೂ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗಹತ್ತಿದೆ. ಒಳ್ಳೇದು, ದೇವರನ್ನು ನೆನೆಯೋಣ. ಸಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾತುಕತೆ. ” ನೀರಜಾ ಎಂದಳು.

ಮತ್ತೆ ಅನುಂಗಳ ಸೂಚಕವಾದ ಗೂಗೆಯ ದನಿ ಕೇಳಿತು. ದನಿ ಕೇಳಿ ನೀರಜಾ ತಿರುಗಿ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳ ಕಡೆಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. “ ಅಲ್ಲಿ ನೋಡು ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ! ” ವಸುಮತಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ವಸುಮತಿ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು; ಮುಂದುವರಿದು ಕೇಳಿದಳು— “ ನೀವು ಯಾರು ? ” ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆಯೇ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಹಿಡಿದ. ಇಬ್ಬರು ವಸುಮತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಮತ್ತೇನು ಇಬ್ಬರೂ ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಗೊಳೋ ಎನ್ನಹತ್ತಿದರು.

ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಅರಿವೆಯಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ. ಮೊದಲನೆಯವನು ಅವಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಓಡಹತ್ತಿದ. ನೀರಜಾ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವಾರು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಆದರೆ ಅವನು ಭೀಮನಂತೆ ಬಲವಂತನಾಗಿದ್ದ. ಅವಳ ಆಟ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಮೂವರು ವಸುಮತಿಯನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಬಿಗಿದರು. ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದೊಳಗೆ ನಾಲ್ವರೂ ಮತ್ತೆ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿದರು.

ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ನಾವೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ನಿಂತಿತ್ತು. ನಾಲ್ವರೂ ನೀರಜಾನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಾವೆಯನ್ನೇರಿದರು. ಅಂಬಿಗನಿಗೆ ಆದನ್ನು ಬಿಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ನಾವೆ ಸಾಗಿತು. ನೀರಜಾನ ಮೈಮೇಲಿನ ಅರಿವೆಯನ್ನೂ ತೆಗೆದರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಅರಿವೆಯಿಂದ ಬಂಧಿಸಿದ್ದ ದರಿಂದ ನೀರಜಾ ಮೈಮರೆತಿದ್ದಳು. ಅರಿವೆಯನ್ನು ಸರಿಸಿ ಅವರು ನೋಡಿದರು. ಹುಡುಗೆ ಮೈಮರೆತು ಬಿದ್ದಿದ್ದಳು. ತಣ್ಣೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹುಡುಗೆ ಎಚ್ಚರಾದಳು. ನೀರಜಾ ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟಿಗೂ ನೋಡಿದಳು; ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಗುಡಿಸಲು ಕಾಣಿಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳಿರುವುದು ಅಪರಿಚಿತ ಸ್ಥಳ. ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತಿರುವ ಜನರೂ ಅಪರಿಚಿತರು.

ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಗಾಬರಿ ಗಾಬರಿಯಾಯಿತು. ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಚೀರಿಕೊಂಡಳು ಒದರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬನು ಅವಳ ಬಾಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದ. “ಇನ್ನು ಒದರದರೆ, ಚೀರಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು— ನೀನು ಮತ್ತೆ ಚೀರಿದೆಯಾದರೆ ಹೆಡಮುರಿಗೆ ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ನೀನು ಸುಮ್ಮನಿರುವುದೇ ಒಳ್ಳೆಯದು.” ಎಂದ.

ನೀರಜಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಳು. ಅವನು ಹೇಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಬೇಡವೆನ್ನುವವರಾರು. ಇಂಥ ಈ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಕಸುವು ತೋರಿಸಲು ದೋದರೆ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಹಾನಿಯೇ ಆಗುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ನೀರಜಾ ನಿರಸಾಯಳಾಗಿ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಏಳಹತ್ತಿದಳು.

ರಾತ್ರಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಹತ್ತಿತು. ಅಂಬಿಗರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎಲ್ಲರೂ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡ ಹತ್ತಿದರು. ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಕಾವಲು ಮಾಡಲು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೂ ಆಲಸ್ಯವು ಬಂದಿತು. ಅವನೂ ಹಾಸಿಗೆ ಹಾಸಿಕೊಂಡು ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯಹತ್ತಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ನೀರಜಾ ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು. ನಾವಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅವಳು ಕಿಡಿರಿಯೊಳಗಿಂದ ನದಿಯ ಶೋಭೆಯನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಹೊಯ್ಯಾಡು ತ್ತಿತ್ತು. ಬಗೆಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳೇಳಹತ್ತಿದುವು. ಈ ಪಾಪಿಗಳ ಕೈಯೊಳ ಗಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗುವುದು! ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟೋ ವಿಚಾರಗಳು ಬಂದುವು. ಆದರೆ ಒಂದೂ ಬಗೆಹರಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಳು ಹತಾಶಳಾಗಹತ್ತಿದಳು. ನೋಡಿದಳು. ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಉಪಾಯವೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಳೇ ಈ ದುಷ್ಟರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾಳೆ. ನದಿಯೊಳಗೆ ಹಾರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಪರೀಕ್ಷೆಗೆಂದು ಅವಳು ಕಿಡಿರಿಯಿಂದ ಕಾಲನ್ನು ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದಳು.

ದುರ್ಭಾಗ್ಯವಶದಿಂದ ಕಾವಲಿನವನು ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದ್ದು ಬಿಟ್ಟ. ಅವಳ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕೂಡಲೇ ಎದ್ದು ನಿಂತ. ಅವಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜಗ್ಗಿದ. ದುಷ್ಟನ ಕೈ ತಾಕುತ್ತಲೇ ಪಾಪ, ಹುಡುಗೆ ನಡುಗಿದಳು!

ನಿರಾಶೆ

ನೀರಜಾ ಮಾನಸಿಕ ಕಷ್ಟದಿಂದ ದಣಿದುಹೋಗಿ ನಿದ್ರಾದೇವಿಯ ಸುಕೋಮಲ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಮಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಯಾರವೋ ಕಠೋರ ಕರಗಳು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವರಿಸಿದುವು. ಅದರಿಂದ ಅವಳ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾಯಿತು. ನೋಡಿದಳು, ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಯೇ ಕತ್ತಲೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು. ಅವಳು ಮಲಗುವಾಗ ನಾವೆಯೆ ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ದೀಪವೊಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದೂ ಆರಿದ್ದಿತು. ನಿಸ್ತಬ್ಧವಾದ ರಾತ್ರಿ, ಹುಟ್ಟಿನ ಭಪ್ ಭಪ್ ಸಪ್ಪಳವು ಬಹಳ ಭಯಾನಕವಾಗಿತ್ತು.

ಇಂಥ ಭಯಾನಕ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ನೀರಜಾನ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವಳ ನಿದ್ದೆಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕತ್ತಲೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ರೂಪವು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಚೀರಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯಾಸಪಡಹತ್ತಿದಳು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ವಿಧಿಸಿದ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಇರಲಿ; ಪಾಪ, ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ತಳಮಳಗೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಅವಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸಿದವನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮೃದು ಸ್ವರದಲ್ಲಿ— “ ಹೆದರಬೇಡ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಾತನಾಡು. ಈ ದುಷ್ಟರ ಬಲೆಯೊಳಗಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರಣಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ” ಎಂದ.

ಇದೇ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಹಿಂವೆ ನೀರಜಾ ಇನ್ನು ಉಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಈಗ ಅವಳು ಕೇಳಿದುದೇನು. ಅವಳ ರಕ್ತಣಿಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎದೆ ತಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಂತುದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಆನಂದವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಅವಳ ಜೀವದೊಳಗೆ ಜೀವ ಬಂದಿತು. ನಿರಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಆಶೆ ಸುಳಿಯಿತು. ಆದರೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಆಶೆ ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಮುದುಡಿಕೊಳ್ಳುವ ‘ ಮುಚುಗ ’ ದಂತೆ ಆಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಆಶೆ ಆರಿತು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಅವಿಶ್ವಾಸವು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

“ ನೀನು ಯಾರು? ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾವಲಿನವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಾರು ಮಾಡುವೆ? ” ಸಂಶಯದಿಂದ ನೀರಜಾ ಕೇಳಿದಳು.

“ ಅವನ ಬದಲಿ ನಾನೇ ಕಾವಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅಂಬಿಗರಲ್ಲಿ ನಾನೂ

ಒಬ್ಬ. ನಿನ್ನ ಹೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ನೀನು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ, ನಾನು ಉಳಿಸಬಲ್ಲೆ.” ಅವನು ಉತ್ತರನಿತ್ತ.

“ ನಾನೇನು, ಇಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧಳೆ. ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಬಂದರೂ ಸಾಯಲು ಸಿದ್ಧಳೆ. ಹೇಳು ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕು.” ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

“ ಈಗೇನೂ ಬೇಡ. ಓಡಿ ಹೋಗಲು ಮಾತ್ರ ಯತ್ನಿಸಬೇಡ. ನಾನು ಯಾರಾದರೂ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರ ನೆರವಿನಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಂಬು. ಆದರೆ ಮಾತು. ಎಂದರೆ ಹಿತವಾಗುವುದು.” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದ. ಅದಳಿಗೂ ಅನ್ಯ ಮಾರ್ಗ ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿರುಪಾಯವಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರಿಂದ ಅವಳು ಒಪ್ಪಿದಳು. ಅಂಬಿಗನೂ ಹೋಗಿ ಹೊರಗೆ ಮಲಗಿಕೊಂಡ.

ಹಾಗೇ ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯಹತ್ತಿದುವು. ನೀರಜಾ ತನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಗಾಗಿ ಹಾತೊರೆಯಹತ್ತಿದ್ದಳು. ಎರಡು-ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಡಗವು ಅಲಾಹಾಬಾದವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಬಿಡುಗಡೆಯ ಆಶೆ ಹೇಳಿದ ಅಂಬಿಗನು ತಿನ್ನಲು ಏನೇನೂ ತರಲು ಇಳಿದು ಹೋದ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಹಾದಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಬಿಗನು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಹಡಗವನ್ನೇರಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನೀರಜಾನಿಗೆ - “ ಇನ್ನು ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಡಗವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವುದು. ಆದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರವಾಗುವುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ನೀರಜಾ ಆನಂದದಿಂದ ಕುಣಿದಾಡಿದಳು. ಅವನು ಆ ಹೊತ್ತನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತು, ಮೋಡಗಳು ಕವಿದುವು. ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಳೆಯೂ ಸುರುವಾಯಿತು ಹಡಗವು ಬರುವುದೋ, ಇಲ್ಲೋ, ಎಂದು ನೀರಜಾ ಸುಮ್ಮನೆ ಕಿಡಕಿಯೊಳಗಿಂದ ದಾರಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಡಗವು ಅವಳ ಹಡಗದ ಹತ್ತಿರ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಡಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಛಾ ಛಾ ಸಪ್ಪಳ ಮಾಡುತ್ತ ಅವಳನ್ನು ಒದೆಯುತ್ತ ಎಲ್ಲಿಗೋ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ನೋಡನೋಡುವಷ್ಟರೊಳಗೆ ಒಂದು ಹಡಗವು ಬಂದು ಆ ಹಡಗವನ್ನು ತರುಬಿತು, ಅಂಬಿಗರು ಹೆದರಿದರು.

ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಓಡಹತ್ತಿದರು. ಒಬ್ಬ ಭೀಮಕಾಯದ ಮನುಷ್ಯನು ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಅಡಿಯಿಟ್ಟ. ಬಂದೂಕಿನ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಹಡಗದಲ್ಲಿರಲು ಅಂಬಿಗರಿಗೆ ಎದೆ ಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜಿಗಿದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಲು ಕರೆದೊಯ್ದ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬರುವವನೇ ಹಡಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

ತರುಣನು ಅನಿರ್ದಂಭವಾಗಿ ನೀರಜಾನ ಹತ್ತಿರ ಹೋದ. ಹಡಗದಲ್ಲಿ ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನೀರಜಾ ಕೂಡಲೇ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಉದ್ಧಾರಕ್ಕೊಂದು ಬಂದವನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ- ಯಾಮಿನೀನಾಥ! ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನು ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ. ಅವನಿಗೆ ಸೋಜಿಗವಾಯಿತು. “ ಎಲಾ ! ನೀವು ನೀರಜಾ ? ಬನ್ನಿರಿ. ಬೇಗನೇ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಹಡಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾ. ” ಎಂದ.

ದುಷ್ಟರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ನೀರಜಾ ಪಾರಾದಳು. ಆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಾಯಿ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಏನೂ ಆಡದೆಯೇ ಸುಮ್ಮನೇ ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನ ಕೂಡ ಅವನ ಹಡಗವನ್ನೇರಿದಳು. ಅದೂ ಸಾಗಿತು.

ಅವಿಶ್ವಾಸ

ಬೀಡಾನ ಉದ್ಯಾನದಿಂದ ತುಸುವೇ ದೂರದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸುಂದರ ವಾದ ಮನೆ. ಇದೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದಬಾಬು ಓದುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಮೋದ ಒಂದು ಕುರ್ಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆಯೇ ಒಂದು ಮೇಜು ಇದೆ. ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮೇಣಬತ್ತಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮೇಣಬತ್ತಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಪುಸ್ತಕದ ರಾಶಿ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಯಾವುದೋ ಚಿಂತೆ. ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದುವಾಗ ಏನೋ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು; ತೆರೆದ ಪಾನು ಹಾಗೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಪುಟವನ್ನೂ ಓದುವುದಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಿ. ಎ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದಿನಗಳು ಸಮೀಪಿಸಹತ್ತಿದುವು. ಓದದಿದ್ದರೇನಾಯಿತು ? ಓದಲಿ, ಓದದಿರಲಿ, ಪುಸ್ತಕ ಮುಂದಿರದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸವಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನೋದಬೇಕೆಂದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಪ್ರಯಾಸವಿಟ್ಟ. ಆದರೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತು; ಮನಸ್ಸೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಇಟ್ಟ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಾವ್ಯವಿತ್ತು.

ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆರೆದ. ಮುಂದಿನ ಪದ್ಯವು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿತ್ತು. “ Oft in my waking dreams do I live over again that happy hour ”— ಅವನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಓದುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಆಳು ಬಂದು— “ ಬಾಬು, ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಏನೋ ಕೆಲಸವಿದೆಯಂತೆ. ” ಎಂದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಮೋದ ಹೌಹಾರಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ. “ ಅವರು ಮೇಲೆ ಬರುವಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ತುಸುವೇ ಮಾತನಾಡಿ ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ” ಆಳು ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು. “ ಒಳ್ಳೇದು ನಡೆ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಬಳಿಗೆ ಆಳಿನ ಕೂಡ ಬಂದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಗುರುತಿಸಲು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಬೇಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಹರ್ಷದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. “ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದು ಈ ದಾಸನ ಮೇಲೆ ದಯ ತೋರಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಸುಸ್ತುಗೊಳಿಸಬೇಕು. ” ಎಂದ.

“ ಇಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ನಾನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಗುಪ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಎಂದ.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೊರಟ. ಪ್ರಮೋದನೂ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಬೀಡನ ಉದ್ಯಾನವ ವರೆಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದು ನಿರ್ದನವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ರಾತ್ರಿಯ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಹರವು ಕಳೆದಿದೆ. ಚಂದ್ರಲೋಕವು ಇಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ದಾನಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಈಗ ಆಕಾಶದೊಳಗೆ ವಿಲೀನವಾಯಿತು. ರಜನಿ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿದೆ. ಆ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸಂಖ್ಯ ದೀಪದ ಹುಳುಗಳು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ಹಾರಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹೊರಗಿನ ದೀಪಮಾಲೆ ದೂರದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ ತಾರೆಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆ ನಿರ್ದನವಾದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ, ರಾತ್ರಿಯ ನಿಸ್ತಬ್ಧತೆ

ಯನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಿ, ಗಂಭೀರ ಸ್ವರವಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ- “ ಪ್ರಮೋದ ಬಾಬು, ನೀನು ಹೀಗೇ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರು! ” ಎಂದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನು ಗಾಬರಿಯಾದ. “ ನಾನೇನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರನಾದ. ಸಿಟ್ಟಿನ ಸ್ವರವಲ್ಲಿ - “ ನಿರಾಧಮ, ಹೇನು ನನ್ನ ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ? ” ಎಂದ.

“ ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ? ” ಇವೇನು! ವಜ್ರವು ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಪ್ರಮೋದನು ಇಷ್ಟು ಹಾಯಾರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ದಿಗಲು ಬಿದ್ದಿತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಅಧೀರನಾಗಿ ಮತ್ತೆ - “ ನನ್ನ ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿ? ” ಎಂದ

ಪ್ರಮೋದನು ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡುಗುತ ದೂರವಾಗಿ, ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಂತ “ ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ? ” ಎಂದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಸಹನವಿಲ್ಲದೂ ಯಿತು ಈಗ ಅವನಿಗೆ ತಡೆಯುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತಿನಿಂದ ಅವನ ತಲೆ ಕಾಯಿತು. ದೊಡ್ಡ ಪಾಟ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕೆಡಿ ಕಾರಹತ್ತಿದ. ಹೆಚ್ಚಾದ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಪ್ರಮೋದನ ಗಂಟಿನನ್ನು ಹಿಡಿದು - “ ಏನು! ನಿನಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ, ನೀನು ನನ್ನ ನೀರಜಾಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿರುವೆ? ಹೇಳು ಈಗಲೆ. ಇಲ್ಲವಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಹೀರುವೆ. ” ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದ.

ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು- “ ಸ್ವಾಮಿ! ನೀವೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀರಜಾಳನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದಿರುವರೆ? ನೀರಜಾ..... ನೀರಜಾ..... ಅಯ್ಯೋ..... ಹಾ..... ನೀರಜಾ! ” ಎಂದು ಭಯಪಟ್ಟು ಹಿಡಿದ.

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ನೀರಜಾಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆಂಬ ಸಂಗತಿಯು ಬಾಣವಂತೆ ಅಪಸ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಾಟಿತು. ಮೈಮೇಲೆ ಸ್ವಚ್ಛೆಯೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆ ಕಾಣಿಸ ಹತ್ತಿತು. ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ಗಿಡವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಂಶಯವೆನಿಸಿತು. ದೋಷವು ಪ್ರಮಾಣಿತವಾಗಿದೆ, ಅಪರಿಂದಲೇ

ಭಯದಿಂದ ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಾಗದೆ, ಮುಂತಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಣಿಸಿದ. ದೋಷದ ಬಗೆಗೆ ಇದೊಂದು ಆಧಾರವೇ ಸಿದ್ಧತೆನ್ನಿಸಿತು ಆತನಿಗೆ. ಪ್ರವೋದನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವೆಡಲು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೋ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದುವು. ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೋದನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಅನುರಾಗದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ಕೂಡ ಪ್ರವೋದನನ್ನು ಅನುರಾಗದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪ್ರವೋದನು ಬಂದು ದೋದಮೇಲೆ ನೀರಜಾ ತನ್ನ ಕಂದೆಯ ಮುಂದೆ ಪ್ರವೋದನನ್ನು ಕುರಿತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಾತು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ ಸಂಗತಿ ಪ್ರವೋದನ ದೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೋದನು ದೋಷಿಯೆನ್ನುವುದು ನ್ಯಾಯಸಂಗತವಾದ ಮಾತು. ಇವಲ್ಲದೆ ಇಂದು ಪ್ರವೋದನು ಅರ ಮೂರ್ಖತ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಇದರಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಸಂದೇಹವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು.

“ ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ? ಸುಮ್ಮನೆ ಅವಳಿರುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಹೇಳು. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಉತ್ತರವನ್ನು ಧಾರಣ ಮಾಡಿ ಎಂದ.

“ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ನಿಮಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನೀರಜಾನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ? ನಿಮಗೊ ಅಥವಾ ನನಗೊ- ಇದು ದೇವರಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ” ಪ್ರವೋದನು ಸಚ್ಚೇತನಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಇದು ಸರಿಬರಲಿಲ್ಲ. “ ಈಗ ಹೆಚ್ಚೇಕೆ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಿ? ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ, ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳು ” ಎಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ.

ಪ್ರವೋದನ- “ ಅವಳಿರುವ ಸ್ಥಳವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನಾನು ನಿರಪರಾಧಿ. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆನಲ್ಲ, ಅದರ ಮರುದಿನವೇ ಅಲಾಹಾ ಬಾದಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬಂದೆ. ಆಗಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಡವಿಯ ಮಾತೇ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ- “ ಅಡವಿಯ ಮಾತು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆ? ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ? ”

ಪ್ರವೋದನೂ ಬಹಳ ಪರಿಯಿಂದ ನೋಡಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವುದು ಕಠಿನವೆನಿಸಿತು. ಅವನು ತಾನು ನಿರೋಷಿ

ಯೆಂದು ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ಅವನ ಸಂಶಯವು ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಗ್ವಿವಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸಿಟ್ಟುಗುತ್ತಿದ್ದ.

ಇರಲಿ. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಪಂಚಕೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. “ ನಾನೇ ನೀರಜಾ ನನ್ನು ತಂದಿರುವೆನನ್ನುವಿರಾ? ಹಾಗಾದರೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ನಾನು ಮತ್ತೆಲ್ಲಿ ಇಡಬೇಕು? ದೇವರ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ನೀರಜಾ ಇರುವ ಸ್ಥಳ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ” ಎಂದ ಪ್ರಮೋದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ನಾನೇನೂ ಹುಂಬನಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಸುದ್ದಿ ನನಗೆ ಹತ್ತಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಬಂದಿರುವುದು. ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟರೆ ಕೂಡಲೇ ಗುಂಗಾಡವ ಕೋಣೆ (ಸೆರೆಮನೆ) ಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗುವುದೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆ. ಹೇಳು, ಅವಳನ್ನೆಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವೆ? ”

ಪ್ರಮೋದನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯಾದ. ಮುಂದುಗಾಣದಾದ. ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಮೋದನ ಕ್ರೋಧವೇನು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ; ಆದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೆಂದೋ, ಅಥವಾ ನೀರಜಾನ ತಂವೆಯೆಂದೋ, ಅವನು ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮೌನವಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ.

“ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಅವಳನ್ನು ತೋರಿಸದಿದ್ದರೆ, ನಿನ್ನ ನಿನ್ನ ಅದನ್ನೇನು ಹೇಳಲಿ! ” ಎಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ.

ಈಗ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನಿರುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಲೆಯೂ ಕಾಯಿತು— “ ಮಹನೀಯರೆ, ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿರುವಳೋ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ದೇವರಾಣಿಯಾಗಿಯೂ ಈ ಸಂಗತಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ನಿಮಗೆ ನನ್ನ ವಾಗ್ವಿವಾದ ನಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಂತೆ..... ” ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಂದ ಪ್ರಮೋದ.

“ ಸುಮ್ಮನಿರು ಸಾಕು. ಹೆಚ್ಚು ಬೊಗಳಬೇಡ. ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಗ್ವಿವಾದ ನನ್ನ ರಕ್ತವು ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ. ನರಾಧಮ! ಪಾಪಿ! ರಾಕ್ಷಸ!! ನಿನ್ನ ರಕ್ತದ ಕಾಲುವೆ ಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟೇನು? ನಿನ್ನನ್ನು ಗುದ್ದಿ ಕೊಂದೇನು! ” ಎಂದು ನಡುವೆಯೇ ಬಾಯಿ ಹಾರಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಒದರಾಡಿದ. ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ ಕ್ರೋಧದ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದ; ಆದರೆ ಇನ್ನೂ

ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ, ತಿರುಗಿದ. ಒಮ್ಮೆ ಆಕಾಶದ ಕಡೆಗೆ, ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನಾಲ್ಕು ನಿಟ್ಟುಗೂ ಕತ್ತಲೆಯತ್ತ ನೋಡಿ, ಪ್ರಮೋದನ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ— “ ಇಲ್ಲ, ನರಾಧಮ! ನಿನ್ನ ಅಪವಿತ್ರ ರಕ್ತದಿಂದ ನನ್ನ ಈ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಲಂಕಿತ ಮಾಡಲಾರೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕೊಂದರೆ ನೀರಜಾನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಯಾರು ಹೇಳುವರು? ಕೊಂದರೆ ನಿನಗೆ ಕೊಡುವ ಶಿಕ್ಷೆ ಕಡಮೆಯಾಗುವುದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನನಗೆ ಕಲಂಕವೇ ಹತ್ತುವುದು. ನಾನು ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ನಿಲ್ಲುವೆ. ನಿನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುವೆ. ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸುವಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ತುದಿಯವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ—ನಿನ್ನ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕನದ ಬಗ್ಗೆ ಡಂಗುರ ಹೊಡೆಸುವೆ. ಕೇಳಿದವರೆಲ್ಲರು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೆ ಕರಾಳ ಸರ್ವದಂತೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವರು; ಸರಿದು ನಿಲ್ಲುವರು. ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಕೊಂದರೆ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕಾದಷ್ಟು ಫಲವು ಸಿಗಲಾರದು. ” ಎಂದ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಹೋದ.

ಅಂಥ ಕತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಮಾತುಗಳು ಪ್ರಮೋದನ ಕಿವಿಗೆ ವಜ್ರವಂತೆ ತಾಗಿದುವು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಪ್ರಮೋದನು ವಜ್ರಾಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕವಂತೆ ಸುಸು ಹೊತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ರಕ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಸಂಕಟದೊಳಗಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ? ಚಂಚಲವಾದ ಮನಸ್ಸು ಬೇರೆಯವರ ಮುಂದೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು? ಕಂಡಕಂಡವರ ಮುಂದೆಲ್ಲ ಈ ಮಾತು ಹೇಳಲು ನಾಚಿಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಘನುಕೆದ. ಯಾಮಿನಿನಾಥನ ವಿನಾ ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಯೋಗ್ಯರೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಯಾಮಿನಿ ಪ್ರಮೋದನ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯ. ಮೇಲಾಗ ಯಾಮಿನಿ ನಾಥನೂ ಆ ಅಡವಿಗೆ ಹೋಗಿದ. ನೀರಜಾನನ್ನು ಅವನೂ ನೋಡಿದ್ದ. ಹೀಗೆಲ್ಲ ಆಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪರಾಮರ್ಶನನ್ನಾರು ಮಾಡುವರು? ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಮೋದನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಂಥ ಕಗತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟ.

ಅಯ್ಯೋ ! ಇದೇನು ?

ಯಾಮಿನೀನಾಥ ತರುಣ. ಅವನಿಗೆ ಇದೀಗ ೨೪ ವರುಷ. ಭವಾನೀ ಪುರವಾಸಿ, ಶ್ರೀಮಂತ. ಮೈ-ಕೈ ತೆಳ್ಳಗೆ, ಸುಖಾಕೃತಿಯಾದರೂ ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೈಬಣ್ಣ ಕೆಂಪು; ನೋಡಲಿಕ್ಕೊಂದು ಒಂದು ಬಗೆಯಿಂದ ಚೆಲುವನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ದಣಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹರವಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ಸಣ್ಣದಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕಣ್ಣು, ಆದರೆ ನೋಟ ಸರಳವಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಷ್ಟು ಕಣ್ಣಿನ ಸೌಂದರ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

ಅವ್ವ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ, ತಂಗಿಯರ ಪಿನಾ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಯಾಮಿನಿ ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷದವನಿದ್ದ; ಆಗ ಅವನ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡ ಅಷ್ಟು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಮಿನಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ. ಕೈತುಂಬ ಹಣವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಎಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವುದೇನು ! 'ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷದವರಿಗೆ ಹಿರಿತನ ಕೊಡಬಾರದು, ಮುದುಕರಿಗೆ ಹೇಲಾಟೆ ಹತ್ತಬಾರದು' ಎಂಬ ಹಿರಿಯರ ಮಾತು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ! ಸಾಲಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದ. ವುಸ್ತುಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಕಪಾಟಿನಲ್ಲಿರಿಸಿದ. ಹಲವು ಮುಖಸ್ತುತಿ ಪ್ರವೀಣರ ಕೂಡ ಗೆಳೆತನ ಮಾಡಿದ. ಅಂತೂ ಅವನು ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಸುಖ ದಿಂದಲೇ ನೂಕಹತ್ತಿದ. ಅವನು ಉಚಿತ ಅನುಚಿತ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿ, ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವವರೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಾಲ ಬಡಿಯುವ ಜನರು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ, ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು, ಸೈ, ಭಲೆ, ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಅವರ ಕಪಟತನವು ಯಾಮಿನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಅವನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಬುದಿ ನಂತನಿದ್ದ; ಬುದ್ಧಿಯಿಗೂ ಬುದಿ ಗೇಡಿಯಂತಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಕೈ ಬಲು ಸಡಿಲು. ಸೈ-ಸೈ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕಪಟ ಜನರಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಅವರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಲು, ಬಂಧು-ಬಳಗದವರಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಕೈಗೆ ಬಂದಂತೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಸರಕಾರಕ್ಕೂ ದಾನ ಕೊಡಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ತಂದೆ ಮಾಡಿಟ್ಟ ಹಣವೇ ಸಾಕಷ್ಟಿತ್ತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಅಯ್ಯು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಕೈಗೆ ಹತ್ತುವ ಆಶೆಯೂ

ಇತ್ತು. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಕೈ ಇಷ್ಟು ಸಡಿಲು ಇತ್ತು. ನಾಲ್ಕು ವರುಷ ದಲ್ಲಿಯೇ ತಂದೆನು ಹಣವು ಕಡಿಮೆ ರೂಗುತ್ತ ನಡೆಯಿತು. ಅವರಿಂದ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಈಗ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದ. ಬುದ್ಧಿ ಬಂದಿತು. ತನ್ನ ದುಂದು ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದಳಹಳಿಸದತ್ತಿದ. ಈಗ ದಾನಧರ್ಮವು ಕಡಿಮೆ ಯಾಯಿತು. ಹೊತ್ತು ಸಿಕ್ಕರೆ ತನ್ನ ಮಿತ್ರರ ಕೃತಿಗೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಯ್ದು ರೂಪಾಯಿ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ತಂದೆ ಜೀವಿಸಿದ್ದಾಗಲೇ ಪ್ರಮೋದನ ಪರಿಚಯ ವಾದದ್ದು. ಕಾಲೇಜದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದ ಯಾಮಿನೀನಾಥರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು ಇಬ್ಬರೂ ಗೆಳೆಯರಾದರು; ಕಾಲೇಜನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೂ ಇಬ್ಬರ ಮೈತ್ರಿ ತಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಆಗಾಗ ಔತಣ ಕೊಡಲು, ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಮೋದನಾದರೂ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಾಬೂ ತಾರಾಕಾಂತರ ಆಸ್ತಿಗೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುವನಿಡ. ಅದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಮೋದನು ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಯಾಮಿನೀನಾಥನನ್ನು ತನ್ನ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವರು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಕಾರದ ಗೆಳೆತನವು ಕೂಡಿತು. ಆದರೆ ಇದೀಗ ನಿರಜಾ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗಿ ನಿಂದ ಇಬ್ಬರೂ ಭಿಟ್ಟಿ ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಪ್ರಮೋದನು ಬಂದು ನೋಡಿದ. ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಗೋ ಅಗತ್ಯ ಕೆಲಸ ಕ್ಯಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗಿ ಬರುವನೆಂದೂ ತಿಳಿದು ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ.

ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಆದರೂ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು ಹೇಳುವೆವು. ಪರದೇಶದ ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ ಗಳಿಂದರೆ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಹೇಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂಗ್ಲೀಷು ಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಬೇಡವೆಂದು ಅವನು ಓದುವುದನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನ ಕೋಣೆ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯರ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ಶೃಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ನಡುವೆ ಮೇಜೂ, ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಗಾದಿಯ ಕುರ್ಚಿಗಳೂ ಇದ್ದವು. ಈ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾಮಿನಿ ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರ ಕೂಡ ಆಮೋದ ಪ್ರಮೋದ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕೆಳಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರೆ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದಲ್ಲವೇ? ಅಂತೆಯೇ

ವಿದೇಶೀ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸ್ವದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಯಾವುದಿ ಅನುಸರಿಸಿದಂತೆ ಇತ್ತು.

ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದೂವಿಸ ಹೂಡಿಯಿತ್ತು. ಆ ಹೂಡಿಯ ಎರಡೂ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಎರಡು ಎಲ್ಬಸ್ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಎಲ್ಬಸ್ ತೆಗೆದ ಕೊಂಡು ಸ್ನೇಹಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರೋಪರ ಆರಸ-ಆರಸಿಯರ ಚಿತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಸುಂದರಿಯರೂ, ವಿಚಾರರೂ ಅವ ಸ್ನೇಹ-ಪುರುಷರ ಸ್ನೇಹಿ ಕೂಡ ಇದ್ದವು. ಅವನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಅವರ ಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೊರತೆ ಕಂಡುಬರಬಹುದು. ಅದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಬಗೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಭಾವವು ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ; ಯಾಕೆಂದರೆ ಆ ಭಾವವು ಯಾರ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಪ್ರಮೋದನೋಬ್ಬನೇ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಒಂದು ಜೀವಂತ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದ. ಪ್ರಮೋದನು ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸುಂದರಿಯಾದ 'ಮೇರಿ'ಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವಳ ಚಿತ್ರವು ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಬಸ್ನಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಂದು ಎಲ್ಬಸ್ ಇದ್ದಿತು. ಅವಳೊಳಗೆ 'ಮೇರಿ'ಯ ಚಿತ್ರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಯಾವ ರೂಪಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದಿವ್ಯವೆಣ್ಣುಗಳಿದ್ದವೋ, ಯಾವ ರೂಪದ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾಮಯವಾದ ಆರಣ್ಯವಾದ ತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಪವಾಡಿಕಾರಿಗಳು ಮಳುಗಿ ಗುಟ್ಟುಕು ನೀರು ಕುಡಿದಿದ್ದರೋ, ಯಾವ ರೂಪದ ಪ್ರಾಣಿ ವೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಇಂದಿಗೂ ಪರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ, ಆ ಮೇರಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಆ ಸೌಂದರ್ಯವು ಇದ್ದಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ಅದನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಾಕ್ಷಿಯಿಂದ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ದೂರಕ್ಕೆ ನೋಡಬೇಕೋದ. ನೀರೆಯ ನಾನದಂತಹ ದನಿಯಿಂದ ಅವನ ಧ್ಯಾನವು ಭಂಗವಾಯಿತು.

“ ಒಬ್ಬನೇ ಬಾಬುಗಳೆ ! ” — ತರುಣಿಯೊಬ್ಬಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕೇಳಿದಳು.

ಪ್ರಮೋದನು ಸ್ವರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ. ಪ್ರಮೋದನ ಮೈಮೇಲೆ ರೊ ಸೂಡು ಹಾಕಿದ್ದವು. ಮುಖವನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿ ನೋಡಿದ. ನೀರಜಾ ನಿಂತಿದ್ದಾಳೆ. ನೋಡಿ ತುಂಬ ಸರ್ವಭರಿತನಾದ.

ಪ್ರಮೋದ ಬಂದುವನ್ನು ಅವಳು ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಿಂದ ನೋಡಿ,

ಯಾಮಿನಿನಾಥನೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿ ಕರೆಸಲು. ಆತನಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪ್ರಮೋದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು. ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವೆನಿಸಿತು. ದೊಡ್ಡ ವಾದ ಕೋಣೆ. ಎರಡು ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರ ನೇತ್ರಗಳೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿವೆ. ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಮೈಮೇಲೆ ಕೂವೆ ಉಳಿಸಿರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತರು. ಮುಸುಕು ಹಿಡಿದು ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ - “ಎಲಾ! ಇದೇನು? ನೀರಜಾ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಏಸ್ಮಯ, ಪ್ರಲಾಪಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ನೂಕಿ ಆ ಮೇಲೆ ನೀರಜಾ ತನ್ನ ಕರುಣಾಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು.

“ಯಾಮಿನಿನಾಥನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ. ಇದು ಸೌಭಾಗ್ಯವಲ್ಲವೆ ಮತ್ತೇನು! ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಏನೇನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ, ಏನೋ! ಅಯ್ಯೋ! ನಾನೇ ಏಕೆ ಯಾಮಿನಿಯಂಥ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡೆ? ನನಗೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಳಿಸಿದ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ!” ಪ್ರಮೋದನೆಂದ. ಅವನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾವನೆ ಬಂದಿತೋ ಏನೋ, ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಮೆಲ್ಲಗೆ ಒಂದು ಉಸಿರನ್ನೆತ್ತಿ ಪ್ರಮೋದನು--“ನೀವು ಇಲ್ಲಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಸು ದೊಡ್ಡದಾದ ಹಿಂವೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾಮಿನಿಯನ್ನೇ ಮೊದಲು ಕಂಡಿದ್ದರೆ--” ಎಂದ.

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಮಿನಿನಾಥನು ಬಂದ. ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಾತು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇಯೇ ನಿಂತಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ಹತ್ತಿರ ನೀರಜಾ ಇದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಏಸ್ಮಯವೆನಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಿಟ್ಟು ಆದ--“ನೀರಜಾ ನೀನೂ ಇಲ್ಲಿ?” ಎಂದ.

“ಅಪ್ಪನ ಕಡೆಯಿಂದ ಉತ್ತರ ಬಂದಿತೋ, ಇಲ್ಲೋ, ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಳ್ಳುವ ಆಲೋಚನೆ. ನಿಮ್ಮ ದಾರಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದೆ, ನೀವೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದೆ.” ನೀರಜಾ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು.

“ಹೊರಗೆ ಯಾರು ಯಾರೂ ಬಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನೀವು ಬರಬಾರದು. ಪ್ರಕೃತಿ ಬಂದರೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ನಾನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ.” ಏರತ್ತನಂತೆ ಯಾಮಿನಿ ಎಂದ.

ದೇಶವೈಮ

ನೀರಜಾ ಹೊರಟು ಹೋದಳು. ಪ್ರಮೋದನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಭಟ್ಟಿಯ ವಿಸಯವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. “ ಸಹೋದರ. ಬಹಳ ಬವಸಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂದು ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವೆನೆಂದು ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡ. ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ನಿನ್ನ ಸಲಹೆ ಬೇಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ” ಎಂದು ಯಾಮಿನೀನಾಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

“ ಸಂಕಟ— ಸಂಕಟವೆ? ಎಂಥ ಸಂಕಟ? ” ಚಿಂತೆಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಯಾಮಿನೀನಾಥನೆಂದ.

ಪ್ರಮೋದ— “ ಇಂದು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಕೂಡಿದ್ದ..... ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನೀರಜಾನ ಕಂದೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೇನು? ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆಯೆ? ”

ಪ್ರ— “ ಹೂಂ, ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನೀರಜಾ ಇಲ್ಲಿರುವುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಂದ ಬಹಳ ಹಾನಿಗೊಳಗಾದೆ. ”

ಪ್ರಮೋದನು ನೀರಜಾನನ್ನು ನೋಡಿಬಿಟ್ಟನಲ್ಲ ಎಂದು ಯಾಮಿನಿಗೆ ದಿಗಲಾಯಿತು. ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ನಕ್ಕು— “ ಸಹೋದರ ಪ್ರಮೋದ, ನೀರಜಾನ ಸಲುವಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು ನನಗೆ. ಅವೆಂಥ ಮೊಡ್ಡ ಕತೆಯಿದೆ. ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಅಲಾಹಾ ಬಾದದಿಂದ ನೀನು ಬರುವ ಹಾದಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನೀನೂ ಒಬ್ಬ ವಿಚಿತ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿ. ಬರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ತಿಳಿಸಬಾರವೆ? ” ಎಂದ.

ಪ್ರ— “ ಹೂಂ ಸಹೋದರ, ಮೈತುಂಬ ಕಲಸವಿದ್ದಿತು. ಅದರಿಂದ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈಗ ಎಲ್ಲ ಕತೆಯನ್ನೂ ನೀರಜಾನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಎಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಥೆಯದು! ಗೆಲೆಯ, ನೀನು ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅವಳ ಭಾಗ್ಯವು ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನಾನು ಇರದಿದ್ದರೆ, ನೀರಜಾನ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ, ನೆನಸಿಕೊಂಡರೆ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೇನು, ಈಗ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಯ ಕೈಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರೆ ನಾನು ನನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗುವೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದಿರುವನಲ್ಲವೆ? ಇದು

ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಯಿತು. ನಾನು ಅದೇಷ್ಟೋ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಬಿಡುವು ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ನೀರಜಾಸನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕಳಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇರಲಿ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನಿನಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದ ? ”

ಪ್ರವೋದನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕೂಡ ನಡೆವ ಮಾತುಕತೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ, ಇದನ್ನೂ ಹೇಳಿದ-- “ ನಾನಷ್ಟು ಹೇಳಿದೆ, ಆದರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೇ ಇಡಲಿಲ್ಲ. ”

ಯಾಮಿನೀನ ಘನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ನಕ್ಕು-- “ ನೀನು ನಿರೋಧಿ. ಪ್ರವೋದ, ನೀನೇಕೆ ಹೆದರುತ್ತಿ ? ನಾನಿದ್ದೇನೆಲ್ಲ, ನೀನು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದಿರು. ” ಎಂದ.

ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರವೋದನು-- “ ಇದು ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ಗೊತ್ತಿದೆ. ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆದರೂ ನಾನು ನಿರೋಧಿಯೇ ಆಗುವೆ. ಆದರೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ನಾನು ದೋಷಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟು ನಾನು ನಿರೋಧಿಯೆಂದು ನಿರ್ಣಯ ಕೊಟ್ಟಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುವಾ. ಆದರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅತಿವ ವೇದನೆಯಾಗುವುದು. ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಮೇಲಾವರೂ ಅವನ ಸಂದೇಹವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗದಿದ್ದರೂ ಇಲ್ಲವೋ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಈ ಸುದ್ದಿ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ ? ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳವೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿ-- “ ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ ನಾನೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಸಡಿಸುವೆ. ನೀನೇನೂ ಚಿಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ”

ಪ್ರ-- “ ಆದರೂ..... ”

ಪ್ರವೋದನ ಬಾಯಿ ಬಂದು ಮಾಡಿ ಯಾಮಿನಿ-- “ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಇನ್ನು ಆದರೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಎಂಬ ಮಾತಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ. ನೀನು ಹುಡುಗರಂತೆ ಏಕೆ ಇಷ್ಟು ಎದೆಗುಂದಿದವನಾಗುತ್ತೀ ? ಇಂದು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕೊಡಿದ್ದೇವೆ. ಆಮೋದ-ಪ್ರವೋದವಂತೂ ಮೂರೇ ಉಳಿಯಿತು. ನೀನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಚಿಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ. ” ಎಂದ.

ಪ್ರಮೋದ— “ ಏಕೋ, ಏಕೋ ಈ ವಿಚಾರವೇ ನನ್ನ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆ, ತೊಲಗಲೊಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಸಹೋದರ ಹಾಗಲ್ಲ, ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಉಲ್ಲಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಚಿಂತೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲೇಬೇಕು. ನಡೆ ಇಂದು ಧಿಯೇಟರಿಗೆ ದೋರಬರುವಾ. ಬಹಳ ದಿವಸವಾಯಿತು. ಇಂದು ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಆಟವಿದೆ, ಗೊತ್ತಿದೆಯೇನು ? ”

ಪ್ರಮೋದ ಬಹಳ ನೆವ ಕೇಳಿದ. ಆದರೆ ಒಂದೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು— “ ಇಷ್ಟು ಗಾತ್ರಿಯಾಗಿದೆ, ಅಷ್ಟು ದೂರ ಧಿಯೇಟರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದೇ ? ” ಎಂದ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಭವಾನೀಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಧಿಯೇಟರ ಇದೆ ನಡೆ. ಅದು ಸಮೀಪವಾಗುತ್ತದೆ. ನೀನು ಊಟ ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೆ, ಬಾ ಇಬ್ಬರೂ ಮಾಡೋಣ. ”

“ ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಊಟ ಮಾಡಿಯೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ” ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗಾದರೆ ನೀನು ಕುಳಿತುಕೊ. ನಾನು ಊಟ ಮಾಡಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ನೋಡಲು ಹೋಗೋಣ. ”

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮನಸ್ಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಒಂದೆರಡು ನೆವ ಒಡ್ಡಿದ. ಆದರೆ ಯಾಮಿನಿನಾಥನು ಬಿಡುವನೆ ? ಬಿನ್ನಿಸಿ ಮೇಲೆ ಕೈಯಿಟ್ಟು ಅವನು— “ ಭಲೆ ! ನೀನೂ ಓಗೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತೀ ! ನಾನು ಈಗ ಊಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡೆಯಬಾರದೆ ? ” ಎಂದ.

ಪಾಪ, ಪ್ರಮೋದನ ಆಟವೇನೂ ನಡೆಸಲಿಲ್ಲ. ಮುಂದುಗಾಣದಾದ. ಕೊನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನಿತ್ತ. ಈಗ ಪ್ರಮೋದನ ಚಿಂತೆ ಹೇಳಲಪದಳವೆನಿಸುವಷ್ಟಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಾತರಲ್ಲೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಯಾಮಿನಿಯ ಕೂಡ ಬೇಕಾದಾಗ ಹೊರಡಲಿ. ಎಲ್ಲ ಬುರಬನ್ನೂ ಪ್ರಮೋದನೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಣವೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾಮಿನಿ ಬಂದ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ನೋಡಲು

ಧಿಯೇಟರಿಗೆ ಹೊರಟರು; ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದನು ತುಸು ಮುಂದೆ ಹೋದ. ಹೋಗಿ ಧಿಯೇಟರ ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ತಲೆ ಈಗ ಸರಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಊಟ ಮಾಡುವಾಗ ತುಂಬ ಸೆರೆ ಹೊಡೆದಿದ್ದ. ಧಿಯೇಟರ ಹಾಲಿನೊಳಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಒಬ್ಬ ಸಿಪಾಯಿಗೂ ಅವನಿಗೂ ಢಿಕ್ಕಿಯಾಯಿತು. ತನಗೆ ಅಪವಾದವಾಯಿತೆಂದು ಕೂಡಲೇ ಸಿಪಾಯಿಗೊಂದು ಬಲವಾದ ಮುಷ್ಟಿಯ ಏಟನ್ನು ಹಾಕಿದ !

ಗುಸುಮರಿಗೆ ನಡೆಯಿತು. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಜನರು ನೆರೆದರು. ಯಾಮಿನೀ ಬಾಬು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ. ಪ್ರಮೋದ ಬಾಬುವೂ ಈ ಹೊಡೆದಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ಧಿಯೇಟರಿನ ಮ್ಯಾನೇಜರನು ಇಬ್ಬರೂ ಮಹನೀಯ ರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಧಿಯೇಟರಿನೊಳಗೆ ಹೋಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಟಿಕೆಟಿನ ಹಣ ವಾಪಸು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ತಿರುಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಗೆಳೆತನಕ್ಕೆ ದೊರೆತ ಮೆಚ್ಚು !

ಪ್ರಮೋದಬಾಬು ಕಲಕತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಗಿನಿಂದ ಆಗಾಗ ಕನಕನನ್ನು ಹತ್ತೆಂಟು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾಮಿನೀನಾಥನಂಥ ಮಿತ್ರರ ಕೂಡ ಇದ್ದು ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅವನಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಹಣ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನಾದರೂ ಆಗರೈ ಶ್ರೀಮಂತನೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನು ಆಗಾಗ ಧಿಯೇಟರಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಹೋಟಲಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಇದೇನು ಅವನಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಜ. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ತಾನು ಶ್ರೀಮಂತನೆಂಬ ಗರ್ವ. ಅವನು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಖರ್ಚಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹೆಸರು ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಯಾಮಿನಿಯ ಇಚ್ಛೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹೊರಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆಂದು ಸುಶೀಲಾ ಕಳಿಸುವ ಹಣ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಹುಡುಗರ ಕೈಯೊಳಗೆ ದುಡ್ಡು ಸಿಕ್ಕರೆ, ಕೆಡುವರೆಂದು ಸುಶೀಲೆಯ ಮತ.

ಮುಂದುಗಾಣದಂತೆ ಆದಾಗ, ಅಡಚಣೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಾಗ, ಪ್ರಮೋದನು ಕನಕನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಪಾಪ, ಕನಕಲತಾ

ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹಣ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಈ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಡಿಸುವಾಗ ಕನಕನಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ತೊಂದರೆಗಳು ಪ್ರಮೋದನಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದವು; ಮರುಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಕನಕಲತಾ ಇಂದಿನವರೆಗೂ ತನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಆತನಿಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಅವಳು ಹಣ - ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದುಳು ಕಾಲುಕುಸ್ಪ ಸಮಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು, ಅವನ್ನು ವಾರಿ ಹಣ ಕೂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ್ನೇ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಇಪ್ಪತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತಯ್ಯ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೇಡಿದ ರೂ ಕನಕ ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈಗ ಪ್ರಮೋದನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡದೆ ಎರಡುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಬೇಡಿದ. ಪಾಪ, ಕನಕ ಇಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕಳಿಸುವಳೆ! ಎಲ್ಲಿಂದ ತರುವಳು? ಕಳುಹಲೇಬೇಕು. ಪ್ರಮೋದ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ, ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸದಿದ್ದರೆ ಸೆರೆಮನೆಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು. ಎಂಥ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಿದು! ಬಡಪಾಯಿಯಾದ ಬಾಲೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿ ನಡುಗಿದಳು. ಸುಶೀಲೆಯಿಂದಂತೂ ರೂಪಾಯಿ ಸಿಗುವ. ಅಶೆಯಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಪ್ರಮೋದನಾದರೂ ಆದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕನಕನಿಗಷ್ಟೇ ಬರೆದರೆ ಸಾಕು, ರೂಪಾಯಿ ದೊರಕುವುವು, ಮುಂತಾಗಿ ಅವನು ತಿಳಿದಿದ್ದ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೊಡೆದಾಟಿ ಬಿಡಿಸಲು ಹೋದ ಘಟನೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಅವನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸುವಾಗ ಕನಕನಿಗೆ ಆಗುವ ಬವಣಿಯನ್ನು ಪ್ರಮೋದನೇನು ಬಲ್ಲ?

ಪಾಪ, ಕನಕಳಿಗಾಗುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ನಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ದೇವರ ದಯೆಯಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅವಳ ಈ ಬವಣಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದಾಗ ಕೆಲವು ದಿನ ಮಿತ್ರವ್ಯಯಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ದಿನಗಳು ಗತಿಸಿಬಿಡನೆ ಹಿಂದಿನ ಪಾತನ್ನು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಈ ಸಾರೆ ಅವನು ಕನಕನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಕನಕಲತೆಯನ್ನು ದುಡ್ಡು ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ ಮುಂತಾಗಿ ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ.

ಇತ್ತ ಕನಕಲತೆಗಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕುರಿತು ವರಿಸುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ. ಏನು ಹಂಚಿಕೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅಣ್ಣನ ಮಾನರಕ್ಷಣೆಯಾಗುವುದೆಂಬುದೊಂದೇ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಅವಳಿಗೆ.

ಆರು ತಾಸು ರಾಗ್ರಿಯಾಗಿದೆ. ಸೃಷ್ಟಿ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಮೇಲೆ ನೀಲಿ ಬಣ್ಣದ ಆಗಸ. ಅದು ತಾರಾ ಗಣದಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ. ಅದೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಮುಡಿದ ಆಕಾಶವನ್ನು ಕನಕಲತಾ ನಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಕಷ್ಟ ಅವಳೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಗೊತ್ತು. ಮಂದಿಯ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಮಾತಲ್ಲ ಅದು. ಮಂದಿಗೆ ಹೇಳಲೂ ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಕನಕ ತನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಾರಾ ಗಣಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಅಳುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಕುಳಿತಳು. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ, ದೀಪದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು—

ಕಲಕತ್ತಾ

೨ ಜನವರಿ, ೧೯೦೫

ಭಗಿನಿ ಕನಕ,

ನಾನು ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತಿನೊಳಗಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ನಿನ್ನ ವಿನಾ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪತ್ರವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಎರಡು ನೂರನ್ನು ಕಳಿಸಲೇಬೇಕು. ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಜೀವಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಂಗಿ ಕನಕ, ಇದೊಂದು ಸಾರೆ ಈ ದುರ್ದೈವಿ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಉಳಿಸುವೆಯಾ? ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಾರಿ. ಇನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಅಣ್ಣ
ಪ್ರವೋದ.

ವಿಶೇಷ—

ನೋಡು, ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನಿಗೆ ಏನೂ ಉಸಿರಬೇಡ.

—ಪ್ರವೋದ

ಕನಕ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಿದಳು. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಸೆರಗಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಂಡಳು. ಇನ್ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಈ ಸಾರೆ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಉಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಇದೇ ಚಿಂತಾ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮುಳುಮುಳುಗಿ ಏಳಹತ್ತಿದಳು.

ಇಡೀ ರಾತ್ರಿ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು. ಹಾಸುಗೆ ಯಿಂದ ನಸುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎದ್ದಳು. ತನ್ನ ರೇಸಿಮೆಯ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ

ಇನ್ನುಳಿದ ಸಿರೇಗಳನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ಒಬ್ಬ ನಂಬುಗೆಯ ದಾಸಿಯ ಕೈಯೊಳಗೆ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಕೊಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗ ಮಾರುವವೋ, ಇದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಕನಕಲತೆ ಅವನ್ನು ಇದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರವಿತ್ತು. ಅವರಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಅದೇ ಮರದಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಡುಡಿದ ಕಾಗದವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಕಾಗದವನ್ನು ಕನಕ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ಅದು ಕಾಗದವಲ್ಲ, ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯ ನೋಟು. ಹೃದಯದ ಬಾಲಿಕೆಯ ಹೃದಯವು ಅರಳಿತು. ಅವಳು ತಿಳಿದಳು — ‘ಇದನ್ನು ದೇವರೇ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ತಪ್ಪೇನು?’ ದೇವರೇ ಕನಕಲತೆಯ ಕಷ್ಟವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಕೂಡಲೇ ಬಾಲಿಕೆ ನೋಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು.

ಉಳಿದ ಇನ್ನು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಸಿರೇಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿ ಬಿಡಲಾಗಿ ಮಾರಿದಳು. ಅಂದೇ ಎರಡು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದಳು.

ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೇನೂ ಕಳಿಸಿದಳು, ಆ ಮೇಲೆ ಏಕಾರ ಮಡಹತ್ತಿದಳು. ನೋಟು ಮಂದಿಯವಾಗಿದ್ದರೆ, ಯಾವುದರೂ ಬಂದು ನಮ್ಮ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ? ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಳು; ‘ತನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಇನ್ನೂ ಜಲಿಯು ಬಟ್ಟೆಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನು ಮಾರಬೇಕು, ಆ ಮೇಲೆ ತನಗೆ ಆ ನೋಟು ಸಿಕ್ಕ ಪುತ್ರಾಂತವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಬೇಕು. ಆ ನೋಟಿನವನಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಕೊಡಬೇಕು’ ಎಂದು. ಆದರೆ ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಆ ನೋಟಿನ ರೂಢವು ಅಂದೇ ನಡೆದು ಬಿಟ್ಟಿತು.

ಸುಶೀಲಾ ತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಳಂತೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಆಕೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ನೆರಗಿನ ಚುಂಗಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದಳಂತೆ. ಹೇಗೆೋ ಅದು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು. ಮರುದಿನ ಸುಶೀಲೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಗ ಅದು ನೆನಪಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಮನೆಯ ದಾಸ-ದಾಸಿಯರ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ಆಕುಗಳ ಜೀವವು ನೆತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆಯೇ ಈ ದೋಷವು ಯಾರ ಕೊರಳಿಗೆ ಬೀಳುವುದೋ,

ಏನೋ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಪ್ರಸಂಗವು ಬಂದಾಗ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಸಡೆಯಿತು. ಸುಶೀಲಾ ಒಬ್ಬ ಸಿರೋಷಿ ಯಾದ ಆಕನ್ನು ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಳು. ಅವನು ಸುಶೀಲಾನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಾಗ ಅವನು ಉಗುಳು ನುಂಗುತ್ತಿದ್ದ. ಉಳಿದವರಿಗಿಂತ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದ. ಕಳ್ಳನ ಲಕ್ಷಣಗಳೇ ಇವು. ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇನು ಬೇಕು? ಸುಶೀಲಾ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೇರಿತನ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಇತ್ತ ಕನಕನ ಪ್ರಾಣವೂ ಹಾರುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅವಳು ಏನು ಹೇಳಿ ರನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅವಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ನಿರ್ದೋಷಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೂ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನೇ ಹೇಗೆ ಇರಬಲ್ಲಳು? ಕನಕ ಅಂಜಂಜುತ್ತ, ಮೆಲ್ಲಡಿಯಿಡುತ್ತ ಸುಶೀಲಾನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವಳು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಸುಶೀಲಾ ಅತ್ಯಂತ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ— “ ನೀನು ನೋಟು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಿದೆ? ಇಲ್ಲಿಯತನಕ ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ ನಾನು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ಕೈತುಂಬುವುದು ಆಕೆಕೂದಲೇ ಆ ರೂಪಾಯಿ ಆ ನೋಟಿನ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಕನಕಲತೆ.

ನೋಟನ್ನು ಕನಕಲತೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಶೀಲಾ ನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕನಕನಿಗೆ ಸಿಗುವುದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಹದಿನೈದು ರೂಪಾಯಿ. ಅವಳಿಗೆ ಇದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕನಕನೂ ಇದನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಎಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಅವಳು ಏಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದಳು?

“ ಏತಕ್ಕೆ ನೀನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ? ” ಸುಶೀಲಾ ಕೇಳಿದಳು.

ಕನಕ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡುವಳು? ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಸುಮ್ಮನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಶೀಲಾ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು — “ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಏತಕ್ಕೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದೆ? ”

ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು, ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾರಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಈಗ ಕೇಳಬೇಡ; ಮುಂತಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದಳು.

ಅವಳು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಸ್ವಸ್ಥ ಸ್ವರದಿಂದ— “ಇನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.” ಎಂದಳು. ಭಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸುಶೀಲಾ ವಿರಕ್ತಳಂತೆ ಒಂದೆರಡು ಸಾರೆ ಕಾರಣ ಕೇಳಿದಳು. ಆದರೆ ಕನಕ ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿದಂತಿದ್ದಳು. ಗಾಳಿ ಬಂದು ದೂಡಿದರೂ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಉರ್ದು ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ಸುಶೀಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದಳು! ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವಳು ಹೇಳಲೊಲ್ಲಳು. ಕನಕನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಅವಳು ನೊಂದುಕೊಂಡಳು, ಸಿಟ್ಟಾದಳು. ನೋಟು ಸಿಕ್ಕುವನ್ನು ಆಗಲೇ ಅವಳು ಹೇಳುವೆ ಇದ್ದುದೇ ಬಹಳ ತಪ್ಪು. ಮೇಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ವೆಚ್ಚ ಬೇರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಳೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಉರ್ದು ಮಾಡಿದಳೋ! ತಪ್ಪನ್ನಾದರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಅದನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟು ಕೇಳಿದರೂ ಅವಳು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಮೇಲೆ ಕನಕನ ಅಸರಾಧವು ಬಹಳ ಹಿರಿಯದು. ಕೆಲವು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಳು ಒಂದು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿನದು! ದೊಡ್ಡದು! ಮತ್ತೆ ಇಂಥ ಎಷ್ಟು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಳೋ, ಏನೋ. ಎರಡು ಸಾರೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಕ್ಕಳು!

ಕನಕನ ಹೆಸರು ಎತ್ತಿದರೆ ಸುಶೀಲಾ ಹೇಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಕನಕ ಕಳ್ಳಿ, ಸುಳ್ಳಿ, ಹಿರಿಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಮುಂತಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಳು. ಕನಕನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ದೋಷಗಳಿವೆಯೋ ಏನೋ, ಇವೆಲ್ಲ ದೋಷಕ್ಕೆ ಮೂಲವೆಂದರೆ ಈಶ್ವರ-ಭಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ್ದೇ. ಈಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿಯಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಅನುಚಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೂ ಮನಸ್ಸೆಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕನಕನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸುಧಾರಿಸುವುದು? ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಶೀಲಾ ಬಹಳ

ಬೇಗುದಿಗೊಂಡಳು. ಕನಕನ ಮೋರೆ ನೋಡುವುದು ಕೂಡ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಡ ವಾಯಿತು. ಅವಳ ನಮ್ರವಾದ ಮೂರ್ತಿ ಅವಳಿಗೆ ಕುಟಲೆಯಂತೆ ಕಾಣಿಸ ಹತ್ತಿತು. ಕನಕನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒಳಗೊಂಡು, ಹೊರಗೊಂಡು ಕಂಡುಬರಹತ್ತಿ ದುದರಿಂದ ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಕನಕನಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣಗಳಿರು ವುದರಿಂದಲೇ ಚಾರುಶೀಲಾ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಶೀಲಾ ನಿಗೆನಿಸಿತು. ಕನಕನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ ತಾನು ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಮರುಗಿದಳು.

ಕನಕನಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದಳು, ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. “ ಇಂದಿ ನಿಂದ ಹೆನ್ನೆ ರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಏಕಾಂತವಲ್ಲಿದ್ದು, ತಪ್ಪನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಲು ದೇವರನ್ನು ಬೇಡಿಕೊ ” ಎಂದು ಸುಶೀಲಾ ಕನಕನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು.

ಅವರೇ ಇವರು

ಉಡಲು ಬಟ್ಟೆ, ಉಣ್ಣೆಲು ಅನ್ನ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ದಿನಗಳೆಯುವು ದೇನು ತಡ ? ನೀಡು ಕುಡಿದಂತೆ ಬಟ್ಟೆಯ ದಿನವು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಪ್ರಮೋದ ಬಾಬು, ಯಾಮಿನೀನಾಥರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಗೆಳೆಯ ರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅಲೀಪುರ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬಂದರು. ಅಲೀಪುರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬಂಗಾಲೀ ಡಿಪ್ಟೀ ಕಲೆಕ್ಟರನು ಪ್ರಕರಣ ನಡೆಸುವನು. ಪ್ರಕರಣವು ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತು. ವಾದಿ, ಪ್ರತಿವಾದಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತರು. ಎರಡೂ ಪಕ್ಷದ ವಕೀಲರು ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಸುರುವು ಮಾಡಿದರು.

ಆಸರೆ ಪ್ರಮೋದನ ನೇತ್ರಗಳು ಸ್ಥಿರವಿವೆ, ಚಿತ್ತವು ವ್ಯಾಕುಲವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಅವನ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕೇವಲ ನ್ಯಾಯಾ ಧೀರನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ನೋಡಿದಂತೆ ಅವನಿಗೆನಿಸಹತ್ತಿತು; ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿ, ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದ್ದು. ಸರಿಯಾಗಿ ನೆನಪಾಗಲೊಲ್ಲದು. ಕೊನೆಗೆ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದ ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಅವನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನ ಹೆಸರು ಮಿ. ಹಿರಣ್ಯ

ಕುಮಾರನೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಆಗ ವಿಲಂಬವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ. ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕನಕ ಪ್ರವೋದರ ಬಡಿದಾಟ ನಡೆದಾಗ ಕನಕಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರೇ ಇವರು. ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಅಪವಾನ ಮಾಡಿದಾಗ ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರು ಹದಿನೆಂಟು ವರುಷದವರಿದ್ದರು. ಪ್ರವೋದ ಎಂಟು ವರುಷದವನಿದ್ದ. ಪ್ರವೋದನ ಕಣ್ಣುಮುಂದೆ ಎಂಟು ವರುಷದ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿ ಕುಣಿಯಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಪ್ರವಾಹವು ಹರಿಯಹತ್ತಿತು. ಎಂದಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಬೇರೆ ವಸ್ತು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಕಾಣಿಸಬಲ್ಲದು ! ಪ್ರವೋದನಲ್ಲಿ ಸೇಡಿನ ಭಾವನೆ ಈಗ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಏಕೆ, ಅವನು ಹಿರಣ್ಯರನ್ನು ನೋಡಲಾರದಾದ. ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಿದಮೇಲೆ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕದಡಿತು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೆ ಪ್ರವೋದನು ಹೆದರಿದ. ಮೊದಲಿನ ಹುರುಪು ಹುಮ್ಮಸ್ಸು ಎಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾದುವೋ ಏನೋ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಈ ಖಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸೋಲುವೆವೆಂದು ಅವನು ಸೆರೆಗಿಗೆ ಗಂಟು ಹೊಡೆದುಕೊಂಡ. ಕೊನೆಗೆ ಹಾಗೇ ಆಯಿತು. ಪ್ರವೋದ, ಯಾಮಿನೀನಾಥರ ಮೇಲೆ ದೋಷವು ಸಿವ್ವವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಈಗ ತಪ್ಪುಗಾರರಾದರು. ಯಾಮಿನಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿ, ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಅಯ್ಯತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ದಂಡವಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ತಾನು ನಿರ್ದೋಷಿ, ಬಹಳವೆಂದರೆ ತನಗೆ ಹತ್ತು-ಕದಿನಯ್ದು ರೂಪಾಯಿ ದಂಡವಾಗುವುದೆಂದು ಪ್ರವೋದ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಕೇವಲ ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ತಂದಿದ್ದ. ಅಯ್ಯತ್ತರ ಹೆಸರು ಕೇಳಿ ಅವನು ದೊಡ್ಡ ಪೇಚಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೇ ಬಹಳ ಮುನಿದುಕೊಂಡ. ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರು ತನ್ನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಾರೆಂದು ತಿಳಿದ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು, ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ನೋಡಿದಾಗ ಪ್ರವೋದ ಹತ್ತು ವರುಷದ ಹುಡುಗನಿದ್ದ. ಈಗ ಪ್ರವೋದ ಹತ್ತನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಬಹಳ ಬದಲಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ದಂಡದ ಹಣವನ್ನಂತೂ ತುಂಬಲೇ ಬೇಕಲ್ಲ, ಕೊಡದೆ ಬಿಡುವಂತಿಲ್ಲ. ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಯಾಮಿನಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗಡ ಇಸಿದುಕೊಂಡು ತುಂಬಿದ. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಅಪವಾನವಾಯಿತು. ಅದುದರಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಮೇಲಿದ್ದ ಮುನಿಸು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಹೊಸ ಸಂಶಯ

ಪ್ರಮೋದನು ಯಾಮಿನಿ(ನಾಥನ ಮರ್ಯಾದೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಹೊರಟ. ಶ್ರೀಮಂತರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಡೆಯುವುದೆಂದರೆ ಅಸಮಾನ. ಆದರೆ ಈಗ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಇದಾವುದರ ಕಡೆಗೂ ಗಮನವಿಲ್ಲ. ಚುರುಕಾದ ಬಿಸಿಲಿರಲಿ, ಆಣೆಕಲ್ಲಿನ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುವನು. ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದದ ಅನುಭವವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೊಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಕಲಕತೆಯ ವಾತಾವರಣವು ಸ್ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಖಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಲಾದ ಬಗೆ ಉಂಟಾದ ವಿಷಾದವೀಗ ಬಹು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಸನ್ನದಿಂದಿರುವ ಪ್ರಮೋದನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಚಿಂತೆ, ವಿಷಾದಗಳು ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸೋಲಾದಾಗಿನಿಂದ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತ್ತು. ಖಟ್ಟಿಯ ತೀರ್ಪು ಈಗಲೂ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಗುಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬನೇ ಏನೇನನ್ನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಆ ವಿಚಾರಗಳ ನಡುವೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ವನಬಾಲೆ ನೀರಜಾನ ಮೂರ್ತಿ ಹೊಳೆದು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬರುವಾಗ ನೀರಜಾನಿಗೆ ಏಕೆ ಭಟ್ಟಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಏನೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೂ ನಡು-ನಡುವೆ ಅವಳ ಮೂರ್ತಿ ಹಾಯ್ದು, ಸುಳಿದು ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ರಾತ್ರಿಯ ಆ ಮಾತುಗಳು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಸಂಶಯವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ನೀರಜಾನ ತಂದೆಯ ಮುಂದೆ ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗುವುದಲ್ಲ? ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಬಗೆಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮೋದನ ಚೌರಂಗೀ ಸ್ಪ್ರಿಟಿನ ಮೂಲೆಗೆ ಬಂದ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಮಠವಿತ್ತು. ಮಠದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಾಲಕ-ಬಾಲಿಕೆಯರು ಆಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಸೂರ್ಯನು ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಮೋದನ ಒಮ್ಮೆ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಡುವ ಹುಡುಗರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಮೇಲೆ

ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಚಿಂತೆಗಳ ಕೂಡ ಹೊಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಮೋದನು ಮತ್ತೆ ನೋಡಿದ, ಸೂರ್ಯ ನಾರಾಯಣನ ಹೆಜ್ಜೆ ಬಣ್ಣದ ಕಿರಣಗಳು ಬಂದು ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಖಮಂಡಲವನ್ನು ಬೆಳಗುತ್ತಿವೆ. ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ನೀರಜಾನ ತಂದೆಯ ಗುರುತು ಹತ್ತಿತು. ಗುರುತಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನ ಮೋರೆ ಆನಂದದಿಂದ ಹಿಗ್ಗಿತು. ಆ ಮಠದ ಹತ್ತಿರ ಯೋಗಬೀಕೆಂದು ದಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದ. ದಾರಿಯಾದರೂ ಬೇಗನೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ತುಸು ವಾದರೂ ವಿಲಂಬ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೇ ಹೋಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಪ್ರಮೋದನು ಮುಂದೆ ನಿಂತುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು.

ಪ್ರಮೋದನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕರ ಜೋಡಿಸಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. “ಮಹನೀಯರೆ, ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತುಗಳಿವೆ.” ಎಂದ. ನೀರಜಾನ ಸಂಬಂಧದ ಮಾತು ಇರಬೇಕೆಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ದ.

“ಮಹನೀಯರೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲಿದ್ದೆ, ನೀವು ಕೂಡ ದಿರಿ, ಸಂತೋಷ. ನನಗೆ ಈಗಾದ ಆನಂದವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವುದು ಆದಿಶೇಷ ನಿಗೂ ಅಸವಳವು.” ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

“ನನಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ನೀರಜಾನನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವಿರಾ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ. ಅವನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ಗಾಂಭೀರ್ಯವಿದ್ದಿತು.

ಪ್ರ— “ಮತ್ತೆ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಮಾತನಾಡಿ ನನ್ನ ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಕೊಡುತ್ತೀರಿ? ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ದೋಷಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೀರಿ. ಇದರಿಂದ ನನಗಾಗುವ ವೇದನೆಯನ್ನು ನೀವೇನು ಬಲ್ಲೀರಿ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಅವಿಶ್ವಾಸದ ಕಟ್ಟನ್ನು ಒಡೆಯುವೆ. ನೀರಜಾನ ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳುವೆ. ಎಂದರೆ ನೀವೇ ನನಗೆ ಆಗ ನಿರ್ದೋಷಿಯೆನ್ನುವಿರಿ.”

ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ಪ್ರ— “ಆ ದಿನ ನೀರಜಾ ಎಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದು ನನಗೆ ಕಲ್ಪನೆ ಕೂಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ಮಗಳು ನಿಮಗೆ ಸಿಗುವಳು.”

“ಎಲ್ಲಿ?” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸಂಶಯದಿಂದ ಎಂದ

ಪ್ರವೋದನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೀರಜಾನ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಕ್ತಾನನ್ನು ಹೇಳಿದ. “ ನೀರಜಾನ ವಿಷಯವಾಗಿ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ನಿಮಗೆ ಬಹಳ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಒಂದೂ ಪತ್ರ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುವುದು. ಅದರಿಂದಲೇ ಗಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಕೂಡಲೆ ಯಾಮಿನೀನಾಥನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿರಿ. ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು ”

“ ಯಾಮಿನೀನಾಥ? ಅವನೇ ಅಲ್ಲವೆ, ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಆ ದಿವಸ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದನಲ್ಲ? ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಆನಿಗೂ ನನ್ನ ಮಗಳು ಆಶ್ರಯ ವಿದ್ದಿದ್ದಳಲ್ಲವೆ? ಆತನ ಹೆಸರು ಯಾಮಿನೀನಾಥನೇನು? ಆತನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿದನೆ, ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದನೆ? ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಏಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಲಿಲ್ಲ? ಅವನು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾದರೂ ಕಳಿಸಬಾರದೆ!” ವಿಸ್ಮಯವಿಂದ ಕೇಳಿದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ.

ಪ್ರವೋದ— “ ಮಹನೀಯರೆ, ಅವನ ಮೇಲೆ ಸಂನೇಹವಡಬೇಡಿರಿ. ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅವನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾಮಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವನೇನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅವನದೇನು ತಪ್ಪು? ”

ಪ್ರವೋದನ ಮಾತಿಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಪರಿಚಯ ಕೇಳಿ ಅವನು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದ. ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರವೋದನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತ— “ ಬರಿಯು ಸುದ್ದಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಂತಾಯಿತಿ? ಅವಳು ಸಿಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ” ಎಂದ.

ಪ್ರ— “ ಮಹನೀಯರೆ, ಹಾಗೆನ್ನಬೇಡಿರಿ. ಅವನು ನಿರೋಧಿಸಿ. ಅವನಿಗೂ ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಡಬೇಡಿರಿ. ಯಾಮಿನೀನಾಥನೇ ನೀರಜಾನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರವೋದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಕೇಳದವರಂತೆ ಮಾಡಿ— “ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಿಮಗೆ ನೀರಜಾನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರ— “ ಇಲ್ಲ. ”

ಸ— “ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ನಿಮ್ಮ ಜೀವದ ಗೆಳೆಯನಲ್ಲವೆ? ”

ಈಗ ಪ್ರಮೋದ ಪೇಟಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ — “ ಗೆಳೆಯನೇನೊ ಹೌದು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಕೂಡ..... ” ಎಂದ.

“ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈಗಲೇ ಯಾಮಿನಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀರಜಾನ ಬಾಯಿಂದ ಕೇಳದೆ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರೆ. ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನಡುವೆಯೇ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ಹೇಳಿದ.

ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಭವಾನೀಪುರದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಒಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನಲ್ಲಿ, ನೀರಜಾನನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲು ಹೋಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅವನು ಇರುವ ಸ್ಥಳ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಯಾಮಿನಿಯ ಮನೆಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದ.

ಹರುಷದಲ್ಲಿ ವಿಸಾದ

ಅದೇ ದಿನಸ ಸಂಜೆಗೆ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ನಡೆಯಿತು. ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹೂದೋಟವಿದ್ದಿತು. ಅಲ್ಲಿ ನೀರಜಾನ ಒಂದು ಗಿಳಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ಅವಳು ಕೆರೆಯ ದಡೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೀರಜಾನ ಕಮಲದಂತೆ ಕೋಮಲವಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಮಲದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಂಡಳು. ಕೆರೆಯ ನೀರು ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿದ್ದು, ಅದು ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ಸಮೀರಣದ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೊಯ್ಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತೆರಗಳೇಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಗಿಡ-ಮರಗಳೂ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದವು ಒಂದೆರಡು ಹೂಗಳೂ ಕೆರೆಯೊಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು. ನೀರಜಾನ ದಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸೊಬಗನ್ನೂ ಲೀಲೆಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು, ಅದರಿಂದ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ನೀರಜಾನ ಸು-ಹರವಾದ ಎಷ್ಟೋ ಹೂಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಡಿಯೊಳಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಹಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು ಅವಳೊಬ್ಬ ರಾಗವೇನಿಲ್ಲ. ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತ ನೀರಜಾನ ಕೇಳಿದಳು— “ ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೀನು ಬಲ್ಲೆಯಾ? ಇಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ದುಃಖ ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನು

ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಎದೆ ತಣ್ಣಗಾಗುವುದು.” ಕೆಲ ಹೊತ್ತನ್ನು ನಿರರಜಾ ಹೀಗೆಯೇ ಕಳೆದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಶಯ್ಯೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಮೇಲೆ ಗಲಿಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಬೇಕೆಂದಳು. ಆದರೆ ಸುಕೋಮಲವಾದ ನಿರರಜಾನ ಕೈಯ ಸುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಹೂವಿನ ಮುಳ್ಳಿನ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅದೇಕೆ ಮಲಗುವುದು? ಅದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಿಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಆದು ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಬಡಿಯಿತು. ನಿರರಜಾ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಲು ಬಯಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅದು ಅದ್ದಿ ನಾಡಿತು. ಆಗ— “ ಬಹಳ ಸುಂದರವಾದ ಹಾಸುಗೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ತುಸು ಹೊತ್ತು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಸುಖಪಡು. ನಾನೀಗಲೇ ಬರುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದಳು.

ಗಿಳಿ ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕೈಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಲು ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಅದನ್ನು ಕಮಲದಲಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮಗುವಿನಂತೆ ಮಲಗಿಸಲು ಹೋದಳು.

ಗಿಳಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದಿತು. ನಿರರಜಾನ ಕೈಗೆ ಚುಂಚಿನಿಂದ ಕುಟುಕಿತು. ನಿರರಜಾನೂ ಮೆಲ್ಲಗೆ ತನ್ನ ಕುಸುಮ ಸದೃಶವಾದ ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತ— “ ನಿನಗೇನೂ ತಿಳಿಯದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆ.” ಎಂದಳು.

ಗಿಳಿ ಅವಳ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿತು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನು ಬಂದ. ಅವನು ಇಡೀ ಉವ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ. ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ನಿರರಜಾ ಗಿಳಿಯೊಡನೆ ನಡೆಸಿದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಹತ್ತಿದ. ನಿರರಜಾ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಹುಡುಗರಂತೆ ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟಳು; ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡದೆಯೆ ಮತ್ತೆ ಗಿಳಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಮಾತನಾಡಹತ್ತಿದಳು.

ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಕೊನೆಗೆ ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿ— “ ನಿರರಜಾ, ಯಾರ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ? ” ಎಂದ.

ನಿರರಜಾ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕೆಳಗೆ ಮೊಗ ಮಾಡಿ— “ ನನ್ನ ಗಿಳಿ ತಿಯ ಕೂಡ.” ಎಂದಳು.

“ ನೀರಜಾ, ಸಾಯುವವರೆಗೂ ಗಿಳಿ ಮುಂತಾದ ಪಕ್ಷಿಗಳೇ ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯ-ಗೆಳತಿಯರಾಗುವರೆ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಮಾತು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕೇನು? ” ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಒಮ್ಮೆ ಸುಯರೆದ.

ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಉತ್ತರವ ದಾರಿ ನೋಡಿದ. ಆದರೂ ನೀರಜಾ ಸುಮ್ಮನೇ ಇದ್ದಳು. ಆಗ ಮತ್ತೆ ಯಾಮಿನಿ ನಿಸ್ತಬ್ಧತೆಯನ್ನು ಭಂಗ ಮಾಡಿ— “ ನೀರಜಾ, ನಾನು ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ ಈ ವೇದನೆಯನ್ನನುಭವಿಸೋಗಿವೆ? ” ಎಂದ.

ನೀರಜಾ— “ ಗಿಳಿಯಂತೂ ಮಲಗಿತು! ನಿಮಗೇಕೆ ಇನ್ನು ಕಷ್ಟ? ಎಂಥ ಯಾತನೆ ಹೇಳಿರಿ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನನ್ನ ಮನಃಕಾಂಕ್ಷೆ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು? ”

ನೀರಜಾ— “ ಮನೋಕಾಂಕ್ಷೆಯೇ? ನೋಡಿರಿ. ನನ್ನ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನಗೆ ಅವೇ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದುವು, ಈಗಲೂ ಸೇರುತ್ತವೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನೀರಜಾ, ನನ್ನ ದುಃಖವು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದೆ? ನನ್ನ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಭಾಗಿಯಾಗಲಾರೆಯಾ? ನಿನಗೆ ದುಃಖವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೂಡ ನೀನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೇ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಎಲಾ, ನಾನಂತೂ ಈ ತೋಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಅನ್ಯ ಮನಸ್ಕಳಂತಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಗುದಿಸಲಿನ ಸುತ್ತುಮುತ್ತ ಇಂಥ ಸುಂದರವಾದ ಹೂವಿನ ಗಿಡ-ಮರಗಳಿಲ್ಲ. ನೀವು ಬರೆದ ಕೊನೆಯ ಕಾಗದವು ತಂದೆಗೆ ಮುಟ್ಟಿರಬಹುದೆ? ಪತ್ರ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸುಮುಖವಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದೆ? ಯಾವಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆನೋ, ಸುಖದಿಂದ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಎಂದು ತಿರುಗಾಡುವೆನೋ ಎನಿಸಹತ್ತಿದ ನನಗೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ವನದೇವಿ, ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಲ್ಲವೇ? ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಅಡ್ಡ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ? ಹಾಂ, ಪತ್ರವನ್ನು ನನ್ನೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬರೆದಿದ್ದೆ ನಲ್ಲ. ”

ನೀರಜಾ— “ ನೀವು ನನ್ನ ಕುನಸ್ಸಿನಂತೆ ಮಾಡುವವರೇ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ಎಲೋ ಗಿಳಿ, ನನ್ನ ಕೂಡ ನೀನು ಬರುವೆಯಾ? ಹೇಳು. ”

ಗಿಳಿ ಮತ್ತೆ ದೂರಕೂಡಪತ್ತಿತು. ಅದು ತನ್ನ ಕೂಡ ಬರಲು ಸಿದ್ಧವಿದೆ ಯೆಂದು ನೀರಜಾ ಎಣಿಸಿದಳು.

ಯಾಮಿನೀನಾಥ— “ ಛೇ, ಈ ಮಾತಿನ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಹಾಡಿ ನನಗೆ ವ್ಯಥಾ ಕಷ್ಟವನ್ನೇಕೆ ಕೊಡುವಿ? ನಿಮಗೇನು ಗೊತ್ತು. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನೀವು ಕೇಳದಿರುವುದರಿಂದ ನನಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ತಿಳಿಯಲಾರಿರಿ. ಆದರೇನು ಮಾಡುವುದು? ಇತ್ತ ನನಗೆ ಕುಂಬ ಕೆಲಸಗಳಿವೆ. ಕಲಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಂದು ದಿನ ಕೂಡ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡುವು ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಎಂದೋ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಳಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಳ್ಳರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಉಳಿಸಿದೆ, ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನುಭವಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಸಹ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆಹಾ! ನನ್ನ ಆ ಚಿಗರೆ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ತಂದೆ ನನಗೆ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಗಿಳಿಯ ಕೂಡ ಎಷ್ಟು ಆನಂದದಿಂದ ಆಡುತ್ತಿತ್ತೋ! ಎಲಾ, ನೀವು ಏನೋ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲ? ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನನ್ನ ದೈವವೇ ಹಾಗಿದೆ. ಯಾರೇನು ಮಾಡುವುದು. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ, ನಿಮ್ಮ ಗುಣವನ್ನೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಲಾರದೇ ಹೋದೆ. ನಾನು ಬಹಳ ದುರ್ದೈವಿ. ನಾನು ಸಾಯುವುದೇ ಲೇಸು. ”

ನೀರಜಾ— “ ಎಲಾ ಇದೇನು, ಇಂಥ ಅನಿಷ್ಟ ಮಾತುಗಳನ್ನೇಕೆ ಆಡುತ್ತೀರಿ? ನೀವು ಮನಬಿಚ್ಚಿ ನಿಮ್ಮ ಒಳದನಿಯನ್ನೇಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ? ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟು ದಿನ ನಾನು ಹಾದಿ ಕಾಯಬೇಕು? ನೀವು ನನ್ನ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದಿಲ್ಲವೆ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಇರಲಿ, ಒಳ್ಳೇದು. ನಿಮಗೆ ಗಿಳಿ ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು? ”

“ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಇದೇ ಉತ್ತರವೆ? ” ಯಾಮಿನಿ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಆರ್ದ್ರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನುಡಿದನು.

“ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ನಾನಿನ್ನು ಗಿಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿತ್ತಿಯೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ತ ನೋಡಿದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಹೊಯ್ಯಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ವಾಗು ಕೇಳಿರಿ. ” ನೀರಜಾ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

“ ನೀರಜಾ, ವನದೇವಿ, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಹಂಬಲ. ” ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ.

ನೀರಜಾ— “ ಏಕೆ? ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರುಷ ಕಾಲ ಬೇಕು. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಇದೇನು? ಒಂದು ವರುಷ ಒಂದು ಯುಗವಾಗುವುದು ನನಗೆ. ”

“ ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷವೆಂದರೆ ಒಂದು ಯುಗವೆಂದು ನಾನು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದೇನೆ! ” ನಕ್ಕು ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ನೀರಜಾ, ಮದುವೆಯಾಗುವುದೇ ನಿಜವೆಂದಮೇಲೆ ಇಂದೇ ಏಕೆ ಆಗಬಾರದು? ವರುಷಕಾಲವೇತಕ್ಕೇಬೇಕು? ”

ನೀರಜಾ— “ ಏಕೆಂದರೆ, ಒಂದು ವರುಷದೊಳಗೆ ಅಪ್ಪ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬರುವನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಬಾರದೆಹೋದರೆ ನಿಮ್ಮವಳಾಗಿಯೇ ಇರುವೆನು! ಹೇಳಿರಿ, ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು? ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆದಕ್ಕೆ ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆ? ನೀವು ಕೃತಘ್ನರಲ್ಲದೇ ಏನು? ”

ನೀರಜಾ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿದಳು. ಮುಕ್ತಾ ಮಣಿಯಂತಿದ್ದ ಹಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಅಧರಗಳನ್ನು ಅವುಡುಗಟ್ಟಿದಳು— “ ನಾನು ಕೃತಘ್ನಳೆ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆಂದು ಹೇಳಿದೆನು. ಅಂದಮೇಲೆಯೂ ನಾನು ಕೃತಘ್ನಳೆ? ” ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು ನೀರಜಾ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಿಮಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಕೃತಘ್ನತೆಯ ಹೆಗ್ಗುರುತು. ಇಂಥ ಮಹಾಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಇದೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಕೃತಘ್ನತೆಯೆನ್ನದೆ ಮತ್ತೇನು ಹೇಳುವುದು? ”

ನೀರಜಾ— “ ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಅದಾರು ಹೇಳಿದರು? ಅಪ್ಪನ ತರುವಾಯ ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ನನ್ನ ಅಣ್ಣ ಆಗಿದ್ದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನೋ, ಇಲ್ಲವೋ, ನನಗೆ ಸಂಶಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಇದು ಕೇವಲ ಬಾಯೊಳಗಿನ ಮಾತಾಯಿತು. ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವರುಷ ಕಾಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸೇತ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಚಾತಕವು ಮೇಘವನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದೊಂದು ಕ್ಷಣವು ಒಂದು ಯುಗದಂತೆ ನನಗೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ. ”

ನೀರಜಾ— “ ನನಗೇನೂ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನಾನೆಂದು ನಿಮಗೆ ಹಾಗೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದನಿದ್ದಿದರೇ ? ”

ನೀರಜಾ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾಮಿನಿಯ ಮುಂದೆ ಏನೂ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಸಂದೇಹಪಡುತ್ತಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆಂದು ಅವನ ಕಲ್ಪನೆಯಿತ್ತು. ಆದರೆ ಬಾಯಿ ಬಿಚ್ಚಿ ಇದನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಾಹಸವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಉತ್ತೇಜಿತವಾದ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಉತ್ತೇಜಿತನಾಗಿದ್ದ. ಅವೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಆಡಿಬಿಟ್ಟ. ನೀರಜಾ ಆ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ತುಸುವಾದರೂ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. “ ಪ್ರಮೋದಬಾಬುಗಳೇನು, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಯಾವಾಗ ಬಂದು ಮುಖ ತೋರಿಸುವರು ? ” ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ಪ್ರಮೋದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಿ, ಬಾರದಿರಲಿ, ಅವನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡುವಿರಿ ? ”

ನೀರಜಾ— “ ಏಕೋ, ಅವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸು ಆಗಾಗ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಹೀಗೆ ಆಡಲು ನಾಚಿಕೆಯಾದರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲವೆ ? ”

ನೀರಜಾ - “ ನಾಚಿಕೆ, ನಾಚಿಕೆಯೆ ! ನಾಚಿಕೆಯೇತರದು ? ನಾನೇನಾದರೂ ಅಪರಾಧದ ಮಾತು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೆ ? ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ನಿರ್ದೋಷಿ, ಕೃತಘ್ನಿ ! ಉಂಡಮನೆಯ ಗಳ ಎಣಿಸುವವಳು ನೀನು ! ನನಗೀಗ ಗೊತ್ತಾಯಿತು..... ”

ನೀರಜಾ -- “ ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಕೃತಘ್ನಿ ! ನೀವು ಕೃತಘ್ನಿ ತೆಯಿಂದ ಅನುರೋಧ ಮಾಡಹತ್ತಿರುವುದರಿಂದಲೇ

ನಾನೀಗ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಕೃತಘ್ನಳೆ? ಹೇಳಿರಿ. ಯಾರು ಕೃತಘ್ನರು?" ಇಷ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಹೇಳುತ್ತ ನೀರಜಾನ ನೇತ್ರಗಳು ಕೆಂಗಿಡಿಯನುಗುಳಹತ್ತಿದುವು.

“ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಮಾತು ಕೇವಲ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಿವೆ, ಮೇಲಿನ ಮಾತಿವು, ಒಳಗಿನವಲ್ಲ. ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಬೇರೆ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಚಾರವಿದೆ..... ” ಯಾಮಿನಿ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆಳು ಬಂದು—
“ ಒಬ್ಬ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಾರೆ. ” ಎಂದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುವುದೊಂದೇ ತಡ. ಯಾಮಿನಿ ಹೌಹಾರಿದ. ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಆಗಿರದೆ, ನೀರಜಾನ ಕಂದೆಯೆಂಬುವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ತಡವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾಮಿನಿ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟ.

ಸಂಶಯ

ಯಾಮಿನೀನಾಥನೂ ಬಲ್ಲವನಿದ್ದ. ಈಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ನೀರಜಾನ ವಿಷಯವೆಲ್ಲ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇಂಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದೂ ಬಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀರಜಾನನ್ನು ತಡೆಯುವುದೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲವೆಂದೂ ಭಾವಿಸಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಬರಲು ಆಜ್ಞಾ ಪಿಸಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಕೂಡಲೇ ಯಾಮಿನಿ ಸನ್ಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ— “ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿ, ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ದಯವಾಡಿಸಿದಿರಿ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಹೊತ್ತುಗಳೆಯುವುದು ನನಗೆ ಬೇಡ. ನೀರಜಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಹೂಂ, ನೀರಜಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗೆಯನ್ನು ಕಳ್ಳರ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ನನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ

ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಗುರುಗಳು, ಪರಿಚಯ ನನಗಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಕೈಗೆ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಿ? ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಅಪರಿಚಿತನೇನೋ ಸರಿ. ಆದರೆ ನಾನೇ ನೀರಜಾನ ತಂದೆ. ನೀರಜಾನನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದನ್ನು ಮನಗಾಣಬಹುದು. ”

“ ನೀವೇ ನೀರಜಾನ ತಂದೆಯೇ? ” ವಿಸ್ಮಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಎಂದ ಯಾಮಿನಿ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ಹೂಂ, ನಾನೇ ನೀರಜಾನ ತಂದೆ— ನೀರಜಾನೇ ನನ್ನ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಾಗಿನಿಂದ ನಾನೆಷ್ಟೋ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿದೆ— ಹಗಲೆನ್ನಲಿಲ್ಲ, ರಾತ್ರಿ, ಬಿಸಿಲು, ಗಾಳಿ, ಮಳೆಯೆನ್ನಲಿಲ್ಲ; ಬೇಕುಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡಿದೆ. ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೊಂದು ಬೇಗೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನಿರ್ದೋಷಿಗಳಿಗೂ ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು. ನಿರ್ದಯಿ! ನೀನು ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲಿಯಾ? ”

ಯಾಮಿನಿ ವಿಸ್ಮಯದ ನೋಟದಿಂದಲೇ ನೋಡಿ— “ ಮಹನೀಯರೆ, ಇದನ್ನೇನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ನೀರಜಾನನ್ನು ನಾನು ಆಗಲಿಸಿದೆನೆ? ” ಎಂದ.

ಸಂ— “ ಹೂಂ, ನೀನೇ. ಹಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಮುಚ್ಚಿ ಏಕೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದುದೇ ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವಳನ್ನು ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡೆ, ಹೇಳು. ಪಾಮರ, ನೀರಜಾ ಈಗಲಾದರೂ ಕಳ್ಳರ ಬಲೆಯೊಳಗೇ ಇದ್ದಾಳೆ. ನಾನು ಬಲೆಯನ್ನು ಹರಿಯುವೆ. ತುಡುಗರ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡುವೆ. ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಇದೊಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೇ ಸರಿ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪಾದರೂ ವಿವೇಕವಿದೆಯೆ? ನಾನು ನೀರಜಾನ ಜೀವವನ್ನುಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಸ್ತೋತಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಈ ತಿರಸ್ಕಾರವೆ! ನೀರಜಾನನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದೇ ನಾನು ಅದೆಷ್ಟೋ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ ಆದರೆ ದುರ್ದೈವ ಯಾರೇನು ಮಾಡುವುದು? ಅಲ್ಲಿ ನೀವು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಒಂದೂ ಕಾಗದವು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪು? ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿರಲಿ, ಸತ್ತವನ್ನು ನನಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸುವರು. ಆದರೆ ಕಾನಪುರದಿಂದ ಈ ವರೆಗೆ ಒಂದೂ ಕಾಗದವು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ”

ಯಾಮಿನಿ— “ ಏನು ಗಡಬಡಿಯಾಗಿದೆಯೋ ಏನೋ, ನಾನೇನು ಹೇಳಲಿ? ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಾನು ದೋಷಿಯಾದಂತಾಯಿತೆ? ನನಗೆ ಕಲಕತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನೀರಜಾನನ್ನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮಹಾರಾಯರೆ ಧನ್ಯನಾದಗಳು! ಉಪಕಾರ ತೀರಿಸಿದಿರಲ್ಲ, ಸಾಕು!! ”

ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಲಪ್ಪೆಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿದ. ಈಗ ಅವನ ಸಂಶಯವು ಸರಿಯಿತು. ಯಾಮಿನಿ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ— “ ಮಹನಿಯರೆ, ನಾನು ದೋಷಿಯೆಂದು ನಿಮಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು? ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಬಹಳ ಆಶೆಯಿದೆ. ಮುಂದೆ ನಾನು ಯಾರ ಉದ್ಧಾರವನ್ನೂ ಸರ್ವಥಾ ತಿಳಿದೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಯಿತ್ವ— ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದರೂ ಕಷ್ಟವನ್ನನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು. ”

“ ತರುಣರು ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿಡುತ್ತಿ ಕೇಳು ಕೆಲಸವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ. ಈಗವನು ತುಸು ಮೆತ್ತಗಾಗಿದ್ದ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಅವಳ ಕೂಡ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಆಟವೇನು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು? ನೀರಜಾ ಒಪ್ಪಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಮದುವೆ ನಿಂತಿದೆಯೆಂದು ನಿವ್ರ ತಿಳಿದಿರಬಹುದು— ಹೀಗೂ ಇಲ್ಲ. ನೀರಜಾ ಈಗ ನನ್ನ ಅಂಕಿತ ದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀರಜಾ ಅನಾಥಳಿದ್ದಳು. ನಾನು ಬೇಕಾದಹಾಗೆ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮಚಾರ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಎಷ್ಟು ಆರಾಮದಿಂದ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೋ, ಹೋಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿರಿ, ಎಂದರೆ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ”

ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ನೆತ್ತಿ ಗೇರಿದ ಸಿಟ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇಳಿಯಿತು, ತಣ್ಣಗಾದ. ಯಾಮಿನಿ ನೋಡಿದ, ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಪ್ರಭಾವವು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಮತ್ತಿನಂತೆ ಆವರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಮತ್ತೆ

ಮುಂದುವರಿಸಿದ : “ ಮಹನೀಯರೆ, ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ಮುನ್ನ ಹೋಗಿ ನೀರಜಾನನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಅವಳಿಂದ ನಿಮಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದೋಷಾರೋಪಣೆ ಮಾಡಬೇಡಿರಿ. ”

“ ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀರಜಾನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದೀರಾ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ದೋಷಿಯೆಂದೆನಲ್ಲ, ಮಹಾ ಅಪರಾಧವಾಯಿತು ! ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮುಖಮಂಡಲವು ಅರಳಿತು. ಸಂತೋಷ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಹತ್ತಿದ— “ ಮಹನೀಯರೆ, ನೀರಜಾನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನನಗೆ ಸಾಕುಬೇಕಾಯಿತು. ” ವಿನಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ-- “ ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಕುರಿತು ನಾನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನೀವು, ಪ್ರಮೋದರಿಬ್ಬರ ವಿನಾ ಅಡವಿಗೆ ಬಂದು ಯಾರೂ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಳಗಿದ್ದಾ— ನೀವು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾರದೇ ಮತ್ತೆ ಯಾರು ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು? ನೀವು ಮಾಡಿರದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಮೋದನು ಮಾಡಿರಬಹುದು ! ”

ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ನಡುಗಿದ. ಕೈ ಹೊಸಿಯುತ್ತ ತಡೆದು ತಡೆದು “ ಪ್ರಮೋದನೆ— ಪ್ರಮೋದನಲ್ಲ— ಅಲ್ಲ, ಈ ಮಾತು ಸರ್ವಥಾ ಅವನಿಂದಾಗಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನೇ— ಅಲ್ಲ, ನನಗೆ ನಂಬುಗೆಯಿದೆ— ಊಹಾಂ ! ಇದೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಆದರೆ— ಜಗದೀಶ್ವರ ! ನಿನಗೇ ಗೊತ್ತು— ಮನುಷ್ಯನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗಿನ ಮಾತು ನನಗೇನು ಗೊತ್ತು ? ” ಎಂದ.

ಯಾಮಿನಿ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ಎಂದು ಊಹಿಸಲು ಬರುವಂತಿತ್ತು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಮುಂದೆ ಕೇಳುವ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾತನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ. ಮಗಳನ್ನು ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸಿದ.

ಯಾಮಿನಿ ತಾನೇ ಅವನನ್ನು ನೀರಜಾನಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿ ಮಾಡಿಸಿದ. ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ತಂದೆ-ಮಗಳು ಕೂಡಿದರು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಭಾವಗಳ ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆ ಕಟ್ಟು ಒಡೆದು ಕೊಸರಿಕೊಂಡು ಹರಿಯ ಹತ್ತಿತು. ನೀರಜಾ ತಂದೆಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು.

ಸಂವನ್ನನೊ ಅಥವಾ ಕಳ್ಳನೊ ?

ಯಾಮಿನಿ, ನೀರಜೆಯರೊಡನೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ. ಆ ಮೇಲೆ ಯಾಮಿನಿ ನಿರ್ದೋಷಿಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನೀರಜಾಸನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಆ ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಯಾಮಿನಿ ಕಾನಪುರಮೊಳಗೆ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ ದೊಡ್ಡ ವಿಚಾರದ ತೊಡಕಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ಯಾಮಿನಿ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ದೋಷಿ ಯಾರು? ಪ್ರಮೋದನೆ? ಮುಂತಾಗಿ ಅವನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ-- ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರಮೋದನೂ ಇದರೊಳಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದನೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನೀರಜಾಸ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ, ಅವನು ನಿರ್ದೋಷಿಯೆಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಂತೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ದೋಷಿಯರಲ್ಲೇಬೇಕು. ತುಡುಗರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದರೆಂದು ನೀರಜಾ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ; ಇದು ನಂಬುವ ವಸ್ತು. ಅವರು ಏನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟರು? ಅವಳು ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ದುಡಿನ ಆಶೆಯನ್ನುಳಿದು ಕಳ್ಳರು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಬಹುದೆ? ಇದು ಸಂಭವವಿದೆಯೆ? ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಯಾಮಿನಿ, ಪ್ರಮೋದರು ಆ ದಿವಸ ಬಂದರಲ್ಲ. ಆದಕೂ ಮೊದಲೇ ಯಾರಾದರೂ ಏಕೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ? ಕಳ್ಳರಿಗೆ ದಣದ ಆಶೆ ತೋರಿಸಿ ಯಾರಾದರೂ ಈ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿರಬೇಕೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಯಾರು ಮಾಡಿಸಬಹುದು? ಪ್ರಮೋದ, ಯಾಮಿನಿಯರನ್ನುಳಿದು ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಜಾಸನ್ನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿರುವುದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾಮಿನಿ, ಪ್ರಮೋದರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರು ತಪ್ಪುಗಾರರು? ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಾಯಿತು. ಅವನು ನಿರಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡ ಉಭಯ ಸಂಕಟವಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ಅಲ್ಲಿ ಸುಖದಿಂದ ಇದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಆ ದಿವಸದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಸಲಹೆ ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಭವಾನೀಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಆತನ ಆತ್ಮೀಯರೊಬ್ಬರು ಇದ್ದರು ವಾಚಕರೆ, ಆ ಆತ್ಮೀಯರು ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ, ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವ ಪರಿಚಿತರಾದ ಮಿ. ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ವಿವರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ.

“ ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲು ನನಗೆ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತಿದೆ. ” ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೇಳಿದರು.

“ ಆದು ಹೇಗೆ? ಮೊದಲನೆಯ ಮಾತು, ನೀರಜಾನನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬಂದ ರಾತ್ರಿ ಯಾಮಿನಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮುನ್ನಾ ದಿನ ರಾತ್ರಿಯೇ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೋ ಹೋಗಿದ್ದ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯ ಮಾತು, ಡೋಣಿಯ ಅಂಬಿಗನಿಂದ ನೀರಜಾನ ದುರ್ದಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆಯೇ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ” ಉತ್ತರವಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಇದೆಲ್ಲ ಯಾಮಿನಿಯ ಜಾಲವಿರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಯಾಮಿನಿ ಎಂಥ ಮಹಾಪುರುಷನಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಾಡದ ಕೆಲಸವೊಂದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ. ” ಎಂದರು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ನಿಜವೇ ರಾಯರೇ? ಯಾಮಿನಿ ಇಷ್ಟು ನೀಚನಿರುವನೆ? ನೀರಜಾನ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಹಾಗೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ”

ಹಿರಣ್ಯ - “ ಬಹಳ ಜನರು ಹೀಗೆ ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮೇಲೆ ನೋಡಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗ ತಿಳಿಯುವದು ಕಷ್ಟ. ಯಾಮಿನಿ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿರುವನೋ ಎಷ್ಟು ಮನೆಗಳನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡಿರುವನೋ, ಕಸಗುಡಿಸಿರುವನೋ, ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ಅವನ ಸ್ವಭಾವವು ನೆಟ್ಟಗಿರದಿದ್ದರೂ, ಈ ಪ್ರಸಂಗ ದಲ್ಲಿ ಅವನು ನನಗೆ ನಿರ್ದೋಷಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಗಳೂ ಬಹಳ ಇವೆ. ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಪ್ರಮೋದನೇ ದೋಷಿಯೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ”

ಹಿರಣ್ಯ— “ ಇವರಿಂದ ನನಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಂಶಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅವನ ಕೂಡ ನಾನು ಒಂದು ಸಾರೆಯಾದರೂ ಮಾತನಾಡದ ವಿನಾ ಏನನ್ನೂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರೆ. ನಾನೇ ಏಕೆ ತಪ್ಪು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿರಬಾರದು? ”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ— “ ಒಳ್ಳೇದು, ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಸಾರೆ ಮಾತುಕತೆ

ಯಾಡಿರಿ. ಆದರೆ ಯಾಮಿನಿ ಇಂಥ ಮಹಾ ಪುರುಷನೆಂದು ಕಂಡುಬಂದರೆ, ನಾನು ಅವನನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ”

× × × ×

ಮರುದಿವಸ ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ಯಾಮಿನಿಯನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆ ದೊಯ್ದ; ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದುವು; ಆದರೆ ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತು ಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಂತೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಸಂಶಯವು ಹೆಚ್ಚಹತ್ತಿತು.

“ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಬಹಳ ಪತ್ರ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀವು ಹೇಳಿದಿರಿ; ಆದರೆ ಅವು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಏಕೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ? ಅವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟದಿದ್ದರೆ, ನಿಮಗೆ ಏಕೆ ತಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ? ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಗಳೂ ಮಾಯವಾಗುವುವೆ? ” ಯಾಮಿನಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ ಕೇಳಿದರು.

“ ನೀವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಿರಿ ಅಥವಾ ಬಿಡಿರಿ. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದರೆ, ಅಂದೇ ಈ ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಳ್ಳುವೆ. ನಾನೂ ಮನುಷ್ಯ. ಬಹಳ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಳ್ಳುಡಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ವೈರಿಯಾಗಿದ್ದವರೂ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲಾರರು. ” ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದನು.

ಹಿರಣ್ಯ — “ ನಿಮ್ಮ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿವೆಂದು ತಿಳಿಯುವಾ. ಮತ್ತೆ ನೀವೇನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಾ? ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರನೋದ ನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಕೆ ಬಂದಿರಿ? ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಹೋಗಿ ದ್ದಿರಿ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬರೇ ತಿರುಗಿ ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು? ”

“ ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಾರದೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಒಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು, ಪತ್ರವು ಕೈ ಸೇರಿದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಏನು ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೀರಿ? ಹೊಂ, ” ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ.

ಹಿರಣ್ಯ — “ ಕಲಕತೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ, ಅಲಾಹಾ ಬಾದಕ್ಕೆ ಏಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಿರಿ? ನೀವು ಅಲಾಹಾಬಾದನಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲವೆ ನೀರಜಾ ನನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದುದು? ”

ಯಾಮಿನಿ — “ ನೀವೇನು, ಕೋರಿನಲ್ಲಿಯಂತೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ವಾದ-ನಿವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಿರಿ. ಕೆಟ್ಟ ದಿನಗಳು ಬರಹತ್ತಿದವೆಂದರೆ ಹೊನ್ನು

ಹಿಡಿದರೂ ಮಣ್ಣು ಗುವುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ ನೋಡಿ. ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿಯೂ ಅಸಕಾರವನ್ನು ಹೊರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮಹಾರಾಜರು ಹೇಳಿದರೆಂದು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಕೇಳತೊಡಗಿದ್ದೀರಿ. ಆಗಲಿ. ಕೇಳಿರಿ, ನಾನು ಅಲಾಹಾಬಾದ ಸ್ತ್ರೀಶನ್ನು ತಲ್ವಿದಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಹಾಯಕನು ಕೂಡಿದ. 'ಒಬ್ಬ ಸಾಕ್ಷಿದಾರ ಅಲಾಹಾಬಾದದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಖಂಡಿತ ಸೋಲಾ ಗುವುದೆ'ದು ಆತನು ಹೇಳಿದ.

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟವೇ ಕೆಟ್ಟದ್ದಿದೆ. ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಅಲ್ಲಿ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಎರಡು ದಿನ ತಡೆದು ಬರುವನೆಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅಗಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕಾಯಿತು. "

ಹಿರಣ್ಯ— "ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬರುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದರೆ, ಸಹಾಯಕನು ನಿಮಗೆ ಮೊದಲೇ ಏಕೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ? "

ಯಾಮಿನಿ— "ನನಗೆ ಅವನು ಪತ್ರವನ್ನೇನೂ ಬರೆದಿದ್ದ. ಆಗ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಕ್ಷಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಹಿರಣ್ಯ— "ಹಾಂ, ಕಲಕತ್ತೆಯಿಂದ ನಿಮಗೆ ಪತ್ರ ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ ಯಾವಾಗ ಖಟ್ಟಿ ನಡೆಯುವುದೆಂದು ಬರೆದಿತ್ತು? "

ಯಾಮಿನಿ— "ಅಯ್ಯಾರು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ. "

ಹಿರಣ್ಯ— "ಎರಡು ದಿನದ ತರುವಾಯ ನೀವು ಅಲಾಹಾಬಾದವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಖಟ್ಟಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಾ? "

ಯಾಮಿನಿ— "ಸಾಕು ಇನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ವಾದವಿವಾದವು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಹವೀಯರೆ, ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಸುಳ್ಳನೆಂದೂ ನೋಸಗಾರನೆಂದೂ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಹತ್ತಿರುವಿರಿ..... "

ಹಿರಣ್ಯ— "ಆಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನೀರಜಾನ ದಾಸಿ ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀವು ಗಟ್ಟಿಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದೀರಿ? "

"ಬಂಡೆಗಲ್ಲಿಗೆ ಹಾಯಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಇನ್ನು ನಾನು ಏನೂ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನನಗೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. " ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಯಾಮಿನಿ ನಾಥನು ಹೇಳಿದ.

ಈಗ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದರು. “ ನಿಮಗೇ ನಾದರೂ ತಿಳಿಯಿತೆ? ಎಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದೀರಿ. ಏವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ. ಇವರಿಗೆ ದಾಸಿ ಬರುವುದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಯಾಮಿನಿ ನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಹೋದರು. ಯಾಮಿನಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೋಷಿಯೇ ಸರಿ. ತಾನು ಸ್ವೋಷಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು, ತುಡುಗರನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿರಬೇಕು. ಸ್ವತಃ ಸಂಚು ಮಾಡಿ, ಈಗ ನಿರೀಕ್ಷಾನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ!” ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಯಾಮಿನಿಯೇ ನಿಜವಾಗಿ ದೋಷಿಯೆಂದು ಆತನಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯಾಯಿತು. ಬೆಂಕಿಯಾದ. ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕಿಡಿ ಕಾರಹತ್ತಿದುವು. ಆಗಲೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತ— “ ಯಾಮಿನಿ! ನೀವು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಜಾಣತನ ತೋರಿಸುತ್ತೀರಾ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವೇ ದೋಷಿ. ಎಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾಡಿದು! ನಾನು ಇಂಥ ನರಾಧಮನ ಕೈಗೆ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

“ ಸರ್ವನಾಶ! ಯಾಮಿನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದೆ! ಇದಕ್ಕಿಂತ ನಿರೀಕ್ಷಾನನ್ನು ಬಾಸಿಯೊಳಗೆ ದೂಡುವುದು ಲೇಸು. ನಿಮಗೆ ಮತ್ತೆಲ್ಲಿಯೂ ವರ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಪ್ರವೋದದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದೋಷಗಳಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಯಾಮಿನಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ವಾಲು ನೆಟ್ಟಿಗೆ. ನಿರೀಕ್ಷಾ, ಪ್ರವೋದನ ಕೂಡ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಸುಖದಿಂದಿರುವಳೆಂಬುದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.” ಎಂದರು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಪ್ರತಿಯೆಂದು ಮಾತು ಯಾಮಿನಿಗೆ ಭಲೆಯಿಂದ ಇರಿವಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ತಡಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟು ಒಡೆಯಿತು. “ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವುದು ಬಿಡುವುದು ತಂದೆಯ ಕೆಲಸ; ಸವು ನಡುವೆ ಅಡ್ಡ ಗಾಲು ಹಾಕುವವರು ಯಾರು. ನಿಮಗೇನು ಅಧಿಕಾರವಿದೆ?” ಬಡಬಡಿಸಿದ ಯಾಮಿನಿ.

“ ಒಳ್ಳೇದು, ತಂದೆಯೇ ಹಿತಾಹಿತನನ್ನರಿತು ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿ.” ರೇಗಿಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೆಂದರು.

ಮಾತುಕತೆ ನಿಂತಿತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎದ್ದು ಯಾಮಿನಿಯ ಮನೆಯಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಲು ಹೊರಟ. ಯಾಮಿನಿಗೆ ಜೀವದೊಳಗೆ

ಜೀವ ಬಂದಿತು. ಅವನೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕೂಡ ಹೊರಟ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಯಾಮಿನಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದ— “ ಮಹನೀಯರೆ, ನೀವು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ನಾನು ದೋಷಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿದಿರಾ ? ”

“ ನೀವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದೋಷಿಗಳೇ ಹೌದು. ನೀವು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನ ಸುಭೋಗಿಸಲೇಬೇಕು. ” ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿ— “ ನೀವು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೇ ನನಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದಂಡವಾದಂತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷೆಯೇಕೆ ಮತ್ತೆ ? ನನಗೆ ಮತ್ತೆ ಏತರ ಹೆದರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ದೋಷಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು, ನೀರಜಾನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಿಕ್ಷೆ ಬೇರೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹನೀಯರೆ! ನನ್ನ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಇದೇ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವೆ ? ಪುರಸ್ಕಾರವೆ ? ”

“ ಪುರಸ್ಕಾರವೆ ! ನೀವು ಪುರಸ್ಕಾರದ ಪ್ರತ್ಯಾಲಿಯಲ್ಲಿರುವಿರೇನು ? ನೀರಜಾನನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೀರಾ ? ಹೇಳುವ ಹೆಮ್ಮರನುಡಿಯ ಫಲವನಾಶಿಸಿದಂತೆ ! ಗಿಡ ಮನುಷ್ಯನು ಗುಡವನ್ನೇರಿ ಪಾರಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಚ್ಛಿಸಿದಂತೆ ! ” ಸಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಮಾತನಾಡಿದ.

ಯಾಮಿನಿ — “ ಮಹನೀಯರೆ, ಒಳ್ಳೇದು ! ನಾನು ತುಡುಗನೇ ಸರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರನೋದನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಿರಿ. ಅವನು ನಿರ್ದೋಷ ಗುಣವಂತನಲ್ಲವೇ—ಅವನನ್ನೇ ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಆದರೆ ನನ್ನ ದೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿರಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ನೀರಜಾನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿರಿ. ”

ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಇಬ್ಬರೂ ಯಾಮಿನಿ ಗಾಢನ ಮನೆ ಸೇರಿದರು. ಇಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನೀರಜಾನನ್ನು ಮೇಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕೂಡ ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಒರುವುದಿನ್ನೂ ಹೊತ್ತು ಇತ್ತು. ಅವರಿಂದ ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಯಾಮಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಸಂಶಯ ಕಾರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಜಾ— “ ಅಸಂಭವ, ಇದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾಮಿನಿ ನಿರ್ದೋಷಿ. ನಾನು ಬೇಕಾದರೆ ಆಣೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಅಂಥ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬಿತ್ತು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತನ್ನು ನಂಬಿ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ದೋಷಿಯೆಂದರೆ ಮಹಾ ಪಾಪ ಬರುವುದು ಇದರಿಂದ ನನಗೂ ಆ ಜೀವನ ಕಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಪ್ರಮೋದರಾಗಲಿ, ಯಾಮಿನಿಯು

ರಾಗಲಿ, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗಾರೋ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಏಕೋ, ಏನೋ, ನೀನು ಈ ಜನರ ಮೇಲೆಯೇ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸುತ್ತಿ!" ಎಂದಳು.

ಮಗಳ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನೋಡಿ ತಂದೆಯ ಮನಸ್ಸು ಹೊಯ್ಯಾಡ ಹತ್ತಿತು

ದೇವರ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ದೆವ್ವ !

ಯಾವುದೇ ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟು. ತಾನು ಮತ್ತೊಂದು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಒರಬ್ಬ ಕುಮಾರರ ಮಾತು ಕೇಳಿದಾಗಿನಿಂದ ಅವನ ಮೈ ನಡುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರವೋದನ ಕೂಡ ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವೇ! ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಅಷ್ಟೇ, ಅವನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಆದರೆ ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುವುದು ಅವನಿಗೆ ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸುವುದು. ಅವಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸಿದತ್ತಿತ್ತು. ಹೊತ್ತು ಕೈಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೂ ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೈಗೆ ಬಂದ ತುತ್ತು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಅಸುತಾಪ ಪಡೆದತ್ತಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯೇ ಉದ್ಭವವಾಯಿತು. ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸುಮ್ಮನುಕೆ ಇದ್ದ ? ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೈಯೊಳಗೇ ಇದೆ ಕಲ್ಪವೇ? ಯಾವುದೇ ಮನುಷ್ಯನು ಬಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಯಾರು ತಡೆಯುವರು ?

ಬಹಳ ಅಧಿ-ಶಕ್ತರು ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅದ್ದು ಬಂದುವು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ವಾಚಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟನ್ನೇ ದೇವಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲೇ. ಆಗ ಅವನ ತಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಇವರುಗಳನ್ನು ಕೇಳುವರೂ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರೆ ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದ. ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಡುತ್ತಿದ್ದ. ನಿರೀಕ್ಷಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಂದಳು. ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವೂ ಹೊರಟಿತು. ಆಗ ತಾಯಿ, ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಮರುಗಹತ್ತಿದರು!

ನೀರಜಾನ ಕುಲ-ಗೋತ್ರಗಳು ಗೊತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಗಡಿಬಿಡಿ ಆರಂಭ ವಾಯಿತು. ಯಾಮಿನಿ ಬಹಳ ಹಟ ಹಿಡಿದಮೇಲೆ ಪಣ್ಣು ಹಣ್ಣಾದ ದೊಡ್ಡ ಮ್ಮ ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದರೆ ನನ್ನ ಅಯ್ಯು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕವಡಿಯನ್ನೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟಳು. ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ಯಾಮಿನಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ. ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ನೀರಜಾ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಅಯ್ಯು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯ ಆಲೆ! ಕೊನೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೇ ಗೆದ್ದಳು.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಯಾಮಿನಿಗೆ ನೀರಜಾನ ಆಲೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಮುದುಕೆ ಮಡಿಯುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದ. ಮುದುಕೆಯೆಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವು ದೇನು? ಹಾಸುಗೆಗೂ ಅವಳಿಗೂ ಗಂಟು. ಬಹಳವಾದರೆ ಅವಳು ಒಂದು ವರುಷ ಬದುಕುವಳು. ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಅವಧಿಗಾಗಿ ಅವನು ಅಯ್ಯು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಒದೆದು ದೂಡುವನೆ? ಯಾಮಿನಿನಾಥನೂ ಚತುರ!

ಅತ್ತ ಮುದುಕೆ ಮಡಿಯಬೇಕು, ಇತ್ತ ಮುದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಅದ ರಿಂದ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಸ್ಥಗಿತವಾಯಿತು. ಯಾಮಿನಿನಾಥನಿಗೆ ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಅಸಕಾಶ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನೀರಜಾ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಇರುವದೇ ಕಡಮೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಯಾಮಿನಿಯ ತಂಗಿ ಅಥವಾ ದಾಸಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಮನಬಿಚ್ಚಿ ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲು ಯಾಮಿನಿಗೆ ಹೊತ್ತೇ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನೀರಜಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಯಾವಾಗ ಸಿಗುವಳೋ, ಯಾವಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಬಯಕೆ ಗಳನ್ನು ಅವಳ ಮುಂದಿಡುವೆನೋ ಎಂದು ಸದಾ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಸಿಕ್ಕರೆ ತೀರಿಕು. ಕೂಡಲೇ ಮುದುವೆಯ ಮಾತನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಳ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ಮುದುವೆಗೆ ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಚಿಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿನಾಹವಾದರೆ ಕೇವಲ ಸಣವಷ್ಟೇ ಹಾಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರಜಾನ ಶ್ರದ್ಧಾ ಪ್ರೇಮಗಳೂ ಕಡಮೆಗೂಗುವುವು ಮುಂತಾಗಿ ಯಾಮಿನಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

ಯಾಮಿನಿಯ ಮನಸ್ಸು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಲುಷಿತವಾಗಿರಲಿ, ಆದರೆ ತೋರಿಕೆಗೆ, ಜನರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯವನೆಂದು ಕಾಣುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನು ಎಂದೂ ಅಕಾರಣ ನಿಂದೆಯನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮುಖಸ್ತುತಿಯೆಂದರೆ ಸಾಕು, ಕೈಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ದುಡ್ಡನ್ನೂ ಖರ್ಚುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ಅವನನ್ನು ಸಚ್ಚರಿತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಳು. ಶ್ರದ್ಧಾ-ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಂದಮೇಲೆ ಯಾಮಿನಿ ಆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಿ, ಶಕ್ತಿಬಲದಿಂದ ನಷ್ಟಪಡಿಸುವನೇ? ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಯಾಮಿನಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದ.

ನೀರಜಾನನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನ ಕೆಲಸ ತೀರಲಿಲ್ಲ. ಹಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೆಲಸವಿತ್ತು. ಆದರಿಂದ ಮದುವೆ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಯಾಮಿನಿಯ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಮೃತಿ ಗಂಗಾಸಾಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವನನ್ನೂ ಇಟ್ಟಳು. ಆಗಿನಿಂದ ಯಾಮಿನಿಗೆ ಹೇಳತೀರದಷ್ಟು ಆನಂದ, ಮುಗಲು ಮೂರೇ ಗೇಣು ಉಳಿಯಿತು. ಇನ್ನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿಯಲು ಏನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ಮತ. ಬೇಕಾದಾಗ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಆಲೋಚಿಸಿದಂತೆ ಕೆಲಸಗಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನೊಂದು ಬಗೆದರೆ ದೈವ ತಾನೊಂದು ಬಗೆವುದು. ಯಾಮಿನಿಯ ಎಲ್ಲ ಆಶೆಗಳ ಕಟ್ಟನ್ನು ಹುಚ್ಚು-ಹೊಳೆ ಬಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತ ಯಾಮಿನಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಕರೆದು ಏನೋ ಅಪ್ಪಣೆಮಾಡಿ ಕಳಿಸಿದ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದ. ಹೊಸ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಒಳಗೆ ಬಿಟ್ಟು ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಮತ್ತೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಏನೇನನ್ನೋ ಯಾಮಿನಿ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದಿದ್ದು ವು. ಬಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಯಾಮಿನಿಗೆ ಆತನಿಂದ, “ ನೀವು ಹೇಳಿದ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ; ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸವು ಮಾತ್ರ ನನ್ನಿಂದಾಗದು, ತ್ಯಮಿಸಿರಿ.”

ಯಾಮಿನಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪುಗೆ ಮಾಡಿದ, ಹುಬ್ಬು ಗಂಟೆಕ್ಕಿದ. “ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು, ಆದರೆ ನೋಡು, ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡು.” ಎಂದ.

ಈ ಮಾತಿಗೆ ಬಂದವನು ಏನೂ ಉತ್ತರಕೊಡದೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಯಾಮಿನಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಅಳನ್ನು ಕರೆದ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ವಾಗ್ವಾದಗಳಾದುವು. ಕೊನೆಗೆ ಆ ಅಳುನುನುಷ್ಯನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕೆಲಸದಮೇಲೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಈಗ ಯಾಮಿನಿ ಒಬ್ಬನೇ ಆದ. ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದ. ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ತುರಗಲು ಮೂಡಹತ್ತಿದುವು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ಆ ತಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾಮಿನಿನಾಥನು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳು-ಮುಳುಗಿ ಏಳಹತ್ತಿದ. ಇಷ್ಟರೊಳಗೆಯೇ ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಕಾಲಿಟ್ಟ. ಅವನು ಮೊರಡಲು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಬೇಡಲು ಬಂದಿದ್ದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—“ಯಾಮಿನಿನಾಥ, ಈಗ ನಾನಂತೂ ನೀರಜಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು, ನಾನು ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಿ, ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ದಂಗುಬಡಿದಂತಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀವು ದೋಷಿಯೆಂದು ಈಗ ಹೇಳಲಾರ; ಆದರೆ....”

ಯಾಮಿನಿ—“ಮಹನೀಯರೆ! ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನೀರಜಾನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ. ನೀವು ವಯ ಮಾಡಿ ನೀರಜಾನನ್ನು ಉದ್‌ರಿಸಿದ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಯಿರಿ. ನೀರಜಾನಿಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳಿರಿ. ಆದರೆ....”

ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಯಾಮಿನಿ ಅಧೀರನಾದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಚರಣಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ಆದರೆ, ಮಹನೀಯರೆ! ಅಸರಾಧವಿಲ್ಲದೆಯೇ ನನಗೆ ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೆಸರಿಡಬೇಡಿರಿ.” ಎಂದ.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—“ಎಲಾ! ಯಾಮಿನಿನಾಥ, ಇದನ್ನೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ! ಏಳಿರಿ, ಏಳಿರಿ.”

ಯಾಮಿನಿ—“ಮಹನೀಯರೆ, ತರ್ಕದ ಬಲದಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಈಶ್ವರನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಎಲ್ಲ ಗಡಿಬಡಿಯೇಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು? ನೀವು ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಿರುವಿರಿ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆ?”

ಸಂನ್ಯಾಸಿ—“ಇಲ್ಲ. ನಾನು ನೀವು ದೋಷಿಯೆಂದು ಇನ್ನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನೀರಜಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆ ಅಸರಾಧಿಯ ಪತ್ತೆ ಹತ್ತದಿದ್ದರೆ ಕೃತಜ್ಞ ತಾಪ್ತವರ್ತಕವಾಗಿ ನಾನು ನೀರಜಾನನ್ನು ತಂದು ನಿಮ್ಮ ದಾಸಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ.”

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನೀರಜಾ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಳು. “ ಅಪ್ಪ, ನಾನು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಡೆ ” ಎಂದಳು.

ಸಂನ್ಯಾಸಿ, ನೀರಜಾ ಇಬ್ಬರೂ ಯಾಮಿನಿಯಿಂದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಪಡೆದು ಹೊರಟರು.

ಯಾಮಿನಿ ದ್ವಾರಪಾಲಕನನ್ನು ಕರೆದ. “ ಆಗಲೇ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಆ ಕೆಲಸದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಬಂದು—“ ರಾಯರೆ, ಬಹಳ ಹುಚುಕೆದೆ ಆದರೂ ಅವನು ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ” ಎಂದ.

ಗುಪ್ತ ಶತ್ರು

ಅಂದೇ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದಮೇಲೆ ಪ್ರವೋದನು ಯಾಮಿನಿಯ ಮನೆಯಕಡೆ ಕಾಲು ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಚೌರಂಗಿಯೊಳಗೆ ಹಾಯ್ದು ಭವಾನೀಪುರದ ದಾರಿಗೆ ಬಂದ. ಕತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿ. ದಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೀದಿಯ ಮಿಣುಕು ದೀಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಕ್ಷತ್ರಗಳು ನಗುತ್ತಿದ್ದುವು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಾಯಿಗಳು ಬೊಗಳುವುದರಿಂದ, ಸಕ್ಷತ್ರಗಳು ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಎನ್ನುವುದರಿಂದ, ಅವು ಮೇಲೆ-ಕೆಳಗೆ ಹಾರಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರವೋದನ ವಿಚಾರಗಳು ನಡುವೆಯೇ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದುವು. ದಾರಿಯಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರ ಓಡಾಟವು ಬಹಳವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಠಿಣವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರವೋದನಿಗೂ ಇದರ ಚಿಂತೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ತ-ಇತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ವಿಚಾರದೊಳಗೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಒಂದೇಸಮನೆ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ಸಪ್ಪಳವಾಯಿತು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಹತ್ತಿದ.

ಇಬ್ಬರು ಓಡುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ತನಗೇ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಹೊಡೆದರೆಂದು ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕತ್ತಲೆ

ಯೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಮುಟವಾಯವಾದರು. ಹತ್ತಿರವೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೊಕ್ಕರೆಂದು ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. “ ಚೌಕೇದಾರ! ಚೌಕೇದಾರ!” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನು ಆಕಡೆಗೆಯೇ ಸಾಗಿದ.

ಕೂಟವೊಳಗಿದ್ದ ಸಿಪಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಪ್ರಮೋದನು—“ ನಿಮಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲವೆ; ಯಾರೋ ಈಗ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದರು?” ಎಂದು ವೇಳಿದ.

“ ಇಲ್ಲ, ಬಾಬುಸಾಹೇಬರೆ! ಯಾವ ಹುಡುಗನಾದರೂ ಪಟಾಕ್ಸಿ ಹಾರಿಸಿರಬಹುದು, ನೀವೇನೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಬೇಡಿರಿ.” ಸಿಪಾಯಿ ಕೂಡಲೇ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

“ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ, ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ಗುಂಡಿನ ಸಪ್ಪಳವೇ ನಿಜ. ನೀವು ನನ್ನ ಕೂಡ ಬನ್ನಿರಿ; ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದವರು ಈ ದೊಡ್ಡ ಮಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಹೋದರು.”

“ ನಡೆಯಿರಿ, ಅದರೆ ಆ ಮಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು.... ಅಥವಾ.... ದೇವರೆ! .... ನೀವು ನಡೆಯಿರಿ.”

“ ಬೇಗಬೇಗ ನನ್ನ ಕೂಡ ಬನ್ನಿರಿ” ಎಂದು ಪ್ರಮೋದನು ವೇಗವಾಗಿ ಆ ಮಳಿಗೆಯೊಳಗೆ ಸಾಗಿದ. ಚೌಕೇದಾರನೂ “ ಯಾರವರು, ಯಾರಲ್ಲಿ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ.

ಇಬ್ಬರೂ ಮಳಿಗೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಆ ಮಳಿಗೆಗೆ ಒಂದು ಹಿತ್ತಿಲಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಗುಂಡುಹಾರಿದ ಸಪ್ಪಳ ಕೇಳಿಸಿತು. ಈಸಾರೆ ಗುಂಡು ಸರ-ಸರ ಸಪ್ಪಳವಾಡುತ್ತ ಪ್ರಮೋದನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹಾಯ್ದು ಹೋಯಿತು. ತುಸು ದೂರದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು.

ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಹೊಡೆಯಬೇಕೆಂದೇ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಹೊಡೆದಿವ್ವರೆಂದು ಈಸಾರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಅವನು ಮತ್ತೆ ಆ ಕೊಲೆಗಾರರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ. ತುಸು ದೂರ ಹೋದ. ಯಾರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ, ಆಗ ಅವನು ಮಳಿಗೆಯ ಆ ಬಾಗಿಲಿನ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದ. ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಬೆಳಕು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಕಾವಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಮೋದನು

ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದ—“ ಈಗ ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರನ್ನು ಕಂಡೆಯಾ ? ”

“ ಇಲ್ಲ, ನಾನಂತೂ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. ” ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಉತ್ತರಕೊಟ್ಟ. ಪ್ರಮೋದನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ರಸ್ತೆಯಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದ. ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕೈಯೊಳಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಒಬ್ಬನು ಅದೇ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕ. ಒಳಗಿನ ಬೆಳಕು ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ಕೂಡಲೇ ಗುರುತುಹಿಡಿದ. ಅವರು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ! ಅವರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಪಿಸ್ತೂಲು, ಉಡುಗೆ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ, ಬಹಳ ದಣಿದವರು. ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಪ್ರಮೋದನು ನೋಡಿದ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಈ ವೇಷದಲ್ಲಿಯೆ ! ಅವನು ಹೌಪಾರಿದ.

ಪ್ರಮೋದನ ಮಸ್ತಕದೊಳಗೆ ನಾನಾಸಂದೇಹಗಳು ಸುಳಿಯಹತ್ತಿದವು. ಅವನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದ—“ ಇದೇನು ? ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಈ ವೇಷದಲ್ಲಿಯೇಕೆ ? ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ? ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದರೆ ಅವರಿಗಾಗುವ ಲಾಭವೇನು ? ಅವರಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿಸರೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಜ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಅದಿವಸ ಒಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ದಂಡ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಏಕೆ ಸಣ ತೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ?—ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಅವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಮೈಯೆಲ್ಲ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಎಂದೂ ಇಂಥ ವಿಚಾರವು ಬಂದಿಲ್ಲವಲ್ಲ ! ಇಲ್ಲ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದರಿಂದ ಹಿರಣ್ಯರಿಗೆ ಬರುವ ಲಾಭವಾದರೂ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ ! ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನಾನು ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಕೆಡುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದೇನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾತಲ್ಲ. ಹಿರಣ್ಯರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಪಿಸ್ತೂಲು ಇದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಸಂದೇಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಈಗ ತುಸುಹೊತ್ತಿನ ಮುಂಚೆ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲಕಡೆಗೆ ಪಿಸ್ತೂಲು ಹೊಡೆದರು. ಒಬ್ಬನು ಇದೇ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವು ಹುಟ್ಟಿದಿರುವುದೆ ? ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಸ್ತೂಲು ಇರಲು ಇನ್ನು ನೂರಾರು ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆಯೇ ನಾನು ವೃಥಾ ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಿರುವೆ. ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಸಣವರಾಗಿದ್ದರೆ

ದುಡ್ಡಿನ ಆಲಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆನು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ದುಡ್ಡಿನ ಆಲಿಗೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡುವರೆ? ಇಲ್ಲ, ನಾಡ್ಯವಿಲ್ಲ, ಮತ್ತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು? ಅಕಾರಣವಾಗಿ ಅವರು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಹೊಡೆಯುವರು? ನಾನು ವೃಥಾ ಇಂಥ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆ ಎದೆಗಿಟ್ಟು ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಂಕಿತ ಮಾಡಲಾರೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಇದೆಲ್ಲ ಆಗಲು ನಾಡ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಂಶಯ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಸ ತಲೆಯೆತ್ತ ತೊಡಗಿದುವು. ಅವನಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಉದ್ವೇಗವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಯಾಮಿನಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಲು ಬಯಸಿ ಅತ್ತಕಡೆಗೆ ಭರದಿಂದ ಸಾಗಿದ. ದಾರಿಯೊಳಗೂ ಆಲೋಚನೆ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು.—ನನಗಾರು ಅಂಥ ಗುಸ್ತುಶತ್ರುಗಳಿದಾರೆ? ಇಂಥ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದು ಬಿನ್ನುಹತ್ತುವುದೆ?—

“ ಎಲಾ, ಇದೇನು ಪ್ರಮೋದ, ನೀನು ಇಂದು ಇಷ್ಟೇಕೆ ಹೊತ್ತು ಮಾಡಿಬಂದೆ? ಒಂಬತ್ತಕ್ಕೆ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಎರಡು ತಾಸು ತಡ ಮಾಡಿಬಿಟೆ, ನೋಡು, ಹನ್ನೊಂದು ಹೊಡೆದಿದೆ.” ಯಾಮಿನಿ ಅವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ವ್ಯಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಯಾಮಿನಿ ಕೇಳಿ ಬಹಳ ಅಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ—“ ಪ್ರಮೋದ, ಬಹಳ ಒಳಿತಾಯಿತು, ದೇವರಾಗಿಯೇ ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿದ.”

ಯಾಮಿನಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಹೊಂಚುಹಾಕಿದ. ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಇದನ್ನು ಅಪಾರದಿಂದ ಹೇಳಲು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಎಣಿಕೆಹಾಕ ಹತ್ತಿದ. ಒಂದೇ ಹೊದೆಸಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಹೊತ್ತು ಎಂದು ಎಣಿಸಿದ.

ಪೂರ್ವಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಘಟನೆಯನಂತರ ಯಾಮಿನಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಮೇಲೆ ರಕ್ತಕಾರುತ್ತಿದ್ದ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಮುಂದೆ ಯಾಮಿನಿ ದೋಷಿಯೆಂದು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಹಿರಣ್ಯರೇ ಪ್ರಮೋದನ ಪಕ್ಷಗಟ್ಟಿದರು; ನೀರಜಾನ ವಿವಾಹವು ಯಾಮಿನಿಯಕೂಡ ಆಗುವುದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದರು. ಸೇಡುತೀರಿಸಲು ಯಾಮಿನಿಗೆ ಈಗ ಹೊತ್ತು ಒದಗಿ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಅವನು ಹಾರಿದುದು ಕೇಳಿದ—
 “ ಏನು ಪ್ರಮೋದ, ನೀನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಕೈಯೊಳಗೆ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು
 ನೋಡಿದೆಯಾ? ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿ ನನಗಿಗ ಯೋಚಿಸು. ”

“ ಏನು? ನಿನ್ನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇ ನನಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಂತೆಯೇ
 ನಿನಗೂ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯವಾಗುತ್ತಿದೆಯೇ? ” ಪ್ರಮೋದನು ವಿಸ್ಮಯ
 ದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

“ ಮುಂಚೆಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದೊ,—ಅಥವಾ ಹಿತ್ತಿಲಕಡೆಯ ಬಾಗಿಲಿ
 ನಿಂದೊ—ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆ? ” ಯಾಮಿನಿ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ
 ಉತ್ತರ ಕೊಡದೆಯೇ ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದ—“ ಹಿತ್ತಿಲ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದ. ”

ಯಾಮಿನಿ—“ ಹಾಗಾದರೆ ಈ ಕೆಲಸ ಆ ಪಾಬಂಧಿಯದೇ ನಿಶ್ಚಯ. ”

ಪ್ರಮೋದ—“ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಹೋಡಿಯವರೆ?—ಛೆ, ಅವರು
 ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಕೊಲ್ಲುವರು? ”

ಯಾಮಿನಿ—“ ಕಾರಣವೇತಕ್ಕಿ ಬೇಕು?—ಈ ಮಹಾ ಪಾಪಕಾರ್ಯವು
 ಆ ನೀಚನದೇ. ”

ಪ್ರಮೋದನು ಗಡ-ಗಡನೆ ನಡುಗಿದ. “ ಹಿರಣ್ಯರನ್ನು ಬೇಕಾದಷ್ಟು
 ಕೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರಬಹುದು; ಆದರೆ ನಾನು ಅವರ ಮೇಲೆ
 ಸಂಶಯವಿಡಲಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಅವಿಶ್ವಾಸವಿಡಲು ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲ—
 ಇಲ್ಲ—ಹೀಗೆ ಅವರು ಮಾಡಲಾರರು. ಅಕಾರಣವಾಗಿಯೇ ಯಾರಾದರೂ
 ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡುವರು? ” ಎಂದು ನುಡಿದ ಪ್ರಮೋದ.

ಯಾಮಿನಿ—“ ಆದೆಲ್ಲ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು ಪ್ರಮೋದ, ಅದಕ್ಕೇಂದೇ
 ನೀನು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು. ಹಿರಣ್ಯನಿಗೂ ಸನ್ಯಾಸಿಗೂ ಏನೋ ಸಂಬಂಧ
 ವಿರಬೇಕು. ಅವರು ಅವನ ಆತ್ಮೀಯ ಬಂಧು. ”

ಪ್ರಮೋದ—“ ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಆದೆಲ್ಲ ತಿಳಿಯದು. ”

ಯಾಮಿನಿ—“ ನೀರಜಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆ ದಿವಸ
 ಸನ್ಯಾಸಿ ಬಂದಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ಆತನ ಕೂಡ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೂ ಇದ್ದರು. ಅವರ
 ಮಾತಿನಿಂದಲೇ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ, ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳು ದೃಷ್ಟಿ
 ಯಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ”

“ సంన్యాసి నిరజానన్ను కరిచుకొండు యోదనే ? ” ప్రమోదను నిట్టుసిరొందన్ను బిట్టు కేళిచ.

యామిని—“ హౌదు ప్రమోద. ఇదన్నీ నినగే హేళలు కరెసికొండిచ్చి.”

ప్రమోద—“ ముందే హేళు, ఏనాయిత ? ”

యామిని—“ మాతు మాతాడుత్తిరువాగ నిన్న మాతు హొరటితు. సంన్యాసి నిన్న గుణవన్ను బహేళ బొగళిచ. నానాదరూ ప్రమోదను నిరజానిగే యోగ్య వరనేంతు హేళిచే. నిను ఎల్ల రితి యిందలూ నిరజానిగే యోగ్యనిరువే. ప్రమోదన కూడ నిరజాన వివాహనాగువుదేండు హిరణ్యను తిళిచుకొండ. అవను సిట్టిగేద్దు సిక్తాపట్టి మాతనాడిచ. ఇదన్ను కేళి నానాదరూ సిట్టిగేద్దు. ననగూ హిరణ్యనిగూ బాయితే బాయితే దత్తితు. వాద-వివాద నడియితు. హిరణ్యకుమారనిగే సోలాలాగువ హొత్తు బందితు. అల్లింద ఎద్దు హొరటుహొద. ఆ మేలే హిరణ్య నిరజాన కూడ మదువే యాగలిచ్చి సుత్తానేండు సంన్యాసి ననగే హేళిచ. ఆగ ననగే నిజవాద సంగతి తిళియితు. ఈగ నిన్న మాతన్ను కేళి ననగే ఇన్నూ విత్తాప వాయితే, ఈ కేళివవు అవనదే, అన్యథా ఇదు మందియ కేళివల్ల. ననగిక్కా తిళియువుదిల్లవే ? నినిగ అవన మార్గదల్లియ ముళ్ళు. ఆ ముళ్ళన్ను అవను ముందొగేయ బేళికేన్ను త్తానే.”

ఈ మాతుగళన్ను కేళి ప్రమోదను దంగుబడిచంతాద. ఈగ అవనగే ఎల్ల సంగతి స్పష్టవాగి తిళియితు. కారణవు గొత్తాయిత. ఈగ అవన దృష్టియల్లి హిరణ్యబాబు దోషియోదరు. కారణవిల్ల చేయే ఒబ్బరు ఇన్నూ బ్బరిగే దోషియేండు హేసరిడువర ? హిరణ్యరన్ను దోషియేండు తిళిచు ప్రమోదను “ నరాధను ! నాను నినగేనూ ఆనిష్ట మాదిద్దిల్ల, ఆదరే నిను ననగే బాల్యదిందలూ కృతొళిచు కొండు బేన్ను దత్తిరువే.” ఎంచ.

ఈగ యామినియ ఇచ్చి ఈడేరువ లక్షణగళు కండు బండువు. “ ననగంతూ తలేకేట్టు యోగిచే. ఏను మాది ఆ చండాలనన్ను బగ్గు

ಬಡಿಯಬೇಕು, ನನಗೆ ಹೊಳೆಯದಾಗಿದೆ. ಅವನ ಮೇಲೆ ಕೊಲೆಯ ಆರೋಪವನ್ನು ಹೇರಿ ಖಟ್ಟಿ ನಡೆಸಬೇಕು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಯಾಮಿನಿ.

ಪ್ರಮೋದನು ತಿರಸ್ಕಾರದ ನಗೆಯೊಂದನ್ನು ನಕ್ಕ. “ ಅವರ ಮೇಲೆ ಖಟ್ಟಿ ನಡೆಸಿದರೆ, ನನ್ನ ಮಾನ ಹೋಗುವುದು, ಇದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು.” ಎಂದು ನುಡಿದ.

ಹಿರಣ್ಯನಿಗೆ ವಂಡ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಯಾಮಿನಿ ಬಹಳ ಹೇಳಿದ; ಪ್ರಮೋದ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನು—“ ಅವರ ಏನು ಏನೂ ಆಧಾರವಿಲ್ಲ. ಖಟ್ಟಿ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು? ಅವರು ಕೈಯೆಗಳಿಗೆ ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆಂಬುದೊಂದೇ ತಿಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನು ಅವರು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಹುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿ—“ ಆಧಾರವಿರದಿದ್ದರೆ ಖಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತಿ ಹಾಕುವರು, ಆದರೆ ಕೊಲೆಯ ಪೆಸರಿನಿಂದ ಖಟ್ಟಿ ನಡೆಸಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅಪಮಾನವಾಗುವುದಲ್ಲ.”

ಪ್ರಮೋದ—“ ಬೇಡ, ಮಂದಿಯ ಮಾನವನ್ನು ಕಳೆಯಲು ನನಗೇನೂ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಾನೇ ಮಾನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವೆ. ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರ ಗುಣ ಗೊತ್ತಾಯಿತು, ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು.”

ಯಾಮಿನಿ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನೋಡಿದ, ಆದರೆ ನಾಟಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವನು ಬೇರೆ ಹಂಚಿಕೆ ಹುಡುಕಿದ. ಮಾತು ಬದಲಿಸಿದ. ನೀರಜಾನ ಸುದ್ದಿಯಿಂದರೆ ಪ್ರಮೋದನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವನೆಂದು ಯಾಮಿನಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡ. “ ಹೂಂ, ಸಹೋದರ! ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ನಿನಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನೀರಜಾನನ್ನು ನನಗೆಯೇ ಕೊಡಲು ನಿಂತಕಾಲಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದ. ಆದರೆ ನಾನು ನೀರಜಾನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವರನಲ್ಲವೆಂದೂ, ನೀನೇ ಅವನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವರ ಎಂದೂ ಬಹಳ ಹೇಳಿದೆ. ಆದರೂ ಅವನು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನೇ ಅಳಿಯನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನ ಹೊಟ್ಟೆಯೊಳಗೆ ಕಸಿವಿಸಿ ಯಾಯಿತು. ಈ ಮಾತು ಅವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಬರ್ಬಿಯಿಂದ ಇರಿಯಹತ್ತಿತು. ಮುಳ್ಳಿನಂತೆ ಅಳುಕಹತ್ತಿತು. ಅವನ ಜೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದ—ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದು ಅನ್ಯಾಯವೆಂದು ಬಗೆದು ಅದನ್ನು ಹೃದಯದಿಂದ ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಅವನು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ. ಯಾಮಿನಿ ನೀರಜಾನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವುದು ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ನಾನು ಪವಿತ್ರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಬೇಕು, ಮುಂತಾಗಿ ಅವನು ಆಲೋಚಿಸಹತ್ತಿದ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಅವನು ತನ್ನ ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಕೊಡಹತ್ತಿದ, “ ನಾನು ನನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ಇಚ್ಛೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲಿ ಕೊಡುವೆ. ನೀರಜಾನ ಸುಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವೆ. ಅವಳ ಸುಖವೇ ನನ್ನ ಸುಖವೆಂದೆಣಿಸುವೆ.” ಎಂದು ಅವನು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಈ ವಿಚಾರಗಳು ತಲೆದೋರಿದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನ ಹೃದಯವು ಶಾಂತವಾಯಿತು. ಆದರೂ ಏಕೋ ಖಿನ್ನನಾದ. ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಆದರೂ ಅವನು ನೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರಸನ್ನತಾ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಂತಯಿಸುವ ಹಂಬಲ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಬಲ ತರಂಗಗಳು, ಎರಡೂ ಅತಿವೇಗದಿಂದ ಹೃದಯದೊಳಗುದಯಿಸಹತ್ತಿದುವು. ಈಗ ಪ್ರಮೋದನ ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಚಿಂತೆಯ ಭಾವವೂ, ಅಧರಗಳ ಮೇಲೆ ಅನಿಚ್ಛೆಯ ನಗೆಯ ನಿರುಜ್ವಲ ಅಭಾಸವೂ ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿದುವು. ಆದರೂ ಪ್ರಮೋದನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೃದಯದ ಭಾವಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ; ಆದರೆ ಅನಿಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವು ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ವೇಗದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿತ್ತು, ಪ್ರಮೋದನು ನಿರುತ್ತರನಾದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಯಾಮಿನಿಯೂ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿತು. ಫೃಷ್ಟಿ ಶೂನ್ಯ! ಆಕಾಶವೂ ಶೂನ್ಯ! ಫೃಷ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರೇ ಅವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ತ ದಿಕ್ಕುಗಳು ಶೂನ್ಯವಾಗಿ, ಅಂಧಕಾರ-ಮಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿದುವು. ಆಕಾಶ

ದೊಳಗೆ ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಲ್ಲ, ಮೇಘಮಾಲೆಗಳಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲಿಯೂ ಏನೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಶೂನ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ಕೆಳಗೆ, ಮೇಲೆ, ಎಡ-ಬಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಡೆ ಹುಡುಕಿ ನೋಡಿದ. ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಶೂನ್ಯ, ಅಂಧಕಾರಮಯ ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿದುವು.

* * * * *

ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ಕನಕಲತೆಯ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬಂದಿತು. ಸುಶೀಲಾ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಬೇನೆಯಿಂದ ಇದ್ದಾಳೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದಳು, ಕಾಗದವು ಕೈಸೇರುತ್ತಲೇ ಅಂದೇ ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಮೋದ ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಗಾಡಿಯೊಳಗೆ ಯಾಮಿನಿ ಕೂಡಿದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಬಳಿಗೆ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದ.

ಅಲಾಹಾಬಾದವನ್ನು ತಲೆದರು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಇರಲು ಪ್ರಮೋದನು ಯಾಮಿನಿಗೆ ಆಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ. ಯಾಮಿನಿಗೂ ಏನೂ ಅಡ್ಡಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪ್ರಮೋದನ ಆಗ್ರಹವ ಮೇರೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ದಿವಸ ಅಲಾಹಾಬಾದದಲ್ಲಿರಲು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡ.

ಭಯಂಕರ ದೃಶ್ಯ

ಸುಶೀಲೆ ಬೇನೆ ಬೀಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನಡೆದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನಕಲತಾನ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನದ ಶಿಕ್ಷೆ ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಲೆಯ ರಾತ್ರಿ, ಮೋಡ ಮುಸುಕಿದೆ, ಒಂದೇ ಸವನೆ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಬಾಲಿಕಾ ಕನಕಲತಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ದೀಪವಿಲ್ಲ. ಆಗಾಗ ಗುಡುಗು-ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರವು ಕೇಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಿಡಿಲಿನ ಕಡಕಡಾಟವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಕೂಡಲೇ ಹುಡುಗೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು! ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹೆದರಿ ಎದ್ದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು. ಬೆಳಕು ಬೀಳಲಿ, ಹೊರಗಿನ ದೃಶ್ಯವು ಕಾಣಿಸಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಸುಮಧುರ ಸಂಗೀತಧ್ವನಿಯೊಂದು ಬಿದ್ದಿತು.

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸಿಡಿಲೊಂದು ಗರಿಸಿತು, ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಅದರ ಕೂಡ ಹಾಡೂ ನಿಂತಿತು, ಸುಶೀಲಾ ಕನಕನ ಕೋಣೆಗೆ

ಬಂದಳು. ಮಳೆ-ಗಾಳಿ, ಗುಡುಗು-ಸಿಡಿಲು ಇರುವಂಥ ಇಂಥ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕನಕ ಒಬ್ಬಳೇ ಇದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳು ನಡುಗಿದಳು, ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಹೆದರಿದಳು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು, ಕನಕನ ಈ ಗುಣಗಳಿಂದಲೇ ಈ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ—ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಸಿಡಿಲಿನ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಮನೆ ಕಂಪಿಸಿತು; ಸುಶೀಲೆಯು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು. ಕೂಡಲೆ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಮರವೊಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತು. ಆಗ ಸುಶೀಲಾನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವು ಬದಲಾಯಿತು. ಈ ಬೆಂಕಿ ಕನಕನ ಕೋಣೆಗೂ ಹತ್ತಿದರೆ ಹೇಗೆ, ಎಂಬ ವಿಚಾರವು ಸುಶೀಲೆಗೆ ಹೊಳೆಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ವ್ಯಾಕುಲಳಾಗಿ ಆ ಕಡೆಗೆಯೇ ಓಡಿದಳು. ಈ ಕಾಂಡವು ಅವಳನ್ನೂ ಸುತ್ತುವರಿಯುವುದೆಂದು ಗಾಬರಿಯಾದಳು. ಅದರಿಂದ ಕನಕ ಕಾಲನ ತುತ್ತಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವಳು. ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ಅವಳು ಆಗಸದತ್ತ ಕತ್ತೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಳು. ಆ ಸಿಡಿಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನಕನ ತಾಯಿ ಸುಶೀಲಾ ನಿಂತುಕೊಂಡು—“ ನೀನೇ ಇಂದು ನನ್ನ ಮಗಳು ಕನಕನನ್ನು ಕೊಂದೆ, ನಿನ್ನ ಕಟಕಟಿಗೇ ಅವಳ ಜೀವನವು ಮಣ್ಣುಗೂಡಿತು.” ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು.”

ಸುಶೀಲಾ ಅತ್ತ ಹೊರಳಿದಳು “ ಕನಕ! ಕನಕ!” ಎಂದು ಒದರುತ್ತ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಳು. ಕನಕ ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ಜೀವಂತ ಇದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಶೀಲಾನ ಜೀವದೊಳಗೆ ಜೀವ ಬಂದಿತು. ಸುಶೀಲಾ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಹಡುಗೆಯ ಮುಖಕ್ಕೆ ಮುದ್ದಿಟ್ಟಳು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸಂಗೀತ ಧ್ವನಿ ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು.

ಹಾಡನಾಲಿಸಲು ಸುಶೀಲಾ ಕಿವಿಗಳನ್ನೊಡ್ಡಿದಳು. ಆದರೆ ಕೂಡಲೆ ಹಾಡು ನಿಂತಿತು. ಹಾಡುವವರನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅವಳು ತೆರೆದ ಬಾಗಿಲಿನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಯಾರ ಸುಳಿವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಆ ಧ್ವನಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಯಾರೋ ಹಾಡಿದರು—

ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಶೀಲಾನ ತಲೆ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯಗಳು ಅವಳ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಸುಳಿಯಹತ್ತಿದುವು. ಆ ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ಜೀವನ,

ಸುಖ, ದುಃಖ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗ ಅವಳಿಗೆ ನೆನಪಾದುವು. ಸುಶೀಲಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಾನ್ವಿತಳಾಗಿ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸ ಹತ್ತಿದಳು, ಹಾಡು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಯಾರೋ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸಿತು. ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವನು ಹತ್ತಿರವೇ ಬಂದ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮತ್ತೆ ಕೋಲ್ಮಿಂಚೊಂದು ಮಿಂಚಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಆ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ನೋಡಿದ. ಸುಶೀಲಾನೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದಳು. ಚಕಿತಳಾಗಿ ಅವಳು ಅವನ ಕಡೆಗೆಯೇ ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಳು. ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿದರು. ನೋಟವು ಒಂದಾಗುತ್ತಲೇ ಸುಶೀಲಾ ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ, ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಏಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಬೀಳುವ ಮರದಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು !

ಕನಕಲತಾ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾದಳು

ಆ ಮೂರೈಯ ನಂತರ ಸುಶೀಲಾ ಜ್ವರದಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾದಳು. ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಒಂದೆ ಸವನೆ ಕಷ್ಟದಿಂದಲೇ ಕಾಲ ಕಳೆದಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಅವಳ ಮೈಯೊಳಗೆ ಏನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ದೇಹವು ಕಂದಿ ಕುಂದಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇನೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದ, ಕನಕರನ್ನು ನೋಡುವವರಾರು, ಅವರು ಪರದೇಶಿಯಾಗುವರು, ಎಂದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಜತನದಿಂದ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಾರೆ ಅವಳ ಬೇನೆ ಬಲಿಯಿತು.

ಕನಕ ಅನ್ನ, ನೀರು, ನಿದ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದಳು. ಹಗಲಿರುಳು ಸುಶೀಲಾನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕನಕನ ಸೇವಾ-ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಸುಶೀಲಾನ ಬೇನೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಆದರೆ ಮಾನಸಿಕ ಕಷ್ಟವು ಎಂದಿನಂತೆ ಇದ್ದಿತು. ಅವಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಶೀಲಾ ಬೆರಗಾದಳು, ಅವಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಕನಕ ಕಳವು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ, ಅವಳು ಮಿಥ್ಯಾವಾದಿ, ದೇವರ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ, ಆದರೂ ಅವಳು ದೇವಿಯಂತೆ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ ! ಇಷ್ಟು ಪ್ರೇಮ, ಇಷ್ಟು ಸ್ವಾರ್ಥತ್ಯಾಗ, ಇದೇನ

ಸಾಮಾನ್ಯವೆ? ಇವು ಮನುಷ್ಯೋಪರಿಗುಣಗಳು! ಮುಂತಾಗಿ ಸುಶೀಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಸುಶೀಲಾನ ದೃಷ್ಟಿ ವಿಷಾದಮಯ ಸುವರ್ಣ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತಿದ್ದ ಕನಕನ ಕಡೆಗೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ಅವಳು ಮುಗ್ಧಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆಯೇ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸರಳ ವಿಷಣ್ಣ ಮುಖವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು— “ಈ ದೇವೀ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ಇವಳಲ್ಲಿ ಅವಗುಣಗಳಿವೆಯೆಂದು ಯಾರು ಹೇಳಬಹುದು? ಒಂದು ವೇಳೆ ಇವಳಲ್ಲಿ ತುಸುವಾದರೂ ದೋಷವಿದ್ದರೆ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಯಾವ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ದೋಷವಿಲ್ಲ? ಜಗತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಯಾರನ್ನು ನಂಬಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಹೀಗೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಎರಡು ಹನಿ ನೀರು ಬಿದ್ದವು. ಪಾಪ ಕನಕ, ಅವಳಿಗೇನು ಗೊತ್ತು ನಿಜವಾದ ಸಂಗತಿ? ವೃಥೆಯಿಂದ ಸುಶೀಲಾ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅವಳ ಕಲ್ಪನೆ. ಅವಳೂ ವ್ಯಾಕುಲಳಾದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವಳು ಅರಿಯಳು.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ದಿನದಮೇಲೆ ದಿನಗಳುರುಳಹತ್ತಿದುವು. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಕನಕಲತಾ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಬೇನೆಬಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪತ್ರದ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಪ್ರಮೋದ ಯಾಮಿನಿಯಕೂಡ ಊರಿಗೆಬಂದ.

ಮನೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಲೇ ಪ್ರಮೋದನು ಮೊದಲು ಸುಶೀಲಾನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸುಶೀಲಾ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡಹತ್ತಿದಳು.— “ಮಗೂ, ನೀನುಬಂದೆ, ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಸಾಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನಿನ್ನಕೂಡ ಕೆಲವು ಮಾತನಾಡುವುದಿದೆ.” ಸುಶೀಲಾ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೋ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅವಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು.

ಸುಶೀಲಾನ ಮಾತುಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. —“ದೊಡ್ಡಮ್ಮ, ಇಂಥ ಮಾತುಗಳನ್ನೇಕೆ ಆಡುತ್ತಿ? ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಆಡಬಾರದು.” ಎಂದ.

ಸುಶೀಲಾ—“ ಇಲ್ಲ ಮಗು, ಈ ಸಾರೆ ನಾನು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆಯುಷ್ಯ ತುಂಬಿಬಂದಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕೈಮಾಡಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಅಕ್ಕನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಆನಂತರ ಸ್ವಪ್ನರೂಪ ದಿಂದ.....”

ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹೇಳುತ್ತ ಅವಳ ವಾಕ್‌ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿತು ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ನಡೆದ ಘಟನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಸುಶೀಲಾ ನಡುಗಿದಳು. ಅದೇ ಅಂಧಕಾರಮಯವಾದ ಘನಘೋರವೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದಂತಾಯಿತು. ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಮನುಷ್ಯಮೂರ್ತಿ ಕಾಣಿಸಿತು. ಭಯದಿಂದ ಸುಶೀಲಾನ ದೇಹವು ಕಂಪಿಸಿತು. “ ಇದೋ ನೋಡು, ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ!” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಸುಶೀಲಾನ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ಆನಂದದ ರೇಖೆಗಳು ಮತ್ತೆ ಮೂಡಿದುವು. ಅವಳು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಅಸ್ಪಷ್ಟಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಎನ್ನಹತ್ತಿದಳು—“ ಇಷ್ಟು ದಿನ ಬಿಟ್ಟು, ಈಗ ನೆನಪು ಮಾಡಿದಿರಾ—ಇಂದು.... ನೀವು ನನಗೆ ದರೃನ ಕೊಟ್ಟಿರಿ.... ಇಂದು ಈಗ ನನ್ನ ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ಕುಣಿಯುತ್ತ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದೆ....”

ಸುಶೀಲಾನ ಮಾತಿನಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಭಯಭೀತನಾದ. “ ನೀನು ಇದನ್ನೇನು ಆಡುತ್ತೀ!” ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

ಸುಶೀಲಾನ ಸ್ವಪ್ನವು ಭಂಗವಾಯಿತು. ಕಣ್ಣೆರೆದು ನೋಡಿದಳು ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೂರ್ತಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ! ಕೇವಲ ತಾನೇ ಪ್ರಲಾಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. “ ಇದೇನು? ನಾನು ಕನಸು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೆ? ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದಮೇಲೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುದು ಹೇಗೆ, ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲದು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರಮೋದ, ನಿನಗೊಂದು ಮಾತು ಹೇಳುವದಿದೆ.” ಎಂದಳು ಸುಶೀಲಾ.

“ ಅದೇನು? ಹೇಳಬಾರದೆ. ” ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

“ ನನ್ನ ಅಂತ್ಯಕಾಲವು ಸಮೀಪಿಸಿದೆ. ಕನಕನನ್ನು ನೋಡಿಕೋ. ಅವಳ ಸ್ವಭಾವವು ಮೊದಲಿನಂತಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅವಳು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ.”

ಕನಕನು ಮಾಡಿದ ಗುರುತರ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಸಿರಿರೆದು ಸುಶೀಲಾ ಮತ್ತೆ—“ ಅವಳ ಸ್ವಭಾವವು ಕೆಟ್ಟಿದೆ.

ಕೆಡುವ ಮುನ್ನವೇ ಅವಳೇಕೆ ಸಾಯಲಿಲ್ಲವೋ ಏನೋ. ಪ್ರಮೋದ, ಅವಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ರಕ್ತಮೀರಿ ಯತ್ನಿಸು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರಮೋದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ. ಅವನ ಚಿತ್ತವು ವ್ಯಾಕುಲವಾಯಿತು. ಅನುತಾಪ, ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯವು ಉಕ್ಕಿಬಂದಿತು. ಕನಕನು ತನಗಾಗಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. ಅವನು ಸುಶೀಲಾನ ಮುಂದೆ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡು ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಸುಶೀಲಾನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಮೋದನೇ ಸೂರೆವಾಡಿದ್ದ. ಆಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ವಾಡಿದ್ದ. ಪ್ರಮೋದನಿಗಾಗಿಯೇ ಕನಕನಿಗೆ ರುಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದವು. ಪ್ರಮೋದನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಬರೆದಿದ್ದರಿಂದ ಕನಕಲತಾ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಪ್ರಮೋದನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ತಪ್ಪನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ.

* * * *

ಕನಕಲತಾ ನಿರ್ದೋಷಿಯಾದಳು. ಈಗ ಸುಶೀಲಾನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸೀಮೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಹೃದಯವು ಹಗುರಾಯಿತು. ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಭಾರ ಇಳಿದಂತಾಯಿತು ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ.

ದೇವಿಯೊ ಏನು ಮಾನವಿಯೊ ?

* ಚಂಚಲಮನಸ್ಸಿನವರಲ್ಲಿ ದೃಢತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೋಕಾಯಂತ್ರದ ಮುಳ್ಳಿನಂತೆ ಹೊಯ್ದಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಅಸ್ಥಿ ರವಿಚಾರಗಳೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಯಾಮಿನಿ ಕನಕನ ರೂಪಲಾವಣ್ಯಕ್ಕೆ ಮನಸೋತ. ಕನಕನಮುಂದೆ ನೀರಜಾ ತುಚ್ಛಳೆಂದು ತೋರಹತ್ತಿದಳು. ನೀರಜಾನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಈಗ ಕನಕನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಳು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಈಗ ಕನಕನು ನೆಲಿಸಿದಳು. ನೀರಜಾ ಕಾಡು ಕುಸುಮ, ಬೇರೆ ಕುಸುಮಗಳಿರದಿದ್ದಾಗ ಕಾಡು ಕುಸುಮವೇ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಗತಿಯಿಲ್ಲದವಳು ಗಂಡನನ್ನು ಹಾಡಿದಂತೆ! ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಜಾ ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕನಕಲತಾ? ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಸಮಸ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ,

ಸಮಾನವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಮಾನ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರವಿರುತ್ತದೆ. ವನದೊಳಗೆ ನೂರಾರು ಹೂಗಳರಳಿದರೂ ಗುಲಾಬಿಯನ್ನು ಜನರು ಆದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಲಾಬಿ ಹೂಗಳ ರಾಣಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಗುಲಾಬಿಯಂಥ ಕನಕ ನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನು? ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಅಡಕವಾಗಿದೆ: ನೀರಜಾ ಕೈವಶವಾಗುವುದು ದುರ್ದೈವ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅವನ ಲಾಲಸೆ ಅಶ್ಯಧಿಕವಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ನೀರಜಾ ಸಿಗುವುದು, ತನ್ನ ಪಳಾಗುವುದು ಸಹಜವೆಂದೆನಿಸಿದಾಗ ಅವಳ ಮರ್ಯಾದೆ ಕಡಮೆಯಾಯಿತು. ಕರೆದು ಹೆಣ್ಣುಕೊಟ್ಟರೆ ಅಳಿಯನಿಗೆ ಮಲರೋಗ ಬಂದಿತೆಂಬಂತಾಯಿತು! ಮನಸ್ಸು ಈರೀತಿಯಿರುವಾಗ ನೀರಜಾನ ಪ್ರೇಮವು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದು?

ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಯಾಮಿನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಯೇ ಅವನು ಹೊರಟಿದ್ದ. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನೀರಜಾನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಸಲಿಕ್ಕೆಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದನೆಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಶೆಯಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನಗಳ ಬವಲು ಅಯ್ಯಾರು ದಿನಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದರೂ ಯಾಮಿನಿ ಕಾನ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮಾತನ್ನೇ ಎತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಯಾಮಿನಿಗಿರುವುದೆಂದರೆ ಒಂದು ಚಿಂತೆ ವಾಕ್ಯ, ಕನಕನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದು. ನೀರಜಾನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದ ಜೀವಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂಬುದು ಯಾಮಿನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನೀರಜಾನ ವಿವಾಹವನ್ನು ಪ್ರಮೋದನಕೂಡ ಮಾಡಿದರೆ, ಅವನು ತನ್ನ ಸೋದರಿಯನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಡುವನೆಂದು ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದ.

ಒಂದುದಿನ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದಾಗ ಯಾಮಿನಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ—
 “ ಪ್ರಮೋದ, ಎರಡು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆಂದು ಬಂದೆ, ಆದರೆ ಅಯ್ಯಾರು ದಿನ ಗಳಾದುವು, ಇನ್ನು ನಾನು ಬೇಗನೇ ಹೋಗಬೇಕು. ಆದರೆ—” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿ ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದ. ಯಾವುದೋ ಮಾತನ್ನು ಮರೆ ಸಲು ಯತ್ನಿಸುವನೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಆ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಮೋ ದನು ಬಹಳ ಆಗ್ರಹಪಡಿಸಿದ. ಆಗ ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ—“ ಬಹಳ ದಿನ ಗಳಿಂದಲೂ ನಿನಗೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ ನೆನಿ; ಆದರೆ ಏಕೋ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಾಗಲಿಲ್ಲದು!”

ಪ್ರಮೋದನು ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದ—“ ಏಕೆ ಹೇಳಬಾರದೆ ! ”

“ ಇಲ್ಲ, ನಿನಗೆ ಹೇಳದೆ ಇರುವುದು ನನ್ನಿಂದಾಗದು. ಸಹೋದರ ಪ್ರಮೋದ, ನೀರಜಾನನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆಂದೇ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಮದುವೆ ಯಾಗುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ” ಗಂಭೀರನಾಗಿ ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ.

“ ನೀರಜಾನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆ ? ” ಆಶ್ಚರ್ಯ ದಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

“ ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ ”

ವಿಸ್ಮಯಪೂರ್ಣ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಯಾಮಿನಿಯನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ಹತ್ತಿದ. ಕಾತರಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ “ ಅವಳನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿಯಲು ನನಗೆ ಆಶೆಯಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾಗಿ ಇದು ಸೋಜಿಗದ ಸಂಗತಿ, ಆದರೆ ನೀನು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡಬೇಡ, ಪ್ರಮೋದ, ಇದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ”

“ ಇದಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿದೆಯೆ ? ನೀರಜಾನನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಅನು ರಕ್ತರಾಗದೇ ಇರುವರೆ ? ” ಮೆಲ್ಲಗೆ ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

“ ಅದೇನೂ ನಿಜ; ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿಯಬೇಡ; ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕವನಲ್ಲ, ನಾನು ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯಲಾರೆ, ” ಯಾಮಿನಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

“ ನೀನು ನೀರಜಾನಿಗೆ ತಕ್ಕವನಲ್ಲವೆ ? ಹಾಗಾದರೆ ಯಾರು ತಕ್ಕ ವನೋ ನನಗಂತೂ ತಿಳಿಯಲೊಲ್ಲಮ ? ”

“ ಜನರು ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಆಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನೀರಜಾ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪ್ರೇಮವು ನನ್ನ ಸೇಲಿಲ್ಲ. ”

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಈಗ ಯಾಮಿನಿ ಒಲೆನೆನ್ನುವುದರ ಅರ್ಥವು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಯಾಮಿನಿಯ ವಿಷಾದಭರಿತ ಸ್ವರದಿಂದ ಅವನ ಹೃದಯವೇದನೆಯನ್ನೂ ಅನುಭವ ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವನು ಸುಮ್ಮನಾದ.

“ ಪ್ರವೋದ, ನಿನಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತು ಇನ್ನೂ ಇವೆ. ನೀರಜಾ ಯಾರಲ್ಲಿ ಅನುರುಕ್ತಳಾಗಿರುವಳೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? — ಅವಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ.” ಕುಸು ಹೊತ್ತಿನಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಪ್ರವೋದನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಅನಂದದ ತೆರಿಗೆಳು ಎದ್ದವು. ಯಾಮಿನಿಯ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ತಾನೇ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ನಿಸುತ್ತಲೇ ಅವನ ಅನಂದವು ಆರಿಸು.

“ ಸಹೋದರ, ನನಗದು ತಿಳಿಯದೆ? ನೀನು ಒಳಗೊಳಗಿಯೇ ನೀರಜಾನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಅದಕ್ಕೇನೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬರಬಾರದೆಂದು ಅಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಪವಿತ್ರ ಬಂಧನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.” ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ.

ಯಾಮಿನಿಯ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರವೋದನು ವಿನಯ ದಿಂದ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದ. ಯಾಮಿನಿಯು ದೇವಪುರುಷನೋ ಅಥವಾ ಮಾನವನೋ, ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

“ ನಿನ್ನಂಥ ಗೆಳೆಯನ ಮುಂದೆ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯೇಕೆ? ನಾನು ನೀರಜಾ ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಅವಳ ಮೂರ್ತಿ ನನ್ನೆದೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿದೆ, ಯಾಮಿನಿ ಬಾಬೂ! ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನಂಬು,—ನಾನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೇ ಮುಗ್ಧನಾಗಿರಲಿ, ನೀರಜಾ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೇ ಕಷ್ಟವಾಗಲಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನೂಕಿ ಅವಳನ್ನು ಪುದುವೆಯಾಗಲು ನನಗೂ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ.—ಈ ಲಾಭದಿಂದ ನನಗೆಂದೂ ಸುಖವು ಸಿಗಲಾರದು.”

ಯಾಮಿನಿ—“ ನೀನೇಕೆ ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿ? ನೀನು ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೂ, ನಾನು ಅವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರಜಾ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಬಹುದೆ? ಹಾಂ, ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಮದುವೆಯಾದರೆ, ನೀರಜಾ ಸುಖದಿಂದಿರುವಳು. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನೂ ಸುಖಿಯಾಗುವೆ.”

ಪ್ರಮೋದನು ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತಿನ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡ, ಅವನಿಗೆ ಬಂದಂತಹ ಪ್ರಸಂಗವು ತನಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಮೋದನು ಹಾಗೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಅದು ತನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾದುದರಿಂದ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಸಮಂಜಸವೆಂದು ತೋರಿತವನಿಗೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಯಾಮಿನಿಯ ಮನವೊಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ, ಯಾಮಿನಿ ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. “ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ—ನೀನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಅತಿವ ವೇದನೆ ಯಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ನಿನಗೆ ಜಿನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಹೀಗೆ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಾನೇ ಸ್ವತಃ ಈ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ನಿನ್ನ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ನನಗೆ ತುಸುವಾದರೂ ದುಃಖವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ಹುಂ, ನೀನು ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದೇ ಹೋದರೇ ನನಗೆ ಖಂಡಿತ ದುಃಖವೆನಿಸುವುದು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಯಾಮಿನಿ.

ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸಿನೊಳಗೆ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮೂಡಹತ್ತಿದುವು. ಯಾಮಿನಿಯ ಮಾತಿಗೆ ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಾರದಾದ. ಅವನ ಮೌನವನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಮೋದನು ಒಪ್ಪಿದನೆಂದು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡು— “ಇಂದೆಯೇ ನಾನು ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಹೇಳಿ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿ ಬರುವೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಇಬ್ಬರೂ ಬಹಳ ಪೂಜನಾಡಿದರು. ಯಾಮಿನೀನಾಥನು ಅಂದೇ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದ. ಪ್ರಮೋದನು ಹಗಲೆಲ್ಲ ವಿಷಾದ, ಆಹ್ಲಾದಗಳ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ. ನೀರಜಾ ತನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವಳೆಂದು ಅವನ ಮನಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದ, ಉಲ್ಲಾಸ. ಕನಸಿನಲ್ಲೆಯೂ ಅವನು ಹೀಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಶಾತಿತವಾದ ವಸ್ತು ಕೈಗೆ ಬಂದಂತೆನಿಸಿತವನಿಗೆ. ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮ ಮಿತ್ರನು ನಿರಾಲೆಯ ಹೊನಲನ್ನು ಹೊಗುವನಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವನ ವಿಷಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದಿತು.

ಮೃತ್ಯುಶಯ್ಯೆ

ಕ್ರಮಶಃ ದಿವಸಗಳು ಕಳೆಯಹತ್ತಿದುವು. ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಗುಣವಾಗುವ ಆಶೆಯೇನೂ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಜಡ್ಡು ಒಮ್ಮೆ ಒಂದೆರಡು ದಿನ ಕಡಿಸೆ

ಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಮೋದನು ಅಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿವಸ ಇರುವಂತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬಹಳ ಸಮೀಪವಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಆ ಮೇಲೆ ಕಲಕತ್ತಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋದ. ಅವನು ಹೋದ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸುಶೀಲಾನ ಬೇನೆ ಬಲಿಯಿತು. ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವಿಕಾರದ ಲಕ್ಷಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಮೂರ್ತಿ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿತ್ತು. ಆ ದಿವಸದ ಆ ಹಾಡು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಕನಕ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರಲು. “ಕನಕ, ಕೇಳಿದೆಯಾ? ಆಹಾ! ಹಾಡು ಎಷ್ಟು ಮಧುರವಾಗಿದೆ ನೋಡು! ಈ ಹಾಡು ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯದು! ನನಗೆ ಹಾಡು ನೆನಪಿದೆ!” ಸುಶೀಲಾ ಕನಕಲತಾನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಸುಶೀಲಾನ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು, ಹಾಸುಗೆಯೆಲ್ಲ ತೊಯ್ದಿತ್ತು. ಶುಸು ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ಮತ್ತೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು— “ಆಹಾ! ಈ ಹಾಡನ್ನು ಅವರು ನನಗೆ ಕಲಿಸಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು! ಹಾಳಾದ ನಾಚಿಕೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಲಿಯಗೊಡಲಿಲ್ಲ! ಮಗು ಕನಕಲತಾ, ನೋಡು, ಹಾಡುವವರಾರು ಅವರು? ಇದು ಯಾರ ಕಂಠ?”

ದನಿಯನ್ನು ಅಲಿಸಲು ಸುಶೀಲಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಮನೋಯೋಗ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. “ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ನನಗೆ ಗುರುತು ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆದರೆ ಯಾರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕನಕ, ಮಗು ಕನಕ! ಯಾರು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?” ಮತ್ತೆ ತಲೆಯನ್ನಲುಗಾಡಿಸುತ್ತ ಅವಳು ಕೇಳಿದಳು.

ಸುಶೀಲಾನ ಪ್ರಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೇಳಿ ಕನಕ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ನನಗಂತೂ ಏನೂ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.” ಕಣ್ಣಿರನ್ನೊರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕನಕ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

“ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ! ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು. ಅಹಾಹಾ! ಎಂಥ ಮಧುರವಾದ ಸ್ವರವದು!”

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರರು ಬಂದರು. ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ದುಃಖಿಗಳಾದರು. ಇನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಬದುಕುವ ಆಶೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು

ಅವರು ತಿಳಿದರು. ಆದರೂ ಪ್ರಯತ್ನವಾಡಿ ನೋಡಿದರಾಯಿತೆಂದು ಔಷಧೋಪಚಾರವಾಡಿ ಅವರು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಹೋಗುವಾಗ ಅವರು—“ ಒಂದು ವೇಳೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲೇನಾದರೂ ಪರಿವರ್ತನವಾದರೆ ಕೂಡಲೇ ನನಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಹೋದರು. “ ಯಾರವರು? ಏಕೆ ಬಂದಿದ್ದರು?” ಎಂದು ತುಸುಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಸುಶೀಲಾ ಕನಕನನ್ನು ಕೇಳಿದಳು. ಕನಕ ಲತಾ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಸುಶೀಲಾ ಬಡಬಡಿಸಿದಳು: “ ಕನಕ, ಈ ಹಾಡನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಿನಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಹತ್ತಿದೆ. ಎಲಾ! ನಾನು ಈ ಹೊತ್ತೇ ಸಾಯುವೆನೆ! ಕೇಳು, ಆಲಿಸು, ಮತ್ತೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆಯೆ—ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುವವರು ಯಾರು! ಆಲಿಸು! ಆಲಿಸು, ಕನಕ ಆಲಿಸು! ಆದೋ!”

× × × × ×

ಇದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಒಬ್ಬನು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಬಂದು ಸುಶೀಲಾನ ತಲೆಗಿಂಬಿನ ಬಳಿ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಕೂಡಲೇ ಸುಶೀಲಾ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮೂರೈ ಬಂದಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಳು. “ ನಾಥ! ಸಾಯುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಏಕೆ-ದರೈನ ಕೊಟ್ಟಿರಿ?” ಆಗಲೂ ಕನಕನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಸುಶೀಲಾ ನುಡಿದಳು.

“ ಪ್ರಾಣೇಶ್ವರಿ, ಸುಶೀಲಾ! ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಮೋರೆ ತೋರಿಸಲಿ.....” ಎಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಸುಶೀಲಾನ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ನಾಥನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಸ್ವಾಮಿಯ ಕೈಯೊಳಗೆ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಸುಶೀಲಾ ಅಸುಮೋರೆದಳು.

ಪೂರ್ವಘಟನೆ

ಸುಶೀಲಾ ವಿಧವೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಾಯುವಾಗ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವಳು ಸಧನೆ ಹೇಗಾದಳು? ಇಲ್ಲಿ ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಕುರಿತು

ತುಸು ಹೊತ್ತು ಮೊದಲಿನ ಸಂಗತಿಯನ್ನೇ ಬರೆಯಬೇಕಾಗುವುದು. ತಾರಾ ಕಾಂತರ ಹಿರಿಯ ಮಗಳು ಮದುವೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಿ ತವರು ಮನೆಗೆ ಕಾಲಿಡಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಾದರೂ ಚಾರುಶೀಲಾನನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿದರೆ ಬಿನೋದಲಾಲರು ಏನಾದರೂ ನೆವ ಒಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಅವಳನ್ನು ಒಂದು ದಿನದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ, ಇದೇ ಮೂಲ ಮಾತು. ಇದರಿಂದ ತಾರಾಕಾಂತರು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕ ಮಗಳ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವಾಗ ಅಳಿಯನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಳಿಯತನಕ್ಕೆ ಬಂದಿರಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದಿದ್ದರು. ಅವಳಿಗೆ ಗಂಡಸು ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮುಸ್ಸಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೇ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕು? ಅದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಹೀಗೆ ಗೊತ್ತು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ದೈವವೇ ಕೆಟ್ಟದ್ದು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನವಾಗಲಿಯೇ ಅಳಿಯನು ಚರಿತ್ರಭ್ರಷ್ಟನಾದ, ಹೇಗೋ ದಯಾನಂದನಿಗೆ ಮದ್ಯದ ಚಟವು ಅಂಟಿಕೊಂಡಿತು. ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯಿತು, ಅವಳು ಬಿಡಿಸಲು ಎಷ್ಟೋ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟಳು; ಆದರೆ ಅವಳು ಕೃತಕಾರ್ಯಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ದಯಾನಂದನು ಎಲ್ಲಿಂದಲೋ ಸೆರೆ ಕುಡಿದು ಬಂದಿದ್ದ. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಅಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಸೆರೆ ತರಲು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಟ್ಟ. ಸುಶೀಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಅಡ್ಡ ಬಂದಳು, ದಯಾನಂದನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಸುಶೀಲಾನನ್ನೂ ಹೊಡೆಯಹತ್ತಿದ. ಈ ಸಂಗತಿ ತಾರಾ ಕಾಂತರಿಗೆ ಹೇಗೋ ಗೊತ್ತಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಅಳಿಯನ ಈ ಅನುಚಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಬಂದಿತು. ಅವರು ದಯಾನಂದನನ್ನು ಬಹಳ ಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿದರು. ದಯಾನಂದನಿಗೆ ವಾವನ ಮಾತು ನಾಟಿದುವು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹಣವಿದ್ದರೆ ವಾವನವರು ಹೀಗೆ ಅಪಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ? ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ಕೆಡುಕೆನಿಸಿತು. ಆ ದಿನವೆ ರಾತ್ರಿಯೇ ಅವನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಹೋದ. ಇದರಿಂದ ಸುಶೀಲಾನಿಗಾದ ತಾಪವನ್ನು ವರಿ ಸುವುದು ಅಸದಳ. ಹೋಗುವಾಗ ದಯಾನಂದನು ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಹೇಳಿದ—“ ಸುಶೀಲಾ, ನನ್ನ ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧವು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ—ನನಗೂ ನಿನಗೂ ಕೂಡಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬಡವ, ನೀನು ದೈವವುಳ್ಳವರ ಮಗಳು. ನಾನು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಸುಖದಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಅಪ್ಪನ ಮನೆಯೊಳಗಿರು.”

ಸ್ವಾಮಿಯ ವಾತು ಕೇಳಿ ಸುಶೀಲಾ ಆತನ ಅಸದ್ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮರೆತಳು--“ ರನಗೇಕೆ ಈ ವಾತುಗಳನ್ನುಡುತ್ತೀರಿ? ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಹಣವಿದ್ದರೆ ಅವರಿಂದ ನನಗೇನು? ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ನಾನು ಬಿಕ್ಕಿ ಬೇಡಿ ತಿನ್ನುವೆ. ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಇರುವುದರಿಂದ ವನವಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸುಖವು ಸಿಗುವುದು. ನನ್ನನ್ನೂ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಕರೆದುಕೊಂಡು ನಡೆಯಿರಿ.” ಸುಶೀಲಾ ಅಳು ಅಳುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು. ಹೆಂಡತಿಯ ವಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದಯಾನಂದನ ಹೃದಯವು ಕರಗಿತಾದರೂ ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ಸಂಗಡಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ದಿನದ ಮೇಲೆ ದಿನಗಳು, ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ತಿಂಗಳು ಉರುಳಹತ್ತಿದುವು, ಆದರೆ ದಯಾನಂದನ ಸುಳಿವೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಸುಶೀಲಾ ಚಾತಕ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ ದಯಾನಂದನ ಪತ್ರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಪತ್ರ ಬಾರದೆ ನಿರಾಶಳಾಗಿ ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ವೇದನೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳು ಕಳೆದು ಹೋದುವು, ಆದರೂ ದಯಾನಂದನ ಸುದ್ದಿಯೇ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ. ವಾವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೋದ ಮೂರು ವರುಷಕ್ಕೆ ದಯಾನಂದನು ತೀರಿಕೊಂಡನೆಂದು ಜನರು ವಾತನಾಡಹತ್ತಿದರು! ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಶೀಲಾ ಸುಯಗ್ರದಳು. ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಅವಳು ವಿಧವಾ ವೇಷದಿಂದ ಇರಬೇಕಾಯಿತು.

ವಾವನ ಮನೆಯನ್ನು ಬಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾದವು. ಆದರೂ ದಯಾನಂದನು ಸುಶೀಲಾನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಸುಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ತಾನು ಸತ್ತ ನೆಂಬ ಸುಳ್ಳು ಸುದ್ದಿ ಹರಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ತಾರಾಕಾಂತರ ಮೇಲೆ ಆತನು ಬಹಳ ಬೆಂಕಿಯಾದ. ಮುಂದೆ ತಾನೊಂದು ಎರಡನೆ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ. ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಡತಿಯು ಗರ್ಭದಿಂದಲೇ ನೀರಜಾ ಹುಟ್ಟಿದಳು! ದುರ್ಯವದಿಂದ ಎರಡನೇ ಹೆಂಡತಿ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ಆತನು ಹೆಂಡತಿಯ ಮರಣದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬ ವೃಥೆಯಾಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದ. ಆ ಮೇಲೆ ಅತ್ತ-ಇತ್ತ ಕೆಲವು ದಿನ ತಿರುಗಾಡಿದ. ಕೊನೆಗೆ ಕಾನ ಪುರದ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಆತನು ವಿರಕ್ತನಂತಿರಹತ್ತಿದ.

ದಿನಗಳು ಹೋದಹಾಗೆಲ್ಲ ದಯಾನಂದನು ವಾವನನು ಮಾಡಿದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮರೆಯಪತ್ತಿದ. ಆಗಾಗ ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ

ಇಚ್ಛೆಯೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಯಾವ ನೋರೆಯಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಕಾಣುವನು? ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪುನರ್ಜೀವನವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಎಂದಮೇಲೆ ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ?

ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಕಲಕತ್ತಿಯಿಂದ ನೀರಜಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಾನ ಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದ. ಈ ಸಾರೆ ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವು ಬಲವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅಲಾಹಾಬಾದದಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನಗಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಳಿದ; ಮಂದಿಯಿಂದ ಅವಳ ಸವಾಚಾರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸ ಪಟ್ಟ. ಸ್ವತಃ ಹೋಗಿ ಸುಶೀಲಾನನ್ನು ಕಾಣಲು ನಾಚಿಕೆ! ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನ ಯಥಾರ್ಥ ಪರಿಚಯ ಮಾತ್ರ ಆಯಿತು. ಪ್ರಮೋದನ ಕೂಡ ನೀರಜಾನ ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛೆ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಮರುದಿನವೇ ದಯಾನಂದನು ಮಗಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಸುಶೀಲಾನ ದರ್ಶನಾಪೇಕ್ಷಮಾತ್ರ ಕಡಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ತರುವಾಯ ಯಾಮಿನಿ ಬಂದು ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ನೀರಜಾನನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ. ಆಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಶೀಲಾನಿಗೆ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಹೊರಟ. ಆದರೇನು? ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಅವನು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ. ಹೀಗಾಗುವುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನು ಬರುತ್ತಿರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ಚಿರವಿರಹಿಣೀಭಾರ್ಯೆ ಆತನನ್ನು ಕಡೆತನಕ ಅಗಲಿದಳು!

ಕನಕಲತಾ ಮುಳುಗಿದಳು

ಸುಶೀಲಾ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಕನಕನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯ ವೆಟ್ಟು ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಈಗ ಅವಳು ಪೂರ್ಣ ಅನಾಥಳಾದಳು. ಅವಳು ಸಣ್ಣ ವಳಿದ್ದಾಗಲೇ ತಾಯಿ ತೀರಿಕೊಂಡಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಸುಶೀಲಾನಿಗೇ ಅವ್ವಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇನ್ನು ತನ್ನನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡುವವರೇ ಇಲ್ಲ ದಾದರಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚನೆಗೊಳಗಾದಳು, ಪಾಪ ಚಿಕ್ಕವಳು. ದುಃಖದಿಂದ ಸುಶೀಲಾನ ವೃತ್ತಶಯ್ಯೆಯಮೇಲೆ ಬವಳಿಬಂದು ಬಿದ್ದಳು; ಅವಳು ಎಚ್ಚತ್ತ ಬಳಿಕ ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ಆ ಹಾಸುಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಶೀಲಾ ಇದ್ದಿಲ್ಲ.

ಅದೂ ಈಗ ಆರಿತು. ಕನಕನಿಗೆ ಯಾರಿದ್ದರೇನು? ಭಾವನಾಪೀಡಿತಳಾದ ಅವಳು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ದೇವರನ್ನು ಭಜಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಆಗ ಸವು ನೀಲಬ್ಧವಾಗಿತ್ತು, ಗಂಭಿರವಾಗಿತ್ತು, ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಕನಕಲತಾ ನಿಟ್ಟಿಸಿಯೇ ನಿಟ್ಟಿಸಿದಳು. ತಾರಾಗಣವು ತನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡಿನಗುವುದೆಂದು ಅವಳು ಭಾವಿಸಿದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆ ಅಗಣಿತ ತಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸರ್ರನೇ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೋಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಕನಕನು ಆಲೋಚಿಸಹತ್ತಿದಳು:—ಒಂದು ತಾರೆ ಕಡಮೆಯಾದರೆ ಜನರಿಗೇನು ಗೊತ್ತಾಗುವುದು! ಅಸಂಖ್ಯ ತಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಡಮೆಯಾದರೆ ಯಾರಿಗೇನು ಹಾನಿಯಾಗುವುದು. ಈ ವಿಶಾಲನಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪಾಡೂ ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿದೆ. ನಾನು ಜಗತ್ತನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋದರೆ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೇ ಹಾನಿಯಾಗುವುದು! ಯಾರು ನೆನೆಸುವರು! ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಮಾಡುತ್ತ ವಿಸ್ತೃತ ಕನಕನು ನೀರಿನಲ್ಲಿಳಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಪಾವಟಿಗೆಗಳೆಲ್ಲ ತೀರಿ ಹೋಗಿದ್ದು ವೆಂಬುದರ ಕಡೆ ಕನಕನ ಲಕ್ಷ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮುಂದೆ ಒಂದು ಅಡಿಯನ್ನಿಟ್ಟಳು. ಕೂಡಲೇ ನದಿಯ ಅನಂತ ಜಲದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಹೋದಳು!

ಅವಳ ಕೂಡ ಇದ್ದ ದಾಸಿಯರು ಅಳುತ್ತ ಚೀರುತ್ತ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು.

ಈಶ್ವರನ ಕೈ

ಬೆಳಗಿನವೇಳೆ. ಮಂದಹಸೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಂದರ ನಾವೆ ತೆರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಬಿಟ್ಟು ಪೋಗುತ್ತಿದೆ. ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕೋಣೆಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟಂಗವಿದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ರೋಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಾಳೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಎರಡು ಕುರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಇಬ್ಬರು ತರುಣರು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಳಗೆ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿಯೂ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು—“ ಮಹನೀಯರೆ, ಇಂದು ಹೇಗಿದೆ? ಉಳಿಯುವ ಆಶೆಯೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಇಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ಗುಣವಿದೆ. ಆದರೂ ಇದೊಂದು ದಿವಸ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಬರುವಂತಿಲ್ಲ. ” ಚಿಕಿತ್ಸಕನು ಹೇಳಿದ.

ಇಳಿಯುತ್ತಾ ಹತ್ತಿತು. ತರುಣನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಾವಾಗಲೂ ರೋಗಿಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದ. ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರದಿದ್ದರೂ ಆಗಾಗ ನಾಡಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಒಮ್ಮೆ ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಡುತ್ತಾನೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಚಿಕಿತ್ಸಕನನ್ನು ರೋಗಿಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಚಿಕಿತ್ಸಕನು ಧೈರ್ಯಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ರೋಗಿಯ ಬೇನೆ ಕ್ರಮೇಣ ಕಡಮೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಾದಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ಬಂದಿತು. ಕನಕಲತಾ ಅವಳು ಆ ತರುಣನನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾನು ಇಬ್ಬರು ಅಪರಿಚಿತ ತರುಣರ ನಡುವೆಯಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು ಬೆರಗಾದಳು. ಕ್ರಮಶಃ ಅವಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಸುಶೀಲಾನ ಮೃತ್ಯು, ತಾನು ಅದೇ ದಿವಸ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದುದು ಅವಳಿಗೆ ಸ್ಮರಣವಾಯಿತು. ಅದೇ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ನೆನಪಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇವರೇ ನನ್ನನ್ನು ನೀರೊಳಗಿಂದ ತೆಗೆದಿರಬೇಕೆಂದು ಬಗೆದಳು. “ ಇವರು ಯಾರು? ಇವರು ನನ್ನನ್ನೇಕೆ ಉಳಿಸಿದರು? ನಾನು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೀಗುತ್ತಿದ್ದೆ ! ಇವರು ಮತ್ತೇಕೆ ಕಷ್ಟಪಡಲು ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿದರು? ” ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತ ವಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಆರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತರುಣನಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದಳು. ಸುತ್ತಲೂ ಬಿರಿಬಿರಿ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಖಾಂಡುವರ್ದದ ಮುಖಮಂಡಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಜ್ವಲವಾಯಿತು.

“ ನೀವು ಈಗ ಹೇಗಿದ್ದೀರಿ? ” ತರುಣನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದ.

ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಬೇರೆ ಕೋಣೆಯೊಳಗಿದ್ದರು. “ ಈಗ ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಡಿರಿ. ಇನ್ನೂ ಅವರು ಬಹಳ ಅಶಕ್ತರಿದ್ದಾರೆ. ” ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಚಿಕಿತ್ಸಕರು ಹೇಳಿದರು. ತರುಣನ ಕರುಣಾ ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸುಕ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಕನು ಕಣ್ಣನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಶ್ಚರ್ಯ ಸಂದೇಹಗಳಿಂದ ತರುಣನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿದಳು. ಸುಶೀಲಾ

ನನ್ನಳಿದು ಕನಕನಸಲುವಾಗಿ ಯಾರೂ ಚಿಂತಿಸುವವರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಈ ತರುಣನು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾತರನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಕನು ಕನಸೆಂದು ತಿಳಿದಳು.

* * * *

ಒಂದು ತಿಂಗಳಮೇಲೆ ಕನಕನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಣವಾಯಿತು, ಇಷ್ಟ ರಲ್ಲಿ ತರುಣನೊಡನೆ ಅವಳ ಪರಿಚಯವೂ ಆಯಿತು. ಅವನು ನಾವೆಯನ್ನು ಅಲಾಹಾಬಾದದ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿಸಲು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಟ್ಟ. ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಳು ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಅವನೊಡನೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ತರುಣನ ಆಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಕನಕನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು. ಪೂರ್ಣಪರಿಚಯ ಹೇಳದೆ ಆ ತರುಣನು ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಆತ್ಮೀಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಒಪ್ಪಿಸಬಲ್ಲ?

ಹೀಗೆಯೇ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆದಾಗ ತರುಣನೊಂದು ದಿವಸ ಕೇಳಿದ. “ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡಾಗ ನೀವು ಎಷ್ಟು ವರುಷದವರಿದ್ದಿರಿ? ಆಗ ನಡೆದುದು ನಿಮಗೆ ನೆನಪಿದೆಯೇ?”

“ನನಗೆ ತುಸು-ತುಸು ನೆನಪಿದೆ. ಆಗ ನನಗೇನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು-ಅಯ್ಯು ವರುಷದವಳಿರಬಹುದು.” ಕನಕ ಹೇಳಿದಳು.

“ಓಹೋ! ನಿಮಗೆ ಆಗಿನಮಾತೂ ನೆನಪಿದೆಯೇ? ವಯಸ್ಸು ಸಣ್ಣದು—ಇದು ಅಶ್ಚರ್ಯ!” ತರುಣನು ಕೇಳಿದ.

“ಒಂದುವೇಳೆ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಂತೆ ನಾನೂ ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲಕಳೆದಿದ್ದರೆ, ನನಗೂ ಆಗಿನ ಮಾತು ನೆನಪಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು ಕನಕಲತಾ.

“ಕನಕ, ನಿಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಬಹಳ ದುಃಖವೆನಿಸಿತು. ನೀವು ಸಣ್ಣವರಿದ್ದಾಗ ನಿಮಗೆ ಯಾರೂ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೇ?” ತರುಣನು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ.

“ನನಗಂತೂ ನೆನಪಿಲ್ಲ, ಯಾರಾದರೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಅವಶ್ಯ ನೆನಪು ಉಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಿತು.” ಕನಕ ಹೇಳಿದಳು.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ತರುಣನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರೂರಿತು. ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕನಕನಿಗೆ ಅಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಕನಕನ ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೇಳಿ

ತರುಣನು ನೋಂದು ಕೊಂಡ. ಕನಕನ ದುಃಖವನ್ನು ಕಂಡು ಇಂದಿನವರೆಗೆ ಯಾರೂ ಒಂದು ಹನಿ ಕಣ್ಣೀರು ಹಾಕಿದ್ದಿಲ್ಲ. ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಕನಕನು ತರುಣನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ ಕನಕ, ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ನೋಡಿರಿ. ಯಾರೂ ಎಂದೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಾಲ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆದರದಿಂದ ಕಂಡಿಲ್ಲವೆ? ” ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ತರುವಾಯ ತರುಣನು ಕಣ್ಣಿರನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೇಳಿದ.

ಕನಕ—“ ಇಲ್ಲ, ನನಗಂತೂ ನೆನಪಿಲ್ಲ. ಹಾಂ, ಆದರೆ ನಾನು ಸಣ್ಣ ವಳಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯರು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯ ದಯೆತೋರಿಸಿದ್ದರು.—ಸರಿ, ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ”

ತರುಣ—“ ಎಂಥ ದಯೆ ಕನಕ ಅದು? ”

ಕನಕ—“ ನನಗೆ ಅಂಥ ದಯೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕುಸುವಾದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೂ ಯಾರೂ ಎಂದೂ ನನ್ನ ಪಕ್ಷ ಹಿಡಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ನಾನು ದಾಸಿಯಕೂಡ ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಾನವು ಸಿಗುತ್ತಿತು. ಆದರೆ ಏಕೋ ನನಗೆ ಬಾಲ್ಯದ ಹಿಂದಿನ ಆ ಆದರವು ಇಂದಿಗೂ ಮರೆವು ಆಗಿಲ್ಲ. ”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಕನಕನು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆದುಕೊಂಡ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಪ್ರಮೋದನು ಹೊಡೆಯಲು ಓಡಿದಾಗ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಅವಳ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವಳನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೂ ಅವಳು ಹೇಳದಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟು ಸಣ್ಣ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ದನ್ನು ನೋಡಿ ತರುಣನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು.

“ ಕನಕಲತಾ, ನೀವು ಬದುಕಿರುವ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ, ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ? ಪ್ರಮೋದನಿಗೆಷ್ಟು ಆ ನಂದವಾಗಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಬಲ್ಲೀರಾ? ” ತರುಣನು ಮಾತು ಬದಲಿಸಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಏನು? ಆನಂದವಾಗಿರಬಹುದೆ? ” ಕನಕನು ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿದಳು.

“ ಕನಕ, ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಹೋದೊಡನೆ ಅಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡುವಿರಿ. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಆನಂದವಾಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ” ತರುಣನು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ.

“ ಕೂಂ, ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗುವುದು. ” ಕನಕನು ನೀತುಕೊಂಡೇ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

“ ಅಲ್ಲಿ—ಸ್ನೇಹವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ—ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಈ ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೆನೆಸುವಿರಾ ? ” ತರುಣನು ಕೇಳಿದ.

ಕನಕನಿಗೆ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವುದಾಗಲಿಲ್ಲ.—ಅವಳು ಭಾವ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತರುಣನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುಣನ ಬಾಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹೊರಬಿದ್ದಿತು. ಕನಕನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಧಾರೆಯಾಗಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದುತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಎದ್ದು ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋದಳು.

ಮಿಲನ

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಾವಿನಲ್ಲಿಯೇ ದಿನಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಕನಕನು ಬಿಚ್ಚುಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತರುಣನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಆಯುಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇಷ್ಟು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಯಾರೂ ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಸಣ್ಣವರಿದಾಗ ಎಂದಾದರೂ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಹೇಳಲು ಹೋದರೆ ಪ್ರಮೋದ ಕೂಡಲೆ “ ಕೆಲಸವಿದೆ ”—ಎಂದು ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಈಗ ಒಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಮೊಸ ಆನಂದ! ತರುಣನಾದರೂ ಆದರ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕನಕನ ಕರುಣಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕನಕನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆನಂದವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಆನಂದವು ಎಂದೂ ಯಾರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎನಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕನಕನ ಮಾತು ತರುಣನಿಗೆ ಬಹಳ ಮಧುರವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇಂಥ ಮಾತು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ಅಭಿಮತ. ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತರುಣನು ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗೆ ಎದ್ದು ಹೋದರೆ, ಆಗ ಕನಕನ ಹೃದಯಮೋಹಗೆ ಮಹಾಪಿಸ್ತವವೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮಸ್ತ ಸ್ಫೂರ್ತಿ ವಸಾಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಿರುಗಬರುವರೊ ಏನೋ, ಯಾವಾಗ

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವೆನೋ, ಕನಕನು ಇದೇ ಅಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ತರುಣನು ತಿರುಗಿ ಬಂದರೆಯೇ ಅವಳಿಗೆ ಸಂತೋಷ. ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮಾತನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನೀರವ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ನೋಡತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು—ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ! ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೇಕೆ ಆನಂದವೆನಿಸಿತು; ಆದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಏಕೋ ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ! ತರುಣನು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ—“ ಕನಕ, ಬಹಳ ಅಸಹ್ಯಕ ಕೆಲಸವೊಂದಿತ್ತು, ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹೋಗಿದೆ. ನೋಡು, ಕೆಲಸವನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಬಂದೆ ” ಕರುಣಸ್ವರದಿಂದ ತರುಣನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕನಕಲತಾ ಕೂಡಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮಾತಿನ ಸುರಿಮಳೆಯನ್ನು ಆರಂಭಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕನಕನ ಸುಖದಿನಗಳು ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕನಕನನ್ನು ಪ್ರಮೋದನಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ಅಲಾಹಾಬಾದಕ್ಕೆ ತರುಣನು ಬರುತ್ತಲಿದ್ದ. ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾವೆಯು ಅಲಾಹಾಬಾದವನ್ನು ತಲೆವು. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಅವರು ಬರುವುದು ಗೊತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಘಟ್ಟದಮೇಲೆ ಅವರ ಹಾದಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ನಿಂತಿದ್ದ. ಕನಕನನ್ನು ಅಗಲಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಎಂದೂ ಕಾಣುವ ಆಶೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ. ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುವುದರೊಳಗೆಯೇ ನಾವು ದಂಡಗ ಬಂದು ನಿಂತಿತು ಪ್ರಮೋದನು ಕನಕನ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ ತರುಣನಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಆತುರದಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೋದ. ಆದರೆ ಹತ್ತಿರ ಹೋದಕೂಡಲೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ! ಒಮ್ಮೆಲೇ ಏಕೋ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಬದಲಾಯಿತು.

* * * * *

ತಾನು ಅಸ್ಯಂತ ತಿರಸ್ಕಾರಮಾಡುತ್ತಿರುವಂಥ, ಕೆಟ್ಟ ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಂಥ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೇ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಕನಕನನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಉಪ್ಪಿರಿಸಿದರೇ? ದೈವವೇ, ನಿನ್ನ ಲೀಲೆ ಚಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾದುದು! ಪ್ರಮೋದನು ಇಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಪ್ರಮೋದನ ಹೃದ್ಗತವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ಮಯಪಟ್ಟರು. ಆದರೆ ಇದರ ಕಾರಣವು ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಎಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟವರಿದ್ದರೂ ಕನಕನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆಂದ ಬಳಿಕ ಅವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಮೋದನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಮೋದ ಕನಕನನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ; ಇತ್ತ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಪ್ರಮೋದನ ವ್ಯವಹಾರದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಆನಂದವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ.

* * * *

ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಕನಕನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿತಳಾದಳು. ಅವಳು ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಎರಡು ತಿಂಗಳಾಗಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಹತ್ತಿತು. ಅಣ್ಣನ ವಿವಾಹವಾಗಿದೆ. ಮನೆಗೊಬ್ಬ ಹೊಸ ಗೆಳತಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ.

ಸುಶೀಲಾನು ತೀರಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಅಲಹಾಬಾದದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಹತ್ತಿದ. ಈಗ ಆತನು ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀ, ವಿದ್ಯೆ ಈ ಎರಡೂ ರತ್ನಗಳ ಬೆಲೆ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆಯೇ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದಬಾಬು ಓದಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದ. ಸುಶೀಲಾನು ತೀರಿಕೊಂಡ ತಿಂಗಳಿಗೆಯೇ ಪ್ರಮೋದನ ಮದುವೆಯಾಯಿತು.

“ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಬಹಳ ಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಂಡತಿ ಸಿಕ್ಕಳು. ” ನೀರಜಾನನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಕ ಹೇಳಿದಳು.

ನೀರಜಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ತುಸುವೇ ದಿನಗಳಾದುವು. ಕುಲೀನ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡಹತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಈಗ ಅವಳು ವನಬಾಲೆಯಲ್ಲ, ವನದೇವಿಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನ ಕೂಡ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅವಳು ಪಟ್ಟಣದ ಬಹಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ, ಮಂದಿಯ ಮಾನಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಗೆಳತಿ

ಸಿಕ್ಕಳು. ಅವರಿಂದ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅವಳು ಕಣ್ಣಿತ್ತಿ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವಳು ಯಜಮಾನಿ. ಮನೆಯ ಒಜ್ಜೆ ಅವಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ. ಅದರಿಂದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಆ ಮೊದಲಿನ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲ. ವನಸಕ್ತಿಯಂತೆ ಪಂಜರದಲ್ಲಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದಾಳೆ.

ತ್ರೃದ್ಧತೆ

ಪ್ರಮೋದನ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ಕನಕನು ನೀರಜಾನಿಗೆ ಹೆಳಲು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಸಂಕುಸ್ಥಗೊಳಿಸುವದೇ ಅವಳ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸು ಆಕಡೆಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕನಕ ಆ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನಿಪುಣಳಿಲ್ಲ. ಕನಕನು ಅದೇಷ್ಟೋ ಸಾರೆ ಹೆಳಲು ಹಾಕಿದಳು. ಮತ್ತೆ ಬಿಚ್ಚಿದಳು; ಅದು ಪ್ರಮೋದನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಪಾಪ ನೀರಜಾನಿಗೆ ಇದು ಅಸಹ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ನೀರಜಾ—“ ಇನ್ನು ಸಾಕುವಾಡಿರಿ, ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಹತ್ತಿತು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

“ ನೀವೇನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ, ಹೇಗೆ ಹೆಳಲನ್ನು ಹಾಕುವುದು? ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಿಚ್ಚಬೇಕಾಯಿತು. ನೀವು ತುಸುಹೊತ್ತಾದರೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ” ಕನಕನು ಗದ್ದರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು.

ನೀರಜಾ—“ ಅಲ್ಲರಿ, ಅಡವಿಯ ಹಕ್ಕಿ ಎಂದಾದರೂ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದೇ? ನೀವೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಿ ! ”

ಕನಕ—“ ಅದಕ್ಕೆಂದೇ ನೀವು ಅಡವಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಂಸಾರಿಗರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೀರೇನೋ ? ”

ನೀರಜಾ—“ ಇಲ್ಲ, ಅವೇನು ನನ್ನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಮಾತಾಗಿತ್ತಿ ? ”

ಕನಕ—“ ಅಣ್ಣ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ, ಆದರೆ ನೀವು ದೇಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರಿ ? ”

ನೀರಜಾ—“ ಇದರೊಳಗೆ ನನ್ನ ಆಗ್ರಹವೇನೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ ಬಿಡಿ. ಆ ಮಾತೇಕೆ ಈಗ ? ಆದಂತಾಗಲಿ, ಬೇಗನೇ ಹೆರಳು ಮುಗಿಸಿಬಿಡಿ.”

ಕನಕ - “ ಎಲಾ ! ಇಷ್ಟು ಬೇಸರಿಕೆಯೆ ! ಹೆಳಲು ಚಂದವಾಗುವವರೆಗೆ ನಾನೇನೂ ಬಿಡುವವಲ್ಲ ! ”

ನೀರಜಾ— “ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಕುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ, ತಲೆ ಶೂಲೆಯೆದ್ದಿತು. ”

ಕನಕ— “ ಹಾಗಾದರೆ ಎದ್ದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ, ನನಗೇನು? ” ಕನಕನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದಳು.

ನೀರಜಾ--“ ಎಲಾ! ನೀವು ಸಣ್ಣ ಮಾತಿಗೇ ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತೀರಿ. ಸಾಗಲಿ, ನಾನಿನ್ನು ಒಂದು ತುಟಿ ಎರಡು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಆಯಿತೆ! ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ತಣಿಯುವವರೆಗೆ ಕಟ್ಟಿರಿ. ”

ಕನಕ— “ ಮೊದಲು ಬೆಂಕಿಹೊತ್ತಿಸಿ ಆ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹಾಕುವುದೇ? ಅಗ ಸೆಯಮುಂದೆ ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದು ಜಗುಲಿಯ ಮುಂದೆ ಕಾಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡ ರಂತೆ! ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ ನೀವು! ಹೀಗೆಯೇ ಅಣ್ಣನನ್ನೂ ಕಾಡಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು! ಇಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿಡುವೆನು! ”

ನೀರಜಾ— “ ಆಗಲಿ, ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಮಾಡುವೆನು, ಆದರೆ ನನಗೊಂದು ಹಾಡು ಕಲಿಸಿದರೆ ಆನಂದವಾಗುವುದು. ”

ಕನಕ—“ ನೀರಜಾ! ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪಮಾನವನ್ನುಳಿದು ಆದರವನ್ನು ಬರೆದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವೇನು ಮಾಡೀರಿ, ಪಾಪ! ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ನನಗೆ ಅಪಮಾನವೇ ಅಪಮಾನ. ಅದರಿಂದ ಬಹಳ ನೊಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ವೇದನೆಯ ಹಾಡಲ್ಲದೆ ನನಗೆ ಬೇರೆ ಹಾಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬೇಕಾದರೆ ಹೇಳಿರಿ, ಅಂಥ ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಕಲಿಸುವೆ. ” ಈಗ ಕನಕನು ಗಂಭೀರ ಳಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು.

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಕನಕಲತಾನ ಹರ್ದೋತ್ಪಲ್ಲಮುಖವು ಬಾಡಿತು. ಮೊದಲಿನ ಭಾವವನ್ನು ಮರೆತು ಅವಳು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಗುನು-ಗುನು ಎನ್ನುಹತ್ತಿದಳು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಕನಕನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಅಶ್ರುಧಾರೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತು. ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅವಳು ನೀರಜಾನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡ ಹತ್ತಿದಳು.

“ ಎಲಾ! ಇದೇನು, ನಿಮಗೇನಾಯಿತು! ನಾನೆಂಥ ಕೆಟ್ಟವೇಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ಹೇಳಿದೆನೋ ಏನೋ. ನಿಮ್ಮ ಈ ಹೀನಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೇಕೊ ಬಹಳ ಹೆದರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ” ಹಾಡುಕೇಳಿದನಂತರ ನೀರಜಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ—“ ಯಾರೇನು ಮಾಡುವುದು, ನನ್ನ ಹಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಗೆ ಬರೆ ದಿದೆ. ಪಾಪ ಮಂದಿಯೇನು ಮಾಡುವರು ! ”

ನೀರಜಾ—“ ಏಕೆ ? ಮಂದಿಯೇನು ಮಾಡುವರೆ ? ನಾನು ನಿಮ್ಮ ನ್ನೇನೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ; ”

ಕನಕ—“ ಒಳ್ಳೇದು, ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಗದಿದ್ದರೆ, ಮಾತ ನಾಡಿರಿ, ನಾನು ಕುಳಿತೇ ಕೇಳುವೆನು. ”

ನೀರಜಾ—“ ಕೇಳಿದಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸವಾಗಲಿಲ್ಲ ! ”

ಕನಕ—“ ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಬೇಕು ? ”

ನೀರಜಾ—“ ನಗುತ್ತ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನೇನೂ ಮಾತನಾಡುವವಳಲ್ಲ ”

ಕನಕ—“ ಒಳ್ಳೇದು ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತನಾಡಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಆನಂದ ದೊಳಗೆ ನನಗೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಆನಂದವೆನಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ ? ”

ನೀರಜಾ—“ ನೀವು ಆಗಾಗ ಉದಾಸೀನರೇಕಾಗುತ್ತೀರಿ ? ”

ಕನಕ—“ ಅದನ್ನೇನು ಹೇಳಲಿ ? ”

ನೀರಜಾ—“ ನೀವು ಹೇಳದೆ ಇದ್ದರೆ, ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಬಂದು ಹೇಳುವರೆ ? ”

ಕನಕ—“ ಹುಶ್ ! ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ. ಆ ದಿವಸ ನೀವೇಕೆ ಅತ್ತಿರಿ ? ”

ನೀರಜಾ—“ ಸತ್ಯ ಹೇಳಲೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗ ! ”

ಕನಕ—“ ಅದೇಕೆ ? ”

“ ಅಯ್ಯೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಬೇಡಿರಿ, ಸಿಟ್ಟಿಗೂ ಕಾರಣವು ಬೇಕೆ ? ”

ನಕ್ಕು ನೀರಜಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ—“ ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ಉದಾಸೀನತೆಗೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ”

ನೀರಜಾ—“ ನೀವು ಸುಮ್ಮನೇ ಕಷ್ಟಕೊಡುತ್ತೀರಿ. ”

ಕನಕ—“ ಹೇಳದೇ ಇದ್ದರೆ ನಾನೇನೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ”

ನೀರಜಾ—“ ಕೇಳಿರಿ, ನನಗೆ ಪಾನಬಿಡಾ ಕಟ್ಟುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕಲಿಯಲು ಒಂದು ಕಟ್ಟಿದೆ, ಅವರ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅವರು ತಿನ್ನದೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಬೇರೊಬ್ಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬೇಕೆ ! ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳೇ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತು. ”

“ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆಯೆ ? ” ಅವಳ ದುಃಖದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಕನು ನಕ್ಕು ಕೇಳಿದಳು.

“ ನಾನಂತೂ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಉದಾಸೀನತೆಗೆ ಕಾರಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಿರಿ. ” ನಾಚಿಕೊಂಡು ನಿರಜಾ ಹೇಳಿದಳು.

“ ನಿಮಗೆ ಅಣ್ಣನಮೇಲೆ ಇಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ಏಕೆ ಸಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತದೆ ? ನಾನು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗದೆ ? ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು ಕನಕ.

ಇಷ್ಟು ಕೇಳಿ ನಿರಜಾಸಿಗೆ ಬಹಳ ಹರುಷವಾಯಿತು. ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳೂ ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ ಒಳ್ಳೇದು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಮುಂದೆ ಪ್ರಶಂಶಿಸುವೆ. ಎಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ದುಃಖವು ದೂರಾಗುವುದೆ ? ” ಕನಕನ ಮಾತುಕೇಳಿ ನಿರಜಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ—“ ನೀವು ಪ್ರಶಂಶೆ ಮಾಡುವುದು ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ”

ನಿರಜಾ—“ ಬೇಡಾದರೆ ಬಿಡಿರಿ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಮಾಡುತ್ತೀರಾ ? ”

ಕನಕ—“ ಏಕೆ ? ಪ್ರೀತಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪೇನು ? ಇದಕ್ಕೂ ನೀವು ಅಣ್ಣನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ದೀರಿ ಮತ್ತೆ ? ಹಾಂ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ನಿಮಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು.... ”

“ ಒಳ್ಳೇದು, ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ದೂರಮಾಡಿರಿ ಮತ್ತೆ ! ” ನಗುತ್ತ ನಿರಜಾ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ—“ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ವಿನೋದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಮಾತಿಲ್ಲವೆ ? ಹಗಲೆಲ್ಲ ಅದೊಂದೇ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ ? ”

ನಿರಜಾ—“ ಇದು ಹೊಸದೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೇಳಿದೆ; ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಹತ್ತಿರ ಹೊಸ ಮಾತು ಕಲಿತು ನಿಮ್ಮ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡುವೆ. ”

ಇಷ್ಟು ಮಾತನಾಡಿ ಕನಕನ ಭುಜವನ್ನು ಹತ್ತಿಡುತ್ತ ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು.

“ ನೋಡಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರಲ್ಲೊಂದು ಹಾಡನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದೇನೆ. ”
ಎಂದು ಒಂದು ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಿ ತೋರಿಸಿದಳು ನೀರಜಾ.

“ ಅಣ್ಣ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇನೇ ನೀವೂ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತೀರಿ ? ” ಕನಕನು ಒಂದು ಸುಯರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ನೀರಜಾ—“ ಅಕ್ಕ, ಹೀಗೆ ಹೇಳಬೇಡಿರಿ ನೀವು ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದೆಂದರೆ ನನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಪುಣ್ಯವೇಸರಿ. ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಯೆ ? ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಲ್ಲವೇ, ನೀವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಇಷ್ಟು ಸಲುಗೆಯಿಂದ ಯಾರಕೂಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ? ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇದನ್ನಾದರೂ ಹೇಳಿರಿ, ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಿಮ್ಮ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ ? ”

ಕನಕ—“ ಮತ್ತೆ ನೀರೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದ ಅದೇ ಮಾತೆ ! ಇನ್ನು ಎಷ್ಟು ಸಾರೆ ಹಿಂದಿನ ಮಾತನ್ನೇ ಕೇಳುವುದು ? ಸರಿ, ಹೆರಳು ಹಾಕುವದಂತೂ ಒಂದು ಸಲ ಮುಗಿದಂತಾಯಿತು. ”

ನೀರಜಾ ಕನಕನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು: “ ಹಿಂದಿನ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕೇಳಬಾರದೆ ? ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವವು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆ ? ನಿಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ನಾವೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಗತಿ ಏನಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ ! ಮನೆಯವರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿದರೂ ಅವರಿಗೆ ನೀವು ಹೇಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ ? ನದಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸರಿಯಾಗಿ ಹುಡುಕಿದ್ದರೆ ನೀವು ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ”
ನೀರಜಾ ಕನಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕ—“ ಆಗ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾರಿದ್ದರು ? ಒಬ್ಬ ದಾಸಿ ಇದ್ದಳು ಮಾತ್ರ. ಅವಳೂ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಶವಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಏಕೆ ಏನೋ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ನೌಕೆ ದಂಡೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆಗ ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಉಳಿಸಿದರು ಅದು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಹುಡುಕುವರು ? ”

“ ನೌಕೆ ದಂಡೆಗೆ ಬರಹತ್ತಿದ್ದುದು ನಿಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ, ” ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ಕನಕನು ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಉದಾಸೀನಳಾದಳು. ಕನಕನ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಜಾ--- “ವಾತು ಮಾತಿ ನಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ವಿಷಾದವು ದೂರಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತೆ ಈಗ: ಮೊದಲಿನಂತೆ ಆದಿರಿ? ನೀವು ನನಗೆ ಬಿಚ್ಚಿ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ! ಇವಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಏನೋ ಕಾರಣ ವಿರಲೇಬೇಕು.” ಎಂದು ಕನಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಕನಕನಿಗೆ ತಡೆಯುವುದು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಒಂದೆರಡು ಹನಿ ನೀರು ಉದುರಿದುವು. ತನ್ನ ಅನುಮಾನವೂ ಸರಿಯಿದೆಯೆಂದು ನೀರಜಾ ತಿಳಿದಳು. ಕನಕನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಯಾವುದೋ ಮಾತನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು.

“ಹೇಳಬಾರದೆ, ನಿಮಗೇನಾಗಿದೆ? ನೋಡಿರಿ, ನಾನು ಹೇಗೆ ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ನೀವು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತೀರಿ!? ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ನೀರಜಾನ ಸ್ನೇಹದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಕನ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಕಟ್ಟು ಒಡೆಯಿತು. ಅದು ವೇಗವಾಗಿ ಹರಿಯಹತ್ತಿತು. ಅವಳ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಜಾ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಅದೆಷ್ಟೋ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಹತ್ತಿದಳು. ಕನಕನಿಗೆ ಇಷ್ಟು ದುಃಖವೇಕೆ ಎಂದು ನೀರಜಾ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು.

“ಕನಕಲತಾ, ನೀವು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀರೇನು? ಏಕೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ? ಹೇಳಬಾರದೆ, ನೀವು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀರಾ?” ಕಣ್ಣೀರನ್ನೂರೆಸುತ್ತ ಕನಕನಿಗೆ ಕೇಳಿದಳು ನೀರಜಾ.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೆ ಕನಕನ ಮೋರೆಯ ಬಣ್ಣವು ಬದಲಿಸಿತು! ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಳ ಮುಖವು ಕಳೆಗುಂದಿತು. ಕನಕನ ಅಧರಗಳ ಮೇಲೆ ಲಜ್ಜಾಪೂರ್ಣವಾದ ರೇಪೆಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವಳು ನಿರುತ್ತರಳಾದುದನ್ನೂ, ಅವಳ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ, ತಾನು ಮಾಡಿದ ಅನುಮಾನವು ಸರಿಯೆಂದು ನೀರಜಾ ತಿಳಿದಳು. ಇದು ಗೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ನೀರಜಾನಿಗೆ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ಕುರಿತು ನೀರಜಾನಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದ. ಅದರಿಂದ ಅವಳು ಅವರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿ

ದ್ದಳು. ಹಿರಣ್ಯರು ನೀಚರೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಅವಳು ಅವರನ್ನು ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾರಿಗೆ ನೀಚರೆನ್ನುತ್ತಾಳೋ ಶತ್ರುಗಳೆನ್ನುತ್ತಾಳೋ, ಅಂಥವರನ್ನೂ ಕನಕನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಅಲೋಚಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ತಾಪವೆನಿಸಿತು.

“ ನೀವು ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಏಕೆ ಕಾಣುತ್ತೀರಿ? ಅವರು ಬಹಳ ಕಟುಕರು, ನೀಚರು, ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂಥವರನ್ನು ನೀವು ಪ್ರೇಮ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಹೀಗೆ ನೀವು ಮಾಡಿದರೆ ನಿಮಗೆ ಸುಖವು ಸಿಗಲಾರದು.” ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಂದ ಕನಕನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು ನೀರಜಾ.

ಪ್ರೇಮದ ಬೇರನ್ನು ಹರಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದಂತೆ ಅದು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಪಾಪ ಈ ಮಾತನ್ನು ನೀರಜಾ ಏನು ಬಲ್ಲಳು. ನೀರಜಾನ ಮಾತುಕೇಳಿ ಕನಕನ ಉದಾಸಮುಖವು ಕಳೆಯಿತು. ನೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರು ವಿಲೀನವಾದುವು. “ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ನೀಚರಲ್ಲ. ಅವರು ಅಣ್ಣನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಎಂದೂ ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ!” ಗಂಭೀರಭಾವದಿಂದ ಕನಕ ಹೇಳಿದಳು.

ಇಷ್ಟುಹೇಳಿ ಕನಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಹೋದಳು

ಪ್ರಸ್ತಾವ

ಮತ್ತೆ ಹಸಿ ಹಸಿ ದಿನ ದಿನಗಳು ಕಳೆದುವು. ಪ್ರಮೋದನು ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಬಳಿಗೆ ಕಲಕತ್ತಿಯಿಂದ ಬಿಟ್ಟು ಮರಳಿಬಂದಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಮೋದನು ಕಲಕತ್ತಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮೊದಲೇ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಕನಕನೊಡನೆ ವಿವಾದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಪತ್ರಬರೆದಿದ್ದರು. ಪ್ರಮೋದನು ಆ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಲೇ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಾದ. ಆದರೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಕನಕನನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ನೆನೆದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದ. ಕನಕನನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಎಲ್ಲಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬರೆಯುವೆನೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆದು ಹಾಕಿದ.

ಪ್ರಮೋದನು ಕನಕನ ವಿವಾಹವನ್ನು ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರೊಡನೆ ಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿ ಏಕೆ ಬರೆಯಲಿಲ್ಲ? ವಿವಾಹ ಮಾಡುವ ಮುನ್ನ ನಧೂವರರನ್ನು ವಿಚಾರಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವೆಂದು ಪ್ರಮೋದನ ಮತವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಲೇ ಆತನು ಕನಕನನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದ. ತಾನು ಒಪ್ಪದವರನ್ನು ಕನಕನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಮೋದನು ತಿಳಿದಿದ್ದ.

ಇತ್ತ ಯಜ್ಞನುನಿಧಾನಾಥನೂ ಕನಕನನ್ನು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಆಗಿನ ಪ್ರಮೋದನ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಕೂಡಲೆ ಅವನು ಮದುನೆಯನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೋದ. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಪ್ರಘುಲ್ಲಚಿತ್ತದಿಂದ ಅವನು ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ಕೇವಲ ಕನಕನಿಗೆ ಹೇಳುವುದೊಂದೇ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಇನ್ನು ಮದುನೆಯ ಮುಹೂರ್ತವನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡುವುದಿತ್ತು. ಮದುನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನಕನಿಗೆ ಬರಹೇಳಿದ. ಕನಕನು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಳು. ಆಗ ಪ್ರಮೋದನು ಮೇಚಿನಮೇಲೆ ಕೈಯೂರಿ ಗಲ್ಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಏನನ್ನೋ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಅವನ ಕಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚು ಚಂಚಲವಾಗಿದ್ದುವು ಉಜ್ವಲವಾಗಿದ್ದುವು. ದೇಹವೆಲ್ಲ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಯಾವುದೂ ಸುಖಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದ.

“ ಅಣ್ಣ, ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದೆಯಾ? ” ಬಂದು ಕನಕನು ಕೇಳಿದಳು.

“ ಹೂಂ, ಬಾ ರಂಗಿ ಕುಳಿಸುಕೊ. ನಿನ್ನ ಕೂಡ ಇಂದು ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳನ್ನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ” ನಕ್ಕು ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

“ ಏನು, ಯಾವ ವ್ಯಾಘ್ರಗಳವು? ” ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಆತುರದಿಂದ ಕನಕಲತಾ ಕೇಳಿದಳು.

ಪ್ರಮೋದ—“ ಬಹಳ ಸಂತೋಷದ ಸುದ್ದಿಯಿದೆ. ಏಕೆ? ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತೇನು? ”

“ ನನಗಾವುದೂ ತಿಳಿಯದು. ಅಣ್ಣ! ನೀನೇ ಹೇಳು, ಏನು? ”

ಪ್ರಮೋದ—“ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ”

ಕನಕ—“ ವೊಡಲು ಹೇಳಿಯಾವರೂ ಹೇಳಬಾರದೆ ? ”

ಕನಕನ ಕುರೂಹಲವು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಇದು ತಿಳಿಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಬಹಳ ರೇಗಿಸಿ—“ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಸುಯೋಗ್ಯ ವರನ ಕೂಡ ಗೊತ್ತುವಾಡಿದೆ ಮದುವೆ ಬೇಗನೆ ಆಗುವುದು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಕನು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮೈಯೊಳಗೆ ರಕ್ತವು ವೇಗವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಹತ್ತಿತು. ಮುಖವು ಬಾಡಿತು, ಕಳೆಗುಂದಿತು. ಕನಕನ ಈ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಮೋದನು, ಇದು ನಾಚಿಕೆಯ ಚಿಹ್ನೆವೆಂದು ತಿಳಿದ. ಪ್ರಮೋದನು, ಮೆಲ್ಲಗೆ ವರನ ಹೆಸರು, ಊರು, ಗುಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ವರಿಸಹತ್ತಿದ. ವರ ನೋಡಲು ಹೇಗಿದ್ದಾನೆ, ಎಷ್ಟು ಕಲಿತಿದ್ದಾನೆ, ಸ್ವಭಾವ ಹೇಗಿದೆ, ಮುಂತಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನು—“ ಒಳ್ಳೇದು ಕನಕ ನಿಜಹೇಳು, ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದನು ತನ್ನ ಕಲ್ಪಿತ ಅಳಿಯನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಕನಕನ ಧ್ಯಾನವು ಮತ್ತೆಲ್ಲೆಯೋ ಇದ್ದಿತು. ಕನಕನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ‘ಹಿರಣ್ಯ’ ಈ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲೂ ಇನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವುದೂ ಪಾಪವೆನಿಸುವುದು, ಎಂಥ ಭಯಂಕರವಾದ ಮಾತಿದು ! ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಅವಳ ಮೈಯೆಲ್ಲ ನಡುಗಿತು. ಕನಕನು ಎಂದೂ ಅಣನ ಮಾತಿಗೆ ತಿರುಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತನ್ನು ದೇವ-ವಾಣಿ. ದೇವ-ವಾಕ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸದಾ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವಳು ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದಳು. ಮುಖದಿಂದ ಅವಳ ಸ್ವರವು ಕಂಪಿಸಹತ್ತಿತು. “ ಅಣ್ಣ, ನನಗೆ ಮದುವೆಯೇ ಬೇಡ. ” ನಡುಗುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು ಕನಕಲತಾ.

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕನಕ ನಾಚಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ. ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಮೋದನು ನಕ್ಕು—“ ತಂಗಿ ಕನಕ ನಾಚುತ್ತೀಯೇಕೆ, ನಾಚಿದರೆ ಹೇಗೆ ? ಇಂದು ಆಗ

ದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ಯಾವುದರೂ ಆಗುವೆನುಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗಲೇಬೇಕು. ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಾಚಿಕೆಯೇಕೆ ?” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

“ಆಣ್ಣ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಮದುವೆಯನ್ನೇ ಒಲ್ಲೆ.” ಸ್ಥಿರ ಭಾವದಿಂದ ಕನಕನು ಹೇಳಿದಳು.

ಪ್ರಮೋದನು ನೋಡಿದ. ಅದು ನಾಚಿಕೆಯ ಸ್ವರವಲ್ಲ, ಆ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯ, ದೃಢನಿಶ್ಚಯಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿವೆ. ಆಗ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಬಹಳ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು. ವಿವಾಹವನ್ನು ಒಲ್ಲೆನೆಂದುದರ ಮಧ್ಯವು ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮಾನವನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಹೆದರಿ ಕನಕ ಒಲ್ಲೆನೆನ್ನುತ್ತಿರಬಹುದೆ? ಹೀಗೆ ವಿಚಾರವಾಡಿಕೊಂಡು—“ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಮಾನವನಿಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮದುವೆಯಾದಮೇಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದಿನ ನಿನ್ನ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು.” ಎಂದು ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

“ಬೇಡಣ್ಣ, ಮದುವೆಗೆ ಇಷ್ಟು ಆಗ್ರಹವನ್ನೇಕೆ ಮಾಡುತ್ತೀ?” ಮೃದುಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕನಕಲತಾ ಕೇಳಿದಳು.

“ಎಂದೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವೆಯಾ? ಇಷ್ಟು ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಲಾಭವೇನು? ಒಳ್ಳೆಯದು — ಹುಡುಗನನ್ನು ನೋಡಿಯಾದರೂ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿಯಾ?” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಮೋದನಾಬು ಯಾಮಿನಿಯನ್ನು ಹೊಗಳಹತ್ತಿದ.

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕನಕನ ಮನವನ್ನೊಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಹತ್ತಿದ. ಆದರೆ ಕನಕನು ಒಸ್ಸಲೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನು ಕಕ್ಕಾಬಿಕ್ಕಿಯಾದ. ಕನಕನೆಂದೂ ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತನ್ನು ಉಗುಳು ಹಾಕಿ ದಾಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ತಿರುಗಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಂದು ಇದು ವಿಪರೀತವಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತು. ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆ ಬಂದು—“ಏಕೆ? ಮದುವೆಯನ್ನೇಕೆ ಒಲ್ಲೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ನನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ.” ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಕನಕನು ಮತ್ತೆ ಉತ್ತರವನ್ನೇನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಪಾಪ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು?

“ಏಕೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ?” ಪ್ರಮೋದನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ.

ಕನಕಲತಾ ನಿರುತ್ತರಳಾದಳು. ಆದರಿಂದ ಪ್ರಮೋದನ ಸಿಟ್ಟು ಗಡಿ ದಾಟಿತು. ಅವನು ಗಟ್ಟಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಆದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಹತ್ತಿದ. ಪಾಪ, ಕನಕ ಅರ ಸತ್ತವಳಂತೆ ಆದಳು. ಅವಳ ತಲೆ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ಅವಳಿಗೆ ಹುಡುಕಿದರೂ ಉತ್ತರ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

“ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸೆ! ಮದುವೆಯಾಗುವಾಗ ಹಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಡುಗೆಯರ ಇಚ್ಛಾ-ಅನಿಚ್ಛೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವವರಾರು? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಇದರಿಂದೇನು, ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದೇ ಸಾಕು.” ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

ಕನಕ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡದಾದಳು. ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ತಾನೇ ನಾಚಿಕೆಪಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಹತ್ತಿದಳು. ಅವಳ ಶುಷ್ಕವಾದ ಅಧರಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಕಂಪಿಸಹತ್ತಿದುವು. ಕಣ್ಣು ಬೀರೆ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿ ಒಂದೇ ಸವನೆ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು.

“ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದೇ ಸಾಕು! ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು!” ಪ್ರಮೋದನು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಹೇಳಿದ.

ಕನಕಲತಾನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೈವ-ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಚಾರವಾಯಿತು. “ ಅಣ್ಣ, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಮದುವೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಇದನ್ನು ನೀನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿಯಲ್ಲ? ಇಂದು ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನೇ ಬದಲಿಸುವೆಯಾ? ” ಆನೇರದಿಂದ ಕನಕ ಲತಾ ಕೇಳಿದಳು.

ಉದ್ಗಾರ

ಕನಕಲತಾ ಆ ದಿನಸವನ್ನಂತೂ ಅತ್ತು-ಕರೆದು ಕಳೆದಳು. ಅವಳು ಅಳುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಜಾ ನೊಂದುಕೊಂಡು ಕೇಳಿದಳು. ಕನಕನೂ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೊದಲು ನೀರಜಾನಿಗೆ ದಯಹುಟ್ಟಿತು; ಆದರೆ ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಆಗ ಅವಳು ಎಲ್ಲ ದೋಷವೂ ಕನಕನದೇ ಎಂದು ತಿಳಿದಳು. ನೀರಜಾ ತನ್ನ ಸತಿ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಮೋದನ ದೋಷವನ್ನೆಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಪ್ರಮೋದನು ಅನ್ಯಾಯವನ್ನೆಂದಿಗೂ ಮಾಡಲಾರನೆಂದು ಅವಳು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗಂಡನ ಮಾತನ್ನು ಅವಳು ವೇದ-ವಾಕ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಗಂಡನ ವಿರುವುದು ಯಾರೇ ಇರಲಿ, ಏನಾದರೂ ಅಡಿದರೆ, ಅವರನ್ನು ಶತ್ರು ವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆನುಕೂಲಿಯೇ ಅವಳು ಕನಕನ ಮೇಲೆಯೂ ಬೆಂಕಿಯಾದಳು. ಕನಕ ದೋಷಿಯೆಂದು ಅವಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರಮೋದನು ಇಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟುಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಹಗಲೆಲ್ಲ ಕನಕ ಏಕಾಂತ-ಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಕನಕ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಲೆ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಯಾರನ್ನೂ ಮದುವೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ --- ಅಲ್ಲವೆ? ಇದು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾದರೆ ಅವರು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳುವರು. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೇ ನಾನು ಇನ್ನೂ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರ ಶತ್ರುಗಳು. ಅವರಿಗೇಕೆ ಮನಸೋತಿರುವೆ?” ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

“ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಎಂದಿಗೂ ಅಣ್ಣನ ಶತ್ರುಗಳಾಗರು — ಈ ಮಿಥ್ಯಾವಿಶ್ವಾಸವು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಕೆ ಮನೆ ಮಾಡಿದೆಯೋ ಏನೋ.” ಕನಕಲತಾ ಉತ್ತರವಿತ್ತಳು.

“ಇಷ್ಟು ಕೇಳಿಯೂ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣಂದಿರ ವಿಶ್ವಾಸವು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನಮ್ಮವರೇ ದೋಷಿಗಳೇನು ಹಾಗಾದರೆ. ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನು ಏನೂ ಹೇಳಬೇಡಿರಿ. ನಾನಂತೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ನೀರಜಾ ಕನಕನನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳೂ ಇಂದು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು. ಆ ದಿವಸ ರಾತ್ರಿ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಕನಕನಿಗೆ ನಿದ್ರೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ.

ನಸುಕಿನೊಳಗೆ ಎದ್ದಳು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ದಿಂದ ದಾಸಿಯ ಕೂಡ ನದಿಗೆ ಮೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಹೋದಳು. ಸುಶೀಲಾನು ತೀರಿಕೊಂಡ ದಿವಸವೂ ನದಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮುಳುಗಲು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಳು. ಈ ಸಾರೆ ಮುಳುಗಿದರೆ ಉಳಿಸುವವರಾರೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳು ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಈಗ ಆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಅವಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬರಲಾರರು. ಕನಕಲತಾ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ತಲೆಗೆ ಕೈ ಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗುಣುಗುಣು ಎನ್ನ ಹತ್ತಿದಳು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ.

ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊ ರಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕೈಯೆತ್ತಿದಳು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ, ಮುಂದೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ!

ಆಗ ಅವರ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದುದರಿಂದ ಬಿಡುವು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದೇ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಲಕತ್ತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಮಂಜಾನೆ-ಸಂಜೆಗೆ ಅಡ್ಡಾಡಲು ಅವರು ಇಲ್ಲಿಗೇ ಬರುತ್ತಾರೆ. ನದಿಯು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಮೋಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು. ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಕನಕ ಅವರನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರೂ ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರೂ ಅಸರಿತರಂತೆ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಬ್ಬರ ಹೃದಯಗಳೂ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡುತ್ತಿ ದಿಲ್ಲ.

“ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಲು ಮನಸ್ಸು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು; ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ಇಂದೂ ನಾನು ಬರುವ ಮುನ್ನ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿದ್ದಿತ್ತು; ಆದರೆ ಇಂದು ನಾನು ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿಡದೆ ಹೋದೆ. ಕನಕ, ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ. ನಾನು ಈಹೊತ್ತು ಬರಬಾರದಿತ್ತು—ಉಹೂಂ—ಎಷ್ಟೋ ದಿನಸಗಳಾದಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೆ.” ತುಸು ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೇಳಿದರು.

ಹಿರಣ್ಯರು ಬರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಎಂದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು ಕನಕ. ಆದರೆ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು.

“ ಕನಕ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿಂದ ಹೋದಮೇಲೆ ನಾನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ದಿನಗಳೆಯ ಹತ್ತಿದೆ. ಆ ವೇದನೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆಯೇ ಇಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ನೀವು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ವಿಷವು ಮೃತ್ಯು ವಿಗೆ ಉಪಯೋಗ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅನರಾತೆ ಈ ಮೃತ್ಯುಯಾತನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಲು ಈ ಅನ್ಯಾಯ-ಕಾರ್ಯವೇ ಉಚಿತವೆಂದು ನಾನು ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕನಕ, ನನ್ನ ಈ ಗುರುತರವಾದ ಅಸರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು. ನೀವು ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ನನ್ನ ಶಾಂತಿ ನಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಸುಖವು ಸೂರಿ ಯಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ನಿಮ್ಮ ಕನಕ-ಮೂರ್ತಿ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಮ್ನುಂದೆ ಕಟ್ಟಿ ಕರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕನಕ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ನನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಕಳೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.” ಮತ್ತೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೆಂದರು.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಆವೇರದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಪಾಪ, ಕನಕ ಲತಾ ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು? ಅವಳ ಪದ್ಮನಯನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿಬಂದುವು. ಅವೇ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟವು.

“ ಕನಕ, ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಿರಿ, ನನ್ನ ಜೀವನ-ಮರಣಗಳು ಆಗುಮೋಗುಗಳು ನಿಮ್ಮ ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿದಾನವು ಸಿಗುವುದೆ? ” ಮತ್ತೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಮಾತನಾಡಿದರು.

“ ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಿ ತೋರಿಸಲು ಬರುವಂತಿದ್ದರೆ, ನಿಮಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ” ಕನಕನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದುಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಈ ಮಾತು ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ—ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಆಡಲಾರದಾದಳು.

“ ಕನಕ, ಮನಸ್ಸಿನ ವೇದನೆಯನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ತಡೆಯಲಾರೆ. ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೇ ಎಲ್ಲವೂ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ನೀವು ಸಮ್ಮತಿಯಿತ್ತರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣ ಏನೂ ಅಡ್ಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿದೆ, ಕನಕ! ನೀವು ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದಿರಿ; ಉಳಿಸಿದೆ! ಈ ವಿಚಾರದಿಂದ, ಕೃತಜ್ಞತಾಸ್ವರೂಪವಾಗಿ, ಪ್ರನೋದನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡಲು ಅಡ್ಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸುಖವೆಲ್ಲವೂ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಬೇಡುವುದಿಲ್ಲ — ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ಬೇಡುತ್ತೇನೆ — ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೇಮವನ್ನೇ ನಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನೋಡಿರಿ, ನಚ್ಚಿನ ಎಮ್ಮೆ ಕೋಣವನ್ನು ಈದಂತಾಗಬಾರದು! ” ಕನಕನು ಸುಮ್ಮನಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಮತ್ತೆ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹೊತ್ತೇರಿತು. ಪೂರ್ವಾಕಾಶವು ಉಜ್ವಲವಾಗಹತ್ತಿತು. ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡುವವರ ಸಂದಣಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಿಲಿ-ಪಿಲಿ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಕನ ಮೋಹವು ಭಂಗವಾಯಿತು!

“ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲಬೇಡಿರಿ. ” ಸಾಹಸ ಮಾಡಿ ಕನಕಳು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೇ ಹಿರಣ್ಯರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಅನುಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿದರು.

“ ಒಳ್ಳೆಯದು, ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಯಾವಾಗ ಕೂಡುವೆವೋ, ಎನ್ನೋ. ಕೂಡುವೆವೋ ಇಲ್ಲವೋ, ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೀರೋ, ಇಲ್ಲೋ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ” - ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೊರಡಲನುವಾದರು. ಕನಕನ ಅಧರಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿತು. ಅವಳು ಸಿಂತು-ಸಿಂತು “ಹೂಂ - ನಾನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದಳು.

ಈ ಶಬ್ದಗಳು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಕಿವಿಯನ್ನು ಸೇರಿದುವು. ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸವತ್ತಿತು. ಹೃದಯಕ್ರಿಯೆ ವೇಗವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಹರುಷದಿಂದ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. “ಒಳ್ಳೆಯದು, ಇನ್ನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದರು ಹಿರಣ್ಯರು. ನಾನನ್ನು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಹೋಗಿ ಅವರೊಳಗೆ ಕುಳಿತರು. ಅದು ಮರೆಯಾಗುವವರೆಗೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನೇತ್ರಗಳಿಂದ ಅವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು ಕನಕ.

ನಿರಾಶೆ

ಕನಕನು “ಹೂಂ” ಎಂದಳು. ಆ ಶಬ್ದವು ಹಗಲೆಲ್ಲ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಕಿವಿಯೊಳಗೆ ವೀಣೆಯ ಝಂಕಾರದಂತೆ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂಥ ಸವಿಮಾತನ್ನು ಹಿರಣ್ಯರು ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಅವರು ಮತ್ತೊಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ಈಗ ಪ್ರಮೋದನು ಅಡ್ಡಿ ಮಾಡುವನೆಂದು ಅವರು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ.

ಹಿರಣ್ಯರ ಪತ್ರವನ್ನೇನಿ ದಿ ಸುಟ್ಟು ಬದನೇಕಾಯಿಯಂತಾಯಿತು ಪ್ರಮೋದನ ಮುಖ. ಕನಕನು ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಚಿಂತೆಯೊಂದಿತ್ತು. ಇಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರವು ಗಾಯವ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಹಿರಣ್ಯರಿಗೆ ಕನಕನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವೆ! ಹಿರಣ್ಯರ ಈ ಸ್ವರೇ ಆತನಿಗೆ ಅವನಾರ್ಜನಿಯವೆನಿಸಿತು ಪ್ರಮೋದನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಏನು ಬರೆಯಬೇಕು? ನೀವು ನನಗೆ ಆಗವವರು. ಅದುದರಿಂದ ಕನಕನನ್ನು ಉಳಿಸಿದ್ದರೂ ಅವಳು ನಿಮಗೆ ಸಿಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೆ? ಕನಕನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಬರೆಯಬೇಕೆ? ಇದು ಎಂಥ ಸುಂದರವಾದ ಕಾರಣ! ಸರಿ, ಇದನ್ನೇ ಬರೆದರಾಯಿತೆಂದು ನಿರ್ದಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಮೋದನು ಕನಕನನ್ನು ಕರೆದ. ವಿವಾಹಕ್ಕೆ

ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಆತನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆ ದಿವಸ ವಿನಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾವನನ್ನೆತ್ತಿ ಅವಳನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದ. ಅವಳಿಗೆ ಕಟುವಚನಗಳನ್ನೂ ಆಡಿದ್ದ. ಇಂದು ಅವಳ ಆ ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಲು ಕರೆದ. ಕನಕಲತಾ ಅಂಜಂಜುತ್ತ ಬಂದಳು. ಪ್ರಮೋದನ ಮೋರೆಯಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿನ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳ ಜೀವದೊಳಗೆ ಜೀವ ಬಂದಿತು.

“ನೋಡು, ಹಿರಣ್ಯಕುವಾರರು ನಿನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನನಗೀ ಪ್ರಸ್ತಾವವು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೇಳು, ಇಂದು ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಈಡೇರಿತೆ? ಈಗ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧ ಕೆಲಸ ಮಾಡೆಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.” ಪ್ರಮೋದನು ಹಿರಣ್ಯರ ಪತ್ರವನ್ನು ಕನಕನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದ.

ಕನಕನು ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಕೈ ನಿಂತಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ, ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಕಂಪಿಸಹತ್ತಿತು. ಅವಳ ಮೋರೆ ಕೆಂಪೇರಿತು. ಹಣೆ ಬೆವರೊಡೆಯಿತು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಾಗದವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಮುಂದೆ ಒಂದು ಅಕ್ಷರವನ್ನೂ ಓದಲಿಲ್ಲ.

“ವಿನಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾವನನ್ನು ಓದಲೂ ಕಷ್ಟವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಳ್ಳೆಯದು, ಪತ್ರವನ್ನಿಲ್ಲಿ ಕೊಡು—” ಪ್ರಮೋದನು ಅವಳ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ ನುಡಿದು, ಕನಕನ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪತ್ರವನ್ನು ಇಸಿದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ಕನಕನು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಬರೆಯುತ್ತ ಬರೆಯುತ್ತ ಒಮ್ಮೆ ಗೋಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿ— “ಕನಕನಿಗೆ ಈಗ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಬರೆಯುತ್ತೇನೆ. ತಂಗಿ ಈಗಲಾದರೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತೆ?” ಎಂದ ಪ್ರಮೋದ.

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕನಕನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಗುವುದೆಂದು ಪ್ರಮೋದ ತಿಳಿದಿದ್ದ; ಆದರೆ ಹಾಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕನಕನ ದುಃಖವು ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅರುಣೋತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಸುಳಿವೇ ಇಲ್ಲ. “ತಂಗಿ ಕನಕ, ಇಂದು ನಿನ್ನ ಭಾವ ಹೀಗೇಕಾಗಿದೆ? ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ವಿರುದ್ಧ ಏನೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.” ಆಶ್ಚರ್ಯಾನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

ಪಾಪ, ಕನಕನು ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಅಧರಗಳು ಮಾತ್ರ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅಲುಗಾಡಹತ್ತಿ ದುವು. ಕನಕನ ಭಾವವು ಬದಲಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಮೋದನು ಹಾಹಾರಿದ. ಅವನು ಬಗೆಬಗೆಯ ವಿಚಾರಗಳಿಗೊಳಗಾದ.

“ ತಂಗಿ ಕನಕಲತಾ, ಈ ಮದುವೆಗೆ ನನ್ನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆಯೆಂದು ಬಗೆ ದಿರುವೆಯಾ? ಇಲ್ಲ, ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಉತ್ತರ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನೀನೇಕೆ ಅಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿರುವೆ? ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೊರಗುತ್ತಿರುವೆ. ಆ ದಿವಸ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇಂದು, ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಂತೆಯೇ ನಾನು ಒಪ್ಪಿರುವೆನಲ್ಲ, ” ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಕೇಳಿದರೂ ಕನಕನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ದಿಗಿಲಾಯಿತು. ಆ ದಿವಸ ವಿವಾಹದ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನೆತ್ತಿದಾಗ ಕನಕನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗಿದ್ದಿತು; ಇಂದು ಪ್ರಮೋದನೇ ಬೇಡವೆನ್ನುವಾಗ ಅವಳ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಕೊನೆಯೇ ಇರಬಾರದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ವಿಪರೀತ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿದರೂ ಅವಳು ಉತ್ತರವನ್ನೇಕೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ? ಹಾಗಾದರೆ ಏನು, ಇಂದು ಅವಳು ಮದುವೆ ಯಾಗಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಾಳೆಯೆ? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತ — “ ಕನಕ, ಇಂದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗಿದ್ದು ದನ್ನೇ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವೆ, ಆದರೂ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು, ಮದುವೆಯಾಗಲು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಕನಕನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಡ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಏನೂ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. “ ಕನಕ, ನಿನಗೇನಾಗಿದೆ? ಮಾತನೇಕೆ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ? ” ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

ಕನಕನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಾಯಿ ತೆರೆದಳು; ಒಂದೂ ಮಾತು ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. “ ಕನಕ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹುಚ್ಚನೆಂದು ತಿಳಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಮೊನ್ನೆ ಮೊನ್ನೆ ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಇಂದು ಮಾತನ್ನೇ ಆಡುವುದಿಲ್ಲವಲ್ಲ? ಹೇಳಬಾರದೆ, ಮದುವೆಯಾಗುವೆಯೋ, ಇಲ್ಲೋ? ” ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರಕೃತ್ಯತ್ತರವು ದೊರೆಯದುದರಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳಹತ್ತಿದ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಕನಕನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ನಾಚಿಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಟ್ಟು, ಏನೋ ಹೇಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು; ಮತ್ತೂ ಬಾಯೊಳಗಿಂದ ಮಾತೇ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಹೇಳುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಇವಳು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಇಚ್ಛುಕಳಿದ್ದಾಳೆಂದು ಪ್ರಮೋದನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಇಷ್ಟು ಸಂಕೋಚಪಡುತ್ತಿದ್ದಳೆ? ಅಂದು ಕನಕನು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಯಾವನಿಯ ಕೂಡ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇಂದು ಅವಳು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಕೈಹಿಡಿಯಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದಾಳೆ. ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಪ್ರಮೋದನ ಪಿತ್ತವು ತಲೆಗೇರಿತು. ಆ ದಿವಸ ಕನಕನು ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪದೆ ಇರಲಿಕ್ಕೆ ಇದೇ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ, ಎಂದು ತಿಳಿದಮೇಲಂತೂ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಬೆಂಕಿಯಾದ. ಹಿರಣ್ಯರ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಮೋದನು ಅಷ್ಟು ಸಿಟ್ಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನೆ ತಾನು ಸಿಟ್ಟಾದೆ, ಅದಕ್ಕೇದೇ ಇಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದ. ಆದರೆ ಈಗ ಹಿರಣ್ಯರ ಹೆಸರು ಇದ್ದು ದರಿಂದ ಇದೆಲ್ಲ ಆತನಿಗೆ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. “ಕನಕ, ನಾನು ಈ ಮದುವೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ತಿಳಿಯಿತೆ!” ಸಿಟ್ಟುದುಂಬಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

“ಬೇಡ,” ಈ ಸಾರೆ ಕನಕನು ಗೋಣು ಹಾಕುತ್ತ ಹೇಳಿದಳು.

“ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು! ಹೇಳು, ಈಗ ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿ?” ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

ಉತ್ತರ ದೊರೆಯುವ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಾಣದೆ ಮತ್ತೆ ಅವನೇ ಮಾತನಾಡಿದ. “ನೀನು ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊ, ಅದಕ್ಕೆ ನಾನೇನೂ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂಬಂಧವು ಕಡಿತನಕ ಕಡಿಮೆಹೋಗುವುದು, ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ನೋಡು.”

ಪ್ರಮೋದನು ಹಟವಾರಿ. ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಏನನ್ನೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮದುವೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟ.

ದಲಿತ ಕುಸುಮ

ಮರುದಿನವ ಸಂಜೆಯ ಸಮಯ; ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕನಕನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಗುಸುಗುಸು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಡುತ್ತ ಹಾಡುತ್ತ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿನ ಗಡಗಳ ತುದಿಗಳನ್ನು ಮುರಿ-ಮುರಿದು ನೀರಿನೊಳಗೆ ಜಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿತ್ತು. — ಒಂದು ದಿನ ನಾನೂ ಹೀಗೆಯೇ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದೆ, ಈ ಅಭಾಗವಿಯನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕುವಾರ, ನೀವೇಕೆ ಉಳಿಸಿದಿರಿ? ನೀವು ಉಳಿಸಿದಿರೋ, ಕೊಂದಿರೋ ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಿ? ನೀವು ಉಳಿಸಿದ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀವೇ ಏಕೆ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ನನಗೆ ಕೇವಲ ಯಾತನೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವಿರಿ. ಈ ಯಾತನೆಯನ್ನ ನುಭೋಗಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀವು ಉಳಿಸಿದಿರಾ? ಇಂಥ ಬಾಳನ್ನು ಉಳಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಆಳದಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲವೆ? ಒಳ್ಳೇದು, ಉಳಿಸಿದಿರಿ, ಆದೂ ನೆಟ್ಟಗೆ ಆಯಿತು. ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಈ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಯಾರು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು? ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣುವ ಸುಖವು ಯಾರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು? ಆ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸಾಯುವತನಕ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದರೂ ಒಳ್ಳೆಯದೆ!

ಕನಕನು ಹೀಗೆ ಬಗೆ-ಬಗೆಯಾಗಿ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದಳು, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿರಣ್ಯ ಕುವಾರರು ನಿಂತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮೂರ್ತಿ ಇಂದು ವಿಷ್ಣುವಮಯವಿತ್ತು. ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಬೆವರಿತ್ತು. ಕಣು ಕೆಂಡದಂತಾಗಿದ್ದವು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಅತ್ತು ಬಂದಿರಬೇಕು. ಕನಕನು ಕರ್ತೋರ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳು-ಮುಳುಗಿ ಏಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಿರಣ್ಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತಳು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅವರು ಹೀಗೆ ಆಗಾಗ ಭಿಟ್ಟಿಯಾಗುವುದು ನಿಂದನೀಯವಲ್ಲವೆ ಎಂಬ ಭಾವವು ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಹೃದಯ ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. “ಇಂದು ನೀವು ಮತ್ತೇಕೆ ಬಂದಿರಿ? ಈ ಪ್ರಕಾರ ಕಾಣುವುದು.....” ಅವಳು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಇಚ್ಛೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

“ಕನಕ, ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ನನಗೆ ಉಚಿತ ಅನುಚಿತ ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋಗುವೆ.

ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಹಾನಿಯಾಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮೋರೆ ತೋರಿಸುವೆನು. ಇಲ್ಲದಿದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ನಿನ್ನೆಯೇ ಆಣೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆಣೆ ಮಾಡುವಾಗ ನಡೆಸೇನೆಂಬ ಆಶೆಯಿತ್ತು. ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಭಗ್ನವಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕನಕ, ಒಂದು ಸಾರೆ, ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಾರೆ ನೋಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕೊನೆಯ ಮಿಲನ. ನಾನು ಈ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಾನು ಅಪರಾಧಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಬಲೆ; ಆದರೆ ನಾನು ದುರೈವಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ನೀವು ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.” ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೆಂದರು. ಅವರ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ನರಗಳು ಬಿಗಿದುಬಂದಿದ್ದುವು.

ಪಾಪ, ಇದಕ್ಕೆ ಕನಕನು ಏನು ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು? ಅವಳ ಹೃದಯವೇನೂ ಕಲ್ಲಿನದಲ್ಲ. “ಕನಕ, ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಕನಕ, ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನ ಪತ್ರ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ನನಗಾದ ನೋವನ್ನು ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನು ಒಪ್ಪದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನಾನೊಂದು ಸಾರೆ ಕೇಳಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ.” ಮತ್ತೆ ಹಿರಣ್ಯರು ಹೇಳಿದರು.

“ಆತನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಶತ್ರುವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.” ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದು ನೇದನೆ ತುಂಬಿದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕನಕ ಹೇಳಿದಳು.

ಹಿರಣ್ಯ — “ನಾನು ಆತನ ಶತ್ರುವೆ! ಅವನು ಇದನ್ನೇಕೆ ನಂಬಿದ? ನಾನು ಅವನ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಹೆಣಗುವೆ.”

ಕನಕ — “ಈ ಭ್ರಮೆ ಹೋಗಲಾರದು.” ಎಂದು ಕನಕಲತಾ ಅವರ ಕಾರಣವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಳು.

“ಕನಕ, ಹಾಗಾದರೆ ನಿಮ್ಮ ಆಸೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲಿ?” ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಕಂಪಿಸುವ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು.

ಸರಿ, ಮತ್ತಿನ್ನೇನು? ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡಲು ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಶ್ರುಧಾರೆಗಳಿಂದ ಹೊಸ ದಾರಿಯೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಹತ್ತಿದರು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಯಾರ ಬಾಯಿಂದಲೂ ಮಾತೇ ಹೊರಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬರು ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. “ಕನಕ, ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ; ಮನಃಪೂರ್ವಕ

ವಾಗಿ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಮದುವೆಯಾಗಿದೆ. ಕನಕ, ಪ್ರಮೋದನ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ವಿವಾಹವು ಆಗಲಾರದೆ? ” ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಕೇಳಿದರು.

ಕನಕ — “ ಉಶ್! ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ”

“ ನಿಮಗೆ ನನ್ನಂತೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲ, ಅಂತೆಯೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀರಿ. ನೀವು ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಬಾಳು ಹಾಳಾಗುವುದು. ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವೇ ನಷ್ಟವಾಗುವುದು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನು ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನೂಕಲು ಹಿಂದೆ-ಮುಂದೆ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ! ಕನಕ, ನಿಮ್ಮ ನಿಸ್ವಾರ್ಥ ಭ್ರಾತೃಸ್ನೇಹವು ಎಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿದೆಯಲ್ಲ! ನಾನೇ ನಿಮ್ಮ ಸಹೋದರನಾಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಸ್ವರಿಯ ಭ್ರಾತೃಸ್ನೇಹವು ನನಗೆಯೇ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದಿತೆ? ” ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೇಳಿದರು.

ಕನಕ ಸುಮ್ಮನೆ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಹಿರಣ್ಯರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾತು ಬಾಣದಂತೆ ನಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕನಕನು ಹಿರಣ್ಯರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು, ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೇ ಆಡಿಬಿಟ್ಟರು ಇದು ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ದುಃಖಪಡಲು ಕಾರಣವೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಈ ವೇದನೆ ಯಾರಿಗಾಗಿ? ಯಾರಿಗಾಗಿ ಅವಳು ಅಣ್ಣನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಲಂಘಿಸಿದಳು? ಯಾರಿಗಾಗಿ ಅಣ್ಣನನ್ನು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಬ್ಬಿಸಿದಳು? ಹಿರಣ್ಯರಿಗಿಂತ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಅವಳಿಗೆ ಈ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೆ? ಅಣ್ಣನ ವಿರೋಧದಿಂದ ಅವಳು ಈ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಲ್ಲ; ಇಂತಿರಲು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೀಗೆ ಆಡಬೇಕೆ? ಮದುವೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಕನಕನಿಗೆ ದುಃಖವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಅದನ್ನು ಹಿರಣ್ಯರು ಅರಿಯರೆ? ಹಿರಣ್ಯರು ಇಂದು ಅವಳಿಗೆ ದೋಷಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಬರಲಿ, ಅವಳು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಳು. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಅನಧಿಕಾರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆ? ಭ್ರಾತೃ-ಸ್ನೇಹಕ್ಕಿಂತ ಹಿರಣ್ಯರ ಪ್ರೇಮವು ಎಷ್ಟೇ ಹೆಚ್ಚಿನದಿರಲಿ; ಆದರೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಲ್ಲದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಕೊಡಲಿಯ ನೆಟ್ಟನ್ನು ಹಾಕಬಹುದೆ? ಮೊದಲಿಗೆಯೇ ಹಿರಣ್ಯರು ಏಕೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ಹಿರಣ್ಯ, ನೀವು ಬಹಳ ಕಟುಕರು. ಕನಕನ ಬಿಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬರೆ ಕೊಟ್ಟಿರಿ. ಅವಳು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾಳೆ;

ಬೇಕಾದರೆ, ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳಲು ಬರುವಂತಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಸೀಳಿ ತೋರಿ ಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಕನಕ ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗೆ; ಅವಳಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನೀವು ಇಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಕೊಟ್ಟಿರೇನು ?

“ ಕನಕ, ಹಾಗಾದರೆ ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇಂದಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸುಖಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಿಮಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಿಲಾಂಜಲಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವೆಲ್ಲಿ? ನೀವೇ ನನ್ನ ಕೈಗೆ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲವೆಂದಮೇಲೆ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಏನೂ ಬೇಡ. ಧನ-ಕನಕ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ; ವಾನ-ಮರ್ಯಾದೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ನೀವು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರೆ, ಅಡವಿಯೊಳಗಿರುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬಂದರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದೆ. ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದಲೇ ನನ್ನ ಕಲ್ಪಿತ ನಂದನವನಕ್ಕೆ ಕೊಳ್ಳೆಯಿಟ್ಟಿರಿ. ಎಂದಮೇಲೆ ಜಗತ್ತಿನ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಏನು ಮಾಡಲಿ? ನಾನು ಜಗತ್ತನ್ನು ತೊರೆಯುವೆ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಅಲಿದಾಡುವೆ. ಕನಕ, ಈ ದುರ್ದೈವಿಯನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿರಿ. ಒಂದುವೇಳೆ ಎಂದಾದರೂ ನೆನಪಾದರೆ ಅದನ್ನು ಹೃದಯದೊಳಗಿಂದ ತಳ್ಳಿಬಿಡಿರಿ. ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಅಣುವಷ್ಟಾದರೂ ಕಷ್ಟವೆನಿಸಬಾರದು. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಮರೆತು, ಅಣ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವಿರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ, ಗುಡ್ಡ ದಲ್ಲಿರಲಿ, ಅಡವಿಯಲ್ಲಿರಲಿ — ಬೇಕಾದಲ್ಲಿರಲಿ, ನನಗೆ ಸುಖವೆನಿಸುವುದು. ಇದೋ ಹೊರಟೆ, ಇನ್ನು ಎಂದೂ ಈ ದುರ್ದೈವಿಯ ದರ್ಶನವು ನಿಮಗಾಗಲಾರದು.” ಎಂದು ಹಿರಣ್ಯ ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದರು.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಅರ್ಥ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕನಕನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಪರಿವೆಯೇ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. “ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ, ನಾನು ನನ್ನ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಸಹಿಸಬಲ್ಲೆ, ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಲಾರೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿಸ್ವರಿಸಲು ಸಿದ್ಧಳಿದ್ದೇನೆ.” ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಾಗ ಕನಕ ಮಾತನಾಡಿದಳು.

ಆದರೆ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕನಕನ ಹೃದಯವು ಶೂನ್ಯವಾಯಿತು. ಇಡಿಯು ಭೂಮಂಡಲವೇ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವಳಿಗೆನಿಸಹತ್ತಿತು. ಅವಳ ನೇತ್ರ

ಗಳಿಂದ ಅಶ್ರುಧಾರೆ ಹರಿಯುತ್ತಿತು. ಅವಳು ಅಳುತ್ತ ಅಳುತ್ತ ಘಟ್ಟದಿಂದ ಎದ್ದಳು. ಆದರೆ ಬಹಳ ದೂರದ ವರೆಗೆ ಹೋಗುವದಾಗಲಿಲ್ಲ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಗಿಡವಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಆಸರ ಪಡೆಯಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮೂರೈ ಬಂದು ಬಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು.

ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ರಹಸ್ಯ !

ಈ ಘಟನೆಯಾಗಿ ತುಸುವೇ ದಿವಸಗಳಾದುವು. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಸಾಹಸನಾಡಿ ಕನಕಲತಾಸಿಗೆ ಒಂದು ಕಾಗದ ಬರೆದರು. ಬಹಳ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಬಂದುನಾಡಿ ಅವರು ಕಣ್ಣೀರನ್ನೊರೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯಬಗ್ಗೆ ಮೃತ್ಯುಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಯೊಳಗಿಟ್ಟರು. ಇಷ್ಟಮಿತ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಪೋಷ್ಠಿಗೆ ಹಾಕಿ ಬರಲು ತಿಳಿಸಿದರು. ಹತ್ತಿರ ವಿದ್ದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಳು ಹೋಳುಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿದರು. ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ಆಳುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಗದ್ದಲವೇ ಎದ್ದಿತು. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಬೇರೊಂದು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟರು. ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿದರೂ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಒಂಬತ್ತು ಗಂಟೆಯಾದಾಗ ನಿದ್ರೆ ಹರಿಯಿತು. ಆದರೂ ಅವರು ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಆಳುಬಂದು ಅಡುಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವರು ಏನೇನನ್ನೂ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಳಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವರು ಅವನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿ ನೋಡಿದರು “ಅಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.” ಎಂದು ಆಳು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಿದ.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಉತ್ತರವನ್ನೇ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕತ್ತಿ ಕೂಡ ನೋಡಲಿಲ್ಲ. “ಊಟವನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡುವಿರೋ, ತರಲೆ?” ಆಳು ಕುಸುತಡೆದು ಕೇಳಿದ.

“ನನಗೆ ಹಸಿವೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಊಟನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.” ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹರಿಹಾಯ್ದು ಹೇಳಿದರು. ಪಾಪ, ಆಳು ಮುಂದೆ ನಾತಾಡದೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹಾಸುಗೆಯಿಂದಿದ್ದು ಮೇಜಿನ ಹತ್ತಿರಬಂದು ಮತ್ತೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಲು ಕುಳಿತರು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಆಳು ಬಂದು ಒಂದು

ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ—“ ಇದನ್ನು ನೀವು ಒಂದು ದಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇಡಲು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ, ಇನ್ನು ಇದನ್ನೇನು ಮಾಡಲಿ? ” ಎಂದ. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಮೇಜಿನಮೇಲಿಟ್ಟ. ಒಂದು ದಿನ ಯಾರದೋ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ಈ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ನೆನಪಾಯಿತು. ಆ ನೀಚನನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಅವರು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಜೋಪಾನವಾಗಿಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ತಾವು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದರು. ಹಿರಣ್ಯರು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕೈಯೊಳಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಿರು ತಿರುವಿ ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಇದರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗುಂಡು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ಬಿಡುವುದಲ್ಲವೇ ಯೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದರು. ಅದರೊಳಗೆ ಗುಂಡು ಇದ್ದಿದ್ದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿಯಿತು. ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತ ಅವರು ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆಳು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಬಂದ. “ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದ ನೌಕರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಿಮಗೂ ಒಂದು ಆಳು ಬೇಕಿತ್ತು. ನೀವು ಇವನನ್ನು ನಿಯಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾ? ” ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಆಳು ಕೇಳಿದ.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ನೋಡಲು ತನ್ಮಯರಾಗಿದ್ದರು. ನೋಡ ನೋಡುತ್ತ ಪಿಸ್ತೂಲಿನಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಹೆಸರು ಕಾಣಿಸಿತು. ಓದಿದಕೂಡಲೆ ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು. ಇಂಗ್ಲೀಷಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿತ್ತು. ‘ Y. N. R. ’ ಎಂದು. “ ಏನು ಯಾಮಿನೀನಾಥರಾಯನೆ ” ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನುಡಿದರು. “ ಈ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನೇನೂ ಕಸಿದುಕೊಂಡೆ; ಆದರೆ ಇದರಮೇಲೆ ಯಾಮಿನೀನಾಥುವಿನ ಹೆಸರಿದೆ ”

ಆಗ ಆಗಂತುಕವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ನಿಂತ. “ ಇದರಮೇಲೆ ಯಾಮಿನೀನಾಥುವಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಸ್ವಲ್ಪ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡಿರಿ. ” ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ನಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ.

“ ನಿನ್ನ ವಾಗ್ಧನು ಕೇಳಿದರೆ ಇವರೊಳಗೇನೂ ರಹಸ್ಯವಿರಬೇಕೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ” ಹೆದರದೆ ಅವನ ಕೈಯೊಳಗೆ ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೆಂದರು.

ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವನು ನೋಡಿದ. ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಾದುವು. “ ಈ ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ವಿಚಾರ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದು ಯಾಮಿನೀನಾಥರದೇ ” ಹೆಲ್ಲು ತಿನ್ನುತ್ತ ಅವನು ಹೇಳಿದ.

“ ಹಾಗಾದರೆ ಆ ನೀಚನ ಕೈಯೊಳಗಿಂದ ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ? ” ಅವನ ವಾಗ್ಧನು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಕೇಳಿದರು.

“ ಅವನು ನೀಚನೇ ? ಅಲ್ಲ ” ಎಂದನಾವ್ಯಕ್ತಿ. ಅವನು ಇನ್ನೂ ಏನು ಹೇಳಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ, ಆದರೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಾದ.

ಹಿರಣ್ಯರು ಅವನನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ನಿನಗೇನೂ ಹಾನಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಧೈರ್ಯಹೇಳಿದರು. “ ಮಹನೀಯರೆ, ಆತನು ನೀಚನಲ್ಲ, ಯಾಮಿನೀಬಾಬುಗಳ ನೌಕರನು ನೀಚ. ” ಆಗ ಅವನು ಹೇಳಿದ.

“ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ನೌಕರನೆ ? ಅವನು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕಳವು ಮಾಡಿದ್ದನೆ ? ” ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಕೇಳಿದರು.

ವಕ್ತಿ — “ ಅಲ್ಲ, ಯಾಮಿನೀ ಬಾಬುಗಳ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವನು ಪ್ರವೋದಬಾಬುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ ..... ”

“ ಯಾಮಿನಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯಂತೆ ಪ್ರವೋದನನ್ನು ಹೊಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದ. — ” ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಮಲಿನವೂ ವಿಷಾದ ಪೂರ್ವಕವೂ ಅವ ಆ ಮುಖವು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅರಳಿತು. ಅವರ ಹೃದಯದೊಳಗಿಂದ ಒಂದು ಜ್ವಾಲೆ ಹೊರ ಹೊರಟಿತು. ತಾನೇ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದನೆಂದು ಪ್ರವೋದನು ನಂಬಿದ್ದನೆಂಬುದು ಕನಕನಿಂದ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವೆಂಬುದು ಹಿರಣ್ಯರಿಗೆ ಈಗ ತಿಳಿಯಿತು. ಯಾಮಿನಿ ಬಹಳ ನೀಚನೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ತಿಳಿದರು. ನೀರಜಾನ ಕೂಡ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆಯಿಂದ ಯಾಮಿನಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಿದ ಮುಂದೆ ಪ್ರವೋದನೇ ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನಲ್ಲವೆ ? ಆದರೆ ಇಂದು ಅದೇ ಯಾಮಿನಿಯ ಕೈಗೆ ಕನಕ

ನನ್ನು ಕೊಡಲು ಪ್ರಮೋದನು ಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವನಲ್ಲ ಇದೂ ವಿಚಿತ್ರವೇ! ನೀರಜಾನನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಯಾವನಿ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಕೆಲಸವು ಹದಗೆಟ್ಟುಬಳಿಕ ತನ್ನ ದೋಷವನ್ನು ಹಿರಣ್ಯರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಯಾವನಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿದ. ಯಾವನಿಯ ಈ ಕಪಟನಾಟಕವನ್ನು ಬೈಲಿಗೆಳೆದರೆ ಪ್ರಮೋದನ ಭ್ರಮೆ ದೂರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮತ್ತೆ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರು.

“ ಯಾವನಾಥನು ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಡೆಯಲಿಚ್ಛಿಸುತ್ತಿದ್ದ ? ”

ವ್ಯಕ್ತಿ — “ ಅವರು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ಅನುವಾನದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಮೋದನು ನೀರಜಾನ ಕೈಹಿಡಿಯಬಾರದೆಂದೇ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲನುವಾಗರಬೇಕು. ”

ಹಿರಣ್ಯ — “ ಅವನು ಹೊಡೆಯಲೆಂದೇ ಕಳಿಸಿದ್ದನೆಂಬುದು ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ? ”

ವ್ಯಕ್ತಿ — “ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನಾನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿದರು. ”

ಹಿರಣ್ಯ — “ ನಿನಗೆ ಇದು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತು ? ”

ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲು ಮತ್ತೆ ಹೆದರಹತ್ತಿದ. “ ಯಾವನೀ ಬಾಬುಗಳ ನೌಕರನ ಕೂಡ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಮಿತ್ರನೂ ಇದ್ದ. ಅವನೇ ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ. ” ಹಿರಣ್ಯರು ಮತ್ತೆ ಅಣೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ.

ಹಿರಣ್ಯ — “ ಅವಶ್ಯಕವೆನಿಸಿದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವೆಯಾ ? ”

“ ಏಕೆ, ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪೇನು ? ನನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳು ಮಾಡಿದವನವಿರುದ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪೇನು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿರಿ, ಸಾಕು. ” ಸಹರ್ದದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ನೀನು ಹೆದರಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸಾಕ್ಷಿಯೇ ಮಹತ್ವದ್ದಿದೆ. ಅವನು ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿ.

ದರೆ ಅವನನ್ನು ಸರಕಾಗಿ ಸಾಕ್ಷಿದಾರನೆಂದು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆ ಹಾಳಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲ — ಏನು? ಯಾಮಿನಿ ನಿನಗೇನು ಮಾಡಿದ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳು.

“ ಏನು ಮಾಡಿದನೆಂದಿರಾ? ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿ-ಮಕ್ಕಳು ಪರಿವಾರ ಎಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಆ ದುಷ್ಟನ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಿಲ್ಲ! ಅವನು ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು ನಾನು ಸಹರ್ದ ದಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಹಾರಲು ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೆ! ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದುದ ರಿಂದಲೇ ನಿರೀಚಾನನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಾನೇ ಪ್ರಮೋದಬಾಬು ಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಹೋದ ಸಂಗತಿ ತಂದೆ. ಆಗ ನಿರೀಚಾನನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ. ಅವನ ಸಲುವಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆ; ಆದರೆ ನಾನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಅದರಿಂದ ನನಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟು. ” ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನಲ್ಲಿ ಸೇಡಿನ ಇಚ್ಛೆ ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು.

“ ಯಾಮಿನೀಬಾಬು ನಿನಗೇನು ದಂಡಮಾಡಿದ, ಇದನ್ನೆ ಹೇಳ ಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ”? ಅವನನ್ನು ಸಂತಯಿಸಲು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಕೇಳಿದರು.

“ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸುಳ್ಳೇ ಕಳವಿನ ಆರೋಪಹೊರಿಸಿ ನನಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಮಾಡಿಸುವ ಹವಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದೆ. ” ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಿದ.

ಅವನ ಮಾತು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುವಿಗೆ ಸತ್ಯವೆನಿಸಿತು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವರ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಹೊಸ ಆಲೆ ಸಂಚರಿಸಹತ್ತಿತು. ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಎದ್ದರು. “ ಸೇಡುತೀರಿಸಿರೊಳ್ಳುವ ಮನಸ್ಸಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಾ, ” ಎಂದು ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಹೇಳಿ ತಾವು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದರು. ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಅವರ ಹಿಂದೆ-ಹಿಂದೆ ಹೊರಟ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಸ್ವೇಶನ್ನಿಗೆ ಹೋದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಮೇಲೆ ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಘತ್ತಿರ ಒಂದು ಕಾಸೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಎಂದಮೇಲೆ ಕಲಕತ್ತಿಯನ್ನು ತಲ್ಪುವುದೆಂತು? ತಲೆಗೆ ಕೈಹಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಅದೇ ಯೋಚನೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

ಪ್ರತಿದ್ವಂದ್ವಿ

ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಕತ್ತೆಯ ಗಾಡಿಯ ಹೋಯಿತು. ಹಿರಣ್ಯ ಬಾಬು ಹತಾಶರಾಗಿ ಪ್ಲಾಟಿಫಾರ್ಮಿನಮೇಲೆ ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಇತ್ತಿಂದತ್ತ ಅಡ್ಡಾಡಹತ್ತಿದರು. ದೇವರಲೀಲೆಯನ್ನು ಯಾರುಬಲ್ಲರು? ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೊರಟಿದ್ದರೋ, ಅವನೇ ಹತ್ತಿರ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದರು. ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ, ಆಹ್ಲಾದಿತರಾಗಿ ಯಾವಿ ನೀನಾಥನ ಮುಂದೆಹೋಗಿ ನಿಂತರು. ಆಳು ಯಾಮಿನಿಯನ್ನು ನೋಡಿದೂರ ಸರಿದ.

“ ಮಹನೀಯರೆ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ”
ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಹೇಳಿದರು.

“ ನನ್ನ ಕಡೆಗೇ? ಇದು ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ! ” ಎಂದ ಯಾಮಿನಿ.

“ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಇದಕ್ಕರ್ಪಿಸಿರಿ. ಇದರ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನು ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ” ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಎಂದರು.

“ ಇದನ್ನೇನು ಹೇಳುತ್ತೀರಿ? ” ಯಾಮಿನಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ.

“ ಇದನ್ನು ನೀವು ಗುರುತಿಸುತ್ತೀರಾ? ” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಕೇಳಿದರು.

“ ಮಹನೀಯರೆ, ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಾನಕಳಿಯಬೇಡಿರಿ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಪಾಯಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ” ಯಾಮಿನಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಹೇಳಿದ.

“ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಸಿಪಾಯಿಯ ಹೆದರಿಕೆಯೆಲ್ಲತ್ತು? ” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಕೇಳಿದರು.

ಯಾಮಿನಿಯ ಕಿವಿ ನೆಟ್ಟಗಾದುವು. ಈಗ ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಾಯಿತು.—“ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೇ ಇನ್ನು ತಡೆಯಲಾರೆ, ದೊಡ್ಡವರ ಕೂಡ ವಾತನಾಡುವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ” ಗದ್ದರಿಸಿ ಹೇಳಿದ. ಹಿರಣ್ಯ ಬಾಬು ಸಿಟ್ಟಿಗೆಳದಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ ನುಡಿದರು.—“ ಮಹನೀಯರೆ, ನೀವು ದೊಡ್ಡವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಯೋಗ್ಯರು. ಪಿಸ್ತೂಲಿನಮೇಲೆ ಯಾರ ಹೆಸರು ಇದೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? ” ಯಾಮಿನಿಯ ಮುಖದ ಕಳೆ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ತನ್ನ

ಹೆಸರನ್ನು ಬರೆದ ಸಿಸ್ಟರ್‌ಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷನು ಆಗ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ತಲೆಯಮೇಲೆ ಆಕಾರವು ಕಡಿದುಕೊಂಡು ಬಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕಸಿಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದ. ಆದರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿ ಬಲಪ್ರಯೋಗವಾಡಿವರೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಹಾನಿಯೇ ಆಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನು ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡತನಾಡಿದ. — “ಎಲಾ! ಇದು ನನ್ನ ಪಿಸ್ತೂಲೇನೋ ನಿಜ. ಇದು ಕಳವಾಗಿ ಹೋಗಿತು. ನಿಮಗೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು?”

“ಕಳವಿನ ಪಿಸ್ತೂಲೇನು? “ ಇದರ ನಿರ್ಧಯವನ್ನು ಕೋರಬಹುದು ವಾಡುವುದು” ಅವನ ಸಾಹಸವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೆಂದರು

ಯಾಮಿನಿ—“ಓಹೋ! ಒಗೋ! ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಳವಿನ ಮಾಲಿದೆ. ನಾನೀಗಲೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೋಲಿಸನ ಕೈಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

“ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಆಳು ರಾಮಧನದಾಸನನ್ನು ಪುರತಿರೇನು? ಅವನೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಾನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಅವನನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಅತ್ತಿತ್ತ ನೋಡಿದರು ಆದರೆ ಅವನು ಮಾಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಯಾಮಿನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು. “ಅವನು ಕಳ್ಳನೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದೆ. ಅವನು ಹೇಳಿದನಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಗುವದೇ?” ಎಂದು ಯಾಮಿನಿ ಹೇಳಿದ.

ಹಿರಣ್ಯ—“ಪಾಪ! ನೀವೇಕೆ ಹೆದರುತ್ತೀರಿ? ಕೇವಲ ಇದೊಂದೇ ವಾಕ್ಯವು ನೀರಚಾನನ್ನು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದೂ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.”

“ಆಗಿರಬಹುದು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವಿರೋ ಮಾಡಿರಿ.” ಎಂದು ನುಡಿದು ವ್ಯಗ್ರನುನಸ್ಸಿನಿಂದ ಯಾಮಿನಿ ಹೊಟುಹೋದ. ಪ್ರವೇಶದನ ಮನೆಗೆಂದು ಹೊರಟ ಯಾಮಿನಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗದೆ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋದ.

ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೂ ಮನೆಯ ಹಾದಿಹಿಡಿದರು. ನೌಕರನೂ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕೂಡಿಕೊಂಡು “ಯಾಮಿನಿಬಾಬುವನ್ನು ನೋಡಿ ನುಸುಳಿ ಕೊಂಡೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನನಗೇಕೊ ನಡುಕಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ನಿಮ್ಮಕೂಡ ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಬಂದು ಅವಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

“ನಾನು ನಾಡದು ಕಲಕತ್ತೆಗೆ ಹೊರಡುವೆ.” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಹೇಳಿದರು.

“ ಒಳ್ಳೇದು, ನಾನೂ ಅಂದೆಯೇ ಬರುವೆ. ನಮ್ಮ ಅಸ್ತರ ಮನೆಯೊಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವೆ, ನಿರ್ವೇನೂ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ರಾಮಧನನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟುಹೋದ.

ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಮನೆಮುಟ್ಟಿದಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರ ಬರೆದರು. ನಾಳೆ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಬರುವುದು, ನಾಡಲು ಕಲಕತ್ತಿಗೆ ಹೋದರಾಯಿತೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ಆಳು ಪತ್ರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಮೋದನ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟ. ಹತ್ತು ಗಂಟೆ ರಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಬೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಒಬ್ಬಿಬ್ಬರು ಹಿಡಾಡುವುದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ-ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಅಂಗಡಿನಾಶ್ರಯವನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆಳು ಸುತ್ತಲೂ ಶಾಂತತೆಯಿತ್ತು. ಅಂಗಡಿಕಾರರು ದಿನವೆಲ್ಲ ದುಡಿದು ದಣಿದರು. ಅವರು ಬಂದಿಲ್ಲೆಂದು ಆಮೋದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಗಡೆ ಆಟ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪತ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆಳು ಆಟ ನೋಡುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡ. ಅದೇಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಆಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು—“ ಅಯ್ಯೋ! ನೌಕರಿ ಎಂಥ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಹಗಲೆಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮೈ ನುಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲವೇಕೆ ?” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ನೌಕರನಿಗೆ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಪತ್ರವನ್ನು ನೆನಪಾಯಿತು. “ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ನಿಜ ನೋಡಬಾರದೆ, ಹತ್ತುಹೊದೆಯಿತು; ಆದರೂ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಂದಿಲ್ಲ ಪತ್ರವೊಡಲು ಹೊರಟಿದ್ದೇನೆ. ” ಎಂದು ನುಡಿದ.

“ ನಿನ್ನ ಪತ್ರ ಒಯ್ಯುತ್ತಿ, ನಾನೂ ಹೊರಟಿರುವೆ ಬಹಳ ಆರಂಭ ಪತ್ರವಿದಿತ್ತು. ಹೋಗದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದಬಾಬುಗಳ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಹಾಕಿತ್ತು. ದೇವರಿಗೊಂದು ಗೊತ್ತು ನನ್ನ ಬವಣಿ, ಅವರನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಪತ್ರವೊಟ್ಟೆಬಂದೆ. ಮತ್ತೊಬ್ಬರಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಧ್ಯವೇ, ನಾನೆಂದೇ ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ” ಬಂದ ಆಳು ಹೇಳಿದ.

“ ಎಲಾ ಇದೇನಪ್ಪ? ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಪತ್ರ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದರೇನು. ಹಾಗಾದರೆ ನನಗೂ ಬಂದಿತ್ತಲ್ಲವೇಕೆ? ಸಹೋದರ ನಿನ್ನನ್ನು ಏನು ಹುಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ ? ” ನೌಕರನು ಕೇಳಿದ.

“ ಮುಂಚೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕಾವಲುಗಾರನಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ನನ್ನ ಗೆಲೆಯ. ಅವನಿಗೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಬಾಗಿಲ ತೆಗೆಯಿಸಿ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟೆ. ” ಅವನು ಹೇಳಿದ.

ಕಾವಲುಗಾರನು ನನ್ನ ಪತ್ರವನ್ನೂ ಕೊಡಬಹುದಲ್ಲ ? ” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಗಳ ಆಳು ಕೇಳಿದ.

“ ಅವನಿಗೇನು ಕೆಟ್ಟುನಿಂತಿದೆ ! ” ಬಂದವನು ಹೇಳಿದ.

“ ಮತ್ತೇನು ಮಾಡಲಿ, ತಿರುಗಿ ಬರುವೆ; ಆದರೆ ಬಹಳ ಅರಜ್ಜಂಟಿ ಪತ್ರ ವೆಂದು ಬಾಬು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಕೊಂಚ ನೀನೂ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು ನೆರ ವಾದರೆ ಬಹಳ ಉಪಕಾರವಾಗುವದು. ”

ಕನಕರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದವನು ನುಡಿದ, “ ಆಗಲಪ್ಪಾ. ಸಹೋ ದ್ಯೋಗಿಗಳು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ನೆರವಾಗಲೇಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ನೀನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗು ಬೇಕಾದರೆ. ನಾನು ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾವಲುಗಾರನನ್ನು ರಮಿಸಿ ಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುವೆ. ಪಾಪ. ನಿಮ್ಮೊಡೆಯರಿಗೂ ಅರ್ಜಂಟಿ ಇರಬಹುದು. ”

ಆಳು ಕೂಡಲೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಆಗಂತುಕನಿಗೆ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಹಿರಣ್ಯ ಬಾಬುಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೋದ.

“ ಉತ್ತರವೆಲ್ಲಿದೆ ? ” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಕೇಳಿದರು.

“ ಪ್ರಮೋದಬಾಬುಗಳನ್ನು ನಾನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ನೌಕರನ ಕೈಗೆ ಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದೆ. ”

ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಪತ್ರಮುಟ್ಟಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ನಿಶ್ಚಿಂತ ರಾದರು.

ಆಗಂತುಕನು ಮತ್ತೆ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲ, ಅವನನ್ನು ಯಾಮಿನೀಬಾಬುವೇ ಕಳಿಸಿದ್ದ. ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ನೌಕರನು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಾಗಲೇ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ ಅವನೂ ಹೊರಟಿದ್ದ.

ಕನಕನನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟರು !

ಪ್ರಮೋದನು ಈಗ ಕನಕನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನೀರಜಾನೂ ಕನ ಕನ ಮೇಲೆ ಅಸಂತುಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಕನಕನು ಪ್ರಮೋದನ ಮಿತ್ರನನ್ನು

ವರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವಳು ಪ್ರಮೋದನ ರತ್ನವನ್ನು ಕೈ ಹಿಡಿಯಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾಳೆ. ಇದೆಂಥ ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ!

ಒಂದು ದಿನ ನೀರಜಾನ ಪ್ರಕೃತಿ ನೆಟ್ಟಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಜೋಲುಮೋರೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆಗ ಧೈರ್ಯಮಾಡಿ ಕನಕನು—“ ನೀರಜಾ, ನೀನು ಇಂದೇಕೆ ಸಪ್ಪಗೆ ಇರುವೆ! ಪ್ರಕೃತಿ ನೆಟ್ಟಗಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

ನೀರಜಾ—“ ಹೂಂ, ನೆಟ್ಟಗಿದೆ. ”

ಕನಕ —“ ಹಾಗಾದರೆ ಸಪ್ಪಗೆ ಏಕೆ ಇದ್ದೀಯೇ? ಜೋಲುಮೋರೆ ಯೇಕೆ? ”

ನೀರಜಾ—“ ನನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಹಾಗೆ. ಮೋರೆಯೇನು ಎಂದಿನಂತಿದೆ. ”

ಕನಕ—“ ನಿಮ್ಮ ಮೋರೆಯನ್ನೇನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲವೇ? ”

ನೀರಜಾ—“ ನನ್ನ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ದರೆ ನಾಯಿತು! ಹುಣ್ಣು ಬಾಬುಗಳ ಮೋರೆಯನ್ನು ನೋಡಿರಿ, ಎಂದರೆ ಎದೆ ತಣ್ಣ ಗಾಗುವುದು. ”

ಕನಕನಿಗೆ ಅಪಮಾನವಾಯಿತು. ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಾದಳು.

ಅದೇ ದಿವಸ ನೀರಜಾನ ಉದಾಸೀನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಮೋದನು “ ನೀರಜಾ! ಯಾವಾಗಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಬೇಗುದಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತೆ ನಿನ್ನ ಈ ಉದಾಸಮುಖ—ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಇದ್ದ ಶಾಂತಿಯೂ ಕೈ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೇಳು ಎಲ್ಲಿಗಾದರೂ ಏನು ದಿವಸವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಗೋಣವೆ? ಎಂದರೆ ಆರಾಮವೆನಿಸಬಹುದಲ್ಲ! ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀರಜಾ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡ ಹತ್ತಿದಳು. ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನು ನೋಡಬೇಡಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವಳು ವ್ಯಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಡಲು ಹೇಳಿದಳು. ಪ್ರಮೋದನಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಹೊರಡುವದಿವಸ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಸಾವಾನುಗಳನ್ನು ನಾವಿನಲ್ಲಿಟ್ಟರು. ದಾಸ-ದಾಸಿಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು. ಮೊದಲಿನಂತಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಮೋದನು ಕನಕನನ್ನು ಹೀಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಈಗ ಅವಳ ನೆರಳೆಂದರೆ ಅವನಿಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ.

ಕನಕನು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಮುಂಜಾವಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ಸಾವಾನು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೋಡಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಯಾವ ಅಣ್ಣನ ಸಲುವಾಗಿ ಇಂದಿನವರೆಗೆ ನೂರಾರು ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿದ್ದಳೋ ಅದೇ ಅಣ್ಣನು ಇಂದು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆಷ್ಟು ದುಃಖವಾಗಿರಬಹುದು ?

ನೀರಜಾ ಇಂದು ಬಹಳ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದಿದ್ದಾಳೆ, ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದಾಳೆ. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ದರ್ಶನವಾಗುವ ಸಂಭವವೂ ಇದೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವುದೇನು ?

ನೀರಜಾ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬರುವಾಗ ಕೈಯೊಳಗಿನ ಡಬ್ಬಿಯನ್ನು ದಾಸಿಯ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು--“ ನೋಡು, ಕನಕ ಏನುನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ ? ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ನೀರಜಾನ ಹೃದಯವು ಆಗಾಗ ಹೊಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದರೂ ಅವಳು ಕನಕನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

“ ಪಾಪ ಕನಕ ವೃಂದಾಂಡದೊಳಗೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಆಹಾ ! ತಾಯಿ ! ಅವಳನ್ನೂ ಏಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ? ಪಾಪ ಮೋರೆ ಒಣಗಿಹೋಗಿದೆ ! ” ದಾಸಿ ತಿರುಗಿಬಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ದಾಸಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀರಜಾನಿಗೆ ದಯೆ ಬಂದಿತು. “ ತಾಯಿ ನೋಡಿರಿ, ಪಾಪ ದಿನ ದಿನವೂ ಸೊರಗುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದಾಳೆ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನೆರೆ ಹೊರೆಯ ಮಂದಿ ಏನೇನನ್ನೋ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ” ಮತ್ತೆ ದಾಸಿ ಎಂದಳು ನೀರಜಾ--“ ಏನೆನ್ನುತ್ತಾರೆ ? ”

ದಾಸಿ--“ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂಥ ಹುಡುಗೆ, ಬಹಳ ಸೀದಾ ಸಾದಾ ಇದ್ದಾಳೆ, ರೂಪಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಗುಣಗಳೂ ಇವೆ. ಬಾಯಿ ತೆಗೆದು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನೇ ಅರಿಯಳು. ಅಣ್ಣ ಕಿಟಕಿಟಿ ಮಾಡುತ್ತಾನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವಳು ಹೀಗೇಕಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು ? ಮುಂತಾಗಿ ಜನರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ”

ದಾಸಿಯ ಮಾತುಗಳು ನೀರಜಾನಿಗೆ ನಾಟಿದುವು. ಬೆಂಕಿಯಾದಳು. ಕನಕನ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಮೋದರ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಲಂಕವೇ ? ಕನಕನು ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಕಷ್ಟ ಕೊಡಲಿಕ್ಕಂದೇ ಹುಟ್ಟಿರುವಳೆ ! ಕನಕನ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಂತಃ

ಕರುಣವು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಯವಾಯಿತು. ನಾವನ್ನು ಹತ್ತಿದ ಬಳಿಕ ಈ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದಳು.

ಹೊತ್ತಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾವು ಹೊರಟಿತು. ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಕೊಂಡು ಕನಕನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು. ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕನಕನು ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಛಿನ್ನ ತಂತ್ರಿ

ಇಳಿಹೊತ್ತಾಯಿತು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮೋಡಗಳು ಕೂಡ ಹತ್ತಿದ್ದುವು. ಅದರಿಂದ ಈಗಲೇ ಸಂಜೆಯಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕನಕನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಪತ್ರವನ್ನೋದುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದು ಹಿರಣ್ಯ ಕುವಾರರು ಬರೆದ ಪತ್ರ. ಅದು ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಕನಕನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತ್ತು. ಕನಕನ ಮುಖವು ಅತ್ಯಂತ ಮಲಿನವೂ ಖಿನ್ನವೂ ಇದ್ದಿತು. ಒಂದು ಅಸಹ್ಯ ವೇದನೆಯ ಅನುಭವವಾಗಹತ್ತಿತು. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಪತ್ರವನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ಸಾರೆ ಓದಿಯೇ ಓದಿದಳು; ಆದರೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಿತು—

“ ಕನಕ, ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ ಕನಕ, ನನ್ನ ಕನಕ.....

ಆದರೆ ಇದು ಜೀವನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ಸಾರೆ— ಕೊನೆಯ ಪ್ರಯತ್ನವೆಂದು — ‘ ನನ್ನವಳು ’ — ಎಂದು ಜೀವನದ ಅತ್ಯಪ್ತ ಲಾಲಸೆಯನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆ? ಕನಕ, ಹೃದಯೇಶ್ವರಿ ಮುಂತಾದ ಯಾವುದೇ ಸಂಖ್ಯೋಧನದಿಂದ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆ ಈಡೇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆಯಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಶಬ್ದಗಳೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಜೀವನ ಸರ್ವಸ್ವ, ಇನ್ನು ನಾನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.

“ ಉಘ್ ! ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ಏನೇನನ್ನೋ ಬರೆದೆ. ನೀವು ಇದಕ್ಕೆ ಅಪಾರ್ಥ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾ ! ಸರಳೆ ! ದುರ್ದೈವಿ, ದೀನ-ದುಃಖಿಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಅಪರಾಧಿಯ ಮಾತನ್ನು ಅಪಾರ್ಥ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಡಿರಿ. ಇದು ಣಾನು ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತು. ನೋಡಿರಿ. ಈಗಲೂ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆ? ಇಲ್ಲ-ಇಲ್ಲ, ಕನಕ ! ನೀವು ದಯಾಮಯೀ ದೇವಿ ! ಇದಕ್ಕೆ ನೀವು ಅಪರಾಧ

ವೆನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು 'ನನ್ನವಳು' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ಲಭಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇರಲಿ, ಪತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಕನಕ! ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ಲಕ್ಷ್ಮಿ! ಈ ಮಧ್ಯೆ ನಿಮ್ಮ ಆಣ್ವನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ — ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುವಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆತನು ಮೋರೆಯನ್ನೇ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣುವ ಆಶೆಯೂ ಈಗ ಅಳಿಯಹತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಾನು ದೃಢ-ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಸರಿಗೊಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾಳೆ ಮುಂಜಾನೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವೆ. ನಾನು ನೌಕರಿಗೆ ದೀರ್ಘ ರಜೆಯ ಪತ್ರವನ್ನು ಕಳಿಸಿದೆ. ಅದರ ಉತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಡೆದಿ. ಇಂದು ಉತ್ತರವೂ ದೊರೆಯಿತು ನಾಳೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋಗುವೆ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯಲು ಹಲವು ದಿವಸಗಳಿಂದ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ; ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಂತೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಮೋಹನ ಮೂರ್ತಿ -- ಅದೆ, ಮಮತಾಮಯಿ ದೇವಿ -- ಮೂರ್ತಿ -- ಅಧಿಕ ನಿಕಟ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೋಡುವ ಅಭಿಲಾಷೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದಕಾರಣ ಇನ್ನು ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಮರೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವೇ ನನ್ನ ಜೀವನ ಸರ್ವಸ್ವ. ನೀವು ನನ್ನ ಹೃದಯ ಮಂದಿರದ ದೇವಿ. ಮನಸ್ಸಿ ನೊಳಗೆಯೇ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪೂಜಿಸುವೆ -- ನಿಮ್ಮ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಲೇ ಈ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ನೀಗುವೆ. ಸುಂದರಿ! ಈ ಹೃದಯವು ನಿಮ್ಮ ಮೋಹನ ಮೂರ್ತಿಯ ದರುಶನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರಲು ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಮರೆಯಲಿ, ತಿಳಿಯದಾಗಿದೆ; ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೂಡಿ ಕೊಂಡು ಸುಖದಿಂದ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವೆನೆಂದು ಆಶೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಆ ಆಶೆ ಅಡಗಿತು ಅಂದಬಳಿಕ ನಾನು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ? ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ -- ಈ ಮಂಗಲಮಯೀ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ. ಅದರೊಳಗೆಯೇ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಕಳೆಯುವೆ. ಸರಳೆ! ಈ ದುರ್ದೈವಿಯು ದೊಂದು ಆಶೆಯಿದೆ -- ಒಂದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿದೆ -- ನೀವು ಮಾತ್ರ ಸುಖದಿಂದ ಇರಿ! "

ಚಿರಮಂಗಲಾಕಾಂಕ್ಷಿ
ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ

ಪತ್ರವನ್ನೋದಿ ಕನಕ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಹತ್ತಿದಳು. ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಈಗ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಅಣ್ಣನ ಸಲವಾಗಿ ಅವಳು ಚಿರಕಾಲದ ಸುಖವನ್ನು ತೊರೆದಳು. ಅವಳನ್ನು ಅವನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯ ಸರಸ್ವತಿ—ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೂ ಅವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟೇ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವಳನ್ನು ಈ ಘನಘೋರ ಯಾತನಾ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶ್ರಿತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ದೇಶವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊರಟಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದೊಳಗಿದ್ದರೆ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಸಾರೆ ಕೂಡುವ ಆಶೆಯಿತ್ತು. ಪ್ರನೋದನ ಆ ಭ್ರಮೆ ಎಂದೂ ದೂರಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೆ? ಅವನ ಭ್ರಮೆ ಹೋಗದಿದ್ದರೂ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳು ತುಸು ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದಿದ್ದರಾದರೂ ಆಶೆಯಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂದು ಅವರೇ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದಮೇಲೆ ಇನ್ನು ಇದ್ದು ಫಲವೇನು? ಯಾವ ಆಶೆಯಿಂದ ಅವಳು ಎಲ್ಲ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸುವಳು?

ಕನಕಲತಾ ಯೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಕೊಂಡಿರುವಾಗಲೇ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಗುಡಗು ಮಿಂಚಿನ ಕಡಕಡಾಟವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸಂಜೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಡಗವಿದಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾಗಿ ಕೂಡಿ ಮುಬ್ಬುಗವಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದವು. ಮಳೆಯೂ ಸುರುವಾಯಿತು. ತುಸುಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮರಮಳೆ ಸುರುವಾಗಿ ಕನಕನು ಆ ನಿಬಿಡ ಮೇಘಾಚ್ಛನ್ನ ಆಕಾಶದತ್ತ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು. ಶೂನ್ಯ ಮಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆ ಕಡೆಗೆ ನೋಡುತ್ತ ಅವಳು ಅಳಹತ್ತಿದಳು! ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಏನನ್ನೋ ನೆನಪುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಆದರೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನಕನ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಆವೇಗ ಅನುರಾಗ, ವಿಯೋಗಗಳ ದ್ವಂದ್ವಯದ್ದವೇ ನಡೆದಿತ್ತು ದೇಹವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ತಲೆತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕತ್ತಲೆ ಬಂದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು, ಮೈಮೇಲೆ ಪರಿವೇಯೇ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಹೃದಯವು ದಡದಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಕನಕನು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯಳಾದಳು. ಈಗ ಅವಳಿಗೆ ಮೇಘಗಳ ಗರಜನೆ ಕೇಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಿನಿಂದಲೋ ತೊಯ್ಯಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಆದರೆ ಅವಳಿಗೆ ತುಸುವಾದರೂ ಚಿಳಿಯಿಲ್ಲ. ಮೈಮೇಲಿನ ಬಟ್ಟೆ ಬರೆಗಳೆಲ್ಲ ತೊಯ್ಯಿದ್ದವು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮಿಂಚಿತು! ಕನಕನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದಂತಾಯಿತು. ಸಿಡಿಲು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊಡೆಯಿತು! ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ಅವಳು

ಸಿಡಿಲನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಓಡಿಹಳು! ಕಡ ಕಡ ಸಪ್ಪಳವಾಡುತ್ತ ಸಿಡಿಲು ದೂರ
ದಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೋ, ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದು ಮತ್ತೆ ನೆಲದಮೇಲಿಂದೆದು
ಆಕಾಶವಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾಗನಿಯಂತೆ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುತ್ತ ಮೆಲೇರಿತು!

* * * *

ಅನಾಥ ಬಾಲಿಕೆ ಹುಚ್ಚಳಂತೆ ಆ ಜಲವೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯೊಳಗೆ
ಅತ್ತಿತ್ತ ತಿರುಗಾಡಹತ್ತಿದಳು.

ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರ!

ಬೆಳಗಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಮಳೆಯು ನಿಂತಂತಾಗಿದೆ. ಮುಗಿಲೂ ನಿಚ್ಚ
ಳವಾಗಿದೆ. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಆಲಿದಾಡಿ ಕನಕಲತೆ ಅಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಮುಳ್ಳು
ಕಂಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕು ಗಾಸಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದೀನ ಮಲಿನ ವೇಷದಲ್ಲಿ ಹುಚ್ಚಿ
ಯಂತೆ ಅವಳು ನದಿಯ ದಂಡೆಯಮೇಲಿರುವ ಒಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ
ಹೊಕ್ಕಳು. ಬಾಗಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಅನಿರ್ದಂಧವಾಗಿಸೆಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಣೆ
ಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದಳು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಏನನ್ನೋ ನೋಡಿ ಕನಕಲತಾ ಚೀರಿಕೊಂಡು
ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಳು. ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಮನೆಯದು. ಈಗ ಪ್ರಯಾಗ
ದಲ್ಲಿ ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅವರು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಅವರು
ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ವಿಚಾರಮಗ್ನರಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾತ್ರಿ
ಅವರು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಣ್ಣು ಸಹ ಹಚ್ಚಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಮಳೆ ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೂ ಅವರು ಕುಳಿ
ತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆರು
ತಾಸು ರಾತ್ರಿಯಾದಮೇಲೆ ಶಿಸಾಯಿಗಳು ಕೆಲವು ಮುಠಾಳರನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಕೊಂಡು ಅವರ ಹತ್ತಿರ ತಂದಿದ್ದರು. ಆಗಷ್ಟೇ ಅವರು ಚಿಂತೆಯನ್ನು
ಕೊಂಚಕಾಲ ಬದಿಗಿಟ್ಟಿದ್ದು. ಪೋಲಿಸರು ಹೋದಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಖಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು
ರಾಗಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಕನಕ ಅಲ್ಲಗೆಬಂದು ಮೂರ್ಛಿತಳಾಗಿ
ಬೀಳಲು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಅವಳ ಚಾಕರಿಯಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದ್ದರು.

ಶುಕ್ರಾಷೆಯಿಂದ ಕನಕ ಮೂರ್ಛಿತಳಿದು ಎದ್ದು ಕುಳಿತಳು. ಹಿರಣ್ಯ
ಬಾಬು ಮುಂದೆ ಇದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಖೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕು ಅವ

ಳೆಂದಳು “ನೀವು ಯಾರು ನೀವು? ದೇವತೆಗಳೇನು? ನಾನು ಧ್ಯಾನಸ್ಥಳಾದಾಗ ನೀವೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿರಿ. ನಾನು ಯಾವ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ಹೇಳಿರಿ. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹೀ ಹೀ ಹೀ....”

ಕನಕನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡರು. ಅವಳಮಾರನ್ನೂ ಅವಳ ಆ ವೇಷವನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವರ ಎದೆ ತಣ್ಣಗಾಯಿತು. “ಕನಕ, ನನ್ನ ಕನಕ, ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ, ನನ್ನ ಗುರುತು ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲವೆ?” ಎಂದು ನುಡಿದರು.

“ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೇನು? ನಿಮ್ಮ ಮೋರೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಸಿರಿ.” ಉನ್ಮಾದಿನಿ ಹೇಳಿದಳು. ಕನಕನು ಎದ್ದು ಕಳಿತಳು. ಮತ್ತೆ ಹಿರಣ್ಯರ ಮೋರೆಯನ್ನು ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನೋಡಿ — “ನೀವು ಹೇಳುವುದು ನಿಜ! ನೀವೇ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು. ಹಿರಣ್ಯ ಒಂದು ಹಾಡು ಹಾಡಿರಿ. ಬೇಡ, ಬೇಡ. ನಾನೇ ಹಾಡುತ್ತೇನೆ. ನೀವು ಕೇಳುವಿರಾ!” ಎಂದಳು.

ಗುನು ಗುನು ಎಂದು ಹಾಡಿದ ಬಳಿಕ — “ನಾನು ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಹಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ನನ್ನ ದೇವತೆಯಲ್ಲ. ನೀವು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಲ್ಲ. ಹಿರಣ್ಯ! ನೀವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದಿರಿ? ವಿದೇಶಕ್ಕೆ? ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳಿ?” ಎಂದಳು. ಆ ಮೇಲೆ ಕನಕ ಚಿರಾಡಿ ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಎದ್ದು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಗಳ ಕಾಲನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು — “ದೇವರು, ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆ. ನನಗೆ ವರದಾನ ಮಾಡಿರಿ. ನನ್ನ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೆಲ್ಲ ದೇಳಿರಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

“ಕನಕ, ಇದೇನು ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಹಿರಣ್ಯನಲ್ಲವೆ? ಹೀಗೇಕೆ ಉನ್ಮಾದಿನಿ ಯಂತಾಗಿರುವೆ?” ಮೇಲಕ್ಕೆಬ್ಬಿಸಿ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೆಂದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣು ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ತುಂಬಿಬಂದವು.

“ನೀವು ದೇವರು, ನೀವೂ ಅಳುತ್ತೀರಾ? ಎಲ್ಲರೂ ಅಳುತ್ತಾರೆಯೇ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾನೂ ಅಳುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದಳು ಕನಕಲತಾ. ಕನಕನು ಹಿರಣ್ಯ ಬಾಬುಗಳ ಕೊರಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬಿಡು ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಹೇಗೋ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಅವಳನ್ನು ಪಲ್ಲಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಾಕು ಸಾಕಾಗಿ

ಹೋಯಿತು. ನಿದ್ದೆ ಹತ್ತಿದರೆ ಭ್ರಾಂತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದೀತೆಂದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಬಾಟಲಿಯೊಳಗಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ಔಷಧವನ್ನು ಅವಳ ಮೂಗಿಗೆ ಹಿಡಿದರು

“ ನೀನು ಮಲಗದಿದ್ದರೆ ದೇವರು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಾಗುವನು. ನೀನು ದೇವರಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲವೆ? ” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೆಂದರು.

“ ಸಿಟ್ಟಾಗುವನೆ? ಹಾಗಾದರೆ ನಾನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ” ಎಂದು ಕನಕ ಹರಡಿದ ಕೂದಲುಗಳನ್ನು ತಿಂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆಯೇ ಗುನು ಗುನು ಹಾಡುತ್ತ ಮಂಚ ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಳು. “ ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಸಿಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ನೀನು ಮಲಗು. ” ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಅವಳು ಅವರ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ನಗುತ್ತ ಕೈ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ — “ ಹಾಂ, ನೆನಪಾಯಿತು, ಈಗ ನೆನಪಾಯಿತು. ಅದೇ ಸುರ! ನಿಮ್ಮ ಸಿತಾರವೆಲ್ಲಿದೆ? ಬಾರಿಸಿರಿ, ನಾನು ಹಾಡುತ್ತೇನೆ! ” ಎಂದಳು -

ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಸಿತಾರ ಬಾರಿಸುವುದನ್ನು ಬಲ್ಲವರಿದ್ದರು. ದೈವವಶಾತ್ ಅದೇ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಸಿತಾರವೂ ಇದ್ದಿತು. “ ನೀನು ಮಲಗಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಬಾಜಿಸುವೆ. ” ಎಂದರು. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಅವರು ಸಿತಾರನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಕನಕನಿಗೆ ಸಿತಾರವೂ ಬಹಳ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಜಿಸುವುದರಿಂದ ಕನಕನಿಗೆ ನಿದ್ದೆ ಬರಬಹುದು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದ್ದ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಮೆಲ್ಲ-ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸಿತಾರ ಬಾಜಿಸಹತ್ತಿದರು. ಕನಕಲತಾ ಆಲಿಸುತ್ತಾ ಆಲಿಸುತ್ತಾ — “ ಏಕೆ, ನಿಮ್ಮ ಆ ಮಘುರ ನಗೆಯೆಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು? ” ಎಂದಳು. ಉನ್ಮಾದಿನಿಯ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಷಾದದ ನಗೆಯೊಂದು ಸುಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವಳೂ ನಕ್ಕಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣು ಗೊಂಬೆ ಸಣ್ಣ ವಾಗುತ್ತಾ ನಡೆದುವು ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕನಕಲತಾ ನಿद्रಾದೇವಿಯ ಸುಕೋಮಲ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಏತ್ರಾಂತಿಯನ್ನನುಭವಿಸಹತ್ತಿದಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ಅಧರಗಳ ಮೇಲೆ ನಸುನಗೆಯ ರೇಖೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದಿತು.

ಕನಕಲತೆಯ ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಎಣೆಯೇ ಇಲ್ಲದಾಯಿತು. ಅವರು ಸಿತಾರನ್ನು ಒಂದು ಬದಿಗಿರಿಸಿದರು.

ಅವಳ ನಿದ್ರಾಭಂಗವಾದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಹೆದರಿಕೆ ಅವರಿಗೆ. ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ತುಸು ಶಬ್ದವಾದರೆ ಸಾಕು, ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಹಾರಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ದೂರದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸದ್ದಾಗತೊಡಗಿತು. ಕಿವಿಯೊಡ್ಡಿ ಕೇಳಹತ್ತಿದರು. ಕಾಲಿನ ಸಪ್ಪಳ ಬರಬರುತ್ತ ಅದು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಬರಹತ್ತಿತು. ಯಾರೋ ಆ ಕೋಣೆಯ ಕಡೆಗೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವರಿಗೆನಿಸಿತು. ಯಾರು ಬಂದರೆಂದು ನೋಡಲು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು.

ನೌಕಾ ಯಾತ್ರೆ

ನೀರಿನ ವೇಗವು ತೀವ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ನಾನನ್ನು ದಂಡೆಗೆ ಒಯ್ಯಲು ಪ್ರಮೋದಬಾಬು ಆದೇಶವಿತ್ತ. ಗಾಳಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೀಸಹತ್ತಿತು. ಅಂಬಿಗನು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೂ ನಾವು ದಂಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಹನೆಯ ಆಘಾತಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ನಾವು ಪ್ರಯಾಗದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿತು ಮಳೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಸುತ್ತಲೂ ಕತ್ತಲೆಯ ಮೊತ್ತವೇ ಮೊತ್ತ. ಆಗಾಗ ಮಿಂಚು ಮಿಂಚಿದರೆ ನದಿಯ ರೌದ್ರರೂಪ ಮತ್ತು ನಾವುಗಳ ಮೇಲ್ಭಾಗವು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದುವು. ನೀರಜಾ ಪ್ರಮೋದನ ಭಯವಿಷ್ಟಲ ವಕ್ಷದಮೇಲೆ ಮಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮುಂದುಗಾಣದೆ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಳು.

ನಾವು ಗಾಳಿಯ ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆ ಮೇಲೆ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕೆಳಗೆ, ತೇಲಹತ್ತಿತು. ಮನೆಯೇನೂ ಇನ್ನು ದೂರವಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವು ಸಿಲ್ಲಸಿದರೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಗಾಳಿಯ ಒಂದೇ ಆಘಾತವು ನಾವಿನ ಕರಾಧಾರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು. ನಾವು ದಂಡೆಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಆಳವಾದ ನೀರಿಗಿಳಿಯಿತು.

ಪ್ರಮೋದ ನೀರಜಾನನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾರಿಕೊಂಡಿದ್ದೊಂದು ಸಂತೋಷವ ಸಂಗತಿಯೇ ಎನ್ನಬೇಕು. ನೀರಜಾ ಮೂರ್ಛೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಕಾಲುವಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಗುಡಿಸಲಿನತ್ತ ಹೊರಟ. ಆಗ ಮಳೆ ರಸ್ತೆ ರಸ್ತೆ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಗಾಳಿಯೂ ಭರ ಎಂದು ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಯಾಸವಾಗಿ ಆತನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮಿಂಚಿತು. ಆಗ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಮಿಣಿ ಮಿಣಿ ದೀಪದ ಛಾಯೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಆಶಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಕೂಡಲೆ ಆಕಡೆಗೆಯೇ

೧೫೫

ನಡೆದ. ದೀಪವು ಒಮ್ಮೆಲೇ ಮಾಯವಾಯಿತು. ಸರಿ, ಆತನು ಹೆದರಿದ. ಮೈ 'ಜುಂ' ಎಂದಿತು. ನೀರಜಾನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಗಿಡದಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನಿಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಿರುಗಾಳಿಯಿಂದ ಗಿಡ-ಮರಗಳು ಬೇರುಸಹಿತ ಕಿತ್ತು ಈಗ ಬೀಳುವವೇನೋ ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದವು. ನಿರಾಶೆಯಿಂದ ಅವನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಮುಂದೆ ಹೊರಟ. ಒಮ್ಮೆಲೇ ಇಂಥ ಭಯಂಕರ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮನುಷ್ಯನ ಕಾತರ ಚೀತ್ಕಾರವೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆಗ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಒಬ್ಬನು ಓಡಿಹೋಗುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಮತ್ತೆ ಮಿಂಚಿದಾಗ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತು ಕಾಣಿಸಿತು. ಯಾವುದೋ ಹಳೆಯ ಮನೆ ಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಆ ಕಡೆಗೆಯೇ ಹೊರಟ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನು ಹೌಹಾರಿದ. ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಒಬ್ಬ ಮೃತಪ್ರಾಯನಾದ ಮನುಷ್ಯನು ಕಷ್ಟ ವ್ಯಂಜಕ ಅರ್ಥನಾದ ಮಗುಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ.

ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಸಿದ ಚೀತ್ಕಾರವು ಇದೇ ಮನುಷ್ಯನದೇ ಇರಬೇಕೆಂದೂ, ಹತ್ತಿರ ಹಾಯ್ದು ಓಡಿಹೋದವನೇ ಇವನಿಗೆ ಈ ಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದೂ ಪ್ರಮೋದನು ಭಾವಿಸಿದ.

ಹತ್ತಿರ ಮೂರೈಹೋದ ನೀರಜಾ; ಮುಂದೆ ಮೃತಪ್ರಾಯವಾದ ಮನುಷ್ಯದೇಹ! ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಮೋದನು ಕಿಂಕರ್ಮವ್ಯ ವಿಮೂಢನಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು 'ಮಹನೀಯರೆ ನೀವೇ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರೇನು? ನಾನು ಚೀತ್ಕಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಿಬಂದೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಗುಡಿಸಲು ಇದೆ, ನೀವು ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಬಂದು ವಿಶ್ರಮಿಸಿರಿ.' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಅಮಂತ್ರಣವಿತ್ತ.

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಬಹಳ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. "ನಾನು ಸಂಕಟದೊಳಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನ ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೊರಟಿದ್ದೆ. ಎಸುರಿಗೆ ಈ ಮೃತಪ್ರಾಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಎಚ್ಚರದಷ್ಟಿರದ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದಾಳೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನಿವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡದಾದೆ. ನೀವು ಇವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ನಡೆಯಿರಿ. ಬಹುಶಃ ಇವನು ಬದುಕಬಹುದು." ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಮೋದ.

“ ಒಳ್ಳೆದು ನೀವೂ ನಡೆಯಿರಿ. ನಾನು ಇವನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ.” ಆ ಮನುಷ್ಯನು ರೋದ.

ನೀರಜಾನನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಆ ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯನ ಕೂಡ ಪ್ರಮೋದ ಆ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಹೋದ. ಒಂದು ಮೂಲೆಯೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಂಕಿ ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಚಾವೆಯಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಅವಳ ಕೈ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಕಾವು ಕೊಡಹತ್ತಿದ. ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಮೈಮೇಲೆ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬಂದಿತು. ಅತ್ತ ಅಪರಿಚಿತ ಮನುಷ್ಯನು ಈಗ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಬಂದ ಆಹತ ಮನುಷ್ಯನ ಚಾಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಹತ್ತರ ಹಾಯ್ದು ಗುಂಡು ಹೋಗಿತ್ತು. ಗಾಯವೇನೂ ಅಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಉಳಿಯುವ ಆಶೆಯಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ಚಾಪೆಯಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಅವನ ಗಾಯಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಹತ್ತಿದ. ನೀರಜಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಎಚ್ಚರಾದಳು. ಈಗ ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಆಹತ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಲು ಸಮಯ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನೀರಜಾನೂ ಅವನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದಳು. ನೋಡುತ್ತಲೇ ಅವಳು ಚೀರಿಕೊಂಡಳು. ಪ್ರಮೋದನೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ. ಗುರುತಿಸುತ್ತಲೇ ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿ ಅವನು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಾಮವೆನಿಸಿತು. ಆತನ ಬಾಯಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಬಿದ್ದು ವು.

“ ನೀವು ಯಾರಾದರೊಬ್ಬರು ಹೋಗಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಬೇಗನೆ ತಿಳಿಸಿರಿ. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಬಹಳ ಅನರ್ಥವಾಗುವುದು.” ವ್ಯಗ್ರತೆಯಿಂದ ಸನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

ಎಲ್ಲರೂ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಅವನ ಮಾತಿನ ಅರವೇ ಅವರಿಗೆ ಆಗಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಅವರ ಗತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಂದೆ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನೀರಜಾ ಅವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಳಹತ್ತಿದಳು. ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೂ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾದ.

“ ಮಹನೀಯರೆ, ಇನ್ನು ಹೆದರುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಗುಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದಿದೆ. ತುಸುವೇ ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟಗಾಗುವಿರಿ. ಆದರೆ ಇದೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು ?” ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಕೇಳಿದ.

ಗುಡಿಸಲಿನ ಸ್ವಾಮಿಯ ದನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರವೋದನು ಗುರುತಿಸಿದ. ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆಯಿತು. ಇವನು ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಹಿಂದಿನ ಆಳು. ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಕೂಡ ಕಾನಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ನೀರಜಾನೂ ಕಣ್ಣೊರೆಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದಳು. ಗುರುತಿಸಿದಳು. ಆಶ್ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದಳು “ ಏನು, ನೀನೇ ಅಲ್ಲವೇ, ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಸಂತಯಿಸಿದ್ದೆ, ಕೊನೆಗೆ ಪಾರು ಮಾಡಿದೆ. ಎಂದಳು ನೀರಜಾ.

ನೀರಜಾ ತಂದೆಯ ಕೊರಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಳು. ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಬಾಯೊಳಗೆ ನೀರು ಬಿಡುತ್ತಾ—“ ಕೂಂ, ಅವನೇ ನಾನು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ, “ ಮಹನೀಯರೆ, ಇನ್ನು ಹೆವರಬೇಡಿರಿ. ನೀವು ಈ ವಿಪತ್ತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗುರಿಯಾದಿರಿ? ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

“ ನಾನೊಂದು ಕೆಲಸದ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಗದ ಒಂದು ಗುಡಿಗೆ ಹೊರಟೆ. ಆದರೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊತ್ತು ಮುಳುಗಿತು. ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಬರಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅದರಿಂದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಗುಡಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಬೇಕಾಯಿತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಮಳೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಜನ ಇತ್ತಕಡೆಗೇ ಬರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಅವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಏಕೋ ನನಗೆ ಸಂಶಯವಾಗಹತ್ತಿತು. ಬಂದವರೇ ಅವರು ಗುಡಿಯ ಮುಂದೆ ನಿಂತರು. ತಮ್ಮೊಳಗೇ ಮಾತನಾಡಹತ್ತಿದರು—”

“ ಅವರು ಏನೇನು ಮಾತನಾಡಹತ್ತಿದರು? ” ಎಲ್ಲರೂ ಕುತೂಹಲ ದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

“ ನನಗೆ ಅವರ ಮಾತೆಲ್ಲ ಕೇಳಿಸಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನ್ನ ಕಿವಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಮಾತಿನ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ತಲೆ ತಿರುಗಹತ್ತಿತು. ” ಹೇಳಿದ ಸಂನ್ಯಾಸಿ.

“ ಆದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನು? ” ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

“ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಂಗಡಿಗನ ಹಾಧಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಅವನು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರೊಳಗಿನವನೊಬ್ಬನು—“ ಇಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ನಿಂತರೇನಾಗುವುದು? ನಡೆಯಿರಿ,

ಹೋಗುವಾ, ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ. ಅವರು ಹೋದರೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನು ಅವರ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಅರಿಲುಯ ಹೊರಬಿದ್ದೆ. ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದೆ, ಅವರೊಳಗಿನೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೂ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ನಾನು ಅವರಾಡಿದ ಮಾತನ್ನೆಲ್ಲ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವನು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಹಾರಿಸಿದ. ನಾನು ಕಡಕೊಂಡು ಬಿದ್ದೆ. ಸರಿ, ಮುಂದೇನಾಯಿತೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಆದರೆ ಈಗ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ತೀರ ಅವಶ್ಯಕ—” ಎಂದು ಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಹೂಂ, ಹೀಗೆ ಮಾಡದ್ದರಿ ಕೊಲೆಯಾಗುವುದು. ” ಪ್ರಮೋದನೆಂದ.

ಮಳೆ ಇನ್ನೂ ಬರುತ್ತಲಿದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ತಾರದೆ ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಸೂಚನೆ ಕೊಡಲು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟ.

ಪಾವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ !

ಎರಡು ತಾಸಿನಮೇಲೆ ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಬಂದ. ಅವನ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಆನಂದವು ಉಕ್ಕೇರುತ್ತಿದ್ದಿತು. “ ಮಹನೀಯರೆ, ಮುಖ್ಯ ಕೊಲೆಗಾರನೇ ಸಿಕ್ಕ. ತಲೆಗಟ್ಟ! ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳುವಿರೇನು? ಅವನೇ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯ ಮಿತ್ರ ಯಾಮಿನೀಬಾಬು! ನನ್ನ ಮೊದಲಿನ ಒಡೆಯ ಯಾಮಿನೀ ಬಾಬು ! ” ಅವನು ಪ್ರಮೋದನ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದ ನೀರಜಾರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು. ಆಗ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೋಮು ಬಂದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ನಂಬುಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. “ ಯಾಮಿನೀಬಾಬು ಸಿಗಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ? ಅವನು ಈಗ ಕಲಕತ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ! ” ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನುಡಿದ.

“ ಮಹನೀಯರೆ, ಎಲ್ಲ ಸಮಾಚಾರ ತಿಳಿದಬಳಿಕ ನಿಮಗೇ ಗೊತ್ತಾಗುವುದು. ನಾನು ಹೋಗಿ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಕೆಲವುಮಂದಿ ಪೋಲೀಸರು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ಮನೆಯ ಹತ್ತಿರಬಂದು ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ನಾನೂ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ. ” ಆ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೆಂದರೆ ಯಾರು, ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಹೇಳು ? ” ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

“ ಅಲಿಪುರದ ಡೆಪೋಟೀಕಲೆಕ್ಟರ ಇದ್ದಾರಲ್ಲ ಅವರೇ. ಬಿಡುವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರಹತ್ತಿ ತುಸು ದಿವಸಗಳಾದುವು. ” ಗೃಹ ಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿದ.

ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಾರೆಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಮೋದನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ. ಆದರೆ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ.

“ ನಾವು ಆಡಗಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿದ್ದೆವು. ನಾಲ್ಕಯ್ದು ಮಂದಿ ಬಂದು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನ ಹತ್ತಿರ ನಿಂತರು. ಬಾಗಿಲು ತೆರೆದಿತ್ತು. ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ಒಳಗೆ ಹೊರಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಆಗಲೇ ನಾವು ಆ ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಹಿಡಿದೆವು. ಅವರೊಳಗೆ ಯಾಮಿನೀಬಾಬೂ ಕೂಡ ಇದ್ದಾನೆ. ” ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿದ.

“ ಅವನು ಬೇರೊಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಆದ್ದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಹೊರ ಟಿರಬಹುದು. ” ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

“ ನೀವು ಯಾಮಿನೀಬಾಬು ದೋಷಿಯಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತೀರಾ? ಅವನೇ ನನಗೀಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದವನು. ಅವನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡೇ ನಾನು ಮನೆ-ವಾರನನ್ನು ತೊರೆದು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅವನ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಪ್ರಕಾರ ನಿಮ್ಮನೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಇದೇ ನನ್ನ ತಪ್ಪು! ” ಪ್ರಮೋದನ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದು ಹೇಳಿದ.

ಇಷ್ಟಾದಮೇಲೆ ರಾಮಧನನು ನೀರಜಾನನ್ನು ಅಸಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುದನ್ನೂ ಪ್ರಮೋದನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಹಾಕಿದ ಹೊಂಚನ್ನೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ. ಹೇಳುವಾಗ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂಪ ಕಿಡಿಯುದುರಹತ್ತಿದ್ದುವು. ನೀರಜಾನ ಹೃದಯಕ್ರಿಯೆ ಯು ಮೆಲ್ಲಗೆ ನಡೆಯಹತ್ತಿತು. “ ಯಾಮಿನಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವನೆ? ಇದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಾದ ಕೊಲೆಗಡಕನು ನನ್ನ ಮುಂದೆಯೇ ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಕಣ್ಣುಟ್ಟಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ” ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಪ್ರಮೋದನು ಹೇಳಿದ.

“ ಹೂಂ, ಇದೇನೋ ನಿಜ. ಯಾಮಿನೀಬಾಬು ತಾನೇ ಕೊಲ್ಲಲು ಹೋಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ” ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದ — “ ಅಲ್ಲ, ಒಬ್ಬ ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯನೇ ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವನು ಯಾಮಿನಿಯ ಅಳೇನು ಅಲ್ಲ. ”

ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ— “ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ನೀವು ಯಾರನ್ನು ನೋಡಿದಿರಿಂಬುದು. ನೀವು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಿರಬಹುದು. ”

ಪ್ರಮೋದ— “ ನೀನಿಗೆ ಇದೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಿತು? ”

“ ಒಬ್ಬ ಸಜ್ಜನನು ಬಂದು ಪಿಸ್ತೂಲನ್ನು ಕಸಿಮಕೊಂಡನೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು ಹೇಳಿದೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳಿಂದ ಈ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು. ” ಅವನು ಹೇಳಿದ.

ರಾಮಧನನು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಿದ.

“ ನೀನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಂದ ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದೆಯಲ್ಲವೆ? ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವೇನು? ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನಿಂದ ಏನು ಕೇಳಿದೆ? ” ಪ್ರಮೋದನು ಕೇಳಿದ.

ಆಗ ಅವನು— “ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯ ಯಾಮಿನೀನಾಥನ ಸೇವಕನಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಒಪ್ಪದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೂ, ಬೇರೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನಿಗೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಯಾಮಿನಿಬಾಬು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ. ಆದರೆ ಗುರಿ ಎರಡು ಸಾರೆಯೂ ತಪ್ಪಿತು. ಆ ಮೇಲೆ ನೀವು ಹಿಡಿಯಲು ಓಡಿದಿರಿ. ಆಗ ಅವರು ಓಡಿ ಹೋದರು. ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಪ್ರಮೋದ— “ ಹೌದು, ನಾನು ಇಬ್ಬರು ಓಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೆ. ಅವರು ಯಾಮಿನಿಯ ನೌಕರರೆ? ”

ಗೃಹಸ್ವಾಮಿ— “ ಪಿಸ್ತೂಲಿನ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರು ಓಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಒಬ್ಬ ಸಜ್ಜನನು ಅವರನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದ. ಮೊದಲು ಅವರು ಯಾರೆಂಬುದು ನನಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನನಗೆ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆನಲ್ಲ, ಅವರು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳೆಂದು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅತ್ತಿತ್ತ ಓಡಹತ್ತಿದರು. ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಪಿಸ್ತೂಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡವನು ಬೆನ್ನು ಹತ್ತಿದರು. ಅವನ ಕೈ ಹಿಡಿಯಹೋದರು. ಆದರೆ ಕೈಯ ಬದಲು ಪಿಸ್ತೂಲು ಸಿಕ್ಕಿತು ಆಗಲೇ ಅವನು ಓಡಿಹೋದ. ಮರುದಿನ ಇದೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿ ನನ್ನ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗೆಳೆಯನು ಹೇಳಿದ. ಇದರ ಮೇಲಿಂದ ನೀವು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಸ್ತೂಲು ಇದ್ದಾಗ ನೋಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ”

ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಮೋದನು ಕಕ್ಕಾವಿಕ್ಕಿಯಾದ. ಆದರೂ ಯಾಮಿನಿ ದೋಷಿಯೆಂದು ಒಪ್ಪಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ

ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿ ಆ ಗುಡಿಸಲಿಗೆ ಬಂದಳು. ಮುದುಕಿ ರಾಮಧನನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ. ಇಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಮಂದಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಗಾಬರಿಯಾದಳು. ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಿಂತರೆಂದು ರಾಮಧನನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ.— “ ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮಗು, ಒಳ್ಳೆಯದು — ಇಂಥ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ, - ಇಂಥ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಹೊರಗೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ! ನೀವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಮಾಡಿದಿರಿ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚಿ..... ”

“ ಯಾವ ಹುಚ್ಚಿ ಅವಳು ? ” ಪ್ರವೋದನು ಕೇಳಿದ.

ಮುದುಕಿ — “ ನಾನು ಬಹಳ ದಣಿಸು ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಹುಚ್ಚು ಹುಡುಗೆ .. .... ಆಹಾ! ಇಂಥ ಸುಂದರಿಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದೂ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ — ಉನ್ಮಾದಿನಿಯಾಗಿ ಇಂಥ ಮಳೆಯೊಳಗೆಯೇ ಅಲೆ ದಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಪಾಪ! ಅವಳ ತಲೆಗೂದಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿದ್ದು ವು. ”

“ ಪಾಪ! ಯಾರ ಹುಡುಗೆಯೊ ಏನೊ ? ” ಪ್ರವೋದ ನೀರಜಾ ಇಬ್ಬರೂ ಏಕಕಂಠದಿಂದ ಹೇಳಿದರು.

ಮುದುಕಿ — “ ಯಾರ ಹುಡುಗೆಯೊ ಏನೊ, ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಕೇವಲ ಹಾಡು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ನೀನು ಯಾರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತೀ ಎನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ‘ ನಾನೇ ಪ್ರವೋದ, ನೀರಜಾ — ಅಲ್ಲ ಹಿರಣ್ಯ, ಆ ಪಾಪಾ! ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ !! ಹುಡುಕುತ್ತೇನೆ !!! ’ ಎಂದಳು ಅವಳು. ”

“ ಅಯ್ಯೋ! ನಮ್ಮ ಕನಕನೇ ಆಗಿರಬೇಕು. ಅವಳ ವಯಸ್ಸೆಷ್ಟು ಹೇಳಬಲ್ಲೆಯಾ ? ” ಪ್ರವೋದನು ವ್ಯಾಕುಲನಾಗಿ ಕೇಳಿದ. ”

ಮುದುಕಿ — “ ಬಹಳೇ ನಿಲ್ಲ, ಹದಿನಾಲ್ಕು ಹದಿನೈದು ಇರಬಹುದು ”

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಪ್ರವೋದ ನೀರಜಾ ಇಬ್ಬರ ಮೇಲೂ ಸಿಡಿಲೆರಗಿದಂತಾಯಿತು

“ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು. ಅವಳು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕನಕನೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ನನಗೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ” ಪ್ರವೋದನು ನೀರಜಾನಿಗೆ ಹೇಳಿದ.

ನೀರಜಾ — “ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿಯೇನಾಗಿದೆಯೋ ಏನೊ! ಪಾಪ ! ”

ಮುದುಕೆ—“ ನಾನು ಅವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ಬರಲು ಹೇಳಿದೆ; ಆದರೆ ಅವಳು ಹಾಡುತ್ತ ಎದುರಿಗಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಹೊಕ್ಕಳು.”

ಮದುಕೆ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದಳು ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಪ್ರಮೋದನು ಆ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆಯೇ ಓಡಿದ. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಅವಳು ಆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದ. ಯಾರೋ ಬಂದ ಸಪ್ಪಳವನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು. ಪ್ರಮೋದನು ಹುಚ್ಚನಂತೆ “ ಕನಕ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ.

ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಕನಕೆ ಎದ್ದಾಳೆಂಬ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಹಿರಣ್ಯನು ಮೆಲ್ಲಗೆ—“ ಇದೇ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ, ಆದರೆ ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ಕನಕ ಮಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಗವ್ವಲ ಮಾಡಿದರೆ ಏಳುವಳು.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಪ್ರಮೋದನು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಮಾತಿನ ಕಡೆಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಹೋದ. ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ವ್ಯಾಕುಲರಾಗಿ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೋದರು. ಕನಕನ ಪಲ್ಲಂಗದ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಪ್ರಮೋದನು ವ್ಯಗ್ರನಾಗಿ—“ ಕನಕ, ನನ್ನ ತಂಗಿ ಕನಕ!” ಎಂದ. ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೆಲ್ಲಗೆ—“ ಸುಮ್ಮನಿರಿ! ಸುಮ್ಮನಿರಿ! ಕನಕ ಏಳುವಳು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಪ್ರಮೋದನು ಹಿರಣ್ಯರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಕನಕನ ಕೊಠಳಿಗೆ ಕೈಹಾರಿ ಕರೆದ—“ ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಂಗಿ, ಕನಕ! ಎದ್ದು ಬಂದು ಸಾರೆ ನನ್ನ ಕೂಡ ಮಾತನಾಡು.”

ಕನಕಲತಾ ಎದ್ದಳು.

ವಿಜಯ

ಮಸ್ತಿಷ್ಕದ ರೋಗಗಳಿಗೆ ನಿದ್ರೆಯೊಂದೇ ಮಸ್ತು. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಔಷಧವಿಲ್ಲ. ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕನಕನ ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಧಾರಿಸಿತು. ಪ್ರಮೋದನು ಆಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಹೀಗೆ ಆದರದಿಂದ ಕರೆಯುವದನ್ನೂ, ಮಲಿನ ಮುಖದಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅವಳಿಗೆ ಏನೂ ತೋಚದಂತಾಯಿತು. ಅವಳ ಮುಖವ ಮೇಲೆ ಆನಂದವ ತೆರೆಗಳು ಸುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುವು. ಅವಳು ಎದ್ದು ದನ್ನು ನೋಡಿ ಹರಿದಿಂದ ಪ್ರಮೋ

ದನು— “ ಕನಕ ! ನಾನೆಷ್ಟೋ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಂಗಿ ! ನಾನು ಆ ಎಲ್ಲ ಅಪರಾಧಗಳ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡುವೆ— ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ! ಏನೇ ಇರಲಿ, ನಿಮಗೆ ಕನಕನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಲೇ ಕನಕನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಘಟನೆಗಳೆಲ್ಲ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದುವು. ಅಣ್ಣನ ಕಠೋರತನ, ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ನಿಷ್ಕರತನ ಎಲ್ಲವೂ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದುವು. ಹಲವಾರು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಇಂದು ಪ್ರಮೋದನು ಅವಳನ್ನು ಇಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದದ್ದು. • ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರು ಹತ್ತಿರದ ಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟು ಆನಂದವನ್ನು ಅವಳು ಹೇಗೆ ಸಹಿಸುವಳು ! ಕನಕನಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ತಲೆ ಮತ್ತೆ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿತು. ರಕ್ತದ ಒತ್ತಡವು ತೀವ್ರವಾಯಿತು. --- “ ಅಣ್ಣ, ಇಂಥ ಆದರದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಕೇಳಿದೆ. ಇಂಥ ಸುಖವು ಎಂದಾದರೂ ಸಿಗುವುದೆಂದು ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಚಿಸಿದ್ದಿಲ್ಲ.” ಎಂದಳು ಕನಕಲತಾ.

ಕನಕನು ಒಂದೇಸವನೆ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಮೋದನ ಕೈ ಒಡ್ಡಿಯಾಯಿತು. ಕನಕನು ನಾಚಿಕೆ, ಅಭಿಮಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ - “ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರ ! ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಂತೂ ಇಚ್ಛೆ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ದೇವರನ್ನು ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಫಲ ಸಿಗುವಂತಿದ್ದರೆ — ವಿಶುವ್ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಫಲ ಸಿಗುವಂತಿದ್ದರೆ — ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಕೂಡುವೆವು.” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಕನಕನ ಮಾತಿನ ಅರ್ಥವೇ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರಿಗೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಶೂನ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಅವಳ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಹತ್ತಿದರು. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಇನ್ನು ತಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸುಮ್ಮನೆ ಅಳಹತ್ತಿದ.

ಕನಕಲತಾ ಮತ್ತೆ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. “ ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರೆ, ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತಿರ ಬನ್ನಿರಿ. ಸಾಯುವಾಗಲಾದರೂ ಕಣ್ಣುಂಬ ನೋಡುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಸಾರೆಯಾದರೂ ಮನವಾರೆ ..... ” ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಕನಕಲತಾ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಮಾತನಾಡುವು

ದಾಗಲಿಲ್ಲ. “ ತಂಗಿ, ಹಿಗ್ಗೇಕೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿ ? ಏನಾಗಿದೆ ನಿನಗೆ ? ” ಪ್ರವೋದನೆಂದ. ಕನಕನ ವೇದನೆ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಪ್ರವೋದನೂ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಹಿರಣ್ಯ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಪ್ರವೋದನಿಗೆ— “ ಸುಮ್ಮನಿರಿ ! ಸುಮ್ಮನಿರಿ ! ಕನಕ ನಿಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬೇಡಿರಿ. ” ಎಂದರು.

ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹುಡುಗರಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಮಲಗಸಹತ್ತಿದರು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕನಕನು ಕಣ್ಣೆರೆದು ಹಿರಣ್ಯಕುಮಾರರನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಅವಳ ಅಧರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಪೂರ್ವ ಸುಖದ ಭಾವವು ಕಾಣಿಸ ಹತ್ತಿತು. ಕನಕಲತಾ ಮತ್ತೆ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿದಳು.

* * * *

ಅಣ್ಣನ ಕೈ ಮೇಲೆ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕನಕಲತಾ ಮಲಗಿಯೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಅರಳದ ಮುನ್ನವೇ ಪುಷ್ಪವು ತತ್ತರಿಸಿತು.

ಪ್ರವೋದನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಗಟ್ಟಿಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಳಹತ್ತಿದ. ಹಿರಣ್ಯ ಕುಮಾರರು ಮತ್ತೆ ಹುಡುಗರಂತೆ— “ ಅಳಬೇಡಿರಿ, ಕನಕನ ಏಳುವಳು. ” ಎಂದರು. ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳ ಆಶೆ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲ. ಕನಕಲತಾ ಮುಚ್ಚಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ತೆಗೆಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ವೊಗ್ಗು ಅರಳಿ ತನ್ನ ಸಾರಭವನ್ನು ಬೀರುವ ಮುನ್ನವೇ ಬಾಡಿತು !

ಉಪಸಂಹಾರ

ರಾಮಧನ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗರ ಹೇಳಿಕೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಯಾಮಿನೀ ನಾಥನಿಗೆ ಆಜನ್ಮ ಕಾರಾಗೃಹನಾಸವಾಯಿತು. ಸಂನ್ಯಾಸಿ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಲು ಹೊರಟುಹೋದ. ರಾಮಧನನು ಹಿರಣ್ಯಬಾಬುಗಳಲ್ಲಿರಹತ್ತಿದ.

ಎಷ್ಟೋ ವರುಷಗಳು ಗತಿಸಿದುವು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಜಗತ್ತಿನೊಳಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾದುವು. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ದುಃಖಿಗಳು ಸುಖಿಗಳಾದರು. ತಿಷ್ಟೆ ಉಸ್ಪರಿಗೆಯಾಯಿತು. ಉಸ್ಪರಿಗೆ ತಿಷ್ಟೆಯಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ತಾಯಂದಿರು ಮಕ್ಕಳ ಶೋಕವನ್ನು ಮರೆತರು. ಎಷ್ಟೋ ಮಿತ್ರರು ಮಿತ್ರ-ಶೋಕವನ್ನು ಮರೆತರು. ಎಷ್ಟೋ ಪತ್ನಿವ್ರತ

ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ತ ಕೂಡಲೆ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಪ್ರಮೋದನೂ ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಕನಕನನ್ನು ಮರೆತ. ಕೇವಲ ಆಗಾಗ ನೆನಸುತ್ತಿದ್ದ. ಪ್ರಮೋದನಿಗೆ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಕಾಲದ ನೆನಪು ಬರುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕನಕನ ನೆನಪು ಬಂದಾಗ ದುಃಖವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದರೆ ನೀರಜಾನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ಎಲ್ಲ ದುಃಖವನ್ನೂ ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದ.

ಕನಕನು ತೀರಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಪ್ರಮೋದ ಹಿರಣ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ ವಿದ್ರೋಹ ಭಾವವನ್ನು ಮರೆತರು.---ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ನೇಹಿಯ ಮಿತ್ರರಾದರು. ಪ್ರಮೋದನು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ವನಸ್ಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಹಿರಣ್ಯಬಾಬು ಅಜೀವನ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವನು ಎಷ್ಟೇ ಕನಿಕರ ತೋರಿಸಿದರೂ ಆ ದುಃಖವೇನೂ ಕಡಿಮೆಯಾಪಲಿಲ್ಲ.

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ ಧಾರವಾಡ.

ಇವರ ಸುಂದರ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು.

ಕಾಲಯಾನ (ಭಾರತೀಸುತ)	೦	೧೦	೦	ಗೃಹದಾಹ (ಪ್ರೇಮಜಂದ)	೧	೮	೦
ಎರಡು ಸೆಳೆತ (ಮಲ್ಲಾರಿ)	೧	೧೨	೦	ಪ್ರತಿಬಿಂಬ (ಕಾಣೇಕಂ)	೦	೬	೦
ಅನ್ನ ಪೂರ್ಣಾ ಮಂದಿರ ತಟ್ಟೆ	೨	೦	೦	ಚಕಮಕಿ (ಬೇಂದ್ರೆ)	೨	೦	೦
ಸಾವಿನ ಉಡಿಯಲ್ಲಿ (ಎನ್ನೆ)	೩	೦	೦	ಮಾತೆಗಳು (ಬೀಚಿ)	೦	೧೨	೦
ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿನ ಸಮಸ್ಯೆ	೩	೮	೦	ಘಾಟೀಮುದುಕ (ದೇವುಡು)	೮	೮	೦
ದಿರುಗಾಳಿ (ಪ್ರೊ. ಫಡಕೆ)	೩	೮	೦	ಉದೂರ್ಗಧಾವಳಿ (ಜೋಶಿ)	೦	೮	೦
ರಮಾನಾಥ (ಪ್ರೇಮಚಂದ)	೩	೦	೦	ನಮ್ಮ ಬದುಕು	೦	೧೪	೦
ಧರ್ಮಸಂಕಟ (ವಾಡೇದ)	೨	೦	೦	ಸನ್ಯಾಸಿನಿ (ಹಪಿ ಯವರನಾಟಕ)	೦	೧೦	೦
ಸಮ್ರಾಟ ಹರ್ಷವರ್ಧನ	೨	೦	೦	ರೇಡಿಯೋ ನಾಟಕಗಳು	೧	೮	೦
ಬೆಳವಲದ ಭೃಗುಲಕ್ಷ್ಮಿ	೨	೮	೦	ಸುಕ್ಕಳ ಬಡವು (ಶಂ ಬಾ)	೦	೪	೦
ಮಾಧವ ಲೀಲೆ	೧	೮	೦	ಕ್ರಾಂತಿಯ ನೂರು ವರ್ಷ	೦	೧೨	೦
ರಾಜಯೋಗಿ (ಅನಂದಕಂದ)	೨	೦	೦	ಆಗಸ್ಟ್ ವಿರರು	೦	೮	೦
ಸುದರ್ಶನ (,,)	೧	೮	೦	ಆಜಾದ ಹಿಂದ	೧	೦	೦
ಹೊಸಹೆಣ್ಣು (ಭಾರ್ಗವ)	೦	೧೦	೦	ಸುಧಾಸ ಸೀಮೋಲ್ಲಂಘನ	೧	೮	೦
ಮನೆಯ ಸುಖಶಾಂತಿ	೦	೧೨	೦	ನೇತಾಜಿ	೧	೮	೦
ಡಾಕ್ಟರ್ ಗಿರೀಶ (೨ತ್ತೇದಾಂ)	೦	೬	೦	ಕೈಗನ್ನಡಿ (ಸಾಮುಪ್ರಿಕಶಾಸ್ತ್ರ)	೧	೮	೦
ದೇವದಾಸ (ಶರತ್ಕಾದಂಬರಿ)	೧	೮	೦	ಕನ್ನಡಿಯ ಹುಟ್ಟು (ಶಂ.ಬ.)	೧	೧೨	೦
ವೈಕುಂಠನ ಮೃತ್ಯುಸತ್ತ (,,)	೧	೮	೦	ಕಾಮಕುಂಜ (ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ)	೧	೮	೦
ಷೋಡಶಿ	,,	೨	೦	ರತಿರಹಸ್ಯ	,,	೧	೮
ವಿಜಯ	,,	೧	೮	ಆಂಗರಾಗ	,,	೧	೮
ಶ್ರೀಕಾಂತ್ (೮ ಭಾಗ ಪೂರ್ಣ)	೧೦	೦	೦	ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ	,,	೧	೮
ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿ	,,	೧	೮	ವಿಕ್ರತ ಕಾಮ	,,	೧	೮
ಭೂನಾತಿ ಮತ್ತು ಸುಂದಿರ	೧	೮	೦	ಭ್ರಾಂತಿ ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕಶಿಕ್ಷಣ	೧	೮	೦
ಚಿತ್ರ	,,	೦	೧೨	ಎರಡಾಣೆಮಾಲೆ			
ಪ್ರೇಮಸುಧ	,,	೦	೫	ಗಾಂಧೀಟೋಪಿ, ಗಾಂಧೀಹುಚ್ಚು, ವಿಫವಾ			
ಹೇಮಾಂಗಿನಿ	,,	೦	೪	ಕಮಾರಂ, ನೌಕರಿ, ನಾನೇಹೋಲೆಯು			
ಮಂಗಳಸೂತ್ರ	,,	೦	೩	ನಾರೀರತ್ನ, ಕಲಿತಹೆಂಡತಿ, ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ,			
ಮಹೇಶ	,,	೦	೩	ಬಂಗ ರದ ಹೋಗಿ, ಬಡವರ ರೊಟ್ಟಿ, ರಾವ			
ಅಪಾಗಿನಿಯ ಸ್ವರ್ಗ	,,	೦	೨	ಬಹಾದ್ದೂರ, ಸನಾತನೀಸೂಳೆ			

ಸಮಾಜ ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಗಾಂಧೀಚೌಕ, ಧಾರವಾಡ.

Samaj Book-Depot, DHARWAR

ಶ್ರೀ ಶೇಷಾಚಲ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ರಂಗಮಂಗ ಪ್ರಕಟನೆ, ಸರಸ್ವತೀನಿಲಯ, ಆನಂದಕಂದರ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು, ಕನ್ನಡಕಂದ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ, ಪ್ರತಿಭಾಗ್ರಂಥ ಮಾಲೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಸೋಲ್ ಎಜೆನ್ಸಿ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಇವೆ. ಇಷ್ಟತ್ತು ರೂ. ಗಳ ಪುಸ್ತಕ ಕೊಳ್ಳುವವರಿಗೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಒಂದಾಣೆ ಕಮಿಷನ್. ತ್ವರೆ ಮಾಡಿರಿ!

ಲೇಖನ ಕಲೆ

೨ ೪ ೦

[ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರವರೊಳ ಪುಸ್ತಕ]		
ಮೂವಾಬಟ್ಟೆ [ಇನಾದಾ]	೩	೫ ೦
ಬಾಳೆಯೇ ಬೆಳಕು (ಕಾಂತ)	೧	೮ ೦
ಸರ್ವಜ್ಞ ವಚನ (ಉತ್ತಂಗ)	೧	೪ ೦
ನಗೆ (ಶ್ರೀರಂಗ)	೧	೮ ೦
ಆಹ್ವಾನ (,,)	೧	೦ ೦
ಜೀವನರಂಗ (,,)	೧	೪ ೦
ಗೀತಾಗಾಂಧೀಯರ್ (,,)	೩	೮ ೦
ಸಂಸಾರಿಗ ಕಂಸ (,,)	೧	೮ ೦
ಮುಕ್ತಾಂಗಿ ವಿರಾಟಪುರುಷ	೧	೮ ೦
ಪ್ರಸುತ ಶಾಣೇಶತು	೮	೫ ೦
ಶ್ರೀರಂಗ (ನೇರಂಗ)	೧	೮ ೦
ಸೈರಂಧ್ರಿ (ಪುರಾಣಕ)	೧	೮ ೦
ರಾಮಾನ ಕತಗಳು (,,)	೧	೫ ೦
ಗಳಗನಾಥ (ರಂಗಮಂಗ)	೧	೮ ೦
ಮುಕ್ತಾಂಗಿ ಮಾತೆ (,,)	೧	೨ ೦
ನಾರಿ (ಅವೀನ್)	೦	೯ ೦
ಕನ್ನಡಿ [ಅನಿರುದ್ಧ]	೦	೬ ೦
ಜೇನು [ರಮಾನಂದ]	೦	೬ ೦
ತಾಪತ್ರಯ [ಜೋಕೆ]	೦	೬ ೦
ಬಹಿಷ್ಕಾರ [ನೇರಂಗ]	೦	೬ ೦
ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ	೦	೧೨ ೦
ಬಿ. ಎ. (ನಾಟಕ)	೧	೮ ೦
ಚಿತ್ರಸೃಷ್ಟಿ (ಸಾಲಿ)	೧	೮ ೦
ಅಧುನಿಕ ಗೀತೆ (ಹೆಗೆ)	೧	೦ ೦

ಕರ್ಣನಮೂರೂಟತ್ರ (ಶಂ ಬಾ)	೧	೪ ೦
ಶಿವರಹಸ್ಯ (ಶಂ.ಬಾ)	೧	೪ ೦
ಹಡುಪಾಡು (ಬೇಂದ್ರೆ)	೧	೦ ೦
ಬೇಂದ್ರೆ ವಾಚ್ಛಯ ದರ್ಶನ	೧	೪ ೦
ಗರತಿಯು ಹಾಡು [ಜಾನಪದ]	೧	೦ ೦
ಜೀವನ ಸಂಗೀತ (ಲಾವಣ)	೦	೧೦ ೦
ಅಂತಿಮವಿಷಯ[ಹೀರಾಸಿಂಗ್]	೦	೮ ೦
ನಮ್ಮೂರ ನಡತೆ (ಪಾಟೀಲ)	೦	೪ ೦
ಅದೇನೇಗರಲಿ [ಮನಸಬ್ಬಾರ್]	೦	೮ ೦
ಹೊಂಬಿಸಿಲು[ಶಾಮಲಾದೇವಿ]	೧	೮ ೦
ಹೂದಿಸಿಲು ,,	೧	೦ ೦
ಒಡನಾಡಿ [ಆನಂದಕಂದ]	೧	೦ ೦
ಬಡತನದ ಬಾಳು ,,	೧	೪ ೦
ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಜೀವನ	೧	೮ ೦
ಕನ್ನಡದ ನೆಲೆ [ಶಂ. ಬಾ]	೨	೦ ೦
ಕನ್ನಡಿಯ ಜೀವಾಳ ,,	೩	೦ ೦
ರಾಜವಲ್ಲಭ [ಹ. ಪಿ.]	೦	೧೦ ೦
ಮಾವಿನ ತೋಪು ,,	೦	೧೦ ೦
ಕಲೇಪಾಸಕ [ಗೋಕಾಕ]	೧	೪ ೦
ಕಲ್ಪಿ [ಮಾಕಾಂತ]	೦	೧೨ ೦
ಗುರುಚರಣ [ಶರತ್]	೦	೪ ೦
ಮಹಾಸತಿ ,,	೦	೫ ೦
ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ [ಕವನ]	೦	೨ ೦
ಮುಸೋಲಿನಿ [ಚರಿತ್ರೆ]	೦	೩ ೦

ಮಲ್ಲಾರಿಯವರ ಬಾಲವಾಚ್ಛಯ

೨೦ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸೆಟ್ಟಿಗೆ ೩ ೧೩ ೦

